

Budapest,
2001. július 13.,
péntek

80. szám

Ára: 1568,— Ft

TARTALOMJEGYZÉK

	Oldal
128/2001. (VII. 13.) Korm. r.	
129/2001. (VII. 13.) Korm. r.	
130/2001. (VII. 13.) Korm. r.	
131/2001. (VII. 13.) Korm. r.	
19/2001. (VII. 13.) GM r.	
26/2001. (VII. 13.) PM r.	
1073/2001. (VII. 13.) Korm. h.	
1074/2001. (VII. 13.) Korm. h.	
1075/2001. (VII. 13.) Korm. h.	
1076/2001. (VII. 13.) Korm. h.	
1077/2001. (VII. 13.) Korm. h.	
1078/2001. (VII. 13.) Korm. h.	
Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Európai Gazdasági Bizottsága keretében létrejött, az Ipari Balesetek Országhatáron Túli Hatásairól szóló, Helsinkiben, 1992. március 17-én kelt Egyezmény kihirdetéséről	5822
A felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok képesítési követelményeiről ..	5856
A művészeti felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 105/1998. (V. 23.) Korm. rendelet módosításáról	5938
A zártcélú távközlő hálózatokról szóló 50/1998. (III. 27.) Korm. rendelet módosításáról	5939
A Magyar Szabadalmi Hivatal előtti iparjogvédelmi eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 77/1995. (XII. 29.) IKM rendelet módosításáról	5940
Az egyszerűsített felszámolás során nyújtott támogatás központi költségvetéssel történő elszámolásának és a támogatás folyósításának részletes szabályairól	5942
A cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló középtávú intézkedéscsomagról szóló 1047/1999. (V. 5.) Korm. határozat módosításáról	5942
Az egységes digitális rádió-távközlő rendszer (EDR) kialakításáról	5949
Az oktatási miniszter kormányzati felelősségi körébe tartozó egyes közalapítványok alapító okiratainak módosításáról	5950
Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő Részvénytársaság Szervezeti és Működési Szabályzatának jóváhagyásáról szóló 1125/1999. (XII. 13.) Korm. határozat módosításáról	5950
A 2001-ben Békésy György Posztdoktori Ösztöndíjban és Széchenyi István Ösztöndíjban részesíthetők számáról	5952
A hosszú távú roma társadalom- és kisebbségpolitikai stratégia irányelveit tartalmazó vitaanyag elfogadásáról és társadalmi vitájáról	5952
A Központi Kárrendezési Iroda közleménye a 2001. augusztus 27-től szeptember 8-ig terjedő időszak — II/1. földalapra vonatkozó — termőföld árveréseiről	5952
A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Tolna Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	5954
A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Zala Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	5959
A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye	5967
Helyesbítés	5967

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány rendeletei

A Kormány 128/2001. (VII. 13.) Korm. rendelete

az Egyesült Nemzetek Szervezetének
Európai Gazdasági Bizottsága keretében létrejött,
az Ipari Balesetek Országhatáron Túli Hatásairól szóló,
Helsinkiben, 1992. március 17-én kelt Egyezmény
kihirdetéséről

1. §

A Kormány az Egyesült Nemzetek Szervezetének Európai Gazdasági Bizottsága keretében létrejött, az Ipari Balesetek Országhatáron Túli Hatásairól szóló, Helsinkiben, 1992. március 17-én kelt Egyezményt e rendelettel kihirdeti.

(A Magyar Köztársaság az Egyezmény jóváhagyásáról szóló értesítést az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtákaránál, mint letéteményesnél letétbe helyezte, az Egyezmény 2000. év április hó 19-én hatályba lépett.)

2. §

Az Egyezmény eredeti angol nyelvű szövege a következő:

„Convention on the TransBoundary Effects of Industrial Accidents

Preamble

The Parties to this Convention,
mindful of the special importance, in the interest of
present and future generations, of protecting human
beings and the environment against the effects of industrial
accidents,

recognizing the importance and urgency of preventing
serious adverse effects of industrial accidents on human
beings and the environment, and of promoting all
measures that stimulate the rational, economic and
efficient use of preventive, preparedness and response
measures to enable environmentally sound and sustainable
economic development,

taking into account the fact that the effects of industrial
accidents may make themselves felt across borders, and
require cooperation among States,

affirming the need to promote active international
cooperation among the States concerned before, during
and after an accident, to enhance appropriate policies and
to reinforce and coordinate action at all appropriate levels
for promoting the prevention of, preparedness for and
response to the transboundary effects of industrial
accidents,

noting the importance and usefulness of bilateral and
multilateral arrangements for the prevention of,
preparedness for and response to the effects of industrial
accidents,

conscious of the role played in this respect by the United
Nations Economic Commission for Europe (ECE) and
recalling, inter alia, the ECE Code of Conduct on
Accidental Pollution of Transboundary Inland Waters and
the Convention on Environmental Impact Assessment in
a Transboundary Context,

having regard to the relevant provisions of the Final Act
of the Conference on Security and Cooperation in Europe
(CSCE), the Concluding Document of the Vienna Meeting
of Representatives of the Participating States of the CSCE,
and the outcome of the Sofia Meeting on the Protection of
the Environment of the CSCE, as well as to pertinent
activities and mechanisms in the United Nations
Environment Programme (UNEP), in particular the
APPELL programme, in the International Labour
Organisation (ILO), in particular the Code of Practice on
the Prevention of Major Industrial Accidents, and in other
relevant international organizations,

considering the pertinent provisions of the Declaration
of the United Nations Conference on the Human
Environment, and in particular principle 21, according to
which States have, in accordance with the Charter of the
United Nations and the principles of international law, the
sovereign right to exploit their own resources pursuant to
their own environmental policies, and the responsibility to
ensure that activities within their jurisdiction or control do
not cause damage to the environment of other States or of
areas beyond the limits of national jurisdiction,

taking account of the polluter-pays principle as a general
principle of international environmental law,

underlining the principles of international law and custom,
in particular the principles of good-neighbourliness,
reciprocity, non-discrimination and good faith,
have agreed as follows:

Article 1

Definitions

For the purposes of this Convention,

a) „Industrial accident” means an event resulting from
an uncontrolled development in the course of any activity
involving hazardous substances either:

(i) in an installation, for example during manufacture,
use, storage, handling, or disposal, or

(ii) during transportation in so far as it is covered by paragraph 2. d) of Article 2;

b) „Hazardous activity” means any activity in which one or more hazardous substances are present or may be present in quantities at or in excess of the threshold quantities listed in Annex I hereto, and which is capable of causing transboundary effects;

c) „Effects” means any direct or indirect, immediate or delayed adverse consequences caused by an industrial accident on, inter alia:

- (i) human beings, flora and fauna,
- (ii) soil, water, air and landscape,
- (iii) the interaction between the factors in (i) and (ii),
- (iv) material assets and cultural heritage, including historical monuments;

d) „Transboundary effects” means serious effects within the jurisdiction of a Party as a result of an industrial accident occurring within the jurisdiction of another Party;

e) „Operator” means any natural or legal person, including public authorities, in charge of an activity, e.g. supervising, planning to carry out or carrying out an activity;

f) „Party” means, unless the text otherwise indicates, a Contracting Party to this Convention;

g) „Party of origin” means any Party or Parties under whose jurisdiction an industrial accident occurs or is capable of occurring;

h) „Affected Party” means any Party or Parties affected or capable of being affected by transboundary effects of an industrial accident;

i) „Parties concerned” means any Party of origin and any affected Party;

j) „The public” means one or more natural or legal persons.

Article 2

Scope

1. This Convention shall apply to the prevention of, preparedness for and response to industrial accidents capable of causing transboundary effects, including the effects of such accidents caused by natural disasters, and to international cooperation concerning mutual assistance, research and development, exchange of information and exchange of technology in the area of prevention of, preparedness for and response to industrial accidents.

2. This Convention shall not apply to:

- a) nuclear accidents or radiological emergencies;
- b) accidents at military installations;
- c) dam failures, with the exception of the effects of industrial accidents caused by such failures;
- d) land-based transport accidents with the exception of:
 - (i) emergency response to such accidents,

(ii) transportation on the site of the hazardous activity;

e) accidental release of genetically modified organisms;

f) accidents caused by activities in the marine environment, including seabed exploration or exploitation;

g) spills of oil or other harmful substances at sea.

Article 3

General provisions

1. The Parties shall, taking into account efforts already made at national and international levels, take appropriate measures and cooperate within the framework of this Convention, to protect human beings and the environment against industrial accidents by preventing such accidents as far as possible, by reducing their frequency and severity and by mitigating their effects. To this end, preventive, preparedness and response measures, including restoration measures, shall be applied.

2. The Parties shall, by means of exchange of information, consultation and other cooperative measures and without undue delay, develop and implement policies and strategies for reducing the risks of industrial accidents and improving preventive, preparedness and response measures, including restoration measures, taking into account, in order to avoid unnecessary duplication, efforts already made at national and international levels.

3. The Parties shall ensure that the operator is obliged to take all measures necessary for the safe performance of the hazardous activity and for the prevention of industrial accidents.

4. To implement the provisions of this Convention, the Parties shall take appropriate legislative, regulatory, administrative and financial measures for the prevention of, preparedness for and response to industrial accidents.

5. The provisions of this Convention shall not prejudice any obligations of the Parties under international law with regard to industrial accidents and hazardous activities.

Article 4

Identification, consultation and advice

1. For the purpose of undertaking preventive measures and setting up preparedness measures, the Party of origin shall take measures, as appropriate, to identify hazardous activities within its jurisdiction and to ensure that affected Parties are notified of any such proposed or existing activity.

2. Parties concerned shall, at the initiative of any such Party, enter into discussions on the identification of those hazardous activities that are, reasonably, capable of causing transboundary effects. If the Parties concerned do not agree on whether an activity is such a hazardous activity, any such Party may, unless the Parties concerned agree on another method of resolving the question, submit that question to an inquiry commission in accordance with the provisions of Annex II hereto for advice,

3. The Parties shall, with respect to proposed or existing hazardous activities, apply the procedures set out in Annex III hereto.

4. When a hazardous activity is subject to an environmental impact assessment in accordance with the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context and that assessment includes an evaluation of the transboundary effects of industrial accidents from the hazardous activity which is performed in conformity with the terms of this Convention, the final decision taken for the purposes of the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context shall fulfil the relevant requirements of this Convention.

Article 5

Voluntary extension

Parties concerned should, at the initiative of any of them, enter into discussions on whether to treat an activity not covered by Annex I as a hazardous activity. Upon mutual agreement, they may use an advisory mechanism of their choice, or an inquiry commission in accordance with Annex II, to advise them. Where the Parties concerned so agree, this Convention, or any part thereof, shall apply to the activity in question as if it were a hazardous activity.

Article 6

Prevention

1. The Parties shall take appropriate measures for the prevention of industrial accidents, including measures to induce action by operators to reduce the risk of industrial accidents. Such measures may include, but are not limited to those referred to in Annex IV hereto.

2. With regard to any hazardous activity, the Party of origin shall require the operator to demonstrate the safe performance of the hazardous activity by the provision of information such as basic details of the process, including but not limited to, analysis and evaluation as detailed in Annex V hereto.

Article 7

Decision-making on siting

Within the framework of its legal system, the Party of origin shall, with the objective of minimizing the risk to the population and the environment of all affected Parties, seek the establishment of policies on the siting of new hazardous activities and on significant modifications to existing hazardous activities. Within the framework of their legal systems, the affected Parties shall seek the establishment of policies on significant developments in areas which could be affected by transboundary effects of an industrial accident arising out of a hazardous activity so as to minimize the risks involved. In elaborating and establishing these policies, the Parties should consider the matters set out in Annex V, paragraph 2, subparagraphs (1) to (8), and Annex VI hereto.

Article 8

Emergency preparedness

1. The Parties shall take appropriate measures to establish and maintain adequate emergency preparedness to respond to industrial accidents. The Parties shall ensure that preparedness measures are taken to mitigate transboundary effects of such accidents, on-site duties being undertaken by operators. These measures may include, but are not limited to those referred to in Annex VII hereto. In particular, the Parties concerned shall inform each other of their contingency plans.

2. The Party of origin shall ensure for hazardous activities the preparation and implementation of on-site contingency plans, including suitable measures for response and other measures to prevent and minimize transboundary effects. The Party of origin shall provide to the other Parties concerned the elements it has for the elaboration of contingency plans.

3. Each Party shall ensure for hazardous activities the preparation and implementation of off-site contingency plans covering measures to be taken within its territory to prevent and minimize transboundary effects. In preparing these plans, account shall be taken of the conclusions of analysis and evaluation, in particular the matters set out in Annex V, paragraph 2, subparagraphs (1) to (5). Parties concerned shall endeavour to make such plans compatible. Where appropriate, joint off-site contingency plans shall be drawn up in order to facilitate the adoption of adequate response measures.

4. Contingency plans should be reviewed regularly, or when circumstances so require, taking into account the experience gained in dealing with actual emergencies.

*Article 9**INFORMATION TO, AND PARTICIPATION
OF THE PUBLIC*

1. The Parties shall ensure that adequate information is given to the public in the areas capable of being affected by an industrial accident arising out of a hazardous activity. This information shall be transmitted through such channels as the Parties deem appropriate, shall include the elements contained in Annex VIII hereto and should take into account matters set out in Annex V, paragraph 2, subparagraphs (1) to (4) and (9).

2. The Party of origin shall, in accordance with the provisions of this Convention and whenever possible and appropriate, give the public in the areas capable of being affected an opportunity to participate in relevant procedures with the aim of making known its views and concerns on prevention and preparedness measures, and shall ensure that the opportunity given to the public of the affected Party is equivalent to that given to the public of the Party of origin.

3. The Parties shall, in accordance with their legal systems and, if desired, on a reciprocal basis provide natural or legal persons who are being or are capable of being adversely affected by the transboundary effects of an industrial accident in the territory of a Party, with access to, and treatment in the relevant administrative and judicial proceedings, including the possibilities of starting a legal action and appealing a decision affecting their rights, equivalent to those available to persons within their own jurisdiction.

*Article 10**Industrial accident notification systems*

1. The Parties shall, with the aim of obtaining and transmitting industrial accident notifications containing information needed to counteract transboundary effects, provide for the establishment and operation of compatible and efficient industrial accident notification systems at appropriate levels.

2. In the event of an industrial accident, or imminent threat thereof, which causes or is capable of causing transboundary effects, the Party of origin shall ensure that affected Parties are, without delay, notified at appropriate levels through the industrial accident notification systems. Such notification shall include the elements contained in Annex IX hereto.

3. The Parties concerned shall ensure that, in the event of an industrial accident or imminent threat thereof, the

contingency plans prepared in accordance with Article 8 are activated as soon as possible and to the extent appropriate to the circumstances.

*Article 11**Response*

1. The Parties shall ensure that, in the event of an industrial accident, or imminent threat thereof, adequate response measures are taken, as soon as possible and using the most efficient practices, to contain and minimize effects.

2. In the event of an industrial accident, or imminent threat thereof, which causes or is capable of causing transboundary effects, the Parties concerned shall ensure that the effects are assessed — where appropriate, jointly for the purpose of taking adequate response measures. The Parties concerned shall endeavour to coordinate their response measures.

*Article 12**Mutual assistance*

1. If a Party needs assistance in the event of an industrial accident, it may ask for assistance from other Parties, indicating the scope and type of assistance required. A Party to whom a request for assistance is directed shall promptly decide and inform the requesting Party whether it is in a position to render the assistance required and indicate the scope and terms of the assistance that might be rendered.

2. The Parties concerned shall cooperate to facilitate the prompt provision of assistance agreed to under paragraph 1 of this Article, including, where appropriate, action to minimize the consequences and effects of the industrial accident, and to provide general assistance. Where Parties do not have bilateral or multilateral agreements which cover their arrangements for providing mutual assistance, the assistance shall be rendered in accordance with Annex X hereto, unless the Parties agree otherwise.

*Article 13**Responsibility and liability*

The Parties shall support appropriate international efforts to elaborate rules, criteria and procedures in the field of responsibility and liability.

*Article 14**Research and development*

The Parties shall, as appropriate, initiate and cooperate in the conduct of research into, and in the development of methods and technologies for the prevention of, preparedness for and response to industrial accidents. For these purposes, the Parties shall encourage and actively promote scientific and technological cooperation, including research into less hazardous processes aimed at limiting accident hazards and preventing and limiting the consequences of industrial accidents.

*Article 15**Exchange of information*

The Parties shall, at the multilateral or bilateral level, exchange reasonably obtainable information, including the elements contained in Annex 'XI' hereto.

*Article 16**Exchange of technology*

1. The Parties shall, consistent with their laws, regulations and practices, facilitate the exchange of technology for the prevention of, preparedness for and response to the effects of industrial accidents, particularly through the promotion of:

- a) exchange of available technology on various financial bases;
- b) direct industrial contacts and cooperation;
- c) exchange of information and experience;
- d) provision of technical assistance.

2. In promoting the activities specified in paragraph 1, subparagraphs a) to d) of this Article, the Parties shall create favourable conditions by facilitating contacts and cooperation among appropriate organizations and individuals in both the private and the public sectors that are capable of providing technology, design and engineering services, equipment or finance.

*Article 17**Competent authorities and points of contact*

1. Each Party shall designate or establish one or more competent authorities for the purposes of this Convention.

2. Without prejudice to other arrangements at the bilateral or multilateral level, each Party shall designate or establish one point of contact for the purpose of industrial

accident notifications pursuant to Article 10, and one point of contact for the purpose of mutual assistance pursuant to Article 12. These points of contact should preferably be the same.

3. Each Party shall, within three months of the date of entry into force of this Convention for that Party, inform the other Parties, through the secretariat referred to in Article 20, which body or bodies it has designated as its point(s) of contact and as its competent authority or authorities.

4. Each Party shall, within one month of the date of decision, inform the other Parties, through the secretariat, of any changes regarding the designation(s) it has made under paragraph 3 of this Article.

5. Each Party shall keep its point of contact and industrial accident notification systems pursuant to Article 10 operational at all times.

6. Each Party shall keep its point of contact and the authorities responsible for making and receiving requests for, and accepting offers of assistance pursuant to Article 12 operational at all times.

*Article 18**Conference of the parties*

1. The representatives of the Parties shall constitute the Conference of the Parties of this Convention and hold their meetings on a regular basis. The first meeting of the Conference of the Parties shall be convened not later than one year after the date of the entry into force of this Convention. Thereafter, a meeting of the Conference of the Parties shall be held at least once a year or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to them by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

2. The Conference of the Parties shall:

- a) review the implementation of this Convention;
- b) carry out advisory functions aimed at strengthening the ability of Parties to prevent, prepare for and respond to the transboundary effects of industrial accidents, and at facilitating the provision of technical assistance and advice at the request of Parties faced with industrial accidents;
- c) establish, as appropriate, working groups and other appropriate mechanisms to consider matters related to the implementation and development of this Convention and, to this end, to prepare appropriate studies and other documentation and submit recommendations for consideration by the Conference of the Parties;
- d) fulfil such other functions as may be appropriate under the provisions of this Convention;
- e) at its first meeting, consider and, by consensus, adopt rules of procedure for its meetings.

3. The Conference of the Parties, in discharging its functions, shall, when it deems appropriate, also cooperate with other relevant international organizations.

4. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, establish a programme of work, in particular with regard to the items contained in Annex XII hereto. The Conference of the Parties shall also decide on the method of work, including the use of national centres and cooperation with relevant international organizations and the establishment of a system with a view to facilitating the implementation of this Convention, in particular for mutual assistance in the event of an industrial accident, and building upon pertinent existing activities within relevant international organizations. As part of the programme of work, the Conference of the Parties shall review existing national, regional and international centres, and other bodies and programmes aimed at coordinating information and efforts in the prevention of, preparedness for and response to industrial accidents, with a view to determining what additional international institutions or centres may be needed to carry out the tasks listed in Annex XII.

5. The Conference of the Parties shall, at its first meeting, commence consideration of procedures to create more favourable conditions for the exchange of technology for the prevention of, preparedness for and response to the effects of industrial accidents.

6. The Conference of the Parties shall adopt guidelines and criteria to facilitate the identification of hazardous activities for the purposes of this Convention.

Article 19

Right to vote

1. Except as provided for in paragraph 2 of this Article, each Party to this Convention shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations as defined in Article 27 shall, in matters within their competence, exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

Article 20

Secretariat

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out the following secretariat functions:

- a) convene and prepare meetings of the Parties;
- b) transmit to the Parties reports and other information received in accordance with the provisions of this Convention;
- c) such other functions as may be determined by the Parties.

Article 21

Settlement of disputes

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Convention, they shall seek a solution by negotiation or by any other method of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party may declare in writing to the Depositary that, for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 of this Article, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- a) submission of the dispute to the International Court of Justice;
- b) arbitration in accordance with the procedure set out in Annex XIII hereto.

3. If the parties to the dispute have accepted both means of dispute settlement referred to in paragraph 2 of this Article, the dispute may be submitted only to the International Court of Justice, unless the parties to the dispute agree otherwise.

Article 22

Limitations on the supply of information

1. The provisions of this Convention shall not affect the rights or the obligations of Parties in accordance with their national laws, regulations, administrative provisions or accepted legal practices and applicable international regulations to protect information related to personal data, industrial and commercial secrecy, including intellectual property, or national security.

2. If a Party nevertheless decides to supply such protected information to another Party, the Party receiving such protected information shall respect the confidentiality of the information received and the conditions under which it is supplied, and shall only use that information for the purposes for which it was supplied.

*Article 23**Implementation*

The Parties shall report periodically on the implementation of this Convention.

*Article 24**Bilateral and multilateral agreements*

1. The Parties may, in order to implement their obligations under this Convention, continue existing or enter into new bilateral or multilateral agreements or other arrangements.

2. The provisions of this Convention shall not affect the right of Parties to take, by bilateral or multilateral agreement where appropriate, more stringent measures than those required by this Convention.

*Article 25**Status of annexes*

The Annexes to this Convention form an integral part of the Convention.

*Article 26**Amendments to the Convention*

1. Any Party may propose amendments to this Convention.

2. The text of any proposed amendment to this Convention shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall circulate it to all Parties. The Conference of the Parties shall discuss proposed amendments at its next annual meeting, provided that such proposals have been circulated to the Parties by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe at least ninety days in advance.

3. For amendments to this Convention — other than those to Annex I, for which the procedure is described in paragraph 4 of this Article:

a) amendments shall be adopted by consensus of the Parties present at the meeting and shall be submitted by the Depositary to all Parties for ratification, acceptance or approval;

b) instruments of ratification, acceptance or approval of amendments shall be deposited with the Depositary.

Amendments adopted in accordance with this Article shall enter into force for Parties that have accepted them on the ninetieth day following the day of receipt by the Depositary of the sixteenth instrument of ratification, acceptance or approval;

c) thereafter, amendments shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after that Party deposits its instruments of ratification, acceptance or approval of the amendments.

4. For amendments to Annex I:

a) the Parties shall make every effort to reach agreement by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement reached, the amendments shall, as a last resort, be adopted by a nine-tenths majority vote of the Parties present and voting at the meeting. If adopted by the Conference of the Parties, the amendments shall be communicated to the Parties and recommended for approval;

b) on the expiry of twelve months from the date of their communication by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, the amendments to Annex I shall become effective for those Parties to this Convention which have not submitted a notification in accordance with the provisions of paragraph 4. c) of this Article, provided that at least sixteen Parties have not submitted such a notification;

c) any Party that is unable to approve an amendment to Annex I of this Convention shall so notify the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe in writing within twelve months from the date of the communication of the adoption. The Executive Secretary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and the amendment to Annex I shall thereupon enter into force for that Party.

d) For the purpose of this paragraph „Parties present and voting” means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

*Article 27**Signature*

This Convention shall be open for signature at Helsinki from 17 to 18 March 1992 inclusive, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 18 September 1992, by States members of the Economic Commission for Europe, as well as States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission

for Europe to which their member States have transferred competence in respect of matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

Article 28

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Convention.

Article 29

Ratification, acceptance, approval and accession

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by the signatory States and regional economic integration organizations referred to in Article 27.

2. This Convention shall be open for accession by the States and organizations referred to in Article 27.

3. Any organization referred to in Article 27 which becomes Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Convention. In the case of such organizations, one or more of whose member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Convention concurrently.

4. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in Article 27 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Convention. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modification to the extent of their competence.

Article 30

Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1 of this Article, any instrument deposited by an organization referred to in

Article 27 shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.

3. For each State or organization referred to in Article 27 which ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, this Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 31

Withdrawal

1. At any time after three years from the date on which this Convention has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from this Convention by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of the receipt of the notification by the Depositary.

2. Any such withdrawal shall not affect the application of Article 4 to an activity in respect of which a notification has been made pursuant to Article 4, paragraph 1, or a request for discussions has been made pursuant to Article 4, paragraph 2.

Article 32

Authentic texts

The original of this Convention, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

In witness whereof the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

Done at Helsinki, this seventeenth day of March one thousand nine hundred and ninety-two.”

ANNEX I

Hazardous substances for the purposes of defining hazardous activities

The quantities set out below relate to each activity or group of activities. Where a range of quantities is given in Part I, the threshold quantities are the maximum quantities given in each range. Five years after the entry into force of this Convention, the lowest quantity given in each range shall become the threshold quantity, unless amended.

Where a substance or preparation named in Part II also falls within a category in Part I, the threshold quantity set out in Part II shall be used.

For the identification of hazardous activities, Parties shall take into consideration the foreseeable possibility of aggravation of the hazards involved and the quantities of the hazardous substances and their proximity, whether under the charge of one or more operators.

PART I. Categories of substances and preparations not specifically named in Part II

Category	Threshold Quantity (Tonnes)
1. Flammable gases 1. a) including LPG	200
2. Highly flammable liquids 1. b)	50,000
3. Very toxic 1. c)	20
4. Toxic 1. d)	500—200
5. Oxidizing 1. e)	500—200
6. Explosive 1. f)	200—50
7. Flammable liquids 1. g) (handled under special conditions of pressure and temperature)	200
8. Dangerous for the environment 1. h)	200

PART II. Named substances

Substance	Threshold Quantity (Tonnes)
1. Ammonia	500
2 a Ammonium nitrate 2.	2,500
2 b Ammonium nitrate in the form of fertilizers 3.	10,000
3. Acrylonitrile	200
4. Chlorine	25
5. Ethylene oxide	50
6. Hydrogen cyanide	20
7. Hydrogen fluoride	50
8. Hydrogen sulphide	50
9. Sulphur dioxide	250
10. Sulphur trioxide	75
11. Lead alkyls	50
12. Phosgene	0.75
13. Methyl isocyanate	0.15

Notes

1. Indicative criteria. In the absence of other appropriate criteria, Parties may use the following criteria when classifying substances or preparations for the purposes of Part I of this Annex.

a) FLAMMABLE GASES: substances which in the gaseous state at normal pressure and mixed with air become flammable and the boiling point of which at normal pressure is 20°C or below;

b) HIGHLY FLAMMABLE LIQUIDS: substances which have a flash point lower than 21°C and the boiling point of which at normal pressure is above 20°C;

c) VERY TOXIC: substances with properties corresponding to those in table 1 or table 2 below, and which, owing to their physical and chemical properties, are capable of creating industrial accident hazards.

TABLE 1

LD ₅₀ (oral) (1) mg/kg body weight LD ₅₀ ≤ =25	LD ₅₀ (dermal) (2) mg/kg body weight LD ₅₀ ≤ =50	LC ₅₀ (3) mg/l (inhalation) LC ₅₀ ≤ =0.5
(1) LD ₅₀ oral in rats		
(2) LD ₅₀ dermal in rats or rabbits		
(3) LC ₅₀ by inhalation (four hours) in rats		

TABLE 2

Discriminating dose mg/kg body weight < 5
where the acute oral toxicity in animals of the substance has been determined using the fixed-dose procedure

d) Toxic: substances with properties corresponding to those in table 3 or 4 and having physical and chemical properties capable of creating industrial accident hazards.

TABLE 3

LD ₅₀ (oral) (1) mg/kg body weight 25 60LD ₅₀ ≤ = 200	LD ₅₀ (dermal) (2) mg/kg body weight 50<LD ₅₀ ≤ =400	LC ₅₀ (3) mg/l(inhalation) 0.5<LC ₅₀ ≤ =2
(1) LD ₅₀ oral in rats		
(2) LD ₅₀ dermal in rats or rabbits		
(3) LC ₅₀ by inhalation (four hours) in rats		

TABLE 4

Discriminating dose mg/kg body weight = 5
where the acute oral toxicity in animals of the substance has been determined using the fixed-dose procedure

e) Oxidizing: substances which give rise to highly exothermic reaction when in contact with other substances, particularly flammable substances.

f) Explosive: substances which may explode under the effect of flame or which are more sensitive to shocks or friction than dinitrobenzene.

g) Flammable liquids: substances which have a flash point lower than 55°C and which remain liquid under pressure, where particular processing conditions, such as high pressure and high temperature, may create industrial accident hazards.

h) Dangerous for the environment: substances showing the values for acute toxicity to the aquatic environment corresponding to table 5.

TABLE 5

LC ₅₀ (1) mg/l LC ₅₀ ≤10	EC ₅₀ (2) mg/l EC ₅₀ ≤10	C ₅₀ (3) mg/l IC ₅₀ ≤10
(1) LC ₅₀ fish (96 hours)		
(2) EC ₅₀ daphnia (48 hours)		
(3) IC ₅₀ algae (72 hours)		
where the substance is not readily degradable, or the log Pow >3.0 (unless the experimentally determined BCF <100)		

- i) LD — lethal dose
- j) LC — lethal concentration
- k) EC — effective concentration
- l) IC — inhibiting concentration
- m) Pow — partition coefficient octanol/water
- n) BCF — bioconcentration factor

2. This applies to ammonium nitrate and mixtures of ammonium nitrate where the nitrogen content derived from the ammonium nitrate is >28% by weight, and to aqueous solutions of ammonium nitrate where the concentration of ammonium nitrate is >90% by weight.

3. This applies to straight ammonium nitrate fertilizers and to compound fertilizers where the nitrogen content derived from the ammonium nitrate is >28% by weight (a compound fertilizer contains ammonium nitrate together with phosphate and/or potash).

4. Mixtures and preparations containing such substances shall be treated in the same way as the pure substance unless they no longer exhibit equivalent properties and are not capable of producing transboundary effects.

ANNEX II

Inquiry commission procedure pursuant to Articles 4 and 5

1. The requesting Party or Parties shall notify the secretariat that it or they (are) submitting question(s) to

an inquiry commission established in accordance with the provisions of this Annex. The notification shall state the subject-matter of the inquiry. The secretariat shall immediately inform all Parties to the Convention of this submission.

2. The inquiry commission shall consist of three members. Both the requesting party and the other party to the inquiry procedure shall appoint a scientific or technical expert and the two experts so appointed shall designate by common agreement a third expert, who shall be the president of the inquiry commission. The latter shall not be a national of one of the parties to the inquiry procedure, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

3. If the president of the inquiry commission has not been designated within two months of the appointment of the second expert, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party, designate the president within a further two-month period.

4. If one of the parties to the inquiry procedure does not appoint an expert within one month of its receipt of the notification by the secretariat, the other party may inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the inquiry commission within a further two-month period. Upon designation, the president of the inquiry commission shall request the party which has not appointed an expert to do so within one month. If it fails to do so within that period, the president shall inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe who shall make this appointment within a further two-month period.

5. The inquiry commission shall adopt its own rules of procedure.

6. The inquiry commission may take all appropriate measures in order to carry out its functions.

7. The parties to the inquiry procedure shall facilitate the work of the inquiry commission and in particular shall, using all means at their disposal:

- a) Provide the inquiry commission with all relevant documents, facilities and information;
- b) Enable the inquiry commission, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

8. The parties and the experts shall protect the confidentiality of any information they receive in confidence during the work of the inquiry commission.

9. If one of the parties to the inquiry procedure does not appear before the inquiry commission or fails to present its case, the other party may request the inquiry commission to continue the proceedings and to complete its work. Absence of a party or failure of a party to present its case

shall not constitute a bar to the continuation and completion of the work of the inquiry commission.

10. Unless the inquiry commission determines otherwise because of the particular circumstances of the matter, the expenses of the inquiry commission, including the remuneration of its members, shall be borne equally by the parties to the inquiry procedure. The inquiry commission shall keep a record of all its expenses and shall furnish a final statement thereof to the parties.

11. Any Party which has an interest of a factual nature in the subject-matter of the inquiry procedure and which may be affected by an opinion in the matter may intervene in the proceedings with the consent of the inquiry commission.

12. The decisions of the inquiry commission on matters of the procedure shall be taken by majority vote of its members. The final opinion of the inquiry commission shall reflect the view of the majority of its members and shall include any dissenting view.

13. The inquiry commission shall present its final opinion within two months of the date on which it was established, unless it finds it necessary to extend this time-limit for a period which should not exceed two months.

14. The final opinion of the inquiry commission shall be based on accepted scientific principles. The final opinion shall be transmitted by the inquiry commission to the parties to the inquiry procedure and to the secretariat.

ANNEX III

Procedures pursuant to Article 4

1. A Party of origin may request consultations with another Party, in accordance with paragraphs 2 to 5 of this Annex, in order to determine whether that Party is an affected Party.

2. For a proposed or existing hazardous activity, the Party of origin shall, for the purposes of ensuring adequate and effective consultations, provide for the notification at appropriate levels of any Party that it considers may be an affected Party as early as possible and no later than when informing its own public about that proposed or existing activity. For existing hazardous activities such notification shall be provided no later than two years after the entry into force of this Convention for a Party of origin.

3. The notification shall contain, inter alia:

a) Information on the hazardous activity, including any available information or report, such as information produced in accordance with Article 6, on its possible transboundary effects in the event of an industrial accident;

b) An indication of a reasonable time within which a response under paragraph 4 of this Annex is required, taking into account the nature of the activity; and may include the information set out in paragraph 6 of this Annex.

4. The notified Parties shall respond to the Party of origin within the time specified in the notification, acknowledging receipt of the notification and indicating whether they intend to enter into consultation.

5. If a notified Party indicates that it does not intend to enter into consultation, or if it does not respond within the time specified in the notification, the provisions set down in the following paragraphs of this Annex shall not apply. In such circumstances, the right of a Party of origin to determine whether to carry out an assessment and analysis on the basis of its national law and practice is not prejudiced.

6. Upon receipt of a response from a notified Party indicating its desire to enter into consultation, the Party of origin shall, if it has not already done so, provide to the notified Party:

a) Relevant information regarding the time schedule for analysis, including an indication of the time schedule for the transmittal of comments;

b) Relevant information on the hazardous activity and its transboundary effects in the event of an industrial accident;

c) The opportunity to participate in evaluations of the information or any report demonstrating possible transboundary effects.

7. An affected Party shall, at the request of the Party of origin, provide the latter with reasonably obtainable information relating to the area under the jurisdiction of the affected Party capable of being affected, where such information is necessary for the preparation of the assessment and analysis and measures. The information shall be furnished promptly and, as appropriate, through a joint body where one exists.

8. The Party of origin shall furnish the affected Party directly, as appropriate, or, where one exists, through a joint body with the analysis and evaluation documentation as described in Annex V, paragraphs 1 and 2.

9. The Parties concerned shall inform the public in areas reasonably capable of being affected by the hazardous activity and shall arrange for the distribution of the analysis and evaluation documentation to it and to authorities in the relevant areas. The Parties shall ensure them an opportunity for making comments on, or objections to, the hazardous activity and shall arrange for their views to be submitted to the competent authority of the Party of origin, either directly to that authority or, where appropriate, through the Party of origin, within a reasonable time.

10. The Party of origin shall, after completion of the analysis and evaluation documentation, enter without undue delay into consultations with the affected Party concerning, inter alia, the transboundary effects of the hazardous activity in the event of an industrial accident, and measures to reduce or eliminate its effects. The consultations may relate to:

a) Possible alternatives to the hazardous activity, including the no-action alternative, and possible measures to mitigate transboundary effects at the expense of the Party of origin;

b) Other forms of possible mutual assistance for reducing any transboundary effects;

c) Any other appropriate matters.

The Parties concerned shall, on the commencement of such consultations, agree on a reasonable time-frame for the duration of the consultation period. Any such consultations may be conducted through an appropriate joint body, where one exists.

11. The Parties concerned shall ensure that due account is taken of the analysis and evaluation, as well as of the comments received pursuant to paragraph 9 of this Annex and of the outcome of the consultations referred to in paragraph 10 of this Annex.

12. The Party of origin shall notify the affected Parties of any decision on the activity, along with the reasons and considerations on which it was based.

13. If, after additional and relevant information concerning the transboundary effects of a hazardous activity and which was not available at the time consultations were held with respect to that activity, becomes available to a Party concerned, that Party shall immediately inform the other Party or Parties concerned. If one of the Parties concerned so requests, renewed consultations shall be held.

ANNEX IV

Preventive measures pursuant to Article 6

The following measures may be carried out, depending on national laws and practices, by Parties, competent authorities, operators, or by joint efforts:

1. The setting of general or specific safety objectives;
2. The adoption of legislative provisions or guidelines concerning safety measures and safety standards;
3. The identification of those hazardous activities which require special preventive measures, which may include a licensing or authorization system;

4. The evaluation of risk analyses or of safety studies for hazardous activities and an action plan for the implementation of necessary measures;

5. The provision to the competent authorities of the information needed to assess risks;

6. The application of the most appropriate technology in order to prevent industrial accidents and protect human beings and the environment;

7. The undertaking, in order to prevent industrial accidents, of the appropriate education and training of all persons engaged in hazardous activities on-site under both normal and abnormal conditions;

8. The establishment of internal managerial structures and practices designed to implement and maintain safety regulations effectively;

9. The monitoring and auditing of hazardous activities and the carrying out of inspections.

ANNEX V

Analysis and evaluation

1. The analysis and evaluation of the hazardous activity should be performed with a scope and to a depth which vary depending on the purpose for which they are carried out.

2. The following table illustrates, for the purposes of the related Articles, matters which should be considered in the analysis and evaluation, for the purposes listed:

Purpose of analysis	Matters to be considered
Emergency planning	(1) The quantities and properties of hazardous under Article 8 substances on the site; (2) Brief descriptive scenarios of a representative sample of industrial accidents possibly arising from the hazardous activity, including an indication of the likelihood of each; (3) For each scenario: a) The approximate quantity of a release; b) The extent and severity of the resulting consequences both for people and for the non-human environment in favourable and unfavourable conditions, including the extent of resulting hazard zones;

Purpose of analysis	Matters to be considered	Purpose of analysis	Matters to be considered
	c) The time-scale within which the industrial accident could develop from the initiating event; d) Any action which could be taken to minimize the likelihood of escalation. (4) The size and distribution of the population in the vicinity, including any large concentrations of people potentially in the hazard zone; (5) The age, mobility and susceptibility of that population. In addition to items (1) to (5) above:		(12) For each scenario, a description of the events which could initiate an industrial accident and the steps whereby it could escalate; (13) An assessment, at least in general terms, of the likelihood of each step occurring, taking into account the arrangements in (14); (14) A description of the preventive measures in terms of both equipment and procedures designed to minimize the likelihood of each step occurring; (15) An assessment of the effects that deviations from normal operating conditions could have, and the consequent arrangements for safe shut-down of the hazardous activity or any part thereof in an emergency, and of the need for staff training to ensure that potentially serious deviations are recognized at an early stage and appropriate action taken; (16) An assessment of the extent to which modifications, repair work and maintenance work on the hazardous activity could place the control measures at risk, and the consequent arrangements to ensure that control is maintained.
Decision-making on siting under Article 7	(6) The severity of the harm inflicted on people and the environment, depending on the nature and circumstances of the release; (7) The distance from the location of the hazardous activity at which harmful effects on people and the environment may reasonably occur in the event of an industrial accident; (8) The same information not only for the present situation but also for planned or reasonably foreseeable future developments.		
Information to the public under Article 9	In addition to items (1) to (4) above: (9) The people who may be affected by an industrial accident.		
Preventive measures under Article 6	In addition to items (4) to (9) above, more detailed versions of the descriptions and assessments set out in items (1) to (3) will be needed for preventive measures. In addition to those descriptions and assessments, the following matters should also be covered: (10) The conditions and quantities in which hazardous materials are handled; (11) A list of the scenarios for the types of industrial accidents with serious effects, to include examples covering the full range of incident size and the possibility of effects from adjacent activities;		
		ANNEX VI Decision-making on siting pursuant to Article 7 The following illustrates the matters which should be considered pursuant to Article 7: 1. The results of risk analysis and evaluation, including an evaluation pursuant to Annex V of the physical characteristics of the area in which the hazardous activity is being planned; 2. The results of consultations and public participation processes; 3. An analysis of the increase or decrease of the risk caused by any development in the territory of the affected Party in relation to an existing hazardous activity in the territory of the Party of origin;	

4. The evaluation of the environmental risks, including any transboundary effects;

5. An evaluation of the new hazardous activities which could be a source of risk;

6. A consideration of the siting of new, and significant modifications to existing hazardous activities at a safe distance from existing centres of population, as well as the establishment of a safety area around hazardous activities; within such areas, developments which would increase the populations at risk, or otherwise increase the severity of the risk, should be closely examined.

ANNEX VII

Emergency preparedness measures pursuant to Article 8

1. All contingency plans, both on- and off-site, should be coordinated to provide a comprehensive and effective response to industrial accidents.

2. The contingency plans should include the actions necessary to localize emergencies and to prevent or minimize their transboundary effects. They should also include arrangements for warning people and, where appropriate, arrangements for their evacuation, other protective or rescue actions and health services.

3. Contingency plans should give on-site personnel, people who might be affected off site and rescue forces, details of technical and organizational procedures which are appropriate for response in the event of an industrial accident capable of having transboundary effects and to prevent and minimize effects on people and the environment, both on and off site.

4. Examples of matters which could be covered by on-site contingency plans include:

a) Organizational roles and responsibilities on site for dealing with an emergency;

b) A description of the action which should be taken in the event of an industrial accident, or an imminent threat thereof, in order to control the condition or event, or details of where such a description can be found;

c) A description of the equipment and resources available;

d) Arrangements for providing early warning of industrial accidents to the public authority responsible for the off-site emergency response, including the type of information which should be included in an initial warning and the arrangements for providing more detailed information as it becomes available;

e) Arrangements for training personnel in the duties they will be expected to perform.

5 Examples of matters which could be covered by off-site contingency plans include:

a) Organizational roles and responsibilities off-site for dealing with an emergency, including how integration with on-site plans is to be achieved;

b) Methods and procedures to be followed by emergency and medical personnel;

c) Methods for rapidly determining the affected area;

d) Arrangements for ensuring that prompt industrial accident notification is made to affected or potentially affected Parties and that that liaison is maintained subsequently;

e) Identification of resources necessary to implement the plan and the arrangements for coordination;

f) Arrangements for providing information to the public including, where appropriate, the arrangements for reinforcing and repeating the information provided to the public pursuant to Article 9;

g) Arrangements for training and exercises.

6. Contingency plans could include the measures for: treatment; collection; clean-up; storage; removal and safe disposal of hazardous substances and contaminated material; and restoration.

ANNEX VIII

Information to the public pursuant to Article 9

1. The name of the company, address of the hazardous activity and identification by position held of the person giving the information;

2. An explanation in simple terms of the hazardous activity, including the risks;

3. The common names or the generic names or the general danger classification of the substances and preparations which are involved in the hazardous activity, with an indication of their principal dangerous characteristics;

4. General information resulting from an environmental impact assessment, if available and relevant;

5. The general information relating to the nature of an industrial accident that could possibly occur in the hazardous activity, including its potential effects on the population and the environment;

6. Adequate information on how the affected population will be warned and kept informed in the event of an industrial accident;

7. Adequate information on the actions the affected population should take and on the behaviour they should adopt in the event of an industrial accident;

8. Adequate information on arrangements made regarding the hazardous activity, including liaison with the emergency services, to deal with industrial accidents, to reduce the severity of the industrial accidents and to mitigate their effects;

9. General information on the emergency services' off-site contingency plan, drawn up to cope with any off-site effects, including the transboundary effects of an industrial accident;

10. General information on special requirements and conditions to which the hazardous activity is subject according to the relevant national regulations and/or administrative provisions, including licensing or authorization systems;

11. Details of where further relevant information can be obtained.

ANNEX IX

Industrial accident notification systems pursuant to Article 10

1. The industrial accident notification systems shall enable the speediest possible transmission of data and forecasts according to previously determined codes using compatible data-transmission and data-treatment systems for emergency warning and response, and for measures to minimize and contain the consequences of transboundary effects, taking account of different needs at different levels.

2. The industrial accident notification shall include the following:

a) The type and magnitude of the industrial accident, the hazardous substances involved (if known), and the severity of its possible effects;

b) The time of occurrence and exact location of the accident;

c) Such other available information as necessary for an efficient response to the industrial accident.

3. The industrial accident notification shall be supplemented at appropriate intervals, or whenever required, by further relevant information on the development of the situation concerning transboundary effects.

4. Regular tests and reviews of the effectiveness of the industrial accident notification systems shall be undertaken, including the regular training of the personnel involved. Where appropriate, such tests, reviews and training shall be performed jointly.

ANNEX X

Mutual assistance pursuant to Article 12

1. The overall direction, control, coordination and supervision of the assistance is the responsibility of the requesting Party. The personnel involved in the assisting operation shall act in accordance with the relevant laws of the requesting Party. The appropriate authorities of the requesting Party shall cooperate with the authority designated by the assisting Party, pursuant to Article 17, as being in charge of the immediate operational supervision of the personnel and the equipment provided by the assisting Party.

2. The requesting Party shall, to the extent of its capabilities, provide local facilities and services for the proper and effective administration of the assistance, and shall ensure the protection of personnel, equipment and materials brought into its territory by, or on behalf of, the assisting Party for such a purpose.

3. Unless otherwise agreed by the Parties concerned, assistance shall be provided at the expense of the requesting Party. The assisting Party may at any time waive wholly or partly the reimbursement of costs.

4. The requesting Party shall use its best efforts to afford to the assisting Party and persons acting on its behalf the privileges, immunities or facilities necessary for the expeditious performance of their assistance functions. The requesting Party shall not be required to apply this provision to its own nationals or permanent residents or to afford them the privileges and immunities referred to above.

5. A Party shall, at the request of the requesting or assisting Party, endeavour to facilitate the transit through its territory of duly notified personnel, equipment and property involved in the assistance to and from the requesting Party.

6. The requesting Party shall facilitate the entry into, stay in and departure from its national territory of duly notified personnel and of equipment and property involved in the assistance.

7. With regard to acts resulting directly from the assistance provided, the requesting Party shall, in respect of the death of or injury to persons, damage to or loss of property, or damage to the environment caused within its territory in the course of the provision of the assistance requested, hold harmless and indemnify the assisting Party or persons acting on its behalf and compensate them for death or injury suffered by them and for loss of or damage to equipment or other property involved in the assistance. The requesting Party shall be responsible for dealing with claims brought by third parties against the assisting Party or persons acting on its behalf.

8. The Parties concerned shall cooperate closely in order to facilitate the settlement of legal proceedings and claims which could result from assistance operations.

9. Any Party may request assistance relating to the medical treatment or the temporary relocation in the territory of another Party of persons involved in an accident.

10. The affected or requesting Party may at any time, after appropriate consultations and by notification, request the termination of assistance received or provided under this Convention. Once such a request has been made, the Parties concerned shall consult one another with a view to making arrangements for the proper termination of the assistance.

ANNEX XI

Exchange of information pursuant to Article 15

Information shall include the following elements, which can also be the subject of multilateral and bilateral cooperation:

a) Legislative and administrative measures, policies, objectives and priorities for prevention, preparedness and response, scientific activities and technical measures to reduce the risk of industrial accidents from hazardous activities, including the mitigation of transboundary effects;

b) Measures and contingency plans at the appropriate level affecting other Parties;

c) Programmes for monitoring, planning, research and development, including their implementation and surveillance;

d) Measures taken regarding prevention of, preparedness for and response to industrial accidents;

e) Experience with industrial accidents and cooperation in response to industrial accidents with transboundary effects;

f) The development and application of the best available technologies for improved environmental protection and safety;

g) Emergency preparedness and response;

h) Methods used for the prediction of risks, including criteria for the monitoring and assessment of transboundary effects.

ANNEX XII

Tasks for mutual assistance pursuant to Article 18, paragraph 4

1. Information and data collection and dissemination

a) Establishment and operation of an industrial accident notification system that can provide information

on industrial accidents and on experts, in order to involve the experts as rapidly as possible in providing assistance;

b) Establishment and operation of a data bank for the reception, processing and distribution of necessary information on industrial accidents, including their effects, and also on measures applied and their effectiveness;

c) Elaboration and maintenance of a list of hazardous substances, including their relevant characteristics, and of information on how to deal with those in the event of an industrial accident;

d) Establishment and maintenance of a register of experts to provide consultative and other kinds of assistance regarding preventive, preparedness and response measures, including restoration measures;

e) Maintenance of a list of hazardous activities;

f) Production and maintenance of a list of hazardous substances covered by the provisions of Annex I, Part I.

2. Research, training and methodologies

a) Development and provision of models based on experience from industrial accidents, and scenarios for preventive, preparedness and response measures;

b) Promotion of education and training, organization of international symposia and promotion of cooperation in research and development.

3. Technical assistance

a) Fulfillment of advisory functions aimed at strengthening the ability to apply preventive, preparedness and response measures;

b) Undertaking, at the request of a Party, of inspections of its hazardous activities and the provision of assistance in organizing its national inspections according to the requirements of this Convention.

4. Assistance in the case of an emergency

Provision, at the request of a Party, of assistance by, inter alia, sending experts to the site of an industrial accident to provide consultative and other kinds of assistance in response to the industrial accident.

ANNEX XIII

Arbitration

1. The claimant Party or Parties shall notify the secretariat that the Parties have agreed to submit the dispute to arbitration pursuant to

Article 21, paragraph 2 of this Convention. The notification shall state the subject-matter of arbitration and include, in particular, the Articles of this Convention, the interpretation or application of which is at issue. The secretariat shall forward the information received to all Parties to this Convention.

2. The arbitral tribunal shall consist of three members. Both the claimant Party or Parties and the other Party or

Parties to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the president of the arbitral tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

3. If the president of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party to the dispute, designate the president within a further two-month period.

4. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the receipt of the request, the other party may so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the arbitral tribunal within a further two-month period. Upon designation, the president of the arbitral tribunal shall request the party which has not appointed an arbitrator to do so within two months. If it fails to do so within that period, the president shall inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall make this appointment within a further two-month period.

5. The arbitral tribunal shall render its decision in accordance with international law and in accordance with the provisions of this Convention.

6. Any arbitral tribunal constituted under the provisions set out herein shall draw up its own rules of procedure.

7. The decisions of the arbitral tribunal, both on procedure and on substance, shall be taken by majority vote of its members.

8. The tribunal may take all appropriate measures to establish the facts.

9. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular shall, using all means at their disposal:

a) Provide the tribunal with all relevant documents, facilities and information;

b) Enable the tribunal, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

10. The parties to the dispute and the arbitrators shall protect the confidentiality of any information they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

11. The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend interim measures of protection.

12. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to render its final decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.

13. The arbitral tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the subject-matter of the dispute.

14. Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne equally by the parties to the dispute. The tribunal shall keep a record of all its expenses and shall furnish a final statement thereof to the parties to the dispute.

15. Any Party to this Convention which has an interest of a legal nature in the subject-matter of the dispute and which may be affected by a decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

16. The arbitral tribunal shall render its award within five months of the date on which it is established unless it finds it necessary to extend the time-limit for a period which should not exceed five months.

17. The award of the arbitral tribunal shall be accompanied by a statement of reasons. It shall be final and binding upon all parties to the dispute. The award will be transmitted by the arbitral tribunal to the parties to the dispute and to the secretariat. The secretariat will forward the information received to all Parties to this Convention.

18. Any dispute which may arise between the parties concerning the interpretation or execution of the award may be submitted by either party to the arbitral tribunal which made the award or, if the latter cannot be seized thereof, to another tribunal constituted for this purpose in the same manner as the first.”

* * *

Az Egyezmény hiteles magyar nyelvű fordítása a következő:

**„Egyezmény
az Ipari Balesetek Országhatárokon Túli Hatásairól**

Preambulum

Az Egyezmény Részesei
figyelemmel az emberek, a jelen és a jövő nemzedékek,
valamint a környezet ipari balesetek elleni védelmének
különös fontosságára,

felismerve azt, hogy a megelőzés milyen fontos és halasztást nem tűrő szerepet játszik az embereknek és a környezetnek az ipari balesetek káros hatásai elleni védelmében, valamint azt, hogy a környezet biztonsága és a fenntartható gazdasági fejlődés biztosításához mindent meg kell tennünk annak elősegítésére, hogy ésszerű, gazdaságos és hatékony intézkedések megelőzik a baleseteket, és fektetnek azok következményeinek elhárítására,

tekintetbe véve azt a tényt, hogy az ipari baleseteknek lehetnek káros hatásai az országhatárokon túl is, ezért szükséges az államok közötti együttműködés,

mege erősítve azt, hogy az országhatáron túli hatások megelőzése, a védekezés és az arra való felkészülés érdekében, a kitűzött fő célok elérésének támogatására és a megfelelő szinteken folyó együttműködés erősítésére az érintett államok között aktív nemzetközi együttműködésre van szükség a balesetek előtt, azok bekövetkeztekor és a balesetek után,

figyelemmel az ipari balesetek megelőzését, az azokra való felkészülését és az azok elhárítását szolgáló két- és sokoldalú megállapodások fontosságára és hasznosságára,

felismerve az Egyesült Nemzetek Szervezete Európai Gazdasági Bizottsága (EGB) e téren betöltött szerepét, és hivatkozva több más mellett olyan okmányokra, mint az EGB a határon átnyúló belvizek baleseti szennyezéséről szóló magatartási kódexe, valamint az országhatárokon áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezmény,

utalva az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (EBEÉ) záróokmányának idevágó rendelkezéseire, az EBEÉ részt vevő országai képviselőinek bécsi találkozásán aláírt záródokumentumra, valamint a szófiai EBEÉ Környezetvédelmi Konferencia eredményeire, továbbá az ENSZ Környezeti Programjának (UNEP) vonatkozó tevékenységeire és mechanizmusaira, különösen az APELL programra, a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetben (ILO) folyó tevékenységekre, és különösen a nagy ipari balesetek megelőzéséről szóló gyakorlati kódexre, valamint más nemzetközi szervezet tevékenységére,

figyelembe véve az ENSZ emberi környezettel foglalkozó konferenciája nyilatkozatának vonatkozó rendelkezéseit és különösen a 21. számú alapelvet, amely szerint az államoknak — összhangban az ENSZ Alapokmányának rendelkezéseivel és a nemzetközi jog alapelveivel — szuverén joguk van erőforrásaik környezetvédelmi politikájukkal összhangban történő kiaknázására, valamint felelősséggel tartoznak a fennhatóságuk vagy ellenőrzésük alatt folytatott tevékenységek tekintetében annak biztosítására, hogy azok ne okozzanak kárt más országok vagy a fennhatóságukon kívül eső területek környezetében,

figyelemmel a „szennyező fizet” elvére, mint a nemzetközi környezetvédelmi jog általános alapelve,

hangsúlyozva a nemzetközi jognak és szokásjognak, különösen a „jó szomszédság”-nak, a viszonyosságnak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és a jóhiszeműségnek az alapelveit, a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

Meghatározások

Az Egyezmény alkalmazása szempontjából:

a) „Ipari baleset” olyan esemény, amely veszélyes anyagokkal folytatott bármilyen tevékenység során bekövetkezett ellenőrizhetetlen folyamat eredménye, akár

(i) valamely létesítményben, például gyártás, felhasználás, tárolás, kezelés vagy ártalmatlanítás közben, vagy

(ii) szállítás során, amennyiben az a 2. Cikk (2) bekezdés d) pontjának hatálya alá tartozik;

b) „Veszélyes tevékenység” bármely tevékenység, amely során egy vagy több veszélyes anyag van vagy lehet jelen az I. mellékletben közölt küszöbértékeket elérő vagy azt meghaladó mennyiségben, és amely országhatárokon túli hatások előidézésére alkalmas;

c) „Hatás” az ipari baleset által okozott bármely közvetlen vagy közvetett, azonnal vagy késleltetett káros következmény, amely érinti a következőket:

(i) az embereket, a növény- és az állatvilágot,

(ii) a talajt, a vizeket, a levegőt és a tájat,

(iii) az (i) és (ii) pontokban megjelölt tényezők közötti kölcsönhatást,

(iv) az anyagi javakat, a kulturális örökséget, beleértve a történelmi emléket is;

d) „Országhatárokon túli hatás” valamely Fél fennhatósága alatt jelentkező súlyos hatások, amelyeket egy másik Fél fennhatósága alá tartozó tevékenységből eredő ipari baleset okoz;

e) „Üzemeltető” bármilyen természetes vagy jogi személy, beleértve olyan közigazgatási szervet is, amelyek felelősséggel tartoznak valamely tevékenységért, például felügyeletet gyakorolnak felette vagy tevékenységüket tervezik, vagy ilyen tevékenységet folytatnak;

f) „Résztes Fél” ha a szöveg másként nem rendelkezik, a jelen Egyezményben Szerződő Fél;

g) „Kibocsátó Fél” bármely Résztes Fél vagy Résztes Felek, amely vagy amelyek fennhatósága alatt valamilyen ipari baleset történik vagy történhet;

h) „Érintett Fél” bármely Résztes Fél vagy Résztes Felek, amelyet vagy amelyeket egy ipari baleset országhatárokon túli hatásai érintenek vagy érinthetnek;

i) „Érdekelt Felek” bármely Kibocsátó vagy Érintett Fél;

j) „Nyilvánosság” egy vagy több természetes vagy jogi személy.

2. Cikk

Az Egyezmény hatálya

1. Az Egyezmény hatálya kiterjed az országhatárokon túli hatásokat kiváltani képes ipari balesetek — beleértve a természeti katasztrófák okozta baleseteket is — hatásai-

nak megelőzésére, az azokkal kapcsolatos felkészülésre, és az ellenük való védekezésre, valamint az ipari balesetek megelőzése, a rájuk való felkészülés és elhárításuk területén folytatott információ- és technológiacserére, kölcsönös segítségnyújtás támogatására, továbbá a kutatás és fejlesztés területét érintő nemzetközi együttműködésre.

2. Az Egyezmény hatálya nem terjed ki:

a) a nukleáris balesetekre és a sugárszennyeződésből eredő veszélyhelyzetekre;

b) a katonai létesítményekben bekövetkezett balesetekre;

c) víztározók védműveinek a megrongálódásaira, kivéve ha ezen megrongálódás idézi elő az ipari balesetet;

d) a közúti és a vasúti közlekedési balesetekre, a következő kivételekkel:

(i) az ilyen balesetek elhárításával kapcsolatos szükségintézkedéseket,

(ii) a veszélyes tevékenység helyszínén folyó szállítást;

e) a genetikailag módosított organizmusok nem szándékos kibocsátása;

f) a tengerben folytatott tevékenység — ideértve a tengerfenéken folytatott kutatást vagy kitermelést — által okozott balesetekre;

g) a kőolaj vagy egyéb káros anyagok tengeri kiömlésére.

3. Cikk

Általános rendelkezések

1. A Részes Felek az Egyezménykeretein belül — figyelembe véve a nemzeti és nemzetközi szinten már megtett erőfeszítéseket — megfelelő intézkedéseket hoznak és együttműködnek az emberek és a környezet ipari balesetekkel szembeni védelme érdekében azáltal, hogy megelőzik — amennyire ez lehetséges — az ilyen baleseteket, csökkentik azok gyakoriságát és súlyosságát, továbbá mérséklék azok hatásait. Ennek érdekében a megelőzéssel, az elhárításra való felkészüléssel és az elhárítással kapcsolatos intézkedéseket kell tenni, beleértve a helyreállítást is.

2. A Részes Felek információcsere, egyeztetés és egyéb együttműködési módok útján indokolatlan késedelem nélkül megfelelő politikát és stratégiát dolgoznak ki és hajtanak végre az ipari balesetek kockázatának csökkentése, valamint a megelőzést, a felkészülést és az elhárítást szolgáló intézkedések — ideértve a helyreállítást is — fejlesztése érdekében. A szükségtelen párhuzamosság elkerülése érdekében a Felek figyelembe veszik a nemzetközi és nemzeti szinteken már megtett erőfeszítéseket.

3. A Részes Felek biztosítják azt, hogy az üzemeltető a veszélyes tevékenység biztonságos működtetéséhez és az ipari balesetek megelőzéséhez szükséges minden intézkedést megtegyen.

4. Az Egyezmény rendelkezéseinek végrehajtása érdekében a Részes Felek az ipari balesetek megelőzése, az azokra való felkészülés és az elhárításuk érdekében megfelelő jogalkotási, szabályozási, közigazgatási és a pénzügyi intézkedéseket tesznek.

5. Az Egyezmény rendelkezései nem érintik a Részes Feleknek az ipari balesetek és a veszélyes tevékenységek tekintetében a nemzetközi jog szerint fennálló kötelezettségeit.

4. Cikk

A veszélyes tevékenység azonosítása, konzultáció és állásfoglalás

1. A megelőzés és a felkészítés biztosítása céljából a Kibocsátó Fél megfelelő intézkedéseket tesz a fennhatósága alá tartozó veszélyes tevékenységek azonosítására, és biztosítja azt, hogy az Érintett Felek értesüljenek a tervezett vagy már megvalósított veszélyes tevékenységről.

2. Az Értékelt Felek bármelyik Fél kezdeményezésére tanácskozást kezdenek azon veszélyes tevékenységek azonosítására, amelyekről alappal feltételezhető, hogy képesek országhatárokon túli hatásokat okozni. Amennyiben az Értékelt Felek nem tudnak egyetértésre jutni abban, hogy valamely tevékenység a veszélyes kategóriába tartozik, akkor a kérdést — kivéve, ha az Értékelt Felek a megoldás más módjában állapodnak meg — bármelyik Fél a II. melléklet rendelkezései szerint állásfoglalás céljából vizsgálóbizottság elé terjesztheti.

3. Tervezett vagy már folytatott veszélyes tevékenységre vonatkozóan a Felek a III. mellékletben meghatározott eljárásokat alkalmazzák.

4. Ha a veszélyes tevékenység — az országhatárokon áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezménynek megfelelően — környezeti hatástanulmány tárgyát képezi, és ez tartalmazza a veszélyes tevékenységből eredő balesetek országhatárokon túli hatásainak olyan módon való értékelését, amely a jelen Egyezmény feltételeinek megfelel, akkor az országhatárokon áterjedő környezeti hatások vizsgálatáról szóló egyezmény alkalmazása kapcsán hozott határozat kielégíti a jelen Egyezmény vonatkozó követelményeit is.

5. Cikk

A hatály önkéntes kiterjesztése

Bármelyik Értékelt Fél kezdeményezésére tanácskozást kell tartani annak eldöntése céljából, hogy valamely, az I. mellékletben meg nem határozott tevékenység veszélyesnek minősül-e. Kölcsönös megállapodás alapján a

Felek saját választásuk szerinti tanácsadási eljárást vagy, tanácsadó szervként, a II. mellékletben meghatározott vizsgálóbizottságot alkalmazhatnak. A Felek, amennyiben egyetértenek, úgy dönthetnek, hogy az Egyezményt vagy annak bármely részét a vizsgált tevékenység vonatkozásában úgy alkalmazzák, mintha az veszélyes tevékenység volna.

6. Cikk

A megelőzés

1. A Részes Felek megfelelő intézkedéseket hoznak az ipari balesetek megelőzésére. Idetartoznak azon intézkedések is, amelyek az üzemeltetőket az ipari balesetek kockázatának csökkentésére ösztönzik, továbbá más, a IV. mellékletben felsorolt, és fel nem sorolt intézkedések.

2. Bármilyen veszélyes tevékenység vonatkozásában a Kibocsátó Fél az üzemeltetőtől megköveteli a veszélyes tevékenység biztonságos működtetésének bizonyítását. Ennek érdekében olyan információkat bocsát rendelkezésre, mint a technológia alapvető paraméterei, ideértve — de nem csupán erre korlátozódva — az V. mellékletben meghatározott elemzést és értékelést.

7. Cikk

A veszélyes tevékenység engedélyezése

Saját jogrendszerének keretein belül, a Kibocsátó Félnek arra kell törekednie, hogy az új veszélyes üzemek létesítésével, valamint a meglévő veszélyes üzemek jelentős fejlesztésével kapcsolatosan megfelelő politikát alakítson ki. Ennek célja az, hogy minimálisra csökkenjen az összes Érintett Fél lakosságával és környezetével kapcsolatos kockázat. Saját jogrendszerük keretein belül, az Érintett Feleknek megfelelő politikát kell kialakítani azon területek vonatkozásában, amelyek egy veszélyes tevékenység eredményeként bekövetkező országhatáron túli hatással bíró ipari baleset által érintettek lehetnek. E politika célja az, hogy a veszélyes tevékenység kockázatát a minimumra szorítsák. Az ilyen politika kialakításához és bevezetéséhez a Feleknek figyelembe kell venniük az V. melléklet (1)—(8) pontjaiban, valamint a VI. mellékletben meghatározott szempontokat.

8. Cikk

A veszélyhelyzetre való felkészülés

1. A Részes Felek megfelelő intézkedéseket tesznek az ipari balesetekkel kapcsolatos veszélyhelyzetre való felkészülés megteremtésére és fenntartására és ezen felkészülés

megfelelő állapotban történő fenntartására abból a célból, hogy képesek legyenek az ipari balesetek elhárítására. A Részes Felek biztosítják azt, hogy a felkészülés kiterjedjen az ipari balesetek országhatárokon túli hatásainak mérséklésére, és az üzemeltetők által ennek érdekében az üzemben folytatott tevékenységre. E tevékenység feladatait a VII. melléklet tartalmazza, de nem korlátozódnak csupán ezekre. Az Értékelt Felek — más feladatok megoldása mellett — tájékoztatják egymást veszélyhelyzeti terveikről.

2. A Kibocsátó Fél a veszélyes tevékenységekre vonatkozóan biztosítja a helyszíni felkészülési tervek elkészítését és végrehajtását, ideértve az országhatárokon túli hatások megelőzésére, a lehető legkisebbre való csökkentésére szolgáló megfelelő elhárító és egyéb intézkedéseket is. A Kibocsátó Fél ellátja az Érintett Feleket azon információkkal, ismeretekkel, amelyekkel rendelkezik a veszélyhelyzeti terv kidolgozása céljából.

3. Minden Részes Fél biztosítja a veszélyes üzemek külső védelmi terveinek készítését és azok végrehajtását. Ebben olyan feladatokat is előírányoznak, amelyeket a saját területükön kell végrehajtaniuk az országhatárokon túli hatások megelőzésére és csökkentésére. Az ilyen tervek elkészítésénél számításba kell venni a veszélyelemzések és hatáértékelések eredményeit, így az V. melléklet (1)—(5) pontjaiban felsorolt szempontokat is. Az Érintett Feleknek törekedniük kell a külső védelmi tervek összehasonlíthatóságára. Szükség esetén, a balesetek következményeinek együttes erővel történő elhárítására közös külső védelmi tervek készíthetők.

4. A védelmi terveket rendszeresen, vagy ha a körülmények szükségessé teszik soron kívül, felül kell vizsgálni. Ennek során figyelembe kell venni a bekövetkezett balesetek elhárításánál szerzett tapasztalatokat is.

9. Cikk

A nyilvánosság tájékoztatása és részvétele

1. A Részes Felek biztosítják azt, hogy egy veszélyes tevékenység eredményeként bekövetkező ipari baleset által érinthető (veszélyeztetett) területen a nyilvánosság kellő tájékoztatást kapjon a veszélyes üzemek balesetei által érintett bármely kérdésben. Ezt a tájékoztatást a Részes Felek az általuk megfelelőnek tartott csatornákon keresztül bocsátják a nyilvánosság rendelkezésére. A tájékoztatás tartalmazza a VIII. mellékletben meghatározottakat, és tekintetbe veszi az V. melléklet (1)—(4) és (9) pontjaiban felsorolt szempontokat.

2. Amikor ez csak lehetséges és szükséges, a Kibocsátó Fél — az Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően — a lehetséges érintett területeken módot ad a nyilvánosságnak a megfelelő eljárásokban való részvételre. Ennek célja, az hogy az Érintett Fél lakossága kifejezhesse nézeteit és

aggodalmait a megelőzéssel és a védekezéssel kapcsolatban, valamint a Kibocsátó Fél biztosítsa azt, hogy az Érintett Fél lakosságának nyújtott lehetőségek egyenértékűek a saját lakosságnak nyújtottakkal.

3. A Felek, amennyiben azt igénylik, a saját joghatóságuk alatti személyek részére rendelkezésre állóval egyenértékű lehetőséget és elbánást biztosítanak a közigazgatási vagy peres eljárások, az igény érvényesítés, valamint a jogorvoslatok során, saját jogrendszerüknek megfelelően, viszonyosság alapján mindazon természetes vagy jogi személyeknek, akiknek valamely Fél területén bekövetkezett ipari baleset országhatárokon túli hatása kárt okoz vagy okozhat.

10. Cikk

Ipari baleseti értesítési rendszerek

1. A Részes Felek gondoskodnak összehasonlítható és hatékony ipari baleseti értesítési rendszer megfelelő szinten történő létesítéséről és működtetéséről. Ennek célja az, hogy az ipari balesetek országhatárokon túli hatásai elleni védekezéshez megfelelő tájékoztatást nyújtsanak és fogadjanak.

2. Országhatárokon túli hatásokkal vagy annak veszélyével járó ipari baleset esetén, a Kibocsátó Fél biztosítja azt, hogy az Érintett Felek az ipari baleseti értesítési rendszeren keresztül, a megfelelő szinten haladéktalanul tájékoztatást kapjanak. E tájékoztatás a IX. mellékletben meghatározottak szerint készül.

3. Az Érintett Felek biztosítják azt, hogy ipari baleset vagy annak közvetlen veszélye esetén a 8. Cikkben leírtaknak megfelelően elkészített védelmi terveket a lehető leghamarabb, és a körülményeknek megfelelő mértékben alkalmazzák.

11. Cikk

A balesetek következményei elleni védekezés

1. A Részes Felek biztosítják azt, hogy ipari baleset vagy annak közvetlen veszélye esetén a hatások elleni minél előbbi védekezésre megfelelő intézkedéseket tegyenek. Ennek során a leghatékonyabb módszereket használják fel a hatások korlátozására és minimalizálására.

2. Olyan ipari baleset vagy annak közvetlen veszélye esetén, amely országhatárokon túli hatásokat okoz vagy okozhat, a megfelelő védelmi intézkedések kialakítása céljából, az Érintett Felek közösen végzik el a hatások értékelését. Az Érintett Felek törekednek arra, hogy a védekezési módszereiket összehangolják.

12. Cikk

Kölcsönös segítségnyújtás

1. Ipari baleset esetén, amikor egy Részes Fél segítségre szorul, más Részes Félhez fordulhat segítségért, jelezve az igényelt segítség fajtáját és mértékét. Az a Részes Fél, amelyhez a segítségért fordulnak, azonnal határoz, és a következőkről értesíti a segítséget kérő Részes Felet: van-e lehetősége a kért segítség megadására, valamint az általa nyújtható segítség mértékéről és feltételeiről.

2. Az Érdelkelt Felek együttműködnek a jelen Cikk 1. bekezdése alapján egyeztetett segítségnyújtás azonnali megadásának elősegítésében, ideértve — amikor az szükséges — az ipari baleset következményeinek és hatásainak legkisebbre csökkentésére és az általános segítségnyújtásra vonatkozó tevékenységet. Ha a Felek között nem jött létre két- vagy többoldalú megállapodás, amelyek a kölcsönös segítségnyújtást szolgáló intézkedéseket szabályozták, vagy ha másként nem állapodtak meg, a segítséget a X. mellékletnek megfelelően kell nyújtani.

13. Cikk

Felelősség

A Részes Felek támogatják a felelősség területére vonatkozó szabályok, kritériumok és eljárások kidolgozását célzó megfelelő nemzetközi erőfeszítéseket.

14. Cikk

Kutatás és fejlesztés

A Részes Felek szükség szerint javaslatokkal élnek, illetőleg együttműködnek az ipari balesetek megelőzésére, az azokra való felkészülésre és az elhárításukra vonatkozó módszerek és technológiák kutatásának és fejlesztésének irányítása terén. A Részes Felek e célból előnyben részesítik és fejlesztik a tudományos és a technológiai együttműködést, ideértve a kevésbé veszélyes eljárások területén folyó kutatásokat, amelyek célja a baleseti veszélyek csökkentése, valamint az ipari balesetek megelőzése és következményeinek korlátozása.

15. Cikk

Információcsere

A Részes Felek, többoldalú és kétoldalú együttműködés keretében, kicserélik a végrehajtáshoz szükséges és átad-

ható információkat, ideértve azokat az elemeket is, amelyeket a XI. melléklet tartalmaz.

16. Cikk

Technológiacsere

1. A Résztes Felek, jogrendjükkel, szabályozásaikkal és gyakorlatukkal összhangban, elősegítik az ipari balesetek hatásainak megelőzésére, az azokra való felkészülésre és elhárításukra vonatkozó technológiák cseréjét, különös tekintettel a következők támogatására:

- a) a rendelkezésre álló technológia különféle pénzügyi alapokon történő cseréje;
- b) közvetlen ipari kapcsolatokat és együttműködés;
- c) információ- és tapasztalatcsere;
- d) műszaki segítségnyújtás.

2. A jelen Cikk 1. bekezdés a)–d) pontjaiban megjelölt tevékenységek terén való együttműködéshez a Résztes Felek kedvező feltételeket teremtenek a magán és az állami szektorban működő azon szervezetek és egyének közötti kapcsolatok és együttműködés elősegítésére, amelyek képesek a jelzett technológia, tervezési és tervezői szolgáltatások, felszerelés vagy pénzeszközök nyújtására.

17. Cikk

Illetékes hatóságok és kapcsolattartó pontok

1. Az Egyezmény alkalmazásának céljaira minden Résztes Fél egy vagy több illetékes hatóságot jelöl ki, vagy hoz létre.

2. Az egyéb, két- vagy többoldalú megállapodásokban rögzítettek sérelme nélkül, minden Résztes Fél egy kapcsolattartó pontot jelöl ki vagy hoz létre a 10. Cikk szerinti ipari baleseti értesítés céljára, valamint egy kapcsolattartó pontot a 12. Cikk szerinti kölcsönös segítségnyújtás céljára. Ezek a kapcsolattartó pontok lehetőleg legyenek azonosak.

3. Minden Résztes Fél az Egyezmény reá vonatkozó hatálybalépésének napjától számított három hónapon belül a 20. Cikkben meghatározott Titkárságon keresztül tájékoztatja a többi Résztes Felet arról, hogy mely szervezetet jelölte ki kapcsolattartó pontként és illetékes hatóságként.

4. Minden Résztes Fél a Titkárság útján, a döntés napjától számított egy hónapon belül, tájékoztatja a többi Résztes Felet a jelen Cikk 3. pontja alapján történt kijelöléssel kapcsolatos bármilyen változásról.

5. Minden Résztes Fél biztosítja azt, hogy a kapcsolattartó pontja és a 10. Cikk szerinti ipari baleseti értesítési rendszere folyamatosan működőképes legyen.

6. Minden Résztes Fél biztosítja azt, hogy a kapcsolattartó pont és a 12. Cikk alapján történő segítségnyújtás kérésének továbbításáért, valamint a segítségnyújtásért és annak fogadásáért felelős hatóságok folyamatosan működőképesek legyenek.

18. Cikk

A Résztes Felek értekezlete

1. Az Egyezmény Résztes Feleinek Értekezletét a Résztes Felek képviselői alkotják, akik az értekezleteket rendszeresen megtartják. A Résztes Felek Értekezletének első ülését legkésőbb az Egyezmény hatálybalépésének napjától számított egy éven belül hívják össze. Azt követően a Résztes Felek Értekezletét évente legalább egyszer tartják meg. Bármely Résztes Fél írásbeli kérése alapján meg kell tartani az értekezletet, ha a kérést — azt követő hat hónapon belül, hogy a Titkárság számukra megküldte — a Résztes Felek legalább egyharmada támogatja.

2. A Résztes Felek Értekezlete:

- a) áttekinti az Egyezmény végrehajtását;
- b) tanácsadást végez, amely célja az, hogy növeljék Résztes Felek képességét az ipari balesetek országhatárokon túli hatásainak megelőzésére, az azokra való felkészülésre és elhárításukra, valamint, hogy elősegítsék az ipari balesetet szenvedett Résztes Felek kérésére történő műszaki segítségnyújtást és tanácsadást;
- c) szükség szerint munkacsoportokat hoz létre és más megfelelő eljárást dolgoz ki az Egyezmény végrehajtásával és fejlesztésével kapcsolatos ügyek vizsgálatára, valamint arra, hogy megfelelő tanulmányokat és egyéb dokumentációt készítsenek, és ajánlásokat terjesszenek megfontolásra a Résztes Felek Értekezlete elé;
- d) az Egyezmény rendelkezéseihez szükséges más teendőket végez;
- e) első ülésén megtárgyalja, és egyhangú döntéssel elfogadja ülései ügyrendi szabályzatát.

3. A Résztes Felek Értekezlete feladatainak teljesítése során amikor szükségesnek ítéli, más megfelelő nemzetközi szervezetekkel is együttműködik.

4. A Résztes Felek Értekezletének első ülésén munkatervet készít, különös tekintettel a XII. mellékletben foglalt feladatokra is. A Résztes Felek Értekezlete dönt a munkamódszerről is, így nemzeti központok használatáról, a releváns nemzetközi szervezetekkel való együttműködésről, továbbá az Egyezmény végrehajtásának előmozdítása érdekében egy olyan rendszer létrehozásáról, amely különösen az ipari baleset esetén történő kölcsönös segítségnyújtást szolgálja, és eközben épít a releváns nemzetközi szervezetek keretében folyó idevágó tevékenységekre. A munkaterv részeként a Résztes Felek Értekezlete — a XII. mellékletben megjelölt feladatok ellátásához

szükséges további nemzetközi intézmények vagy központok meghatározásának céljából — áttekinti a meglévő nemzeti, regionális és nemzetközi központokat, valamint az olyan más testületeket és programokat, amelyek célja az ipari balesetek megelőzésével, az azokra való felkészüléssel és elhárításukkal kapcsolatos információk és erőfeszítések összehangolása.

5. A Résztes Felek Értekezletének első ülésén megkezdik az ipari balesetek hatásainak megelőzésére, az azokra való felkészülést, és az azok elhárítására irányuló technológiaszereket kedvezőbb feltételeinek megteremtését szolgáló eljárások áttekintését.

6. A Résztes Felek Értekezlete az Egyezmény alkalmazása céljából irányelveket és kritériumokat fogad el a veszélyes tevékenységek azonosításának előmozdítása érdekében.

19. Cikk

Szavazati jog

1. A jelen Cikk 2. bekezdésének rendelkezéseiben foglaltak kivételével az Egyezmény minden Résztes Felének egy szavazata van.

2. A 27. Cikkben meghatározott regionális gazdasági integrációs szervezetek a hatáskörükbe tartozó ügyekben azon tagállamaik számával egyenlő számú szavazattal gyakorolják szavazati jogukat, amelyek Résztes Felek az Egyezménynek. E szervezetek nem gyakorolják szavazati jogukat, amennyiben tagállamaik gyakorolják a sajátjukat, és viszont.

20. Cikk

Titkárság

Az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkára látja el a következő titkársági feladatokat:

- összehívja és előkészíti a Résztes Felek üléseit;
- továbbítja a Résztes Felekhez azokat a jelentéseket és más információkat, amelyeket az Egyezmény rendelkezései alapján kap kézhez;
- más feladatokat, amelyeket a Résztes Felek határozhatnak meg.

21. Cikk

A viták rendezése

1. Amennyiben az Egyezmény értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban két vagy több Résztes Fél között vita merül fel, a Résztes Felek törekednek a tárgyalás útján

vagy bármely más, a vitában Érintett Felek számára elfogadható vitarendezési mód útján történő megoldásra.

2. Az Egyezmény aláírásakor, megerősítésekor, elfogadásakor, jóváhagyásakor vagy a hozzá való csatlakozáskor, vagy azt követően bármely időpontban, valamely Résztes Fél írásbeli nyilatkozatot tehet a letéteményesnél arról, hogy a jelen Cikk 1. bekezdése szerint meg nem oldott vita esetén kötelezőnek fogadja el az alábbi vitarendezési módok egyikét vagy mindkettőt, bármely olyan Résztes Féllel szemben, amely ugyanilyen kötelezettséget vállal:

- a vita Nemzetközi Bíróság elé terjesztése;
- választott bírósági eljárás a XIII. mellékletben lefektetett eljárás szerint.

3. Amennyiben a vitában részt vevő Felek a jelen Cikk 2. bekezdésében említett mindkét vitarendezési módot elfogadták, akkor — a Felek közötti más megállapodás hiányában — a vitát csak a Nemzetközi Bíróság elé lehet terjesztetni.

22. Cikk

Az információszerzés korlátozása

1. Az Egyezmény rendelkezései nem érintik a Résztes Felek belső törvényeik, rendeleteik, közigazgatási rendelkezései vagy elfogadott joggyakorlatuk és az irányadó nemzetközi jogszabályok szerint azon jogait vagy kötelezettségeit, amelyek a személyes adatokkal, az ipari és kereskedelmi (üzleti) titokkal — beleértve a szellemi tulajdont, illetve a nemzetbiztonságot is — kapcsolatos információk védelmére vonatkoznak.

2. Ha egy Résztes Fél mégis úgy dönt, hogy egy másik Résztes Félnek ilyen védett információt szolgáltat, az ilyen védett információt átvevő Résztes Félnek tiszteletben kell tartania a kapott információ minősített jellegét és az átadás feltételeit. Ezt az információkat csak azokra a célra használhatja fel, amelyekre azokat nyújtották.

23. Cikk

Az Egyezmény végrehajtása

A Résztes Felek rendszeres időközönként beszámolnak az Egyezmény végrehajtásáról.

24. Cikk

Két- és többoldalú megállapodások

1. A Résztes Felek az Egyezményből fakadó kötelezettségeik teljesítésére fenntarthatják a meglévő két- vagy

többoldalú megállapodásaikat vagy egyéb szerződéseiket, vagy újakat köthetnek.

2. Az Egyezmény rendelkezései nem érintik a Részes Felek jogát arra, hogy amikor szükséges, két- vagy többoldalú megállapodás alapján szigorúbb intézkedéseket tegyenek, mint amelyeket az Egyezmény megkövetel.

25. Cikk

A mellékletek jogi helyzete

Az Egyezmény mellékletei annak szerves részét képezik.

26. Cikk

Az Egyezmény módosításai

1. Az Egyezmény módosítására bármely Részes Fél javaslatot tehet.

2. Az Egyezmény bármely javasolt módosításának szövegét írásban be kell nyújtani az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkárának, aki azt valamennyi Részes Félhez eljuttatja. A Részes Felek Értekezlete következő éves ülésén megtárgyalja a javasolt módosításokat, feltéve, hogy az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkára az ilyen javaslatokat legalább kilencven nappal korábban eljuttatja a Részes Feleknek.

3. Az Egyezmény módosításai — I. melléklet módosításainak kivételével, amelyekre a jelen Cikk 4. bekezdésében leírt eljárás vonatkozik — tekintetében:

a) a módosításokat az ülésen jelen levő Részes Felek egyhangúlag fogadják el, és azokat a letéteményes valamennyi Részes Félhez eljuttatja megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás végett;

b) a módosításokra vonatkozó megerősítési, elfogadási vagy jóváhagyási okmányokat a letéteményesnél kell letétbe helyezni. Az e Cikk értelmében elfogadott módosítások az azokat elfogadó Részes Felek számára attól a naptól számított kilencvenedik napon lépnek hatályba, amelyen a letéteményes a tizenhatodik megerősítési, elfogadási vagy jóváhagyási okiratot kézhez vette;

c) a módosítások bármely Részes Fél számára attól a naptól számított kilencvenedik napon lépnek hatályba, amelyen e Részes Fél letétbe helyezte a módosításokra vonatkozó megerősítési, elfogadási vagy jóváhagyási okmányait.

4. Az I. melléklet módosítása tekintetében:

a) a Részes Felek minden erőfeszítést megtesznek annak érdekében, hogy egyhangú megállapodást érjenek el. Amennyiben az egyhangú döntésre irányuló minden erőfe-

szítést kimerítettek, és nem értek el megállapodást, akkor a módosításokat végső megoldásként az ülésen jelen levő és szavazó Részes Felek kilenczides többségi szavazatával kell elfogadni. Ha a Részes Felek értekezlete elfogadta a módosításokat, azokat jóváhagyásra ajánlva közölni kell a Részes Felekkel;

b) az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkára által történt közlésük napjától számított tizenkét hónap eltelte után az I. melléklet módosításai hatályba lépnek az Egyezmény azon Részes Felei számára, amelyek nem nyújtottak be a jelen Cikk 4. bekezdés c) pontja rendelkezéseinek megfelelő értesítést, feltéve, hogy legalább tizenhat Részes Fél nem nyújtott be ilyen értesítést;

c) bármely Részes Fél, amely nem tudja jóváhagyni az Egyezmény I. mellékletének valamely módosítását, arról — az elfogadásra vonatkozó közlés napjától számított 12 hónapon belül — írásban értesíti az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkárát. Az ügyvezető titkár késedelem nélkül értesíti valamennyi Részes Felet bármely ilyen kézhez vett értesítésről. Bármely Részes Fél bármikor felcserélheti korábbi értesítését a módosításra vonatkozó elfogadással. Ezután az I. melléklet adott módosítása e Részes Fél számára hatályba lép.

d) E bekezdés alkalmazása szempontjából a „jelen levő és szavazó Részes Fél” kifejezés az ülésen jelenlevő, és igenlő vagy nemleges szavazatot leadó Részes Felet jelenti.

27. Cikk

Aláírás

Az Egyezmény Helsinkiben, 1992. március 17-től 1992. március 18-ig áll nyitva aláírásra. Ezt követően pedig New Yorkban, az Egyesült Nemzetek Szervezete székhelyén 1992. szeptember 18-ig az Európai Gazdasági Bizottság tagállamai számára, valamint a Gazdasági és Szociális Tanács 1947. március 28-án kelt 36/IV/ számú határozata 8. bekezdésének értelmében, az Európai Gazdasági Bizottságban konzultatív státusszal rendelkező államok számára, továbbá olyan regionális gazdasági integrációs szervezetek számára, amelyeket az Európai Gazdasági Bizottság szuverén tagállamai alkotnak, és amelyekre tagállamaik az Egyezményben szabályozott ügyek tekintetében hatáskört ruháztak, ideértve az ezen ügyek tekintetében szerződés megkötésére vonatkozó hatáskört is.

28. Cikk

Letéteményes

Az Egyezmény letéteményeseként az Egyesült Nemzetek Főtitkára jár el.

29. Cikk

*Megerősítés, elfogadás, jóváhagyás
és csatlakozás*

1. Az Egyezmény az aláíró államoknak és a 27. Cikkben említett regionális gazdasági integrációs szervezeteknek meg kell erősíteniük, el kell fogadniuk vagy jóvá kell hagyniuk.

2. Az Egyezmény nyitva áll a 27. Cikkben említett államok és szervezetek általi csatlakozásra.

3. A 27. Cikkben említett bármely szervezetet — amely anélkül válik az Egyezmény Részesévé, hogy abban valamely tagállama Részes Fél lenne — az Egyezményből származó összes kötelezettség terheli. Olyan szervezetek esetében, amelyeknek egy vagy több tagállama az Egyezmény Részes Fele, a szervezet és tagállamai döntenek az Egyezményből fakadó kötelezettségeik teljesítéséért viselt felelősségeikről. Ilyen esetekben a szervezet és annak tagállamai nem jogosultak az Egyezményből fakadó jogok párhuzamos gyakorlására.

4. A megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okmányaikban a 27. Cikkben említett regionális gazdasági integrációs szervezetek nyilatkoznak az Egyezmény által szabályozott ügyek tekintetében fennálló hatáskörük mértékéről. Az ilyen szervezetek tájékoztatják a letéteményest a hatáskörük mértékére vonatkozó bármely lényeges módosulásról is.

30. Cikk

Hatálybalépés

1. Az Egyezmény a tizenhatodik megerősítő, elfogadó, jóváhagyó vagy csatlakozó okmány letétbe helyezésének napjától számított kilencvenedik napon lép hatályba.

2. A jelen Cikk 1. bekezdésének alkalmazása szempontjából a 27. Cikkben említett valamely szervezet által letétbe helyezett bármely okmány nem számít további okmányoknak azokon felül, amelyeket az ilyen szervezet tagállamai helyeztek letétbe.

3. A 27. Cikkben említett mindegyik olyan állam vagy szervezet számára, amely az Egyezményt a tizenhatodik megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okmány letétbe helyezése után erősíti meg, fogadja el, hagyja jóvá vagy csatlakozik hozzá, az Egyezmény attól a naptól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amelyen ilyen állam vagy szervezet letétbe helyezte megerősítési, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okmányát.

31. Cikk

Felmondás

1. Bármikor attól a naptól számított három év eltelte után, amelyen az Egyezmény valamely Részes Fél számára hatályba lépett, e Részes Fél a letéteményesnek adott írásbeli értesítés útján felmondhatja az Egyezményt. Bármely ilyen felmondás attól a naptól számított kilencvenedik napon lép hatályba, amelyen a letéteményes azt kézhez vette.

2. Az ilyen felmondás nem érinti a 4. Cikk olyan tevékenységre történő alkalmazását, amelyre vonatkozóan a 4. Cikk 1. bekezdése alapján értesítést vagy a 4. Cikk 2. bekezdése alapján tárgyalásra irányuló kérelmet terjesztettek elő.

32. Cikk

Hiteles szövegek

Az Egyezmény eredeti példányát, amelynek angol, francia és orosz szövege egyaránt hiteles, az Egyesült Nemzetek Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

A fentiek hitelül az erre megfelelően felhatalmazott alulírottak az Egyezményt aláírták.

Készült Helsinkiben, az ezerkilencszázkilencvenkettedik év március havának 17. napján.

I. MELLÉKLET

**A veszélyes tevékenységek azonosítására szolgáló
veszélyes anyagok**

Az alábbiakban rögzített mennyiségek minden egyes tevékenységre vagy tevékenységcsoportra vonatkoznak. Ahol az I. részben mennyiségi tartományok vannak megadva, a küszöbmennyiséget az egyes tartományokban megadott maximális mennyiségek jelentik. A Egyezmény hatálybalépése után öt évvel, eltérő módosítás hiányában, az egyes tartományokban megadott legkisebb mennyiség lesz a küszöbmennyiség.

Ha a II. részben megnevezett valamely anyag vagy készítmény az I. részbeli valamelyik kategóriába is tartozik, a II. részben rögzített küszöbmennyiséget kell alkalmazni.

A veszélyes tevékenységek azonosításához a Részes Feleknek figyelembe kell venniük a szóban forgó veszélyek súlyosbodásának előre látható lehetőségét, valamint a veszélyes anyagok mennyiségeit és azok egymástól való elhelyezésének távolságát, tekintet nélkül arra, hogy egy vagy több üzemeltető felügyelete alatt állnak.

I. Rész: A II. részben külön meg nem nevezett anyagok és készítmények kategóriái

Kategória	Küszöb-mennyiség (tonna)
1. Gyúlékony gázok 1. a), ideértve a cseppfolyósított földgázt is	200
2. Könnyen gyulladó folyadékok 1. b)	50 000
3. Erősen mérgező 1. c)	20
4. Mérgező 1. d)	500—200
5. Oxidáló hatású 1. e)	500—200
6. Robbanásveszélyes 1. f)	200—50
7. Gyúlékony folyadékok 1. g) (különleges nyomás- és hőmérsékleti viszonyok mellett kezelve)	200
8. Környezetre veszélyes 1. h)	200

II. Rész: Megnevezett anyagok

Anyag	Küszöb-mennyiség (tonna)
1. Ammónia	500
2. a) Ammónium-nitrát 2.	2500
2. b) Ammónium-nitrát műtrágya alakjában 3.	10 000
3. Akrlitril	200
4. Klór	25
5. Etilén-oxid	50
6. Hidrogén-cianid	20
7. Hidrogén-fluorid	50
8. Hidrogénszulfid	50
9. Kéndioxid	250
10. Kéntrioxid	75
11. Alkilólom	50
12. Foszfén	0,15
13. Metil-izocianát	0,15

Megjegyzések

1. Értelmezési szempontok. Egyéb megfelelő kritériumok hiányában a Részben Felek a következő szempontokat vehetik figyelembe az anyagok vagy készítmények e melléklet I. részével kapcsolatos besorolásához:

a) *Gyúlékony gázok*: olyan anyagok, amelyek gáznemű halmazállapotban normál nyomáson és levegővel keveredve lobbanékonnyá válnak, és amelyek forráspontja normális nyomáson 20 °C vagy az alatt van;

b) *Könnyen gyulladó folyadékok*: olyan anyagok, amelyek lobbanáspontja 21 °C-nál alacsonyabb, és amelyek forráspontja normális nyomáson 20 °C felett van;

c) *Erősen mérgező*: az alábbi 1. vagy 2. táblázatban jelölteknek megfelelő tulajdonságokkal rendelkező anyagok, amelyek fizikai és kémiai tulajdonságaik következtében képesek ipari baleseti veszélyeket okozni.

1. Táblázat

LD ₅₀ (orális) (1) mg/testtömeg kg LD ₅₀ ≤ 25	LD ₅₀ (dermális) (2) mg/testtömeg kg LD ₅₀ ≤ 50	LD ₅₀ (3) mg/l (belégzés) LD ₅₀ ≤ 0.5
(1) Orális LD ₅₀ patkányokra		
(2) Dermális LD ₅₀ patkányokra vagy nyulakra		
(3) Inhalációs LD ₅₀ (4 órás) patkányokra		

2. Táblázat

Diszkriminatív dózis mg/testtömeg kg < 5
ahol az anyag akut orális toxicitását állatokra a fix-dózis eljárás alkalmazásával állapították meg.

d) *Mérgező*: a 3. vagy 4. táblázatban megadottaknak megfelelő tulajdonságokkal rendelkező anyagok, amelyek fizikai és kémiai tulajdonságai képesek ipari baleseti veszélyt okozni.

3. Táblázat

LD ₅₀ (orális) (1) mg/testtömeg kg 25 < LD ₅₀ ≤ 200	LD ₅₀ (dermális) (2) mg/testtömeg kg 50 < LD ₅₀ ≤ 400	LD ₅₀ (3) mg/l (belégzés) 0.5 < LD ₅₀ ≤ 2
(1) Orális LD ₅₀ patkányokra		
(2) Dermális LD ₅₀ patkányokra vagy nyulakra		
(3) Inhalációs LD ₅₀ (4 órás) patkányokra		

4. Táblázat

Diszkriminatív dózis mg/testtömeg kg = 5
ahol az anyag akut orális toxicitását állatokra a fix-dózis eljárás alkalmazásával állapították meg.

e) *Oxidáló hatású*: olyan anyagok, amelyek erős exotermikus reakciót váltanak ki, ha más, főleg gyúlékony anyagokkal kerülnek érintkezésbe;

f) *Robbanásveszélyes*: olyan anyagok, amelyek láng hatására robbanhatnak, vagy amelyek rázkódásra vagy dörzsölésre a dinitrobenzolnál érzékenyebbek;

g) *Gyúlékony anyagok*: olyan anyagok, amelyek lobbanáspontja 55 °C-nál alacsonyabb, és amelyek nyomás alatt cseppfolyósak maradnak, amikor is meghatározott feldol-

gozási körülmények, mint például nagy nyomás és magas hőmérséklet mellett, ipari baleset veszélyével járhatnak;

h) *Környezetre veszélyes*: olyan anyagok, amelyek a vízi környezetre nézve az 5. táblázatnak megfelelő akut toxicitási értékeket mutatnak.

5. Táblázat

LC ₅₀ (1) mg/l LC ₅₀ ≤ 10	EC ₅₀ (2) mg/l EC ₅₀ ≤ 10	IC ₅₀ (3) mg/l IC ₅₀ ≤ 10
(1) LC ₅₀ halra (96 órás)		
(2) EC ₅₀ daphniára (48 órás)		
(3) IC ₅₀ algákra (72 órás)		
ahol az anyag nem könnyen lebontható, vagy a log Pow >3,0 (kivéve, ha a kísérletileg meghatározott BCF <100)		

- i) LD — halálos dózis
- j) LC — halálos koncentráció
- k) EC — effektív koncentráció
- l) C — gátló koncentráció
- m) Pow — oktanol/víz megoszlási együttható
- n) BCF — biokoncentrációs tényező

2. Ez ammónium-nitrátra és ammónium-nitrát keverékekre vonatkozik, ahol az ammónium-nitrátból származó nitrogéntartalom >28 tömeg%, valamint az ammónium-nitrát vizes oldataira, ahol az ammónium-nitrát koncentráció >90 tömeg%.

3. Ez tisztán ammónium-nitrát műtrágyákra és összetett műtrágyákra vonatkozik, ahol az ammónium-nitrátból származó nitrogéntartalom >28 tömeg% (egy összetett műtrágya az ammónium-nitrátot foszfáttal és/vagy káliummal együtt tartalmazza).

4. Az ilyen anyagokat tartalmazó keverékeket és készítményeket ugyanúgy kell kezelni, mint a tiszta anyagokat, kivéve, ha már nem mutatnak azokéval egyenértékű tulajdonságokat és nem képesek országhatárokon túli hatásokat okozni.

II. MELLÉKLET

Vizsgálóbizottsági eljárás a 4. és 5. Cikk értelmében

1. A megkereső Részecs Fél vagy Részecs Felek értesíti(k) a titkárságot arról, hogy kérdés(ek)e)t terjeszt(enek) az e melléklet rendelkezéseinek megfelelően létesített vizsgálóbizottság elé. Ez az értesítés tartalmazza a vizsgálat tárgyát. A titkárság az ilyen előterjesztésről értesíti az Egyezmény minden Részecs Felét.

2. A vizsgálóbizottság három tagból áll. Mind a kérelmező fél, mind a vizsgálati eljárásban részes másik fél

kinevez egy-egy tudományos vagy műszaki szakértőt. Az így kinevezett két szakértő közös megegyezéssel kijelöl egy harmadik szakértőt, aki a vizsgálóbizottság elnöke lesz. Ez utóbbi nem lehet a vizsgálati eljárásban érdekelt egyik fél állampolgára sem, rendes lakóhelye nem lehet ezen felek egyikének a területén sem, valamint nem állhat egyikük alkalmazásában sem, továbbá nem foglalkozhatott a kérdéses ügygel semmilyen más minőségben.

3. Amennyiben a vizsgálóbizottság elnökének kijelölése nem történt meg a második szakértő kinevezésétől számított két hónapon belül, az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkárát, bármelyik fél kérésére további két-hónapos időn belül kijelöli az elnököt.

4. Amennyiben a vizsgálati eljárásban részes felek egyike nem nevez ki szakértőt a titkárság értesítésének kézhezvételétől számított egy hónapon belül a másik Fél tájékoztathatja az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkárát, aki egy további kéthónapos időtartamon belül kijelöli a vizsgálóbizottság elnökét. Mielőtt kijelölte, a vizsgálóbizottság elnöke felszólítja azt a felet, amelyik nem nevezett ki szakértőt, hogy egy hónapon belül azt tegye meg. Ennek eltelte után az elnök tájékoztatja az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkárát, aki egy további két-hónapos időszakon belül elvégzi a kinevezést.

5. A vizsgálóbizottság megállapítja működésének eljárási szabályait.

6. A vizsgálóbizottság minden megfelelő intézkedést megtehet feladatainak ellátása érdekében.

7. A vizsgálati eljárásban részt vevő Felek elősegítik a vizsgálóbizottság munkáját. Különösen a rendelkezésre álló valamennyi eszköz felhasználásával:

a) biztosítják a bizottság számára az összes vonatkozó dokumentumot, eszközt és információt;

b) felhatalmazzák, amikor az szükséges, tanúk vagy szakértők idézésére és meghallgatására, valamint bizonyítékaik átvételére.

8. A felek és a szakértők megőrzik bármely olyan információ bizalmas jellegét, amit a vizsgálóbizottság munkája során bizalmasként szereztek meg.

9. Amennyiben a vizsgálati eljárásban részes felek egyike nem jelenik meg a vizsgálóbizottság előtt vagy elmulasztja álláspontjának részletes ismertetését, a másik fél felkérheti a vizsgálóbizottságot az eljárás folytatására és munkája befejezésére. Az egyik fél távolmaradása vagy álláspontja részletes ismertetésének elmulasztása nem képezi a vizsgálóbizottság munkája folytatásának és befejezésének akadályát.

10. A vizsgálóbizottságnak az ügy adott körülményeire való tekintettel hozott eltérő döntése hiányában, a bizottság költségeit, beleértve tagjainak díjazását is, a vizsgálati eljárásban részes felek egyenlő részben viselik. A vizsgálati

bizottság nyilvántartást vezet összes költségeiről és arról végheszámlálást terjeszt a felek elé.

11. Bármely Részes Fél, amelynek tényleges érdekelt-sége van a vizsgálati eljárás tárgyát képező ügyben, és amelyet az üggyel kapcsolatos bármilyen vélemény érint-het, a vizsgálóbizottság egyetértésével bekapcsolódhat az eljárásba.

12. A vizsgálóbizottság az eljárás tárgyában tagjainak többségi szavazatával hozza meg döntéseit. A vizsgáló-bizottság záróvéleménye tagjai többségének véleményét tükrözi és magában kell foglalnia bármely ellentétes véle-ményt is.

13. A vizsgálóbizottság záróvéleményét a létrehozásá-nak napjától számított két hónapon belül terjeszti elő, kivéve ha ezen határidő meghosszabbítását találja szüksé-gesnek, egy további legfeljebb kéthónapos időszakra.

14. A vizsgálóbizottság záró véleménye az elfogadott tudományos elveken alapul. A záróvéleményt a vizsgáló-bizottság megküldi a feleknek és a titkárságnak.

III. MELLÉKLET

Eljárások a 4. Cikk értelmében

1. Egy Kibocsátó Fél a jelen Melléklet 2—5. bekezdé-seinek megfelelően konzultációt kérhet egy másik Féltől, annak veszélyeztetettsége meghatározása érdekében.

2. Egy tervezett vagy meglévő veszélyes tevékenységre vonatkozóan a Kibocsátó Fél a megfelelő és hatékony konzultációk biztosításának céljából a lehető leghama-rabb, de nem később, mint amikor a saját nyilvánosságát tájékoztatja a tervezett vagy meglévő veszélyes tevékeny-ségről, gondoskodik bármely olyan Fél megfelelő szin-teken történő értesítéséről, amelyről úgy tartja, hogy az Érin-tett Fél lehet. A meglévő veszélyes tevékenységekre vonat-kozáan az ilyen értesítést legkésőbb az Egyezménynek a Kibocsátó Félre vonatkozó hatálybalépésétől számított két éven belül meg kell adni.

3. Ez az értesítés egyebek mellett, a következőket tar-talmazza:

a) a veszélyes tevékenységre vonatkozó információk annak lehetséges, ipari baleset esetén várható országhatá-rokon túli hatásairól beleértve minden rendelkezésre álló tájékoztatást vagy jelentést (például a 6. Cikknek megfele-lően nyújtottakat);

b) azon ésszerű idő megjelölése, amelyen belül a jelen Melléklet 4. bekezdése értelmében a válaszadás szükséges, számításba véve a tevékenység természetét, kitérve az e melléklet 6. bekezdésében megjelölt tájékoztatásra is.

4. Az Értesített Felek az értesítésben meghatározott időn belül válaszolnak a Kibocsátó Félnek, nyugtázva az

értesítés kézhezvételét és jelezve, hogy szándékoznak-e konzultációt kérni.

5. Amennyiben egy Értesített Fél jelzi, hogy nem szán-dékozik konzultációkat folytatni vagy ha nem válaszol az értesítésben meghatározott határidőn belül, az e melléklet következő bekezdéseiben lefektetett rendelkezések nem érvényesek. Ilyen esetben érintetlenül marad a Kibocsátó Fél joga annak meghatározására, hogy végezzen-e felmé-rést és elemzést nemzeti törvényei és joggyakorlata alap-ján.

6. Az Értesített Féltől kapott válasz vételekor, amely jelzi annak azon óhaját, hogy konzultációt kérjen, a Kibo-csátó Fél, ha még nem tette meg, biztosítja az értesített Fél számára:

a) az elemzés ütemtervére vonatkozó megfelelő tájé-koztatást, jelezve az észrevételek adására vonatkozó ütem-tervet is;

b) a veszélyes tevékenységre és annak ipari baleset ese-tén várható országhatárokon túli hatásaira vonatkozó megfelelő tájékoztatást;

c) a lehetséges országhatárokon túli hatásukra vonat-kozó információk vagy azokat bemutató bármely jelentés értékelésében való részvétel lehetőségét.

7. Az Érintett Fél, a Kibocsátó Fél kérésére, az utóbbi-nak megadja a maga joghatósága alatt álló lehetséges érin-tett területre vonatkozó indokoltan megszerezhető infor-mációkat, amikor a felmérés és elemzés, valamint az intéz-kedések előkészítéséhez az információk szükségesek. Az információkat azonnal — szükség esetén — egy közös testületen keresztül kell szolgáltatni, ha az létezik.

8. A Kibocsátó Fél a körülményektől függően közvet-lenül vagy a meglévő közös testületen keresztül szolgáttat-ja az Érintett Félnek az elemzési és értékelési dokumentá-ciót, az V. melléklet 1. és 2. bekezdéseiben leírtak szerint.

9. Az Érdekelte Felek tájékoztatják a nyilvánosságot a veszélyes tevékenység által feltehetően érintett területe-ken, valamint intézkednek az elemző és értékelő dokumen-tációnak a megfelelő területeken a nyilvánosság számára, valamint a hatóságokhoz történő eljuttatására és szétoz-tására. A Felek biztosítják számukra a lehetőséget, hogy észrevételeket tegyenek a veszélyes tevékenységre vagy til-takozzanak az ellen, és intézkedéseket tesznek, hogy véle-ményüket a Kibocsátó Fél illetékes hatóságai elé terjeszt-hessék, akár közvetlenül, akár a körülményektől függően a Kibocsátó Fél közvetítésével, belátható időn belül.

10. A Kibocsátó Fél, az elemzés és az értékelő doku-mentáció elkészülte után, indokolatlan késedelem nélkül konzultációkat kezd az Érintett Féllel, egyebek mellett, a veszélyes tevékenység egy ipari baleset bekövetkezése ese-tén várható, országhatárokon túli hatásairól, valamint a hatások csökkentésére vagy kiküszöbölésére irányuló in-tézkedésekről. A konzultációk a következőkre vonatkoz-hatnak:

a) a veszélyes tevékenység lehetséges alternatívái, beleértve a nemleges tevékenység-alternatívát, valamint az országhatárokon túli hatások csökkentését — a Kibocsátó Fél költségén — célzó lehetséges intézkedések;

b) bármely országhatárokon túli hatás csökkentése irányuló lehetséges kölcsönös segítségnyújtás egyéb formái;

c) minden egyéb vonatkozó ügy.

Az Érdeelt Felek az ilyen konzultációk megkezdésekor megegyeznek a konzultációs időszak tartamának ésszerű időkereteiről. Bármely ilyen konzultáció levezethető egy megfelelő közös testület segítségével, amikor az létezik.

11. Az Érdeelt Felek biztosítják, hogy az elemzést és értékelést, az e melléklet 9. bekezdése értelmében kapott észrevételeket, valamint az e melléklet 10. bekezdésében megjelölt konzultációk eredményeit kellően figyelembe vegyék.

12. A Kibocsátó Fél értesíti az Érintett Feleket minden e tevékenységre vonatkozó döntésről, azokkal az indokokkal és megfontolásokkal együtt, amelyeken a döntés alapul.

13. Amennyiben később olyan további és lényeges információ válik ismertté egy Érdeelt Fél számára, amely a veszélyes tevékenység országhatárokon túli hatásaira vonatkozik, és amely a tevékenységgel kapcsolatos konzultációk idején nem volt hozzáférhető, e Fél azonnal tájékoztatja az Érdeelt Felet(ket). Amennyiben ezen Érdeelt Felek valamelyike azt kéri, újabb konzultációkat kell tartani.

IV. MELLÉKLET

Megelőző intézkedések a 6. Cikk rendelkezéseinek megfelelően

Ezeket az intézkedéseket nemzeti jogrendjüknek és joggyakorlatuknak megfelelően a Részes Felek, az illetékes hatóságok, az üzemeltetők vagy mindezek közösen hajtják végre.

1. Általános vagy specifikus biztonsági célkitűzések meghatározása.

2. A biztonsági intézkedésekre és biztonsági szabványokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések vagy irányelvek meghozatala.

3. Azon veszélyes ipari tevékenységek meghatározása, amelyek egy engedélyezési vagy felhatalmazási rendszerre is kiterjedhet különleges megelőző intézkedéseket igényelnek.

4. Veszélyes tevékenységekre vonatkozó kockázatelemzés vagy biztonsági tanulmányok és a szükséges intézkedések végrehajtását célzó akció-terv értékelése.

5. A kockázatok felméréséhez szükséges információk illetékes hatóságok rendelkezésére bocsátása.

6. A legmegfelelőbb technológia alkalmazása az ipari balesetek megelőzése, valamint az emberek és a környezet védelme érdekében.

7. Az ipari balesetek megelőzése érdekében a veszélyes tevékenységekben az üzemszerű és rendkívüli körülmények között a helyszínen részt vevő összes személy megfelelő oktatásának és képzésének végrehajtása.

8. A biztonsági szabályok hatékony alkalmazása és betartása érdekében belső vezetési struktúrák és gyakorlatok célzott kialakítása.

9. A veszélyes tevékenységet figyelemmel kísérése és értékelése, valamint helyszíni ellenőrzések végrehajtása.

V. MELLÉKLET

Elemzés és értékelés

1. A veszélyes tevékenység elemzését és értékelését végrehajtása céljától függően változó terjedelemben és mélységben kell végezni.

2. A következő táblázat az Egyezmény vonatkozó cikkének alkalmazása szempontjából olyan témaköröket mutat be, amelyeket a felsorolt célokkal kapcsolatos elemzés és értékelés során figyelembe kell venni.

Elemzés célja	Vizsgálandó témák
Veszélyhelyzetre vonatkozó tervezés a 8. Cikk értelmében	(1) A helyszínen lévő veszélyes anyagok mennyisége és tulajdonságai. (2) Olyan ipari balesetek reprezentatív mintáinak leíró jellegű forgatókönyvei (röviden), amelyek a veszélyes tevékenységekből kifolyólag következhetnek be, beleértve mindegyikük valószínűségének jelzését. (3) Minden egyes forgatókönyvre vonatkozóan: a) a kibocsátás megközelítő mennyisége; b) az emberre, valamint a természeti környezetre háruló következmények mértéke és súlyossága, kedvező és kedvezőtlen körülmények között, beleértve a kialakuló veszélyzónák kiterjedését;

Elemzés célja	Vizsgálandó témák
	c) az időlépték, amelyen belül a kiváltó eseményből az ipari baleset kifejlődhet; d) minden intézkedés, amit az eszkaláció valószínűségének legkisebbre csökkentésére meg lehet tenni. (4) A környezet lakosságának nagysága és eloszlása, beleértve a veszélyzónában lehetséges nagyobb népesség-koncentrációkat. (5) Az adott lakosság életkora, mobilitása és érzékenysége.

Telepítésre vonatkozó döntéshozatal a 7. Cikk értelmében	A fenti (1)—(5) pontokon túlmenően: (6) A lakosságra és a környezetre való hatás súlyossága a kibocsátás fajtájának és körülményeinek függvényében. (7) A veszélyes tevékenységtől való azon távolság, amelyen belül ipari baleset bekövetkezése esetén okkal várható, hogy a lakosságra és a környezetre nézve káros hatások fordulhatnak elő. (8) Ugyanezen információk nemcsak a jelenlegi helyzetre, de a tervezett vagy okkal előrelátható jövőbeni fejleményekre vonatkozóan is.
--	--

A közösség tájékoztatása a 9. Cikk szerint	A fenti (1)—(4) pontokon túlmenően: (9) A lakosság, amelyet egy ipari baleset érinthet.
--	---

Megelőző intézkedések a 6. Cikk szerint	A fenti (4)—(9) pontokon túlmenően az (1)—(3) pontokban rögzítettek részletesebb változataira van szükség a megelőző intézkedésekhez. Az említett leírásokon és felméréseken túl a következőkkel is foglalkozni kell: (10) Azok a feltételek és mennyiségek, amelyek mellett a veszélyes anyagokat kezelik. (11) A súlyos hatásokkal járó ipari balesetek forgatókönyveinek jegyzéke, modellek és előrejelzések a baleseti méretek teljes köréből, a közeli tevékenységekből eredő lehetséges.
---	---

Elemzés célja	Vizsgálandó témák
	(12) Minden egyes forgatókönyv esetén az olyan események leírása, amelyek ipari balesetet válthatnak ki, a fokozatok meghatározással, amelyek révén a nemkívánatos esemény eszkalálódhat. (13) Az egyes fokozatok bekövetkezése valószínűségének felmérése, legalább általánosságban, figyelembe véve a (14) pontban foglalt intézkedéseket. (14) A megelőző intézkedések leírása, beleértve a felszereléseket és az egyes fokozatok bekövetkezése valószínűségének minimálisra csökkentését szolgáló eljárásokat. (15) Számbavétel azon hatások vonatkozásában, amelyek a rendes üzemi viszonyoktól való eltérések következményei lehetnek, valamint az ebből következő intézkedések a veszélyes tevékenység veszélyhelyzetben való teljes vagy részleges leállítását illetően, továbbá a személyzet képzése szükségességének szempontjából, annak bizonyítására, hogy már korai stádiumban felismerje a potenciálisan súlyos eltéréseket és megfelelő intézkedéseket tegyen. (16) Annak felmérése, hogy a veszélyes tevékenység módosításai, javítási és karbantartási munkái milyen mértékben kockáztathatják a folyamatok kézbentartását, valamint az azokból következő intézkedések felmérése, amelyek célja a kézbentartás, illetve ellenőrzés fenntartása.

VI. MELLÉKLET

Telepítésre vonatkozó döntés a 7. Cikk értelmében

Az alábbiak azokat a szempontokat mutatják be, amelyeket a 7. Cikk értelmében mérlegelni kell.

1. A kockázatelemzés és kockázatértékelés eredményei, beleértve azon terület fizikai jellemzőit, ahová a veszélyes tevékenység telepítését az V. melléklet értelmében tervezik.

2. A konzultációk és nyilvános részvételi folyamatok eredményei.

3. Az Érintett Fél felségterületén bekövetkező bármilyen fejlemény által okozott kockázat-növekedés vagy kockázat-csökkenés elemzése, a Kibocsátó Fél területén meglévő veszélyes tevékenységgel összefüggésben.

4. A környezeti kockázatok értékelése, beleértve az esetleges országhatárokon túli hatásokat is.

5. Az olyan új veszélyes tevékenységek értékelése, melyek kockázati források lehetnek.

6. A meglévő települési központoktól biztonságos távolságra tervezett új, veszélyes tevékenységek telepítésének, illetve a meglévők jelentős módosításainak, valamint a veszélyes tevékenységek körüli biztonsági övezet létesítésének mérlegelése; az ilyen területeken belül az olyan területfejlesztések, amelyek növelhetik a veszélyeztetett lakosság létszámát vagy amelyek más úton fokozhatnák a kockázat súlyosságát, közelebről megvizsgálandók.

VII. MELLÉKLET

Veszélyhelyzeti megelőző intézkedések, a 8. Cikk értelmében

1. Minden belső és külső védelmi tervet koordinálni kell azért, hogy az ipari balesetek elhárítása átfogó és hatékony legyen.

2. A védelmi terveknek magukban kell foglalniuk a veszélyhelyzetek lokalizálásának és azok határokon túli hatásainak, megelőzésére vagy minimálisra csökkentéséhez szükséges intézkedéseket. Ugyancsak ki kell terjedniük olyan intézkedésekre, mint a lakosság figyelmeztetése (riasztása) és, ahol szükséges, kitelepítése, valamint egyéb védelmi vagy mentési, valamint az egészségügyi szolgáltatókra vonatkozó intézkedésekre.

3. A védelmi terveknek a helyszíni személyzet, a helyszínen kívül feltehetőleg érintett lakosság, valamint a segélycsapatok személyzete számára részletekkel kell szolgálniuk azokra a műszaki és szervezési eljárásokra nézve, amelyek az olyan ipari baleset bekövetkezése esetén, amely országhatárokon túli hatásokat okozhat, megfelelőek az elhárításra, és a lakosságot és környezetet érintő hatások megelőzésére vagy minimálisra csökkentésére, mind a helyszínen, mind azon kívül.

4. A helyszínre vonatkozó védelmi tervek által érintendő kérdések példái a következők lehetnek:

a) helyszíni szerep- és felelősségi körök egy veszélyhelyzet kezelésében;

b) egy ipari baleset bekövetkezésekor vagy annak közvetlen veszélye esetén megteendő, a helyzet vagy esemény irányításának kézbentartását célzó intézkedés leírása vagy arra vonatkozó részletek megjelölése, hogy hol található ilyen leírás;

c) a rendelkezésre álló felszerelés és erőforrások leírása;

d) intézkedések biztosítása a helyszínen kívüli veszélyhelyzeti elhárításért felelős közigazgatási hatóságoknak a balesetről szóló, korai stádiumban történő figyelmeztetésére, beleértve: azon információk típusának meghatározását, amelyre egy korai riasztásnak ki kell terjednie, valamint részletesebb információk szolgáltatásának biztosítását, amint azok hozzáférhetővé válnak;

e) intézkedések a személyzet képzésére azokban a feladatkörökben, amelyeket várhatóan el kell látnia.

5. Példák azokra a kérdésekre, amelyeket a helyszínen kívüli felkészülési tervek felölelhetnek:

a) helyszínen kívüli szervezési szerep- és felelősségi körök egy veszélyhelyzet kezelésében, ideértve, hogy a helyszíni tervekkel való szerves összhang miként valósítható meg;

b) a segélycsapatok és egészségügyi személyzet által követendő módszerek és eljárások;

c) az érintett területek gyors meghatározásának módszerei;

d) intézkedések annak biztosítására, hogy ipari baleset esetén azonnali értesítést adjanak az Érintett vagy potenciálisan Érintett Feleknek, és hogy azt követően a kapcsolattartás megvalósuljon;

e) a terv megvalósításához szükséges erőforrások megjelölése és a koordinációs intézkedések;

f) intézkedések a közösség tájékoztatására, ideértve, amikor az helyénvaló, a közösségnek a 9. cikk előírásai szerint nyújtott információk megerősítésére és megismétlésére vonatkozó intézkedéseket;

g) a kiképzésre és gyakorlatozásra vonatkozó intézkedések.

6. A védelmi tervek tartalmazhatnak rendelkezéseket a veszélyes anyagok és az általuk okozott szennyeződések kezelésére, összegyűjtésére, tisztítására, tárolására, eltávolítására és biztonságos elhelyezésére, valamint a helyreállításra vonatkozóan.

VIII. MELLÉKLET

A nyilvánosság tájékoztatása céljából átadandó információk tartalmi elemei a 9. Cikk értelmében

1. A vállalat neve, a veszélyes tevékenység helyének címe és a tájékoztatást adó személy beosztása.

2. A veszélyes tevékenység magyarázata egyszerű fogalmakkal, beleértve a kockázatot is.

3. A veszélyes tevékenységekkel kapcsolatos anyagok vagy készítmények közhasználatú nevei vagy gyártmánynevei vagy azok általános veszélyességi besorolása, főbb veszélyes tulajdonságaik megjelölésével.

4. Általános tájékoztatás a környezeti hatástanulmány eredményeként, ha az rendelkezésre áll és megfelelő.

5. A veszélyes tevékenység kapcsán előfordulható ipari baleset természetére vonatkozó általános tájékoztatás, beleértve a baleset potenciális hatásait a lakosságra és a környezetre.

6. Megfelelő tájékoztatás arról, hogy ipari baleset bekövetkezése esetén hogyan riasztják és tájékoztatják a lakosságot.

7. Megfelelő tájékoztatás azokról az intézkedésekről, amelyeket az érintett lakosságnak kell megtennie, és arról a magatartásról, amit egy ipari baleset bekövetkezése esetén tanúsítania kell.

8. Megfelelő tájékoztatás a veszélyes tevékenységgel kapcsolatban tett olyan intézkedésekről, amelyek célja az ipari balesetek kezelése, súlyosságuk csökkentése, és hatásaik mérséklése, beleértve a segélycsapatokkal való kapcsolattartást.

9. Általános tájékoztatás a veszélyelhárító szolgálatok helyszínen kívüli felkészülési tervéről, amelyet bármely esetleges helyszínen kívüli hatás kezelésére készítenek, ideértve ipari balesetek országhatárokon túli hatásait is.

10. Általános tájékoztatás azokról a különleges követelményekről és feltételekről, amelyeknek a veszélyes tevékenység, a vonatkozó nemzeti szabályozásoknak és/vagy adminisztratív intézkedéseknek megfelelően tárgyát képezi, ideértve az engedélyezési és felhatalmazási rendszereket.

11. Részletesebb adatok, amelyek lehetővé teszik a nyilvánosság számára, hogy további megfelelő információkat megszerezhessenek, illetve kapjanak.

IX. MELLÉKLET

Ipari baleseti értesítési rendszerek a 10. Cikk értelmében

1. A veszélyhelyzeti riasztás és elhárítás céljaira, valamint az országhatárokon túli hatások következményeinek minimálisra történő csökkentésére és kézbentartására vonatkozó intézkedések céljaira, számításba véve a különböző szinteken jelentkező különböző igényeket, az ipari baleseti értesítési rendszernek kompatibilis adattovábbító és adatkezelő rendszereket használva lehetővé kell tennie az adatok és előrejelzések lehető leggyorsabb továbbítását előre meghatározott kódok szerint.

2. Az ipari baleseti értesítés a következőket foglalja magában;

a) az ipari baleset típusa és nagyságrendje, a balesetben érintett anyagok (ha ismertek), és a lehetséges hatások súlyossága;

b) a bekövetkezés időpontja és pontos helye;

c) olyan egyéb rendelkezésre álló információ, amely szükséges az ipari baleset hatékony elhárításához.

3. Az ipari baleseti értesítést megfelelő időközönként vagy bármikor az szükséges, ki kell egészíteni az országhatárokon túli hatásokkal kapcsolatos helyzet alakulására vonatkozó további megfelelő információkkal.

4. El kell végezni az ipari baleseti értesítési rendszer hatékonyságának rendszeres próbáit és ellenőrzéseit, beleértve az érintett személyzet rendszeres gyakorlatoztatását. Amikor helyénvaló, az ilyen próbákat, ellenőrzéseket és gyakorlatokat közösen kell végrehajtani.

X. MELLÉKLET

Kölcsönös segítségnyújtás a 12. Cikk értelmében

1. A segítségnyújtás általános irányítása, ellenőrzése, koordinálása és felügyelete a segítséget kérő Fél felelősségi körébe tartozik. A segítségnyújtásban részt vevő személyi állomány a segítséget kérő Fél vonatkozó jogszabályai szerint jár el. A segítséget kérő Fél megfelelő hatóságai együttműködnek a segítségnyújtó Fél által a 17. Cikkben foglaltak szerint kijelölt hatósággal, mint amely felelős a segítségnyújtó Fél által rendelkezésre bocsátott személyi állomány és felszerelés közvetlen operatív felügyeletéért.

2. A segítséget kérő Fél, lehetőségeinek mértékéig, helyi eszközöket és szolgáltatásokat bocsát rendelkezésre a segítség megfelelő és hatékony nyújtásához és biztosítja a segítségnyújtó Fél által vagy annak megbízásából a területére behozott személyi állomány, felszerelés és anyagok védelmét.

3. Az Érdekeltek Felek eltérő megállapodásának hiányában a segítségnyújtást a segítséget kérő Fél költségein kell nyújtani. A segítségnyújtó Fél egészében vagy részlegesen bármikor lemondhat a költségek megtérítéséről.

4. A segítséget kérő Fél minden tőle telhetőt megtesz, hogy megadja a segítségnyújtó Félnek és a nevében tevékenkedő személyi állománynak azokat a kiváltságokat, mentességeket vagy könnyítéseket, amelyek segítségnyújtási feladataik eredményes teljesítéséhez szükségesek. A segítséget kérő Félnek ezt az előírást a saját állampolgárai vagy állandó lakosai vonatkozásában nem kell érvényesítenie vagy megadnia azok részére az említett kiváltságokat és mentességeket.

5. Valamely Részes Félnek, a folyamodó vagy a segítségnyújtó Fél kérésére, törekednie kell arra, hogy elősegítse a segítségnyújtásban részt vevő, megfelelően bejelentett személyi állomány, felszerelés és vagyoni eszközök területén történő áthaladását, a segítséget kérő Félhez és onnan vissza.

6. A segítséget kérő Fél elősegíti a megfelelően bejelentett személyi állomány és a segítségnyújtásban részt vevő felszerelés és vagyoni eszközök belépését a felségterületre, valamint ott tartózkodását és onnan való távozását.

7. A segítségnyújtásból közvetlenül eredő cselekményeket illetően a segítséget kérő Fél, a területén a kért

segítségnyújtás során előidézett halálozások vagy sebesülések, a tulajdon károsodása vagy elvesztése vagy a környezetben okozott kár vonatkozásában vétkenként kezeli és kártalanítja a segítségnyújtó Felet vagy az annak nevében eljáró személyeket; valamint kárpótlást nyújt az általuk elszenvedett halálért vagy sérülésért vagy a segítségnyújtásban részt vevő felszerelés vagy egyéb vagyoneszköz elvesztéséért vagy károsodásáért. A segítséget kérő Félnak felelőssége van abban, hogy harmadik felek által a segítséget nyújtó Féllel vagy az annak nevében eljáró személyekkel szemben támasztott követelésekre válaszoljon.

8. Az Érdekeltek szorosan együttműködnek az olyan bírósági eljárások és követelések rendezésének elősegítése érdekében, amelyek a segítségnyújtási műveletekből eredhetnek.

9. Bármelyik Fél segítséget kérhet a balesetben érintett személyek orvosi kezelésével vagy egy másik Fél területére történő ideiglenes áttelítetésével kapcsolatban.

10. Megfelelő konzultációk után és értesítés útján az Érintett vagy segítséget kérő Fél bármikor kérheti az Egyezmény alapján kapott vagy nyújtott segítségnyújtás befejezését. Ha ilyen kérés történt, az Érdekeltek konzultálnak egymással a segítségnyújtás megfelelő beszüntetésére vonatkozó intézkedések céljából.

XI. MELLÉKLET

Információcsere a 15. Cikk értelmében

A kicserélt vagy átadott információ a következő elemeket tartalmazza, amelyek két- vagy többoldalú együttműködés alapján is átadhatók:

a) jogalkotási és adminisztratív lépések, politika, célkitűzések és prioritások a veszélyes tevékenységekkel kapcsolatos ipari balesetek kockázatának csökkentését szolgáló megelőzés, felkészülés és válaszingtezkedések, tudományos tevékenység és műszaki intézkedések érdekében, beleértve az országhatárokon túli hatások mérséklését;

b) más Részeseleket érintő megfelelő szintű intézkedések és védelmi tervek;

c) a megfigyelésre (monitoring), tervezésre, kutatásra és fejlesztésre vonatkozó programok, beleértve azok megvalósítását és felügyeletét;

d) az ipari balesetek megelőzése, az azokra való felkészülés és elhárításuk vonatkozásában tett intézkedések;

e) ipari balesetekkel kapcsolatos tapasztalatok, valamint együttműködés az országhatárokon túli hatású ipari balesetek elhárítása terén;

f) a hozzáférhető technológiák kifejlesztése és alkalmazása a fokozott környezetvédelem és biztonság érdekében;

g) veszélyhelyzetre való felkészültség és válaszingtezkedések;

h) a kockázatok előrejelzésére alkalmazott módszerek, ideértve az országhatárokon túli hatások megfigyelésének és felmérésének kritériumait.

XII. MELLÉKLET

A kölcsönös segítségnyújtás feladatai a 18. Cikk 4. bekezdése értelmében

1. Információ- és adatgyűjtés és terjesztés

a) Olyan ipari baleseti értesítési rendszer létrehozása és működtetése, amely az ipari balesetekre és a szakértőkre vonatkozó információkat képes szolgáltatni annak érdekében, hogy a szakértők a lehető leggyorsabban bevonhatóak legyenek a segítségnyújtásba.

b) Adatbank létesítése és működtetése az ipari balesetekkel, az alkalmazott intézkedésekkel és azok hatékonyságával kapcsolatban szükséges információk fogadására, feldolgozására és terjesztésére, beleértve a balesetek határait is.

c) A veszélyes anyagok listájának kidolgozása és karbantartása, beleértve lényeges jellemzőiket, valamint arra vonatkozó információkat, hogy ipari baleset esetén hogyan kell őket kezelni.

d) A szakértők nyilvántartásának kidolgozása és karbantartása a megelőző készenléti és elhárító intézkedésekkel kapcsolatos konzultációs és egyéb jellegű segítségnyújtás érdekében, beleértve helyreállító intézkedéseket is.

e) A veszélyes tevékenységek jegyzékének karbantartása.

f) Az I. melléklet I. részébe tartozó veszélyes anyagok listájának elkészítése és karbantartása.

2. Kutatás, képzés, módszertan

a) Az ipari balesetekből szerzett tapasztalatokra alapozott modellek, valamint a megelőző, készenléti és válaszingtezkedésekre vonatkozó forgatókönyvek kidolgozása és rendelkezésre bocsátása.

b) Az oktatás és képzés támogatása, nemzetközi szimpóziumok szervezése, valamint a kutatási és fejlesztési együttműködés támogatása.

3. Műszaki segítségnyújtás

a) Tanácsadási funkciók ellátása a megelőző, készenléti és válaszingtezkedések alkalmazási képességének megerősítésére.

b) Valamely Részeselekre kérésére annak veszélyes tevékenységi helyszíni ellenőrzéseinek vállalása és segítségnyújtás az Egyezmény követelményeinek megfelelő saját helyszíni ellenőrzései megszervezéséhez.

4. Segítségnyújtás veszélyhelyzet esetén

Valamely Részeselekre kérésére segítségnyújtás — egyebek mellett — szakértőknek az ipari baleset helyszínére való kiküldése útján, hogy azok konzultatív és egyéb jellegű segítséget nyújtsanak az ipari balesetre való válaszingtezkedésekhez.

XIII. MELLÉKLET

Választott bíróság

1. A felperes Fél vagy Felek értesíti(k) a titkárságot, hogy Felek megegyeztek a vita választott bíróság elé utalá-

sában, az Egyezmény 21. Cikkének 2. bekezdése értelmében. Az értesítésben ki kell fejteni a választott bírósági eljárás tárgyát, valamint, mindenekelőtt ki kell térni az Egyezmény azon cikkeire, amelyek értelmezése vagy alkalmazása kérdéses. A titkárság a kapott tájékoztatást eljuttatja az Egyezmény valamennyi Részeséhez.

2. A választott bíróság három tagból áll. Mind a felperes Fél vagy Felek, mind a vitában részes másik Fél vagy Felek kineveznek egy-egy választott bírót. Az így kinevezett két választott bíró közös megegyezéssel kijelöli a harmadik választott bírót, aki a választott bíróság elnöke. Ez utóbbi nem lehet egyik vitában részt vevő fél állampolgára sem, állandó lakóhelye nem lehet ezen Felek egyikének területén sem, nem lehet bármelyikük alkalmazásában, valamint nem foglalkozhatott az esettel semmilyen más minőségben.

3. Amennyiben a választott bíróság elnökének kijelölése nem történt meg a második választott bíró kinevezését követő két hónapon belül, akkor az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkára, vitában részt vevő bármelyik fél kérésére, egy további két hónapos időtartamon belül kijelöli az elnököt.

4. Amennyiben a vitában részes Felek valamelyike a kérés kézhezvételétől számított két hónapon belül nem nevez ki választott bírót, a másik fél értesítheti az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkárát, aki egy további két hónapos időtartamon belül kijelöli a választott bíróság elnökét. Mihelyt kijelölték, a választott bíróság elnöke felkéri azt a felet, amelyik nem nevezett ki választott bírót, hogy azt két hónapon belül tegye meg. Ezen idő eltelte után az elnök tájékoztatja az Európai Gazdasági Bizottság ügyvezető titkárát, aki egy további két hónapos időtartamon belül megteszi ezt a kinevezést.

5. A választott bíróság a nemzetközi jognak és az Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően hozza meg döntését.

6. Az itt kifejtett rendelkezések alapján létesített választott bíróság maga határozza meg eljárási szabályait.

7. A választott bíróság mind az eljárási, mind a tárgyi döntéseit tagjainak többségi szavazatával hozza meg.

8. A bíróság megtehet minden szükséges intézkedést a tények megállapítására.

9. A vitában részes felek elősegítik a választott bíróság munkáját és, különösen, minden rendelkezésükre álló eszközzel:

a) rendelkezésére bocsátanak minden lényeges dokumentumot, eszközt és információt;

b) amikor szükséges, felhatalmazzák tanúk vagy szakértők idézésére és meghallgatására.

10. A vitában részes felek és a döntőbírák megőrzik minden olyan információ bizalmasságát, amelyet a választott bírósági eljárás során bizalmas jelleggel kaptak.

11. A választott bíróság, a felek valamelyikének kérésére, közbenső óvintézkedéseket ajánlhat.

12. Amennyiben a vitában részes felek egyike nem jelenik meg a választott bíróság előtt vagy elmulasztja ügyének képviselését, másik fél kérheti a bíróságot, hogy folytassa

az eljárást és hozza meg végső döntését. Valamelyik fél távolmaradása vagy ügye képviselésének elmulasztása nem képezi az eljárás akadályát.

13. A választott bíróság megismerhet és határozhat olyan viszont-keresetek tárgyában, amelyek közvetlenül a vita tárgyával kapcsolatban keletkeznek.

14. Hacsak az eset különleges körülményeire való tekintettel választott bíróság másként nem határoz, a bíróság költségeit, beleértve tagjainak díjazását is, a vitában részt vevő felek egyenlő arányban viselik. A bíróság az összes költségeiről nyilvántartást vezet, és arról végelszámolást terjeszt a vitában részes felek elé.

15. Az Egyezmény bármely olyan Részes Fele, amelynek jogi természetű érdekeltsége van a vita tárgyában, és amelyet az ügyben hozott döntés érinthet, a bíróság hozzájárulásával bekapcsolódhat az eljárásba.

16. A választott bíróság a létrehozásának napjától számított öt hónapon belül hozza meg döntését, kivéve ha szükségesnek találja a határidő meghosszabbítását, egy öt hónapot meg nem haladó időszakra.

17. A döntőbíróság ítéletéhez indokolást csatolnak. Az ítélet végleges, és a vitában részes valamennyi félre nézve kötelező erejű. Az ítéletet a választott bíróság juttatja el a vitában részt vevő felekhez és a titkársághoz. A titkárság a kapott tájékoztatást eljuttatja az Egyezmény valamennyi Részes Feléhez.

18. Bármely vitát, ami a felek között az ítélet értelmezését vagy végrehajtását illetően felmerülhet, bármelyik fél az ítéletet hozó választott bíróság elé terjeszthet vagy ha az utóbbi azt nem tudja vállalni, egy másik választott bíróság elé, amelyet e célból ugyanazon módon létesítenek, mint az elsőt.”

3. §

(1) E rendelet 2002. január 1-jén lép hatályba. Az Egyezmény rendelkezéseit azonban 2000. április 19-től kell alkalmazni.

(2) A rendelet hatálybalépésekor

a) már működő veszélyes üzemek 2002. szeptember 30-ig,

b) építés alatt álló veszélyes üzemek a használatbavételi eljárás során,

c) tervezés alatt álló veszélyes üzemek az építési engedélyezési eljárás során a tervezés folyamatában előrelátható szinten részletezett

biztonsági elemzéseket, illetve biztonsági jelentéseket nyújtanak be külön jogszabály alapján.*

(3) E rendelet végrehajtásáról a belügyminiszter és a gazdasági miniszter gondoskodik.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

* A katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 1999. évi LXXIV. törvény és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 2/2001. (I. 17.) Korm. rendelet alapján.

A Kormány 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelete

a felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok képesítési követelményeiről

A Kormány a felsőoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXX. törvény 72. §-ának d) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

E rendelet alkalmazásában:

a) *alapvizsga*: a további tanulmányok előfeltételeként előírt, tanórához (kontaktórához) nem kötött vizsga, amelynek tartalmi követelményeit a tanterv rögzíti;

b) *általános értelmiségképző tárgyak*: a felsőoktatási intézményekben egy adott szakon a végzettség és a szakképzettség megszerzéséhez nem feltétlenül szükséges, különböző műveltségi területeken meghirdetett tantárgyak, amelyek olyan ismeretek megszerzésére adnak lehetőséget, amelyek a szak korszerű ismeretanyagához annak ellenére hozzátartoznak, hogy a szakképzettség szempontjából csak közvetetten hasznosíthatók;

c) *bölcsészettudományi képzés*: az e rendelet 2. és 3. számú mellékletében felsorolt szakokon folyó képzés;

d) *bölcsészettudományi szakok*: az e rendelet 2. és 3. számú mellékletében felsorolt bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok;

e) *félév*: 15 hét szorgalmi időszakból és a vizsgaidőszakból álló tanulmányi időszak;

f) *nem-tanári szakok*: azok az egyetemi és főiskolai szintű szakok, amelyeken nem lehet tanári képesítést szerezni;

g) *tanárképes szakok*: azok az egyetemi szintű szakok, amelyeken lehetséges, de nem kötelező a tanári képesítés megszerzése;

h) *társított szakok*: azok az egyetemi és főiskolai szintű szakok, amelyeken első alapképzésben a tanulmányokat egy másik szakkal egyszerre (meghatározott szakokon két félév más szakon folytatott tanulmányok után) kell megkezdeni és befejezni.

2. §

A felsőoktatásban a bölcsészettudományi szakokon egyetemi és főiskolai szintű végzettség szerezhető.

3. §

A bölcsészettudományi szakok általános képesítési követelményeit e rendelet 1. számú melléklete, az egyetemi

szintű szakok sajátos képesítési követelményeit a 2. számú melléklete, a főiskolai szintű szakok sajátos képesítési követelményeit a 3. számú melléklete tartalmazza.

4. §

A bölcsészettudományi szakokon szerezhető tanári képesítés követelményeit külön jogszabály határozza meg.

5. §

(1) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg új évfolyam nem indítható a következő egyetemi szintű szakokon:

- a) általános (és alkalmazott) nyelvészet,
- b) eszperantó,
- c) művészettudomány,
- d) összehasonlító irodalomtörténet,
- e) pedagógiai szakértő,
- f) szlavisztika,
- g) tudomány és technika elmélet és történet,
- h) világnézetünk alapjai 3 éves tanári kiegészítő szak.

(2) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg új évfolyam nem indítható

a) a főiskolai szintű, hároméves képzési idejű, egyszaként végezhető angol, francia, német, olasz és spanyol nyelvtanár szakokon, valamint

b) a főiskolai szintű latin nyelv és irodalom szakon.

(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg az egyetemi és főiskolai szintű könyvtáros szak megnevezése informatikus könyvtáros szakra, az egyetemi szintű művelődési (és felnőttképzési) menedzser szak megnevezése művelődésszervező szakra, a főiskolai szintű gyors- és gépírás tanár szak megnevezése ügyviteli szakra változik.

(4) Az e rendelet hatálybalépése előtt kiadott oklevelek az azokban foglalt végzettség szintjének, illetve szakképzettségnek felelnek meg.

6. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az e rendelettel meghatározott követelményeket először a 2002/2003. évi tanévben az alapképzésekben tanulmányaikat megkezdő hallgatókra kell alkalmazni. A 2001/2002. évi tanévben hallgatói jogviszonyban álló és tanulmányokat folytató hallgatók 2006. július 31-ig a rendelet hatálybalépésének időpontjában érvényes tanulmányi rend szerint végezhetik tanulmányaikat, és az ennek megfelelő oklevél tanúsítja végzettségüket és szakképzettségüket.

(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti

a) az egyetemi szintű észtlapképzési szak képesítési követelményeiről szóló 74/1999. (V. 21.) Korm. rendelet,

b) az egyetemi szintű filmelmélet és filmtörténet alapképzési szak képesítési követelményeiről szóló 19/2000. (II. 25.) Korm. rendelet, és

c) az egyetemi szintű romológia alapképzési szak képesítési követelményeiről szóló 99/2000. (VI. 22.) Korm. rendelet.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. számú melléklet

a 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelethez

A felsőoktatásban a bölcsészettudományi és egyes társadalomtudományi alapképzési szakok általános képesítési követelményei

1. A képzés célja

A bölcsészettudományi képzés célja olyan humán értelmiségi szakemberek képzése, akik ismerik az emberiség történelme során felhalmozott alapvető egyetemes és nemzeti kulturális értékeket, ismerik az ember és a környezet kapcsolatát, képesek és készek közreműködni abban, hogy a múlt és a jelen ismeretében szellemi életünk újabb értékekkel gyarapodjék, hogy az egyetemes magyarság és más nemzetek, nyelvi közösségek szellemi kapcsolata fennmaradjon és erősödjék, valamint képesek Magyarországot, a magyar kultúrát felelősen és hitelesen képviselni hivatalos és személyes nemzetközi kapcsolataikban.

Cél továbbá, hogy a humán értelmiség szaktudása alkalmazható legyen a magyar szellemi élet társadalmi intézményrendszerében: a közoktatásban, a kulturális intézményekben, a közigazgatásban, a nemzetközi kapcsolatokban, a könyvkiadásban, a tömegtájékoztatásban, a közgyűjteményekben, a társadalomtudományi, filológiai és művészeti kutatóintézetekben és műhelyekben.

Az alapvető humánismeretek és készségek elsajátításának olyan módon és olyan szemléleti alapon kell folynia, hogy a bölcsész szakemberek képesek legyenek a megszerzett elméleti és módszertani tudás továbbfejlesztésére, átadására, az elemző munkára és a felelős szakmai magatartásra.

2. A végzettség szintje és a szakképzettség

2.1. A bölcsészettudományi szakokon

a) főiskolai szinten tanári, illetve egyes szakokon nemtanári,

b) egyetemi szinten okleveles bölcsész vagy okleveles bölcsész és tanár szakképzettség szerezhető.

2.2. Az egyes szakok sajátos képesítési követelményeit, valamint a megszerzhető szakképzettség megnevezését a 2. és a 3. számú melléklet tartalmazza.

2.3. A főiskolai szintű végzettségűek kiegészítő alapképzés keretében ugyanazon elnevezésű szakon egyetemi szintű végzettséget is szerezhetnek. A kiegészítő alapképzésre való felvétel feltételeit, illetve a főiskolai szintű tanulmányok alapján elismert krediteket — e rendelet keretei között — a felsőoktatási intézmény saját hatáskörében állapítja meg.

2.4. Az egyetemi szintű tanulmányaikat folytatni nem tudó hallgatók számára — amennyiben az adott szaknak van főiskolai szintű megfelelője, továbbá ha a hallgató egy másik szakon is teljesíti a főiskolai szintű képzés követelményeit — az erre jogosult intézményben kiadható főiskolai szintű végzettséget tanúsító oklevél.

3. A képzés rendszere és a szakok jellege

a) Főiskolai szinten — első alapképzésben minden képzési formában — két szak társítandó és a főiskolai szintű végzettség, valamint a két szakképzettség megszerzésére párhuzamosan kerülhet sor. Az ettől való eltéréseket a 3. számú melléklet tartalmazza.

b) A főiskolai szintű szakok társíthatók azon egyetemi szintű szakokkal is, amelyeknél ezt a képesítési követelmények nem zárják ki. Ebben az esetben a főiskolai szintű oklevél megszerzésének feltételeit a felsőoktatási intézmény saját hatáskörében, a tanulmányi és vizsgaszabályzatban, valamint az óra- és vizsgatervben meghatározott módon szabályozza.

c) Egyetemi szinten a szakok végezhetőek külön-külön vagy egymással társítva, kétszakos képzés keretében. A 2. számú melléklet megjelöli azokat a szakokat, amelyeket az oklevél megszerzéséhez — első alapképzésben minden képzési formában — más szakkal társítani kell, egyes szakoknál előírva, hogy mely más szakkal vagy szakokkal, illetve milyen szintű szakokkal társíthatók, illetve társítandók.

d) Amennyiben az e rendeletben vagy más jogszabályokban foglaltak ezt nem zárják ki, a főiskolai és az egyetemi szintű bölcsészettudományi szakok társíthatók más szakterületek szakjaival is.

e) A tanári képesítés megszerzésére a 2. és 3. számú mellékletben meghatározott szakok esetében van — kötelezően vagy választhatóan — lehetőség. Az egyetemi szintű tanári és tanárképes szakokon a tanári képesítés megszerzésére irányuló képzésben résztvevőknek is teljesíteniük kell a szakterületi képzés minden előírt követelményét, és a tanári képesítés a megfelelő bölcsész szakképzettséggel együtt vagy annak birtokában szerezhető meg, a külön jogszabályban meghatározottak szerint.

f) A főiskolai vagy egyetemi szintű oklevéllel rendelkezők számára, akik második vagy további alapképzésben vesznek részt, a szakok e rendeletben előírt társítása sem főiskolai, sem egyetemi szinten nem kötelező.

4. A képzési idő és az előírt kreditmennyiség

a) Főiskolai szinten első alapképzésben a két társított szak képzési ideje együttesen 8 félév, és a főiskolai szintű végzettséget tanúsító oklevél megszerzéséhez — a tanári szakokon a tanári képesítés megszerzésére való felkészülés követelményeivel együtt — 240 kreditet kell teljesíteni. A 3. számú melléklet szerinti főiskolai szintű egyszakos képzésben a képzési idő 6 félév, és a főiskolai szintű végzettséget tanúsító oklevél megszerzéséhez 180 kreditet kell teljesíteni.

b) Egyetemi szinten első alapképzésben két szak egyidejű végzésekor a képzés ideje 10 félév, és az egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevél megszerzéséhez 300 kreditet, illetve amennyiben a hallgató egyik vagy mindkét szakján részt vesz a tanári képesítés megszerzésére irányuló képzésben is, 330 kreditet kell teljesíteni.

c) Az e rendelet 2. és 3. számú mellékletében megjelölt, kötelezően társítandó (társított) szakok esetében első alapképzésben a tanulmányokat egy másik szakkal egyszerre (meghatározott szakokon két félév más szakon folytatott tanulmányok után) kell megkezdeni és befejezni, és a záróvizsgára bocsátás feltétele a másik szakon a tanulmányok lezárása, beleértve a szakdolgozat elkészítését is, az oklevél kiadásának feltétele pedig a másik szakon is a záróvizsga sikeres letétele.

d) Azokon az egyetemi szintű társított szakokon, amelyeken a hallgató — kötelezően vagy választhatóan — részt vesz a tanári képesítés megszerzésére irányuló képzésben is, a tanári képesítést is tanúsító oklevél kiadásának feltétele a másik szakon is a tanári képesítés megszerzése. Kivételt képez a tanárképes, illetve tanári szakoknak a kommunikáció, az informatikus könyvtáros, a romológia vagy valamely teológiai szakkal való társítása; a társított modern filológiai szakokon pedig az alkalmazott nyelvészet szakkal való társítás esetén is kiadható az egyszakos tanári képesítést tanúsító oklevél.

e) A főiskolai szintű tanári szakok a főiskolai szintű tanári és nem-tanári bölcsészettudományi szakokkal egyaránt társíthatók, továbbá olyan — ugyanabban a felsőoktatási intézményben meghirdetett — egyetemi szintű bölcsészettudományi szakokkal, amelyeken a hallgató tanári képesítést szerez, valamint más szakterületek tanári szakjaival, amennyiben ezt e rendelet vagy más jogszabály nem zárja ki.

f) Egyetemi szinten a 2. számú mellékletben megjelölt szakok első alapképzésben is elvégezhetők társítás nélkül. Ez esetben a képzési idő 8 félév, és az egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevél megszerzéséhez — a tanári képesítés megszerzésére való választható felkészülés követelményeivel együtt — 240 kreditet kell teljesíteni. Az egy szakon folytatott tanulmányok esetén a tanári képesítés egyidejű megszerzése a képzési időt nem növeli. A 2. számú mellékletben meghatározott esetekben az egy szakon folytatott tanulmányok képzési ideje 10 félév, és az egyetemi szintű végzettséget tanúsító oklevél megszerzéséhez — a tanári képesítés megszerzésére való választható felkészüléssel együtt — 300 kreditet kell teljesíteni.

g) Egyetemi szinten a társítás nélkül végezhető tanárképes, illetve tanári szakokon az egyszakos tanári képesítést tanúsító oklevél kiadható abban az esetben is, ha a hallgató kétszakos képzés keretében végzi tanulmányait.

h) Azon szakok esetében, amelyeken főiskolai és egyetemi szintű végzettség egyaránt szerezhető, a főiskolai szintű végzettség megszerzése után kiegészítő alapképzésben egyetemi szintű végzettség szerezhető. A kiegészítő alapképzés képzési ideje nappali tagozatos képzésben 2—4 félév, esti és levelező tagozatos képzésben 4—6 félév. A kiegészítő alapképzésben a főiskolai szintű tanulmányok alapján elismert krediteket az egyetemi szintű végzettség megszerzéséhez szükséges kreditekre kiegészítő számú kredit megszerzése szükséges, az egyetemi szintre előírt szakdolgozat követelményeinek teljesítését is beleértve. A kiegészítő alapképzésben a társított szakok is végezhetők egyszakos képzés keretében.

i) Második vagy további alapképzésben egyetemi szinten az egyszakos képzés ideje 8 félév, és az oklevél megszerzéséhez — a tanári képesítés megszerzésére való felkészülés követelményeivel együtt — 240 kreditet kell teljesíteni. Kivétel a pszichológia, a régészet és a szociológia szak, amelyek képzési ideje második vagy további alapképzésben is 10 félév, és előírt kreditszáma — a tanári képesítés megszerzésére való választható felkészülés követelményeivel együtt — 300 kredit. Második vagy további alapképzésben főiskolai szinten az egyszakos képzés ideje 6 félév, és az oklevél megszerzéséhez — a tanári szakokon a tanári képesítés megszerzésére való felkészülés követelményeivel együtt — 180 kreditet kell teljesíteni.

j) A második vagy további alapképzésben az előző oklevél (oklevelek) megszerzéséhez teljesített kreditek beszámítására és a képzési idő lerövidítésére a külön jogszabályban foglaltak szerint van lehetőség.

5. A képzés tanulmányi összetevői és ezek kreditben kifejezett mennyisége

5.1. A bölcsészettudományi képzésben az oktatási formák alapján és azokhoz kötődően különülnek el az elméleti és gyakorlati tanulmányok.

a) Az elméleti tanulmányokhoz tartozik az előadások látogatása, a vizsgákra (kollokviumra, alapvizsgára, szigorlatra) való felkészülés, valamint az oklevél megszerzéséhez szakonként szükséges szakdolgozat előkészítése és megírása.

b) A gyakorlati tanulmányokhoz tartozik az oktató közreműködésével folyó gyakorlati foglalkozásokon, csoportos szakmai megbeszéléseken (szemináriumokon) való részvétel, az erre való felkészülés (referátumok, dolgozatok készítése), a közoktatási, közművelődési, közgyűjtmenyi intézményekben és más társadalmi terepen szakmai céllal és ellenőrzés mellett végzett tevékenység.

c) Az elméleti és gyakorlati tanulmányok aránya szakonként változó, ezeket az arányokat a 2. és 3. számú melléklet határozza meg. A szigorlatra való felkészülés a képzés jellegétől és szintjétől függően 2—5 kreditet, a

szakdolgozat előkészítése és megírása a főiskolai szintű képzésben szakonként 15 kreditet, az egyetemi szintű képzésben szakonként 25 kreditet képvisel.

5.2. A bölcsészettudományi képzésben az egyes szakok képesítési követelményei tartalmazzák

- a) a szak közvetlen szakterületi képzési tartalmát,
- b) az 5.2.2. pontban meghatározott esetekben a végzettség megszerzéséhez más szak vagy szakok területéről megszerzendő nem-szakterületi ismereteket,
- c) az 5.2.4. pontban meghatározott esetekben az általános értelmiségképző tanulmányokat,
- d) azon szakok esetében, amelyeken kötelezően vagy választhatóan tanári képesítést lehet szerezni, a tanári képesítés megszerzésére irányuló képzés követelményeit.

5.2.1. Az egyetemi és főiskolai szintű szakok szakterületi képzési tartalmát a 2. és 3. számú melléklet tartalmazza, meghatározva a képzés egyes szakaszaihoz kapcsolódó követelményeket és kreditmennyiséget.

a) Főiskolai szinten egy szakképzettség megszerzéséhez — tanári szakokon a tanári képesítés megszerzésére való felkészülés követelményein túlmenően — a szakterületi ismeretekből legkevesebb 95 kredit teljesítése szükséges.

b) Egyetemi szinten — a 2. számú mellékletben megjelölt kivételekkel és a tanári képesítés megszerzésére való kötelező vagy választható felkészülés követelményein túlmenően — egyszakképzettség megszerzéséhez a szakterületi ismeretekből legkevesebb 140 kredit teljesítése szükséges.

5.2.2. Egyetemi szinten az egyszakos képzésben a tanári képesítés megszerzésére irányuló képzésben való részvételtől függően a szakterületi ismeretekből megszerzendő krediteken túlmenően 40, illetve 80, a pszichológia és a szociológia szakon 30, illetve 70, a régészet szakon pedig 70 kredit teljesítése szükséges. Főiskolai szinten két nem-tanári bölcsészettudományi szak végzése esetén a szakterületi ismeretekből megszerzendő krediteken túlmenően 40 kredit teljesítése szükséges.

5.2.3. Az e rendeletben előírtak keretei között a felsőoktatási intézmény hatáskörébe tartozik, hogy hogyan szabályozza a nem-szakterületi tanulmányok teljesítésének módját.

5.2.4. Főiskolai szinten amennyiben a hallgató egy tanári és egy nem-tanári vagy két nem-tanári szakon végzi tanulmányait, 10 kredit teljesítése szükséges az általános értelmiségképző tárgyak köréből. Egyetemi szinten, amennyiben a hallgató a kétszakos képzés keretében egyik szakján sem vesz részt a tanári képesítés megszerzésére irányuló képzésben, továbbá az egyszakos képzésben 20 kredit teljesítése szükséges az általános értelmiségképző tárgyak köréből. E tárgyak körét a természettudományos alapismeretek, az ember és környezetének kapcsolatrendszerére vonatkozó ismeretek, az informatika, a számítástechnika, a filozófiatörténet, a retorika, a magyar nyelvhelyesség, könyvtárhasználati ismeretek

stb. területéről az adott szak jellegétől függően a felsőoktatási intézmény határozza meg.

5.2.5. A tanári képesítés követelményeit külön jogszabály határozza meg, beleértve a pedagógiai és pszichológiai általános elméleti és gyakorlati ismeretek, képességek megszerzésére irányuló képzést, a szakmódszertant (tanártárgypedagógiát), valamint az iskolai gyakorlatokat. A tanári képesítés megszerzéséhez szükséges kreditek számáról külön jogszabály rendelkezik.

6. Az ismeretek ellenőrzési rendszere, az ellenőrzés formái

6.1. Az ismeretek ellenőrzési rendszere a tantervben előírt — részben egymásra épülő, részben egymástól független — tanulmányi teljesítmények (szemináriumok, kollókviumok, alapvizsgák és szigorlatok, továbbá egyes szakokon szakmai gyakorlatok) minősítéséből, valamint szakdolgozat készítéséből és a záróvizsga letételéből tevődik össze.

6.2. A záróvizsga

6.2.1. A záróvizsgára bocsátás általános előfeltételei szakonként:

- a) a képesítési követelményekben és a tantervekben megjelölt tanulmányi kötelezettségek teljesítése,
- b) szaktanár által elfogadott szakdolgozat benyújtása,
- c) a nyelvvizsga-követelmények teljesítése.

6.2.2. Nyelvvizsga-követelmények:

a) A b) pontban meghatározott kivételekkel a főiskolai szintű képzésben egy élő idegen nyelvből kell egynyelvű vagy kétnyelvű középfokú C típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tenni. Az egyetemi szintű képzésben egy élő idegen nyelvből kell egynyelvű vagy kétnyelvű középfokú C típusú, egy másik élő idegen nyelvből egynyelvű vagy kétnyelvű alacsony fokú C típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tenni. Az ettől eltérő rendelkezéseket az egyes szakok képesítési követelményei tartalmazzák.

b) A főiskolai szintű idegen nyelv szakokon a tanulmányok eredményes lezárását (a szakdolgozat benyújtását) követően a hallgató mentesül a nyelvvizsga-követelmény teljesítése alól. Egyetemi szinten egy modern filológiai, klasszika filológiai vagy orientalisztikai szakon folytatott tanulmányok eredményes lezárását követően a hallgatónak egy élő idegen nyelvből kell egynyelvű vagy kétnyelvű alacsony fokú C típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgát tennie. Két egyetemi szintű modern filológiai, klasszika filológiai vagy orientalisztikai szakon folytatott tanulmányok eredményes lezárását követően a hallgató mentesül a nyelvvizsga-követelmények teljesítése alól.

6.2.3. A záróvizsga írásbeli része: a szakdolgozat elkészítése. Szakdolgozatot minden szakon kell készíteni.

A szakdolgozattal kapcsolatos általános követelmények:

a) A szakdolgozat olyan jelentős volumenű, önálló szakmai munkán alapuló tanulmány, amelynek témáját a szaktanszék, illetve a hallgató kezdeményezésére a látogatott szak tudományterületéről jelölik ki. Tükrözi a

hallgató tájékozódását a témára vonatkozó hazai és nemzetközi szakirodalomban, valamint szakmai ítélőképességét az eredmények elemző, kritikai és összegző áttekintése során. A tényfeltárás és/vagy az értelmezés területén szakmailag értékelhető új eredményt nyújt, és ilyen módon dokumentálható, hogy a hallgató elsajátította és alkalmazni tudja a tudományterület fogalmi eszközeit és módszereit. A szakdolgozatnak meg kell felelnie a szakmai közleményekkel kapcsolatban az adott tudományterületen támasztott formai követelményeknek is. Filológiai szakon a szakdolgozatot — általános szabályként — a szakon oktatott nyelven kell készíteni, de amennyiben ezt a nyelv elsajátítható szintje vagy a nemzetközi szakmai kommunikáció szabályai nem teszik szükségessé, akkor a dolgozatban a történeti és szakirodalmi források bemutatása és elemzése során, illetve az eredmények idegen nyelvű 5—10 oldalas összefoglalásában a nyelvtudás igényes színvonalát és szakszerű használatát bizonyítani kell.

b) A szakdolgozat megvédése a képző intézmény belső rendjének megfelelően nyilvánosan, a záróvizsga többi részétől elkülönítve is történhet.

c) A szakdolgozatra vonatkozó sajátos követelményeket az egyes szakok képesítési követelményei tartalmazzák.

6.2.4. A záróvizsga külön érdemjeggyel minősített szóbeli részei:

a) a szakdolgozat megvédése,

b) vizsga a szakdolgozathoz kapcsolódó tudományágakból, azok meghatározott témaköreiből.

6.2.5. A záróvizsga eredménye: a szóbeli záróvizsgán szerzett két érdemjegy és a szakdolgozatra kapott érdemjegy átlaga, egész számra kerekítve.

6.3. A tanári képesítő vizsga

Amennyiben a hallgató a tanári képesítés megszerzésére irányuló képzésben is részt vett, a külön jogszabályban meghatározottak szerint módosulnak, illetve egészülnek ki a záróvizsgára bocsátás előfeltételeire, a szakdolgozatra, a záróvizsga részeire, valamint a záróvizsga eredményére vonatkozó, e rendeletben foglalt előírások.

2. számú melléklet

a 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelethez

AZ EGYETEMISZINTŰ SZAKOK SAJÁTOS KÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEI

ALKALMAZOTT NYELVÉSZET SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik szakmájuk mikro- és makrokörnyezetének komplex nyelvi feladatait magas szinten meg tudják oldani, miközben fejlesztésre is képesek.

a) Tanári képesítést nyújtó szakokkal való társítás esetében olyan szakemberek képzése, akik a nyelvi képzés elméleti, gyakorlati kérdéseiben járatosak, önálló kutató és fejlesztő munkára képesek, ennek révén hozzájárulnak a nyelvi tantervfejlesztés, nyelvpolitika-alakítás helyi feladatainak megoldásához. Rendelkeznek a szükséges szakértelemmel a modern oktatási technológiák meghonosításához és az elektronikus nyelvi tananyagok készítéséhez, szerkesztéséhez. Elméleti és gyakorlati felkészültségük alapján képesek eredményesen megoldani mind az anyanyelv, mind az idegen nyelv oktatása szempontjából ma még megoldatlan problémákat (dyslexiások, átlagon felüli és aluli értelmi képességű tanulók idegen nyelvi nevelése, óvodai, felnőttkori nyelvoktatás).

b) Tanári képesítést nem nyújtó szakokkal való társítás esetében olyan szakemberek képzése, akik mind az anyanyelv (pl. szaknyelv), mind az idegen nyelv (pl. szakfordítás, tolmácsolás, üzleti/szakmai kommunikáció) tekintetében rendelkeznek olyan elméleti és gyakorlati ismeretekkel, melyek biztosítják az adott munkahely (település, régió) nyelvi infrastrukturális problémáinak magas szintű megoldásához való szakmai közreműködést.

A szakot elvégzők tehát alkalmasak nyelvvel kapcsolatos, szakmához kötött, komplex kutató-fejlesztő munkára.

A szak — első alapképzésben — csak valamely egyetemi vagy főiskolai szintű szakon elvégzett két félévi tanulmányok után vehető fel, és a továbbiakban az adott szakkal társítva végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles alkalmazott nyelvészeti szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 32%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 18 kredit

- bevezetés a nyelvtudományba,
- bevezetés az alkalmazott nyelvészetbe,
- elméleti nyelvészeti alapozó képzés,
- bevezetés a nyelvleírás elméletébe,
- interkulturális tanulmányok,
- bevezetés a didaktikai kutatásba,
- statisztika.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 87 kredit

Nyelv és gondolkodás, megismerés tantárgycsoport:

- kommunikáció,
- pszicholingvisztika,
- alkalmazott pszicholingvisztika,
- gyermeknyelv,
- kétnyelvűség,
- pedagógiai grammatika.

A nyelv, nyelvhasználat társadalmi aspektusai tantárgycsoport:

- szociolingvisztika,
- alkalmazott szociolingvisztika,
- diskurzuselemzés,
- kétnyelvűség,
- a második idegen nyelv elsajátításának elméletei,
- szakmai kommunikáció,
- nyelvi jogok.

A nyelv (a kód) feldolgozásának aspektusai tantárgycsoport:

- az alkalmazott nyelvészet történeti aspektusai,
- számítógépes nyelvészet,
- korpuszlingvisztika,
- kontrasztív nyelvészet,
- fordítástudomány,
- tolmácsolás,
- alkalmazott stilisztika (műfajelmélet),
- nyelvi tantervek és tananyagok,
- a nyelvoktatás technológiája,
- a nyelvi teljesítmény mérése és értékelése,
- a magyar mint idegen nyelv,
- lexikográfia,
- a nyelvészeti kutatás módszertana.

Kiegészítő/speciális tanulmányok:

- szemiotika,
- nyelvtipológia,
- kisebbségtudomány,
- neurolingvisztika,
- nyelvi retardáció,
- igazságügyi nyelvészet.

Az intézményi tantárgyi listák 25%-os eltérése megengedett mind a meghirdetett kurzusok, mind a tematika tekintetében.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. A nyelv és gondolkodás, megismerés tantárgycsoport átfogó ismerete.
2. A nyelv és nyelvhasználat társadalmi aspektusai tantárgycsoport átfogó ismerete.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy egy vagy több kurzus anyagához kapcsolódó önálló feladat (empirikus kutatás, az eredmények bemutatása, értékelése) megoldása, 3–5 ív terjedelemben. A dolgozat nyelvét a hallgató választja meg.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ALTAJISZTIKA SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik egy altáji nép nyelvét felsőfokon, egy másik altáji nép nyelvét pedig legalább középfokon elsajátítva, az altáji nyelvcsaládhoz tartozó nyelveken beszélő népek történetéről, kultúrájáról megalapozott ismeretekkel rendelkeznek. Ennek érdekében nyújt a szak átfogó és speciális nyelvi, filológiai, nyelvészeti, művelődéstörténeti ismereteket az altáji (török, mongol és mandzsú-tunguz) népek nyelvéről, illetve az ezen a nyelveken beszélő népek történetéről, kultúrájáról. A diplomás szakemberek legyenek alkalmasak társadalomtudományokat művelő, illetve alkalmazó tudományos intézetekben, felsőfokú oktatási intézményekben, múzeumokban, könyvtárakban, levéltárakban szakfeladatok ellátására, továbbá gyakorlati (pl. kulturális, tömegkommunikációs, különböző szakreferensi) munkakörök betöltésére.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles altajisztika szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1450

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 48%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 25 kredit

— Általános ismeretek (bevezetés az orientálistikába, az altajisztikába, valamint az altajisztika könyvészetébe;

a történeti nyelvtudomány alapjai; bevezetés a műhelymunkába).

— Nyelvi képzés (első altáji nyelv: a törökországi török nyelv vagy valamelyik, a törökség kipsak ágához tartozó nyelv, pl. tatár, kazak; második altáji nyelv: török vagy mongol).

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 80 kredit

— Nyelvi képzés (első altáji nyelv: a törökországi török nyelv vagy valamelyik, a törökség kipsak ágához tartozó nyelv, pl. tatár, kazak; második altáji nyelv: török vagy mongol; bevezető nyelvi kurzusok a választott első és második nyelvtől eltérő altáji nyelvek ismeretébe).

— Nyelvészet (összehasonlító és történeti altajisztika; török történeti nyelvtan: hangtan, alaktan, mondat; a mongol nyelvek története; török nyelvelmékek elemzése; mongol nyelvelmékek; kipsak dialektológia; a magyar nyelv honfoglalás előtti és honfoglaláskori török jövevényszavai).

— Irodalom, történelem, művelődéstörténet (az altáji nyelvű népek története; a török irodalom története; a mongol irodalom története; az iszlám története; buddhizmus; keleti vallások; nomád népek hitvilága; steppetörténet; magyar—török történeti kapcsolatok; írástörténet; nyelvtörténet és történelem; az Oszmán Birodalom és a Krími Kánság története).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Az első altáji nyelvből szerzett középfokú ismeretek ellenőrzése (fordítás magyar nyelvről és magyar nyelvre), az altáji nyelvcsalád átfogó ismerete, az altáji nyelvű népek története, a magyar őstörténet keleti háttere; ótörök szövegek olvasása.
2. Az első altáji nyelvből szerzett felső- és a második altáji nyelvből szerzett legalább középfokú ismeretek ellenőrzése (szövegértés, fordítás, fogalmazás); ótörök és középtörök szövegek elemzése; összehasonlító történeti altajisztika.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy a szakdolgozat szerzője igazolja, hogy képes altáji nyelvű forrásokat használni.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

AMERIKANISZTIKA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az angol nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, az amerikanisztika tudománya terén elméletileg megalapozott szakmai ismertekkel rendelkeznek, nyelvészeti, irodalomtudományi, valamint művelődéstörténeti felkészültségük alapján képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—amerikai kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsvetvényesség végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles amerikanisztika szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles amerikanisztika szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 25 kredit

— Szakirányú nyelvgyakorlat, amely kiterjed a nyelvészet, kulturális és irodalomtudományi szaknyelv elsajátítására, az ún. formal writing-ra és academic writing-ra.

— Bevezetés az amerikanisztika diszciplináiba: bevezetés az irodalomtudományba és az irodalmi értelmezés módszereibe; bevezetés a nyelvelméletbe és a nyelvi elemzésbe; bevezetés a történelem és a kultúra tanulmányozásába; bevezetés a médiába.

4.2.2. Törzsképzés: 40 kredit

— Amerikai nyelvészet és amerikai alkalmazott nyelvészet: átfogó grammatikai, nyelvelméleti tudást és a nyelvhasználat nyelvelméleti tudatosságát kell elérni. A tantárgycsoporton belül jelenjen meg az alkalmazott nyelvészet (nyelvpszichológia, nyelvészociológia) is.

— Amerikai irodalomtudomány: az amerikai irodalomtörténet legfontosabb szerzői és művei, illetve az amerikai irodalomkritika legfontosabb iskolái.

— Amerikai történelem és kultúra: az amerikai történelem és kultúra múltja és jelene, a jelenkori kultúra irodalmon túli eszközei, közegei (média, film, televízió), az amerikai gazdaság, jog és politika kérdései.

4.2.3. Szakképzés: 35 kredit

E képzési szakasz tematikája az egyes intézmények szakmai irányultsága szerint, választhatóságot biztosítva alakítandó ki. A nyelvészet, az irodalom, a történelem, illetve a kultúra szakterületeinek minimumát és arányait az intézmény határozza meg.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: magas szintű angol nyelvtudás; szóbeli kommunikációs készségek; fogalmazás, esszéírás, szerkesztés, composition; az amerikai angol.
2. Amerikai kultúra és történelem: amerikai művelődés- és esztétorténet, valamint amerikai politika- és irodalomtörténet a kezdetektől napjainkig.
3. Amerikai irodalomtudomány és nyelvészet: amerikai irodalomtörténet és -elmélet; amerikai elméleti nyelvészet.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy angol nyelven írt, amerikanisztika (kultúra, nyelvészet, irodalom, történelem, az amerikai angol nyelvtanítás módszertana) témájú munka.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ANGOL NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik magas szintű angol nyelvtudással és az anglisztika tudománya terén megalapozott szakmai ismeretekkel rendelkeznek; nyelvészeti, irodalomtudományi, valamint művelődéstörténeti felkészültségük alapján képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a

tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint Magyarország és az angol nyelvű országok kulturális kapcsolatainak ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsolási tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles angol nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles angol nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 25 kredit

Az alapképzési szakasz célja a hallgató szakmai orientációjú nyelvtudásának, írás- és beszédkészségének fejlesztése és azon bevezető stúdiumok elvégzése, amelyek a későbbi szakorák általános háttérét biztosítják.

Tárgykörök:

— Szakirányú nyelvgyakorlat, amely kiterjed a nyelvészeti, történelmi, kulturális és irodalomtudományi szaknyelv elsajátítására, az ún. formal writing-ra és academic writing-ra.

— Bevezetés az anglisztika diszciplínáiba: bevezetés az irodalomtudományba és az irodalmi értelmezés módszereibe; bevezetés a nyelvelméletbe és a nyelvi elemzésbe; bevezetés a történelem és a kultúra tanulmányozásába; bevezetés a médiába.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 75 kredit

— Angol nyelvészet és angol alkalmazott nyelvészet: e tantárgycsoport keretében átfogó grammatikai, nyelvelméleti tudást és a nyelvhasználat nyelvelméleti tudatosságát kell elérni. A tantárgycsoport tartalmazza az alkalmazott nyelvészetet (nyelvpszichológia, nyelvészociológia) is.

— Irodalomtudomány: az angol irodalomtörténet legfontosabb szerzői és művei, a brit irodalomkritika legfontosabb iskolái. Az angol nyelvű irodalomtudományi és irodalomkritikai iskolák, az angol nyelvű irodalmak legfontosabb szerzői és művei.

— Angol történelem és kultúra: a brit történelem, a kultúra múltja és jelene. A jelenkori kultúra irodalomtörténeti eszközei, közegei (média, film, televízió) és a brit gazdaság, jog, politika kérdései. Az angol nyelvű országok történelme és kultúrája.

— Nyelvgyakorlat: magas szintű, tudatos nyelvfejlesztés, kortárs angol társadalmi, kulturális kontextusba ágyazva.

— Választható speciális tárgyak: a nyelvészet, az alkalmazott nyelvészet, az irodalom, a történelem, illetve a kultúra szakterületéről, valamint a tanári képesítés megszerzése esetén a szakmódszertan területéről.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Irodalom: az angol nyelvű irodalmak története a kezdetektől napjainkig; irodalomtudomány, irodalomelmélet.
2. Nyelvészet: fonetika, fonológia, szintaxis, nyelvtörténet, dialektológia.

Nyelvi alapvizsga: 5 kredit

Magas szintű angol nyelvtudás; szóbeli kommunikációs készségek; fogalmazás, esszéírás, szerkesztés, composition; a brit angol.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy angol nyelven írt, anglisztika (kultúra, nyelvészet, irodalom, történelem, az angol nyelvtanítás módszertana) témájú írásbeli munka.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

ARAB SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Az arab nyelv, az arab-islám kultúra olyan magas szintű elsajátítása, s a modern iszlám világban való olyan sokoldalú tájékozottság biztosítása, melynek révén a végzett szakemberek szakfeladatokat láthatnak el a tudományos életben (egyetemek, kutatóintézetek), a kulturális élet egyéb területein (könyvkiadás, újságírás, elektronikus média), a külügy és a külkereskedelem terén, továbbá olyan sokoldalú, több fontos idegen nyelv ismeretén alapuló általános műveltségük, konvertálható tudásuk birtokában az alkalmazás legkülönbözőbb területein sikerrel állják meg helyüket.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése
Okleveles arab szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1400

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

Mindkét képzési szakasz főbb témakörrei:

— klasszikus arab nyelv, arab nyelvgyakorlat, nyelvészet (az arab nyelv fonetikája és fonológiája, morfológiája, szintaxisa, az arab nemzeti grammatika, sémi nyelvészet),
— irodalomtörténet (az arab irodalom korszakai, irányzatai, főbb reprezentánsai, elméleti háttere),

— az iszlám vallás (a vallás alapjai, liturgia, Korán, hadís, tafsír, akáid, fikh, kalám, irányzatok — szekták, az iszlám története, a jelenkori iszlám, a népi iszlám),

— tudománytörténet (filozófia, nyelvészet, egzakt tudományok, orvostudomány),

— klasszikus arab szövegolvasás, segédnyelvek (bibliai arámi, héber, szír, etióp, török, perzsa, latin, görög, sémi nyelvek és irodalmak).

4.2.1. Alapozó képzés: 33 kredit

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 76 kredit

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

Mindkét szigorlat írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli részben a hallgatók egy ismeretlen klasszikus arab szöveg magyar fordítását készítik el szótár segítségével, míg a szóbeli részben számot adnak az elméleti tárgyakban való jártasságukról. Mindkét szigorlat felöleli — egymásra épülő szinteken — a következő témaköröket: klasszikus arab nyelv, arab nyelvészet, arab irodalom, arab-islám történelem, az iszlám vallás, sémi nyelvek és irodalmak, tudománytörténet, segédnyelvek.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgálattal).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

ASSZIRIOLÓGIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik filológiai és nyelvészeti mélységben járatosak az ókori Közel-Kelet (sumer, akkád, héber, arámi) nyelveiben és történelmében, régészetében, vallástörténetében. Átfogó ismeretekkel rendelkeznek az ókori Kelet kultúrájáról, és ezen ismeretek birtokában képesek szakterületük művelésére, önálló kutatásra, egyetemi szintű oktatásra (assziriológia, továbbá történelem és régészet szakokon) és a tudományos ismeretek terjesztésére.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles assziriológia szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 38%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 8 kredit

(Ebből alapvizsga: 2 kredit)

Az alapozó képzési szakasz célja az akkád nyelv nyelv-tanának, szókincse meghatározott részének, és az írására használt ékírás alapjelkészletének készség szinten történő elsajátítása. Az alapozás során a hallgatóknak meg kell szerezniük azt a biztos nyelvi tudást, amellyel azután a szövegolvasás órákon önálló munkát tudnak végezni.

4.2.2. Törzsképzés: 50 kredit

— Akkád szövegolvasás: az ékírásos akkád szövegek a következő nagy témakörök szerint csoportosulnak: történeti szövegek (i. e. II—I. évezred asszír és babilóni királyfeliratai, krónikák, szerződések, levelezés stb.); irodalmi szövegek.

— Sumer nyelvtan: a nyelvtani elemzések legfontosabb irányzatai.

— Sumer szövegolvasás: feladata, hogy a hallgatókat bevezesse legfontosabb sumer nyelvű szövegcsoporthoz (adminisztratív, irodalmi, történeti) nyelvi, filológiai és értelmezési problémáiba.

— Ókori keleti régészet: az ókori Kelet régészeti problémáinak két irányból történő feldolgozása: az egyik földrajzi és kronológiai rendben tárgyal egy-egy témakört (pl. az asszír királyvárosok régészete), a másik pedig a közel-keleti régészet és művészettörténet egy-egy tárgyi vagy műfaji témakörét öleli fel (pl. az ókori Kelet fegyvertörténete; asszír palotadomborművek stb.).

— Ókori keleti régészet — történelem: feladata, hogy alapjartasságot biztosítson a világ legkorábbi ismert és írásbeliséggel rendelkező civilizációinak és kultúráinak több, mint háromezer éves történelmében.

— Egyéb sémi nyelvek: további ékírásos és ábécével írt sémi nyelvek.

4.2.3. Szakképzés: 47 kredit

— Akkád szövegolvasás: a nyelvismeret magasabb foka következtében itt lehetőség nyílik az önállóbb munkára. Ebben a szövegtömbben nagyobb szerepet kapnak az akkád nyelvű irodalmi szövegek.

— Sumer lexikográfia: feladata, hogy a hallgatót bevezesse egy sajátos sumer nyelvű szövegcsoporthoz, a sumer lexikális szövegek filológiai és értelmezési problémáiba.

— Sumer szövegolvasás: feladata, hogy a hallgató a korábbi sumer nyelvtani és szövegolvasási órákon szerzett ismereteit elmélyítse és felkészüljön arra, hogy ékírásos szövegekből kiindulva önálló kutatásokat végezzen.

— Ókori keleti régészet: a szövegolvasási órákon felmerülő régészeti problémák; az idegen nyelvű szakirodalomban (átadási publikációk és régészetelméleti szakirodalom) való jártasság megszerzése.

— Egyéb sémi nyelvek: ajánlott, hogy a hallgatók a sémi nyelvekre előírt képzési idő kétharmadát a héber nyelv, további harmadát az arámi, ugariti vagy szír (keresztény arámi) nyelvek tanulmányának szenteljék.

— Kiegészítő stúdiumok: egyiptomi nyelv, klasszika archeológia, általános nyelvészet, vallástörténet, történelem, irodalomelmélet, latin filológia, hebraisztika, további sémi nyelvek.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlat kreditmennyisége: 8 kredit

A kötelező szigorlat száma: 1

A kötelező szigorlat tartalma:

A szigorlat írásbeli és szóbeli részből áll. A szigorlati rend megszabja, hogy a hallgatónak milyen tudásszinttel kell rendelkeznie. Így például akkád szövegolvasás témakörben történeti szövegek esetén 1000 sorból kell úgy felkészülnie, hogy azt segédeszközök használata nélkül olvasni, fordítani, elemezni és kommentálni tudja. Irodalmi szövegek esetén ugyanez 1500 sor.

Alapvizsga: 2 kredit

Az alapozó szakaszt alapvizsga zárja, amely nyelvtani teszt jellegű írásbeli részből és bizottság előtt tett szóbeli vizsgából áll. A szóbeli vizsgán számot kell adni az ókori Keletre vonatkozó általános ismeretekről, az addigi olvasmányokról és a modern idegennyelvi ismeretekről.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogyha a szakdolgozat témája társtudományhoz is kapcsolódik (pl. hebraisztika, nyelvészet, történelem, régészet), akkor az egyik opponens a nem-assziriológusok köréből kerüljön ki. A szak nemzetközi jellegéből adódóan a külföldi szakirodalom tanulmányozása — a magyar nyelvű szakirodalom csaknem teljes hiányában — elengedhetetlen alapfeltétel, és egyben minősítési szempont is.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párh uzamosan záróvizsgával). Követelménytovábbá az általános antik kultúra ismerete, ezen belül is az ógörög és latin műveltségben és nyelvben való jártasság magas szintje.

A záróvizsga részei: a szakdolgozat témájához kapcsolódó tágabb tudományterület (sumer, akkád, egyéb sémi nyelvészet és irodalom, ókori keleti történelem, ókori keleti régészet stb. főbb elméleti kérdései, továbbá a szakdolgozat témájához kapcsolódó szűkebb tudományterület szakirodalma, kutatási eredményei és problémái.

A záróvizsga követelményrendszere ugyanazon az elven alapul, mint a szigorlaté. Lényeges különbség azonban, hogy míg a hallgató a szigorlaton az addig órákon vett szövegkorpuszból választhatja ki a megadott mennyiséget (akkád történeti és irodalmi szövegek, sumer történeti, irodalmi, adminisztratív szövegek és lexikális listák), addig a záróvizsgán rendelkezésre áll egy olyan átfogó szövegkorpusz, amely az alapképzéshez legfontosabbnak tartott szövegek körét tartalmazza. A szakzáróvizsgához a következő szövegmenyiségekből kell felkészülni:

akkád nyelvű történeti szövegek	cca. 1000 sor
akkád nyelvű irodalmi szövegek	cca. 2000 sor
sumer történeti szövegek	cca. 600 sor
sumer irodalmi szövegek	cca. 2000 sor
sumer adminisztratív szövegek	cca. 400 sor
sumer lexikális listák	cca. 600 sor

Ezt egészítik ki további történeti és régészeti témakörök.

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

BOLGÁR NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a bolgár nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a bolgár nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a bolgár kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—bolgár kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsolási tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlásakor.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles bolgár nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles bolgár nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— országismeret: kultúrtörténet és történelem; a magyarországi bolgár kisebbség története és speciális kultúrája,
— nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 80 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a szláv és az általános irodalomtudomány, az irodalomelmélet, valamint a szakma módszertanának elsajátítása terén. Az irodalomtörténet tanulmányozásának alkalmanként — főleg az utóbbi két évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkorai fő irányáival párhuzamos vagy azoktól eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismertetése is.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés adata a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése, vagyis a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára, valamint az önálló nyelvészeti gondolkodásra történő nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése.

— A nyelvi képzés feladata:

- = bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba,
- = a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése,
- = a nyelv rendszerének tudatosítása,
- = nyelvi kontrasztivitások tudatosítása,
- = a célnyelvi ország társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének, valamint a magyarországi bolgár kisebbség történetének megismertetése,
- = az értekező próza technikájának elsajátítása,
- = a szóbeli és írásbeli tudományos közleménymegfogalmazásban való jártasság megszerzése,
- = a szóbeli és írásbeli fordítási készség fejlesztése

— A képzési szakasz főbb tematikus egységei:

- = irodalomtudomány,
- = irodalomelmélet,
- = irodalomtörténet,
- = ószláv nyelv és nyelvtörténet,
- = mai bolgár nyelv és általános nyelvészet,
- = nyelvi kontaktológia,
- = szemantika és pragmatika,
- = szociolingvisztika,
- = nyelvgyakorlat.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: nyelvtudás és országismeret.
2. Irodalom: a bolgár irodalom története a kezdetektől napjainkig.
3. Nyelvészet: leíró nyelvtan, translátorika, orosz nyelv.

Alapvizsga (nyelv, nyelvtörténet): 5 kredit

A nyelvi és országismereti alapvizsga országismereti része méri az olvasás-, és írás-, hallás- és beszéd-készséget, valamint a fordítási készséget különböző tesztlapokkal és a kreativitást mérő feladatokkal. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, illetve abból kiindulva méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá középfokú nyelvvizsga német vagy angol nyelvből, valamint orosz nyelvtudás.

CSEH NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a cseh nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a cseh nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a cseh kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—cseh kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmáczstevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles cseh nyelv és irodalom szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— országismeret: kultúrtörténet és történelem; a magyarországi bolgár kisebbség története és speciális kultúrája, — nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 78 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a szláv és az általános irodalomtudomány, az irodalomelmélet, valamint a szakma módszertanának elsajátítása terén. Az irodalomtörténet tanulmányozásának alkalmanként — főleg az utóbbi két évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkorai fő irányával párhuzamos vagy azoktól eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismeretése is.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés feladata a hallgató nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése vagyis a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára, valamint az önálló nyelvészeti gondolkodásra történő nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése.

— A nyelvi képzés feladata:

- = bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba,
- = a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése,
- = a nyelv rendszerének tudatosítása,
- = nyelvi kontrasztivitások tudatosítása,
- = a célnyelvi ország politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének megismertetése,
- = az értekező próza technikájának elsajátítása,
- = a szóbeli és írásbeli tudományos közleménymegfogalmazásában való jártasság megszerzése,

= a szóbeli és írásbeli fordítási készség fejlesztése.

— A képzési szakasz főbb tematikus egységei:

- = irodalomtudomány,
- = irodalomelmélet,
- = irodalomtörténet,
- = ósláv nyelv és nyelvtörténet,
- = mai cseh nyelv és általános nyelvészet,
- = nyelvi kontaktológia,
- = szemantika és pragmatika,
- = szociolingvisztika,
- = nyelvgyakorlat.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat — nyelvtudás és országismeret.
2. Irodalom: a cseh irodalom története a kezdetektől napjainkig.
3. Nyelvészet: leíró nyelvtan, transzlatorika, orosz nyelv I—II.

2 nyelvi alapvizsga: 7 kredit

A nyelvi és országismereti alapvizsga országismereti része méri az olvasás- és írás-, hallás- és beszédképességet, valamint a fordítási készséget különböző tesztlapokkal és a kreativitást mérő feladatokkal. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, illetve abból kiindulva méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá középfokú nyelvvizsga német vagy angol nyelvből, valamint orosz nyelvtudás.

EGYIPTOLÓGIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az ókori Egyiptomra vonatkozó eddigi tudományos eredményeket alaposan ismerik és egy-egy részterületen (egyiptomi történelem, egyiptomi nyelvészet, irodalom, régészet, művészet, vallástörténet) olyan ismereteket szereznek, amely lehetővé teszi, hogy később maguk is alkotó tudományos munkát végezzenek.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. *Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése*
Okleveles egyiptológia szakos bölcsész.

3. *A képzési idő / A képzés volumene*

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1400

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. *A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai*

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 50%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

- egyiptológiai témájú előadások,
- bevezetés az óegyiptomi nyelvbe,
- ógörög nyelv.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 90 kredit

— bevezetés az óegyiptomi nyelvbe: az óegyiptomi írásrendszer és klasszikus (közép-egyiptomi) grammatika,

— régészet és egyiptológia: bevezetés az ókori Egyiptom régészetébe, a régészet elméleti és gyakorlati kérdéseinek bemutatása,

— történelem: az ókori Egyiptom történetének és historiográfiájának bemutatása a prehisztorikus kortól a III. évezred végéig; a Kr. e. II. évezredre Egyiptom története és historiográfiája; a Kr. e. I. évezredre Egyiptom története és historiográfiája; az ókori Egyiptom története és historiográfiája Nagy Sándortól az arab hódításig,

— Egyiptom művészete: az ókori Egyiptom művészetének bemutatása a prehisztorikus kortól a III. évezred végéig; a Kr. e. II. évezredre Egyiptom művészete; a Kr. e. I. évezredre Egyiptom művészete,

— bevezetés a Núbiológiába: a középső Nílus-völgy ókori története és kultúrái,

— az egyiptomi vallás eszmerendszerének, főbb elemeinek és intézményeinek bemutatása,

— nyelvi (filológiai) képzés:

- = bevezetés az óegyiptomi nyelvbe, az óegyiptomi írásrendszerbe és klasszikus (közép-egyiptomi) grammatikába,
- = klasszikus egyiptomi szövegolvasás: közép-egyiptomi szövegek olvasása, tartalmilag első-sorban irodalmi és vallási szövegekre helyezve a hangsúlyt,
- = újegyiptomi nyelv és szövegolvasás: bevezetés az újegyiptomi nyelvbe, válogatott újegyiptomi irodalmi, illetve nem-irodalmi szövegek olvasása,

= bevezetés a démotikus írásrendszerbe és grammatikába válogatott szövegek olvasásán keresztül,

= bevezetés a kopt nyelvbe, válogatott szövegek olvasása, a kopt nyelv dialektusaiba való bevezetés,

= bevezetés a hieratikus írásrendszerbe, időbeni (középbirodalmi, újbírodalmi) és funkció szerinti (irodalmi/vallási, praktikus) változásainak bemutatása válogatott szövegek olvasásán keresztül,

= későkori szövegek olvasása: a görög-római kor hieroglif szövegeibe való bevezetés, válogatott szövegek olvasása,

= bevezetés az ógörög nyelvbe, ógörög szöveg-olvasás,

— kötelező és kapcsolódó szakszeminárium az egyiptológia egyes részterületeiről, illetve a kívánt specializációnak megfelelő nem egyiptológiai szakszeminárium. Preferált kapcsolódó szakok szemináriumai: ókortörténet, assziriológia, általános nyelvészet, klasszika filológia (görög, latin), sémi filológia, hebraisztika, művészettörténet, régészet,

— terepgyakorlat: lehetőség szerint részvétel egyiptomi régészeti és/vagy epigráfiai terepmunkában.

5. *Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai*

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Az óegyiptomi nyelv grammatikai alapjai, a nyelvészeti alapfogalmak, az óegyiptomi írásrendszerek, egyszerű hieroglif írással rögzített szövegek olvasása és fordítása készségi szinten, az olvasottak grammatikai interpretációja.
2. Nyelvi (a klasszikus egyiptomitól a koptig; szó-kincs, nyelvtan) és fordításkészség, historiográfiai és a saját kutatási terület (szakdolgozati téma) ismerete.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

6. *A szak szempontjából lényeges más rendelkezések*

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele az, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

ELMÉLETI NYELVÉSZET SZAK
(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az általános/elméleti nyelvészet szakterületén járatosak, és egyúttal átfogó és interdiszciplináris alapismeretekkel és módszertani készséggel rendelkeznek a nyelvészeti kutatások bármely területének műveléséhez, ezen belül egy speciális területen elmélyült ismeretekkel rendelkeznek, alkalmasak önálló tudományos munka megkezdésére: így a nyelvészeti alapszciplinákon (hangtan, alaktan, mondattan, jelentéstan) túl a szociolingvisztikai, pszicholingvisztikai, számítógépes nyelvészeti, neurolingvisztikai területek valamelyikén.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakon elvégzett két félévi tanulmányok után vehető fel, és a továbbiakban az adott szakkal társítva végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése
Okleveles és elméleti nyelvészet szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 41%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 16 kredit

— bevezetés a nyelvtudományba,

— a logika alapjai.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 85 kredit

— szakmai ismeretek: fonetika, fonológia; morfológia; szintaxis; logika; szemantika; pragmatika; terepmunka,
— választható tárgyak: nyelvtipológia, nyelvfilozófia, történeti nyelvészet, pszicholingvisztika, szociolingvisztika, neurolingvisztika, számítógépes nyelvészet, szövegtan, a nyelvtudomány története, a nyelvi leírás elmélete.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 4 kredit

A szakmai gyakorlat programspecifikus.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Grammatika.

2. Szemantika vagy logikai matematikai ismeretek.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ESZTÉTIKA SZAK
(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan, az esztétika területén járatos szakemberek képzése, akik az esztétika filozófiai alapjairól, a művészet elméletéről és gyakorlatáról egyaránt rendelkeznek történeti mélységben megalapozott és korszerű ismeretekkel. Ennek érdekében a képzés alapvetően történeti architektúrát foglal magába, a tanulmányok előrehaladása során azonban megengedi az egyéni orientációt is. A képzés a klasszikus és jelenkori esztétika és humánkultúra ismeretanyagát magas szinten közvetíti.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése
Okleveles esztétika szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 29%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 23 kredit

Tárgya a legszélesebb értelemben vett esztétikai bevezetés (mi az esztétika, az esztétika filozófiai alapjai, szövegolvasás és műelemzés, szakszöveghez kapcsolódó idegen nyelvű szeminárium).

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 83 kredit

Részletes esztétikatörténeti stúdiumok az antikvitástól a jelenkorig. A történeti képzés magasabb fokán megjelenik az egyes művészeti ágakkal történő beható foglalkozás és művészetkritikai gyakorlat. Ezen a képzési szinten a hallgatók lehetőséget kapnak az egyéni tájékozódásra és témaválasztásra, melyről írásban számolnak be (évfolyamdolgozat, illetve egyéb írásbeli beszámoló formájában).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Történeti stúdiumok adott időhatár között (a klasszikus-antik műelmélettől a reneszánszig vagy a klasszikus német esztétikáig, a 19. századig).
2. Történeti stúdiumok adott időhatár között (19—20. századi esztétikák, jelenkori esztétikai felfogások).
3. A dolgozat választott tárgyának korszakháttérre és tematikus alapjai.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ÉSZT SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az észt nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, az észt nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és az észt kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—észt kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsolási készségük végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles észt szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1500

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 60%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 21 kredit

- nyelvi alapozó képzés,
- irodalmi és országismereti bevezető tanulmányok,
- a finnugorság ismertetése,
- a magyar nyelv finnugor alapjai.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 82 kredit

- észt nyelv,
- balti finn nyelvészet (a balti finn nyelvek kialakulása, a finnségi nyelvek legfontosabb azonosságai és eltérései),
- észt történelmi és leíró nyelvészet (az észt nyelv fejlődése napjainkig, észt fonetika, fonológia, morfológia és szintaxis),
- észt irodalomtörténet, észt irodalom, népköltészet,
- országismeret (történelem, művelődéstörténet, néprajz, képzőművészet, zene, gazdaság és társadalom, magyar—észt tudományos és kulturális kapcsolatok),
- finn nyelv,
- módszertani ismeretek, segédtudományok.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 2 kredit

A hallgató észt nyelvismeretének elmélyítése, beszéd- és megértéskészségének javítása, az észt nép kultúrájával való ismerkedés elősegítése céljából legalább 20 órás aktív magyarországi nyelvgyakorlat (tolmácsolás, idegenvezetés vagy egyéb nyelvgyakorlat) vagy részvétel észtországi nyelvtanfolyamon vagy más szakmai gyakorlaton.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Észt társalgás, az észt nyelv története, észt fonetika és morfológia, észt irodalomtörténet a kezdetektől a 20. század elejéig, észt történelem és művelődéstörténet.
2. Észt társalgás, észt mondattan, észt irodalomtörténet a 20. század elejétől napjainkig, a hallgató által választott észt nyelvészeti vagy művelődési szakkurzus tudományterületének főbb kérdései.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

FILMELMÉLET ÉS FILMTÖRTÉNET SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a modern vizuális kommunikáció társadalmi meghatározottságainak és technikai sajátosságainak, a mozgóképes befogadás lélektani és fiziológiai percepció mechanizmusainak ismeretében alkalmasak az analóg és a digitális mozgóképkultúra területén a tudományos kutatómunkára, a filmelméletnek és filmtörténetnek mint kutatási területnek a feldolgozására, jártasak a különböző írásbeli kritikai műfajokban, képesek az elemzések írásban történő megfogalmazására és szóbeli levezetésére közönség számára, alkalmasak az alapfokú mozgóképkészítés fázisainak megítélésére, és képesek az oktatási és művelődési intézményekben elemi mozgóképkészítési gyakorlatok levezetésére, továbbá — a tanári képesítés megszerzésére is irányuló képzés esetén — olyan tanárok képzése, akik megfelelő elméleti és gyakorlati ismeretekkel és készségekkel rendelkeznek a mozgóképkultúra tárgykör tanításához.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles filmelmélet és filmtörténet szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles filmelmélet és filmtörténet szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1500

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 30%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 21 kredit

Alapozó ismeretek: pszichológiatörténet, művészetpszichológia, szociológia, művészetszociológia, az etika művészi, művészeti vonatkozásai, esztétika, művészettörténet, irodalomelmélet, drámaelméletek, dramaturgia, jogi ismeretek, különös tekintettel a szerzői jogvédelemre.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 84 kredit

— szakmai elméleti ismeretek (58 kredit): filmtörténet, film- és kommunikációelmélet,

— szakmai gyakorlati ismeretek és készségek (26 kredit):

= a mozgókép elemzése elemi kompozíciós, narrációs és stilisztikai szinten, e szintek megkülönböztetése és interpretációs célú alkalmazása,

= a mozgóképkészítés alapfokú ismerete, a videokamera és a montírozó berendezés használata, az elemi mozgóképi hatások létrehozása (történetsszerzés, jelenetezés, forgatókönyvírás, szcenika, képkalkotás, színészvezetés, dialógusszerkesztés, vágás).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Filmtörténet.

2. Filmelmélet.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat olyan elméleti tanulmány vagy filmek, filmstílusok, filmalkotók komplex összehasonlító elemzése, amely tanúsítja, hogy a hallgató ismeri a mozgóképolvasás módszereit és tájékozott az erre vonatkozó elméletekben, valamint a hazai és a nemzetközi szakirodalomban.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

FILOZÓFIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Felkészítés a filozófia mint szakma és hivatás művelésére. A szak egyrészt az európai filozófiai hagyomány egészére és a filozófia főbb szakterületeire kiterjedő alapismereteket nyújt és követel meg, másrészt felkészíti a hallgatókat az önálló filozófiai gondolkodásra és kialakítja bennük az ehhez szükséges jártasságokat, készségeket és szemléleti jellemzőket.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles filozófia szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles filozófia szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik 40—44%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

(Ebből alapvizsga: 4 kredit)

— Bevezetés a filozófiai szempontból releváns idegen nyelvek filozófiai szaknyelvébe, filozófiai szövegek olvasásának és elemzésének gyakorlása. Filozófiai alapkészségek elsajátítása majd elmélyítése. Ezen készségek és ismeretek közül külön kiemелendő a logika.

— Területei: szakszövegolvasás, logika, filozófiai alapkészségek, filozófiai készségfejlesztés.

4.2.2. Törzsképzés: 60 kredit

(Ebből alapvizsga: 4 kredit)

— Az egyetemes filozófiatörténet elmélyült és extenzív tanulmányozása.

— A filozófia szisztematikus területeinek beható megismerése:

- = esztétika,
- = etika,
- = ismeretelmélet,
- = jogfilozófia,
- = kortárs filozófiai problémák,
- = környezeti filozófia és etika,
- = metafizika,
- = nyelvfilozófia,
- = politikai filozófia,
- = történelemfilozófia,
- = tudományelmélet,
- = vallásfilozófia.

— A filozófiai készségek közül elsajátítandó az önálló szövegelemzés készsége, valamint az önálló gondolatok szakszerű megfogalmazásának, részletes kidolgozásának és argumentálásának, továbbá a filozófiai hagyományon belül történő elhelyezésének képessége.

4.2.3. Szakképzés: 25 kredit

Elmélyült, tudományos igényű stúdiumok a filozófia egy szűkebb területén. Ezek a hallgató szakdolgozati felkészülésének előmunkálatait képezik, a törzsképzési szakasszal bezárólag végzett tanulmányok tárgyköréből vagy ezekhez kapcsolódó problématerületekről.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

Mindkét szigorlat a rendszerezett filozófiai és filozófiatörténeti ismeretek elsajátítását, valamint átfogó és önálló alkalmazásának képességét követeli meg, és ezt ellenőrzi.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

FINN NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a finn nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a finn nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a finn kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—finn kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácztevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles finn nyelv és irodalom szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 10 kredit

— nyelvi képzés: finn nyelvgyakorlat leíró nyelvtannal.

— szaktudományi bevezető tanulmányok: bevezető filológiai ismeretek a finnugor nyelvtudományba, tudománytörténet, a finnugor népekre vonatkozó alapvető ismeretek.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 87 kredit

— finn nyelvgyakorlat,

— finn nyelvészet,

— finn irodalom,

— finn művelődéstörténeti tanulmányok.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 8 kredit

A hallgató finn nyelvismeretének elmélyítése, beszéd- és megértéskészségének javítása, a finn nép kultúrájával való ismerkedés elősegítése céljából legalább 20 órás aktív magyarországi nyelvgyakorlat (tolmácsolás, idegenvezetés vagy egyéb nyelvgyakorlat) vagy részvétel finnországi nyelvtanfolyamon vagy más szakmai gyakorlaton.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

Mindkét szigorlat közös formája:

Írásbeli: finn szöveg fordítása magyarra, illetve magyar szöveg fordítása finnre, szótár használata nélkül.

Szóbeli: finn társalgás, finn nyelvészeti, irodalmi, művelődéstörténeti ismeretek.

Tartalmi követelmény:

1. szigorlat: az alapképzési szakasz lezárása, a kötelező törzsanyag ismeretének számonkérése.
2. szigorlat: a szakképzési szakasz lezárása, a szakirányú specializálódás ismeretanyagának számonkérése, ezen belül a hallgató által választott finn nyelvészeti vagy művelődési szakkurzus tudományterületének főbb kérdései.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

FINNUGOR SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a finnugor (uráli) népek nyelvének és kultúrájának terén megbízható és megalapozott szakmai ismeretekkel rendelkeznek, ezen nyelvészeti, nyelvi és művelődéstörténeti ismereteik birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, gyakorlati és elméleti művelésére, alkotó szellemű alkalmazására, ellátnak oktatói feladatokat hazai és külföldi felsőoktatási intézményekben, és részt vehetnek a hazai és a nemzetközi tudományos munkában.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles finnugor szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 44%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 10 kredit

— nyelvi képzés: finn nyelvgyakorlat és leíró nyelvtan,

— szaktudományi bevezető tanulmányok: bevezető filológiai ismeretek a finnugor nyelvtudományba, tudománytörténet, a finnugor népekre vonatkozó alapvető ismeretek.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 87 kredit

— finnugor összehasonlító nyelvészeti tárgyak,

— a finnugrisztika nem nyelvészeti diszciplínái: őstörténet, történelem, tárgyi néprajz, folklór, szépirodalom,

— finnugor nyelvek (leíró és történeti nyelvtan).

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 8 kredit

Valamely finnugrisztikai oktató- vagy kutatóhelyen végzendő tudományos tevékenység.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. szigorlat: a bevezető képzési szakaszt zárja. A finnugor nyelvészeti (hangtan, morfológia, lexikológia, mondattan) és a történelmi, néprajzi, népköltészeti, irodalmi tárgyakból szóbeli vizsgát, valamint az elsajátított nyelvi ismereteket ellenőrző írásbeli vizsgát tartalmaz.
2. szigorlat: a szakképzési szakasz anyagát kéri számon. A vizsga szóbeli részét a már egy adott részterületre specializálódott hallgató ismereteit ellenőrző feladatok, a vizsga írásbeli részét a nyelvi ismereteket ellenőrző feladatok alkotják.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy témától függően magyar vagy valamely más finnugor nyelven kell készíteni.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

FRANCIA NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a francia nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a francia nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a francia kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar–francia kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmács-tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles francia nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles francia nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 36%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 24 kredit

Az alapképzés során a hallgatóknak meg kell szerezniük a tanulmányok folytatásához szükséges nyelvi készségeket és meg kell ismerkedniük az irodalomtudomány és a nyelv-tudomány tárgyával és alapvető módszereivel.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 79 kredit

— Nyelvi követelmények: normális sebességű köznyelvi szöveg hallás utáni pontos megértése. Megfelelő ritmusú, intonációjú beszéd. Mindennapi és kulturális témák összefüggő és korrekt szóbeli előadása, ilyen témákban társalgási és vitakészség. Az egyéni szókincs tudatos bővítésének igénye különböző témakörökben. Átlagos nehézségű irodalmi és sajtószöveg akadálytalan olvasása, a mindennapi életben szükséges írott szövegek korrekt elkészítése. A helyesírási szabályok pontos alkalmazása. Világos

és szabatos szövegek készítése a szakmába vágó tudományos témákról. Stilisztikailag változatos, igényes íráskészség kialakítása.

— Francia irodalom: a francia irodalom egészének korszakok és műfajok szerinti áttekintése. Az irodalomtörténet átfogó ismeretén túl egyes korszakok és egyes szerzők elmélyültebb tanulmányozása. Az irodalomtudományi alapfogalmak elsajátítása. A fontosabb kézikönyvek, irodalomtörténetek, lexikonok, bibliográfiák, szakfolyóiratok hozzáértő használata. A főbb irodalomkritikai irányok és műelemzési módszerek megismerése. Műelemzési készség. Önálló ítéletalkotás az irodalmi jelenségek különböző megközelítéseit illetően.

— Francia nyelvészet: a nyelvre vonatkozó általános fogalmak elsajátítása. Az alapvető nyelvészeti kézikönyvek, segédeszközök használata. Tájékozottság a francia nyelvészet főbb irányzataiban és legfontosabb kutatóinak munkásságában. A francia leíró nyelvtan (hangtan, alaktan, mondatlan), valamint a lexikológia elméleti ismerete, gyakorlati alkalmazásának képessége. A szemantikai fogalmak rendszerezése. Mondatelemzési készség. A francia nyelvi jelenségek magyar–francia kontrasztív szempontból történő megközelítése. A francia nyelv viszonya a latinhoz, helye a nyelvcsaládok rendszerében. Régebbi nyelvállapotok maradványai és hatásai a mai nyelvben. A történeti hang-, alak- és mondatlan vázlata, az ehhez szükséges latin nyelvi ismeretek. Jártasság a legrégebbi nyelvemlékek és az ófrancia irodalmi szövegek nyelvi elemzésében. Az újlatin összehasonlító nyelvészet alapfogalmai.

— Francia civilizáció: a francia civilizáció történetére és a jelenkori francia civilizációra vonatkozó legfontosabb kézikönyvek ismerete. Tájékozottság Franciaország történelméről, földrajzáról és mai intézményrendszeréről. Ezeknek az ismereteknek biztos háttérként történő felhasználása az irodalmi vagy nyelvtörténeti események időbeli és földrajzi elhelyezéséhez. Alapvető ismeretek a frankofónia fogalmáról.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvészet: a tanult nyelv-tudományi tárgyak anyaga.
2. Irodalom: a tanult irodalomtörténeti és irodalomtudományi tárgyak anyaga.

Nyelvi alapvizsga: 2 kredit

A nyelvi szint ellenőrzése szóban és írásban az alapképzés befejezése után.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos

követelménye, hogy az irodalmi, nyelvészeti vagy civilizációs problematika bármely kérdéséről lehet írni, francia nyelven.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

HEBRAISZTIKA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik átfogó tájékozottsággal rendelkeznek a héber nyelv- és irodalomtörténetről, a zsidó történelemről, a zsidó vallásról, az ókori Kelet vallástörténetéről, továbbá járatosak egyéb sémi és „zsidó” nyelvekben (arámi, akkád, arab, jiddis), bibliai és judaisztikai tudománytörténetben, Izrael régészetében, valamint klasszika filológiában (ógörög, latin). A hebraisztika szak oktatási programjának középpontjában a héber nyelv különböző korszakai és fontosabb nagy szövegcsoportjai állnak. Ezen ismeretek birtokában legyenek képesek szakmájuk művelésére (könyvtárakban, levéltárakban, múzeumokban kutatói állások betöltése), önálló akadémiai kutatásra, egyetemi szintű oktatásra (hebraisztika, történelem szakokon és teológiai karokon) és tudományos ismeretek terjesztésére.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszagos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles hebraisztika szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszagos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1250

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 56%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— klasszikus héber nyelvi alapozó képzés,
— bibliaismereti, történelmi, bibliai és rabbinikus irodalomtörténeti bevezető tanulmányok,
— zsidó vallástörténeti bevezető tanulmányok.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 80 kredit

— szövegismeret (héber biblia, rabbinikus, középkori, újkori szövegek),
— egyéb sémi és „zsidó” nyelvek (arámi, akkád, ugariti, arab, jiddis), ógörög, latin,

— héber nyelvtörténet (a kezdetektől napjaink ivrit nyelvég),

— összehasonlító sémi nyelvtudomány,

— modern bibliatudomány,

— régészet,

— történelem (zsidó középkori, újkori; a Közel-Kelet népei), zsidó vallástörténet,

— bibliai és judaisztikai szakszemináriumok (a korakereszténység zsidó gyökerei, a maszóra, a zsidó folklór, a kelet-európai zsidóság zenéje, magyarországi zsinagógák, zsidó temetők stb.).

4.2.3. Szakmai gyakorlat

Ajánlott nyári egyetemek látogatása, illetve célnyelvi környezetben eltöltött féléves tanulmányi idő.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. A Biblia teljes héber szövege.
2. Rabbinikus irodalom.
3. Bibliatudomány / Judaisztika szakiránynak megfelelően zsidó történelem (ókor, középkor, újkor).

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye módszertani szempontból a szövegcentrikusság, héber nyelvű (és egyéb idegen nyelvű) forrásanyag mellékelése, értelmezése. A szakdolgozat megírásához nélkülözhetetlen a külföldi szakirodalom tanulmányozása. Az előre kidolgozott formai, módszertani követelmények a tudományág nemzetközi gyakorlatában elfogadott átírási és bibliográfiai utalási rendszereknek megfelelőek.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

HORVÁT NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a horvát nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a horvát nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg meg-

alapozott szakmai ismeretekkel és a horvát kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—horvát kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácztevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles horvát nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles horvát nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— országismeret: kultúrtörténet és történelem; a magyarországi horvát kisebbség története és kultúrája,

— nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 78 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a szláv és az általános irodalomtudomány, az irodalomelmélet, valamint a szakma módszertanának elsajátítása terén. Az irodalomtörténet tanulmányozásának alkalmanként — főleg az utóbbi két évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkorai fő irányáival párhuzamos vagy azoktól

eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismertetése is.

— A nyelv tudományi szakterületen folyó képzés feladata a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése vagyis a nyelv tudományi és glottodidaktikai munkára, valamint az önálló nyelvészeti gondolkodásra történő nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése.

— A nyelvi képzés feladata:

- = bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba,
- = a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése,
- = a nyelv rendszerének tudatosítása,
- = nyelvi kontrasztivitások tudatosítása,
- = a célnyelvi ország társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének, valamint a magyarországi horvát kisebbség történetének megismertetése,
- = az értekező próza technikájának elsajátítása,
- = a szóbeli és írásbeli tudományos közleménymegfogalmazásában való jártasság megszerzése,
- = a szóbeli és írásbeli fordítási készség fejlesztése.

— A képzési szakasz főbb tematikus egységei:

- = irodalomtudomány,
- = irodalomelmélet,
- = irodalomtörténet,
- = ósláv nyelv és nyelvtörténet,
- = mai horvát nyelv és általános nyelvészet,
- = nyelvi kontaktológia,
- = szemantika és pragmatika,
- = szociolingvisztika,
- = nyelvgyakorlat.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat — nyelvtudás és országismeret.
2. Irodalom: a horvát irodalom története a kezdetektől napjainkig.
3. Nyelvészet: leíró nyelvtan, transzlatorika, orosz nyelv.

3 alapvizsga: 7 kredit

A nyelvi és országismereti záróvizsga országismereti része méri az olvasás-, írás-, hallás- és beszéd-készséget, valamint a fordítási készséget különböző tesztlapokkal és a kreativitást mérő feladatokkal. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, illetve abból kiindulva méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá középfokú nyelv- vizsga német vagy angol nyelvből, valamint orosz nyelvtudás.

INDOLÓGIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az indológia szakterületén tárgyi és módszertani tájékozottsággal rendelkeznek, a tudományos szakirodalomban önállóan tájékozódni képesek; akik a szanszkrit nyelvet és az újind nyelvek közül a hindi nyelvet magas fokon elsajátították, s megfelelő ismeretekre tettek szert más középind vagy óiráni nyelvekben; akik tájékozottak India és kultúrája történetében; akik ennél fogva alkalmasak arra, hogy e szakterülettel kapcsolatban levő kulturális területen dolgozzanak s képesek önálló tudományos munkára.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles indológia szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1500

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 30%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

- szanszkrit nyelv,
- szanszkrit leíró nyelvtan,
- szanszkrit nyelvgyakorlat,
- hindi nyelv,
- hindi leíró nyelvtan,
- hindi nyelvgyakorlat,
- hindi társalgási gyakorlatok.

4.2.2. Törzsképzés és szakképzés: 83 kredit

Törzsképzés:

- szanszkrit szövegek (nyelvi-nyelvészeti, filológiai-történeti, irodalmi-esztétikai elemzése),
- hindi szövegek (nyelvi, irodalmi, esztétikai stb. elemzése),
- hindi beszédgyakorlatok és társalgás,
- szanszkrithez közeli nyelvek (közép- és „egyéb” újind nyelvek, óiráni nyelvek),
- indoeurópai összehasonlító nyelvészet, óind történeti nyelvtan és nyelvtörténet, a közép- és az újind nyelvek kialakulása és történetük, különös tekintettel a hindire,
- ind kultúrtörténeti alapismeretek,
- két speciális tárgykör (a szanszkritológia vagy a hindi vagy egyéb újind területéről).

Szakképzés:

- szanszkrit szövegek,
- hindi szövegek,
- hindi beszédgyakorlatok,
- óind, hindi és egyéb újind irodalomtörténet,
- India története és kultúrtörténete tárgycsoport (India történelme, vallásainak története, filozófiatörténete és művészetének története).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 12 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Alapvizsga: a szanszkrit és a hindi nyelv alapos ismeretének bizonyítása (szanszkrit: szövegismeret, hindi: beszéd- és fogalmazáskészség, kultúrtörténeti alapismeretek és nyelvészeti ismeretek).
Írásbeli: 15 sor nehezebb, de ismert szanszkrit szöveg fordítása magyarra szótár segítségével, 20 sor nehezebb, ismeretlen hindi szöveg fordítása magyarra szótár használatával.
Szóbeli: a szanszkrit leíró nyelvtan részletes mondatnyi ismeretekkel. Áttanulmányozott nagy mennyiségű szanszkrit szövegből fordítás.
A hindi nyelv alaktanának és mondattanának részletes ismerete. Hindi beszélgetési és fogalmazási készség középfoknál magasabb színvonalon. Hindiről magyarra és magyarról hindire történő fordítás.
Nyelvészeti ismeretek. Kultúrtörténeti alapismeretek.
2. Szakvizsga: a magasabb szintű nyelvismereten túlmenően a szanszkrit, hindi és újind irodalom ismeretét, India története, vallás-, filozófia- és művészettörténete ismeretét követeli meg.
Írásbeli: 15 sor nehéz, de ismert szanszkrit szöveg fordítása magyarra szótár segítségével, 20 sor nehéz, ismeretlen hindi szöveg fordítása

magyarra szótárral, hindi nyelvű, rövid fogalmazás megadott témából.

Szóbeli: áttanulmányozott szanszkrit szövegekből fordítás. Hindi beszélgetés és fogalmazási készség a felsőfok szintjén. Hindiről magyarra és magyarról hindire való fordítás. A szanszkrit irodalom története. A hindi és az újind irodalom története. India története. India vallásainak története. Ind filozófiatörténet. India művészetének története.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátossága, hogy nyelve magyar vagy angol vagy hindi (idegen nyelv esetén magyar összefoglalással, illetve magyar esetén angol összefoglalással).

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgálattal).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

INFORMATIKUS KÖNYVTÁROS SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a könyvtár, információszolgáltatás területén korszerű elméleti, történeti és gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek, s ezek birtokában képesek a különböző könyvtártípusok, valamint a szaktájékoztatási feladatokat végző intézmények szakmai munkaköreinek ellátására. Képesek a különböző információhordozók, a hazai és a külföldi, a magyar és az idegen nyelvű dokumentumok gyűjtésére, analitikus és szintetikus feldolgozására, tárolására és rendszerezett közreadására; a szakmai könyvtári munka és tájékoztatási tevékenység szervezésére és fejlesztésére, a hazai és a külföldi könyvtári kapcsolatok építésére, könyvtári és információs intézmények, szervezetek irányítására. Felkészültek az információk társadalmi hasznosítására, információs szolgáltatások tervezésére, szervezésére és működtetésére; számítógépes szakirodalmi információs rendszerek alkalmazására, adaptálására és tartalmi fejlesztésére; az információs politika irányításában való részvételre az információ gazdaságtana, pénzügyi és jogi szabályozása, valamint szabványosítása terén.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles informatikus könyvtáros.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 39%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 24 kredit

- bevezetés a könyvtári és informatikai ismeretekbe,
- a kommunikációelmélet alapjai,
- olvasásszociológia, -pedagógia, -pszichológia,
- a számítástechnika alapjai,
- írás-, könyv- és sajtótörténet.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 73 kredit

- dokumentumleírás,
- osztályozási rendszerek, információkereső nyelvek,
- könyvtár-tan,
- könyvtári menedzsment,
- tájékoztatás, információforrások,
- információelmélet, adatbázis-építés, könyvtárgépesítés,
- információs rendszerek (története),
- szakszeminárium.

4.2.3. Szakmai gyakorlat különböző könyvtártípusokban: 10 kredit

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 8 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Történeti alapok, dokumentumleírás, könyvtár-tan, osztályozás.
2. Könyvtári tájékoztatás, menedzsment, informatikai témakörök.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgálattal).

IRANISZTIKA SZAK
(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az iranisztika mint szaktudomány (ó-, közép- és újperzsa nyelvészet, irodalomtudomány, Irán és a régió története az ókortól napjainkig, vallástörténet: zoroasztriánizmus, manicheizmus, iszlám) területén járatosak, a kapcsolódó tudományágakban tájékozottak. A szak a szükséges nyelvi, történeti, országismereti tudás birtokában képesítést nyújt az Iránnal, Afganisztánnal és Tádzsikisztánnal kapcsolatos szakmai (egyetemi oktatói, kutatói, újságírói, fordítói, szakértői) feladatok ellátására. A nyelvi és kulturális felkészültség hasznosítható más területeken is (könyvtár, könyvkiadás, diplomácia, külkereskedelem).

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszagos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése
Okleveles iranisztika szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszagos képzésben 10 félév (társított szak)
Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 49%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 16 kredit

Szakirodalmi tájékozódás, bevezetés az iráni nyelvtörténetbe, s Irán történetének forrásaiba, és az iszlámkori Irán történeti segédtudományaiba (kronológia, diplomatika elemei). A nyelvi alapozó stúdium alapszintű perzsa nyelvtudást ad mind a klasszikus irodalom nyelvén, mind a mai teheráni standard beszélt nyelven.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 84 kredit

— Nyelvészetből a két és fél ezer éves perzsa nyelvtörténet, az ó-, közép- és újperzsa nyelv jelentősebb emlékeinek eredeti szövegek tanulása útján történő áttekintése, a legújabb történeti és leíró nyelvészeti ismeretek közvetítése, a hagyományos és elengedhetetlen lexikális ismeretek mellett a problémamegoldó eredeti gondolkodás fejlesztése, megközelítési módszerek átadása, a vonatkozó készségek kialakítása, fejlesztése, a kutatásba való bevezetés (a keleti perzsa grammatikai gondolkodás története).

— Vallástörténetből Irán fontos ókori és mai vallásainak áttekintése (zoroasztriánizmus, gnoszticizmus, manicheizmus, szunnita és síita iszlám). A legjelentősebb vallástörténeti-filozófiai problémakörök ismertetése (az óiráni

dualizmus mibenléte és fejlődéstörténete, a rossz és a jó viszonya és problematikája az iráni vallástörténetben, a lélek koncepciói). Az iszlám mint meghatározó kulturális, politikai stb. tényező. Tradicionális és modern iszlám gondolkodók és hatásuk a politikai filozófiára.

— Történelemből Irán történetének áttekintése a kezdetektől az iszlám forradalomig. A kronológiai áttekintéssel párhuzamosan kerül sor a különböző történeti megközelítési módok ismertetésére, a központi jelentőségű tárgykörök esetében a nemzetközi szakirodalom vonatkozó eredményeinek bemutatására.

— Irodalomtudományból a perzsa nyelv különböző nyelvtörténeti korszakaiban írott szövegek olvasásán túl a perzsa irodalom korszakainak megismertetése, a legjelentősebb alkotók munkásságának ismertetése. A perzsa próza és vers témakörei, perzsa verstan. A korszakhatárok és tendenciák meghatározása, az értékelés nézőpontjai.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Klasszikus nyelvi és irodalmi szigorlat: a klasszikus perzsa nyelv leíró nyelvtanának, az újperzsa nyelvtörténetnek, lexikológiának és a klasszikus irodalom történetének szövegszintű és szakirodalmi ismerete.
2. Irán története és vallástörténete szigorlat: Irán történetének ismerete az őskortól az iszlám forradalomig (politika-, gazdaság- és társadalomtörténeti, strukturális stb. aspektusok), valamint Irán ókori és mai vallásainak ismerete (zoroasztriánizmus, manicheizmus, gnoszticizmus, szunnita és síita iszlám) a nemzetközi szakirodalom legújabb eredményei alapján.
3. Modern nyelvi és irodalmi szigorlat: a modern perzsa nyelv leíró nyelvtanának, lexikológiájának és irodalmának (a modern perzsa irodalom kezdetei, fordításirodalom, a klasszicizáló költészet és az új vers) ismerete a 19. századtól napjainkig.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy a szakdolgozat megírható magyar, de nagyobb szakirodalommal rendelkező nyugat-európai nyelven is (angol, német). A szakdolgozat a külföldi — angol, német, francia, orosz — szakirodalom és az eredeti — perzsa, olykor pehlevi — források beható ismeretére épül.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele az arab nyelv középszintű ismerete és az, hogy a hallgató három európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

JAPÁN SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik felkészültek a japán nép múltjával és jelenével foglalkozó humán- és társadalomtudományok művelésére. A képzés során a hallgatók elsajátítják a klasszikus japán nyelvet és a modern japán nyelvet, tájékozottságot szereznek a japán filológia, nyelvészet, irodalomtörténet, történelem, vallás- és eszmetörténet, művelődéstörténet, valamint a japán társadalomkutatás tárgykörében. E szakembereket szilárd japán nyelvi tudásuk és kulturális ismeretanyaguk képessé teszi a japán nyelv és a japanisztika oktatására, és helyt tudnak állni a magyar kulturális élet legkülönbözőbb területein, tudományos munkahelyeken, valamint a külföldi kapcsolatokkal foglalkozó intézményekben.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles japán szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles japán szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 54%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 12 kredit

Nyelvi, filológiai, kulturális és társadalmi bevezetés, mai japán nyelvképzés.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 94 kredit

— japán filológiai tárgyak,

— japán történelmi és művelődéstörténeti tárgyak,

— klasszikus japán nyelvképzés és kanbun,

— mai japán nyelvképzés, nyelvgyakorlat,

— japanisztikai szakképzés (főbb japanisztikai kérdések és a hallgató által kötelezően választott témakör).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi alapvizsga: mai japán szöveg fordítása magyarra és mai magyar szöveg fordítása japánra, mai japán nyelvtan, japán társalgás a mai japán kultúra és társadalom témaköréből.
2. Japán társalgás és fordítás; japán nyelvtörténet; japán grammatika; klasszikus japán nyelv; japán filológia, irodalomtörténet, történelem és eszmetörténet alapismeretei, kanbun.
3. Japán társalgás és fordítás; a hallgató által kötelezően választott japanisztikai kurzusok tudományterületének főbb kérdései.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy a filológiai kutatás módszereivel kell kidolgozni. Ajánlott témakör a történelem, az eszmetörténet, az irodalomtörténet, japán kontrasztív nyelvészet, de a mai Japánnal foglalkozó politológiai, szociológiai és gazdaságtörténeti témakör is.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

KÍNAI SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik felkészültek a kínai nép múltjával és jelenével, a kínai kultúrával foglalkozó társadalomtudományok művelésére. A képzés során a hallgatók elsajátítják a klasszikus és modern kínai nyelvet és írásrendszert, megismerkednek a régi és modern Kína történelmével, irodalmával, tájékozottságot szereznek a kínai művelődéstörténet, eszmetörténet, nyelvészet tárgykörében is. Olyan szakemberek nevelése a cél, akik megállják a helyüket a nemzetközi szakmai-tudományos együttműködésben, elősegítik a magyar–kínai gazdasági, politikai és kulturális együttműködést és a Magyarországon élő kínaiak társadalmunkba való beilleszkedését. A kínai nyelv és kultúra kelet-ázsiai történelmi szerepe következtében a kínai szak elvégzése alapul szolgálhat

vagy segítséget nyújthat más keleti stúdiók, így a japánisztika, koreanisztika és vietnamisztika műveléséhez is.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles kínai szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 31%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 18 kredit

Az alapképzésben a hallgatók mai kínai nyelvet, klasszikus kínai nyelvet, kínai filológiát (sinológiai alapismeretek: időszámítás, dinasztikiák, névadás) tanulnak, a sinológiai tudományos módszerekkel ismerkednek meg.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 91 kredit

A törzs- és szakképzés során a hallgatók magasabb szinten folytatják mai és klasszikus kínai nyelvi tanulmányait. Klasszikus kínai olvasmányaik között irodalmi, történeti, filozófiai, vallástörténeti művek találhatók. A magas szintű nyelvtudás elsajátítása érdekében felsőbb éven a diákok a magyarról-kínaira, illetve kínairól-magyarra fordítást gyakorolják. A nyelvi képzés mellett a kínai kultúra valamennyi fontos területével (irodalom, történelem, filozófia, vallások) megismerkednek. A filológiai óra a kínai írásbeliségbe, főbb művekbe ad bevezetést, megtanít a sinológiai segédeszközök (szótárak, életrajzi szótárak, térképek) használatára. A szakkollégiumok lehetőséget teremtenek bizonyos fokú szakosodásra.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. szigorlat

- írásbeli: mai kínai nyelv (nyelvi teszt), klasszikus kínai nyelv (irodalmi vagy történeti szövegfordítása),
- szóbeli: kínai nyelvű társalgás (hétköznapi témákról), nyelvészet, irodalom, történelem.

2. szigorlat

- írásbeli: mai kínai nyelv (fogalmazás megadott témáról), klasszikus kínai nyelv (filozófiai vagy vallási szöveg fordítása),
- szóbeli: kínai nyelvű társalgás (szakmai témáról), nyelvészet, filozófia- és vallástörténet.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy a hallgatók klasszikus vagy modern kínai nyelvű szövegeket dolgozzanak fel filológiai eszközökkel, a kínaiiban nehezen értelmezhető terminusok magyar fordítását adják meg.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

KOMMUNIKÁCIÓ SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akiknek áttekintése van a társadalmat működtető kommunikációs rendszerekről, azaz a társadalmi kommunikációról mint társadalmi alrendszeréről, valamint a társadalmi kommunikáció fontosabb intézményeiről és színtereiről, s akik ennek alapján felkészültek a társadalmi kommunikáció empirikus elemzésére, vizsgálatára és a társadalmi kommunikáció alapvető intézményeiben kommunikációs munka végzésére. A képzés a kommunikációs és kommunikátori képességek kialakítását, illetve folytonos fejlesztését hivatott elősegíteni, mert a kommunikációs szakemberek egy jelentős része — hivatásuk részeként — mások kommunikációjának fejlesztésében érdekelt, mint például a közvetítő-társadalmi segítők, PR szakemberek.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles kommunikáció szakos bölcsész (zárójelben a szakirány megnevezésével).

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 51%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 30 kredit

- szociálpszichológia,
- szociológia, kulturális antropológia,
- bevezetés a szemiotikába,
- bevezetés az általános nyelvészetbe.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 48 kredit

- közvetlen emberi kommunikáció,
- társadalmi kommunikáció,
- kultúraközi kommunikáció,
- kommunikációelméletek,
- kutatómódszertan,
- kommunikációs technológiák és történetük,
- a kommunikáció gazdaságtana,
- kommunikáció és jog,
- kommunikáció és etika,
- kommunikáció és politika,
- családi kommunikáció.

Szakirányok:

- a társadalmi kommunikáció,
- az intézményi kommunikáció,
- a tömegkommunikáció,
- a kommunikációkutatás,
- az újságírás,
- a nemzetközi kommunikáció.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 27 kredit

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Szociálpszichológia, szociológia, kulturális antropológia, bevezetés a szemiotikába, bevezetés az általános nyelvészetbe.
2. Közvetlen emberi kommunikáció, társadalmi kommunikáció, kultúraközi kommunikáció, kommunikációelméletek, kutatómódszertan, kommunikációs technológiák és történetük, a kommunikáció gazdaságtana, kommunikáció és jog, kommunikáció és etika, kommunikáció és politika.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

KULTURÁLIS ANTROPOLÓGIA SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan, a különböző népek és népcsoportok kultúráját és társadalmi szerveződését elsősorban empirikus módszerekkel kutató szakemberek képzése, akik a komparatiztika módszereivel tudományos következtetések levonására is képesek, s kellő kitekintéssel rendelkeznek a néprajztudományok más területeire. Jártasak a kulturális és a szociálandropológia ágaiban, irányzataiban, elméleteiben, elsajátították jellegzetes szemléletét és módszereit, áttekintéssel rendelkeznek a világ kulturális tagoltságáról, képesek más kultúrák kutatására és megértésére, a kulturális antropológia művelésére, eredményeinek közvetítésére, valamint alkalmazására a kommunikáció, a muzeológia, az oktatás, a nemzetközi érintkezés és a társadalmi gyakorlat különböző területein.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles kulturális antropológia szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles kulturális antropológia szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1400

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 40%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

- bevezetés a kulturális antropológiába (alapfogalmak, módszerek, kutatástörténet),
- etnokulturális típusok (a világ kultúráinak áttekintése a gazdálkodási ágak fejlődése és az ökológiai adottságok szerint),
- társadalomtudományi alapvetés.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 70 kredit

- antropológiai elméletek,
- kutatási módszerek az antropológiában,
- az antropológia irányzatai, kutatástörténet,
- szak-antropológiák (gazdasági, szociál-, politikai, vallás-, mentalitás-, művészet-, környezeti-ökológiai, filozófiai, pszichológiai),
- vizuális antropológia,
- a világ népeinek kultúrája — regionális etnológia (Afrika, Amerika, Ázsia, Ausztrália-Óceánia),

- Európa népeinek antropológiája,
- komplex társadalmak antropológiája,
- antropológiai terepmunka-technikák,
- forrásismeret és forráselemzés.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 20 kredit

Terepmunka-gyakorlat, muzeológiai gyakorlat, audiovizuális gyakorlatok, kutatóintézeti vagy archívumi gyakorlatok.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma összességében felöleli a szakképzés ismeretanyagát.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy önálló empirikus kutatáson alapuló, szaktanári vezetéssel készített munka legyen. Követelmény mind a gyűjtött anyag demonstrálása, mind értelmezése. A hagyományos írásos formát film és egyéb adathordozó is kiegészítheti.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

LATIN NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik elmélyült tudással rendelkeznek a latin nyelvről, az ókori történelemről és a klasszikus (latin-görög) irodalomról, ezt az ismeretanyagukat hasznosítani tudják a közoktatásban, továbbá képek a szellemi élet egyéb területein (könyvtárak, múzeumok, levéltárak, kiadók, írott és elektronikus sajtó stb.) a latin nyelvvel és az antik kultúrával kapcsolatos igényeket kielégíteni a tudományos kutatás, az ismeretterjesztés, valamint a műfordítás terén.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles latin nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles latin nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 45%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 29 kredit

— A latin nyelvtannak, mint a klasszika filológia saját struktúrával rendelkező területének az elsajátítása.

— A görög nyelv alapjainak oktatása az első évben elsősorban a grammatika áttekintése, továbbá — a törzsképzési szakaszba átnyúlóan is — a legfontosabb ógörög irodalmi szövegek néhány jellemző részletének elolvasása.

— Az auktorolvasás során a hallgatók megismerik az adott irodalmi művek fontosabb műfaji kérdéseit, jelentőségét az irodalomtörténet folyamatában, kortörténeti vonatkozásait, az alkotók életrajzát, a mérvadó szakirodalmat.

— A bevezető művelődési tárgyak (bevezetés az ókortudományba és a vallástörténeti jellegű tantárgyak) a filológiai munka alapvető módszereit és segédanyagait ismeretik meg, illetve az ókori kultúra olyan területeibe nyújtanak bevezetést, amelyek ismerete az irodalmi szövegek értelmezéséhez kezdetektől fogva elengedhetetlen.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 71 kredit

— A latin leíró nyelvtani gyakorlatok célja az alapozó szakaszban tanultak készséggé fejlesztése. Folytatódik és elsősorban irodalmi szövegek olvasásával mélyül a görög nyelv oktatása.

— Az auktorolvasás tárgyaiban olyan fontos irodalmi művek (pl. Vergilius Aeneise, Livius történeti munkája) kerülnek sorra, amelyek olvasása alapos grammatikai és lexikai ismereteket s a szövegértelmezés módszereiben már bizonyos jártasságot tételez föl.

— A művelődési tárgyak a klasszika filológia egyes nagyobb területein (pl. görög irodalomtörténet) nyújtanak áttekintést.

— A latin stilisztikai gyakorlatok egyrészt a latin nyelv különböző stílusformáit (a mindennapi, a prózai és a költői nyelv jellegzetességei, a próza stílusrétegei, stílusváltások a latin nyelv történetében) elemzik, másrészt a különböző céloknak (pl. tudományos bevezető, oklevél) megfelelő stílusformák helyes alkalmazására való képességet alakítják ki.

— Az auktorolvasás folyamán azok az irodalmi szövegek (pl. Horatius, Tacitus) kerülnek sorra, amelyeknek különös nyelvi és egyéb értelmezési nehézségeivel csak jelentős fordítási gyakorlattal rendelkezők tudnak sikerrel megbirkózni.

— A római irodalomtörténet tárgy történeti és esztétikai szempontból, átfogóan tárgyalja a latin nyelvű irodalmat annak kezdeteitől a késő-császárkorig. Kiemelkedő szerepet kapnak a következő témák: az irodalomnak a

kultúra egészében betöltött helye, az irodalmi élet, az „iskolák”, illetve irányzatok, a korszakhatárok, illetve az irodalmi nyelv stílusváltásai, a műfajok, az antik irodalomelmélet (retorika), a görög és latin irodalom kölcsönhatásai, az antik irodalom hatása a világirodalomra, azon belül is a magyar irodalomra.

— A művelődési tárgyak az indoeurópai és latin nyelvészet, az antik gondolkodás és művészettörténet tárgyköreit ölelik fel, amelyekben az oktatásnak a hallgatók megbízható latin nyelvtudására, speciális (filozófiai) szövegismeretére, fejlett absztrakciós képességére kell támaszkodnia.

— A szakdolgozat előkészítésének, illetve a specializációnak legfontosabb terepét a filológiai és szakszemináriumok (illetve speciális kollégiumok) jelentik.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátossága

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

A törzsképzés első szakasza végén kerül sor a görög záróvizsgára és az I. szigorlatra. Az írásbeli vizsga a) latin irodalmi szöveg magyarra fordítása, b) megadott magyar szöveg fordítása latinra. A szóbeli vizsga anyagát a) a görög és római történelem, b) feldolgozott auktoranyag adja.

A II. szigorlat két részből áll. Írásbeliből, amelynek két része van: a) latin irodalmi szöveg fordítása magyarra, b) egy latin nyelvű fogalmazás elkészítése megadott témáról. Szóbeliből, amely ismét két részből áll: a) irodalomtörténet, nyelvészet, b) a törzsképzés második szakaszának auktorai.

Nyelvi alapvizsga: 5 kredit

Ennek teljesítése előfeltétele a következő képzési szakaszba való lépésnek. Anyaga: latin leíró nyelvtan és meghatározott auktorok ismerete.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy magyar vagy latin nyelven, indokolt esetben a világnyelvek valamelyikén kell megírni.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsga szóbeli része: a közoktatásban használatos latin tankönyvek (az ezekben szereplő irodalmi források) kimerítő ismerete és azokból a vizsgán a latin szövegek kifejező olvasása és értelmező fordítása, valamint a szakdolgozat témakörével kapcsolatos irodalomtörténeti, kultúrtörténeti kérdések. Követelmény továbbá a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

LENGYEL NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a lengyel nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a lengyel nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a lengyel kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—lengyel kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácztevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles lengyel nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles lengyel nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 44%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismeretése,

— országismeret: kultúrtörténet és történelem,

— nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 80 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a lengyel és az általános irodalomtudomány, valamint az irodalomelmélet terén. Az irodalomtörténet tanulmányo-

zásának — főleg az utóbbi két évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata. A lengyel irodalomtörténet rendszeresen tárgyalandó a kezdetektől napjainkig. Külön hangsúlyt kapnak az elhatárolódó korszakok, valamint művészeti irányzatok. A legjelentősebb alkotók és történeti, illetve esztétikai szempontból fontos műveik megismerése kapcsán sor kerül az európai forma- és tartalomtipológiai párhuzamok és közvetlen áthatások elemzésére is, különös tekintettel a magyar irodalomra.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés feladata a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése, vagyis a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára, valamint az önálló nyelvészeti gondolkodásra történő nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése.

— A nyelvi képzés feladata:

- = bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba,
- = a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése,
- = a nyelv rendszerének tudatosítása,
- = nyelvi kontrasztivitások tudatosítása,
- = a lengyel nyelvterület politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének megismertetése,
- = az értekező próza technikájának elsajátítása,
- = a tudományos közlemény megfogalmazásában való jártasság megszerzése,
- = a szóbeli és írásbeli fordítási készség fejlesztése.

— A képzési szakasz főbb tárgykörei:

- = irodalomtudomány,
- = irodalomelmélet,
- = irodalomtörténet,
- = ósláv nyelv és nyelvtörténet,
- = lengyel leíró nyelvtan (fonetika, fonológia, morfológia, szintaxis),
- = általános nyelvészet,
- = nyelvi kontaktológia,
- = szemantika és pragmatika,
- = szociolingvisztika.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat (lengyel nyelvi alapvizsga): nyelvtudás és országismeret.
2. Irodalom: a lengyel irodalom története a kezdetektől napjainkig.
3. Nyelvészet: lengyel leíró nyelvtan, transzlatorika, orosz nyelv.

Nyelvi alapvizsga (nyelv, nyelvtörténet): 5 kredit

A nyelvi és országismereti alapvizsga országismereti része méri az olvasás- és írás-, hallás- és beszéd-készséget, valamint a fordítási készséget. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá középfokú nyelvvizsga német vagy angol nyelvből, valamint orosz nyelvtudás. Követelmény továbbá a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

LEVÉLTÁR SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik korszerű történeti és levéltártani ismeretekkel rendelkeznek — az elsődleges történelmi forrásul szolgáló, illetve a közfeladatok folyamatos ellátása és az állampolgári érdekek érvényesítése szempontjából nélkülözhetetlen — maradandó értékű iratanyag gyűjtésével, megőrzésével, feldolgozásával és hozzáférhetővé tételével kapcsolatos feladatok ellátásához. Képesek e szakterület sokoldalú elméleti és gyakorlati művelésére, a levéltárakban és tudományos intézményekben történő alkotó alkalmazására.

A szak — első alapképzésben — csak az egyetemi szintű történelem vagy az egyetemi szintű latin nyelv és irodalom szakon elvégzett két félévi tanulmányok után vehető fel, és a továbbiakban az adott szakkal társítva végezhető. A szak második vagy további alapképzésben egyetemi szintű történelem vagy egyetemi szintű latin nyelv és irodalom szakos oklevél birtokában végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles levéltár szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 44%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 31 kredit

— Nyelvi képzés: a magyarországi levéltári anyag jelleéből adódóan az alapképzés során a hallgatóknak olyan szilárd latin és német nyelvi ismeretekre kell szert tenniük, amelyek a nyelvi záróvizsga letételét követően biztosítják az adott nyelveken készült középkori, kora újkori és újkori iratok olvasását és megértését.

— Történeti-földrajzi ismeretek: Közép-Európa és mindenekelőtt a történeti Magyarország természeti és közigazgatási-történeti földrajzának széles körű és mélyreható megismerése, a különböző történeti korok eltérő igazgatási struktúrájának és névváltozásának összehasonlító vizsgálatára irányuló képesség kifejlesztése.

— Alapvető közgazdasági ismeretek, tekintettel a gazdasági levéltári anyag fokozatos növekedésére.

4.2.2. Törzsképzés: 40 kredit

— Az iratolvasási és iratértelmezési ismeretek oktatásának célja — az alapképzés során elsajátított latin és német nyelvi tudásanyag alkalmazásával — minél szélesebb körűen feldolgozni, megérteni a különböző típusú magyarországi középkori, kora újkori és a 19. század derekáig az újkori forrásokat, bővítve azokat a magyar nyelven készült 16—17. századi iratok olvasásával.

— Az igazgatás- és intézménytörténet oktatása a levéltári munkához nélkülözhetetlen történelmi ismeretek szakspecifikus kiegészítését biztosítja. Ennek során a hallgatók megismerkednek a magyar állam szervezetének és intézményeinek fejlődésével az államalapítástól kezdve — mindinkább részletezetten — egészen az 1990-ben bekövetkezett rendszerváltásig. Mindez — figyelemmel a magyarországi levéltárak rendszerére és a levéltári anyag sajátosságaira — kiegészül a magyarországi történelmi egyházak igazgatásának és intézményeinek működésére, a birtokigazgatás szervezetére és azok irataira, a céhek, ipartestületek, vállalatok (pl. pénzüzetek, gyárak), valamint a szakszervezetek, pártok szervezetére és azok irataira vonatkozó tudásanyaggal. Az átfogó stúdiumokon túl egy-egy különösen fontos rész kérdés megvilágítására levéltári szakszeminárium, illetve szakkollégium keretében kerül sor.

4.2.3. Szakképzés: 24 kredit

— A történeti segédtudományok a levéltárosok számára a történészi tudományos kutatómunka nélkülözhetetlen alapelemeit nyújtják, és egyben meghatározó fogódzót jelentenek a levéltári anyag feldolgozásához, kutathatóvá tételéhez is. A szakképzés e részében a hallgatók megismerkednek a diplomatika, a kronológia, a címertan, a pecséttan, a genealógia és az archontológia tudásával.

— A levéltárban a levéltári anyag teljes (azaz az információhordozó anyag jellegétől független) körére, a levéltárosi tevékenység minden területére kiterjedő elméleti és gyakorlati ismereteket sajátíttatja el a hallgatókkal. Kiinduló pontját az irattan, az egyes irattípusok vizsgálata jelenti, amit az iratok keletkezésére (iratkezelési szabályzat — irattári terv — irattár), megőrzésére (állományvédelem, reprográfia), feldolgozására (rendezés, segédletkészítés, informatika alkalmazása), a levéltárak történetére, a levéltári intézményrendszerre vonatkozó tárgyak egészítene ki. Ebben a körben is a szakszemináriumok nyújtanak lehetőséget a többlettudás megszerzésére.

4.2.4. Szakmai gyakorlat: 10 kredit

A külső intézményekben teljesítendő szakmai gyakorlatokra állami szaklevéltárban vagy nyilvános magánlevéltárban, önkormányzati levéltárban, illetve a Magyar Országos Levéltárban kerül sor. A szakmai gyakorlatok célja, hogy a hallgatók megismerjék az adott levéltártípus szervezetét, működését, levéltári anyagát, a levéltári munka részletkérdéseit.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Igazgatás- és intézménytörténet: a magyar állam és intézményeinek ismerete a kezdetektől napjainkig, egyházi és gazdasági szervezetek és azok igazgatásával kapcsolatos ismeretek.
2. Történeti segédtudományok: a levéltári anyag feltárásához szükséges történeti segédtudományok — diplomatika, irattan, kronológia, pecséttan, címertan, genealógia és archontológia — elmélete és gyakorlata.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: az egyetemi szintű történelem, illetve latin nyelv és irodalom szakos tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgálattal).

MAGYAR MINT IDEGEN NYELV SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a magyar mint idegen nyelv és hungarológia szakterületének elméleti és gyakorlati kérdéseiben egyaránt járatosak, e szakterület alkalmazott nyelvészeti kutatására, valamint a magyar nyelv és

kultúra külföldieknek történő oktatására felkészültek, s ekként hazai keretek között (nyelvtanfolyamokon, hungarológiai vonatkozású rendezvényeken stb.) nyelvtanári vagy előadói, s külföldi oktatóhelyeken (egyetemen és főiskolákon) lektori munkára alkalmasak.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak az egyetemi szintű magyar nyelv és irodalom szakon elvégzett két félévi tanulmányok után vehető fel — amennyiben a bevezető képzési szakasz lezárása és a törzsképzési szakasz leíró nyelvészeti tantárgycsoportjának megkezdése megtörtént —, és a továbbiakban az egyetemi szintű magyar nyelv és irodalom szakkal társítva végezhető. A szak második vagy további alapképzésben egyetemi szintű magyar nyelv és irodalom szakos oklevél birtokában végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles magyar mint idegen nyelv szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

— bevezetés a magyar mint idegen nyelv és a hungarológia tanulmányozásába: a magyar mint idegen nyelv fogalma, oktatásának története; a hungarológia fogalma, története,

— választható tárgyak:

- = bevezetés az alkalmazott nyelvészetbe,
- = pszicholingvisztika,
- = nyelvtipológia.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 90 kredit

— nyelvoktatási tantárgyak: nyelvoktatás-elmélet (alkalmazott nyelvészet az idegennyelv-oktatásban), a nyelvpedagógia története, a nyelvoktatás módszerei, kommunikációelmélet, kommunikatív nyelvoktatás,

— a magyar mint idegen nyelv tárgy tantervei és tananyagai,

— választható hungarológiai tárgyak: a kortárs magyar kultúra határainkon túl, a diaszpóra magyarsága, a magyarság kulturális földrajza, Magyarország történelme, társadalmi modelljei, a magyar kultúra, magyar művelődéstörténet és néprajz, a magyar irodalom (történeti és nyelvi összefüggéseiben), a magyar művészet (képzőművé-

szet, zene), Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzete, ökológiai problémái,

— választható kiegészítő nyelvészeti tantárgyak: kontesztív nyelvészet, fordítástan és oktatása, funkcionális nyelvészet, szociolingvisztika, nyelvpolitika.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 5 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 1

A kötelező szigorlat tartalma:

Komplex szigorlat az elméleti és a gyakorlati tantárgycsoportok ismeretanyagából. A szigorlatra bocsátás feltétele a (magyar nyelv és irodalom szakos) leíró magyar nyelvészeti szigorlat letétele.

Nyelvi alapvizsga: 5 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelményei: felsőfokú C típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvizsga bármely élő modern idegen nyelvből, valamint a magyar nyelv és irodalom szakos tanulmányok lezárása, előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával.

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A felvétel sajátos előfeltétele: legalább középfokú C típusú nyelvizsga valamely élő modern idegen nyelvből.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés célja, hogy a hallgatókat megbízható ismeretekkel lássa el a magyar és világirodalom fejlődésének folyamatairól. Meg kell ismertetnie a hallgatókat az irodalom történetileg változó társadalmi feltételeivel, intézményrendszerével, az irodalmi műalkotások létmódjának állandó és változó elemeivel. Fel kell vértéznie őket azokkal az alapvető filológiai, retorikai, verstani, poétikai, hermeneutikai ismeretekkel, amelyek elengedhetetlenül szükségesek az irodalmi jelenségek értelmezéséhez. Képessé kell tennie a hallgatókat az irodalmi műalkotások elemzésére. Meg kell tanítani őket nemzeti irodalmunk és a világirodalom együttes szemléletére.

A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés célja a magyar nyelv természetének, történeti fejlődéséből levezethető sajátosságainak megismertetése. A hallgatónak szilárd nyelvelméleti alapozásra támaszkodva kell megismerniük a nyelvészeti kutatás módszereit, a magyar nyelv grammatikáját, a nyelvi szerveződés törvényszerűségeit.

Tisztában kell lenniük a nyelvhasználat történetileg és szociológiailag változó formáival, meg kell ismerniük a nyelvi jelenségek különböző megközelítéseit. Mindezek mellett képessé kell válniuk arra is, hogy árnyaltan tudják kifejezni magukat, hogy szóban és írásban is egyaránt választékosan tudjanak megnyilatkozni.

Olyan ismeretekkel és készségekkel kell felruházni a hallgatókat, amelyek megalapozzák arra való alkalmasságukat, hogy a különböző iskolatípusokban tanári tevékenységet folytassanak.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles magyar nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles magyar nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik 36—49%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó ismeretek: 16—25 kredit

— filológiai alapismeretek: bibliográfiai, könyvészeti alapismeretek, hagyományos és modern textológia,

— bevezető nyelvészeti stúdiumok: a nyelvtudomány könyvészete, bibliográfiai alapismeretek, nyelvészeti proszemináriumok.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 74—83 kredit

— irodalomelmélet: verstan, retorika, poétika, irodalomtudományi iskolák, elmélettörténet, esztétika,

— magyar irodalomtörténet: műfajok, életművek, poétikai törekvések a kezdetektől napjainkig,

— világirodalom: műfajok, életművek, poétikai törekvések, az antikvitástól a posztmodernig,

— a magyar nyelv rendszere (hangtana, alaktana, lexikológiája, szó szerkezet, mondattana, szövegtana, jelentéstana) és a magyar nyelv rendszerének története; a magyar nyelv leírása elméleti és általános nyelvészeti, nyelvtipológiai alapon,

— a magyar nyelv eredete: uráli összehasonlító nyelvészet, uráli nyelvek és kultúrák,

— nyelv—egyén—társadalom: szociolingvisztika, dialektológia, nyelvpolitika, nyelvi tervezés és nyelvi norma, nyelvi kontaktusok: areális nyelvészet, kétnyelvűség, psichó- és neurolingvisztika,

— alkalmazott nyelvészeti stúdiumok: stilisztika, retorika, nyelvművelés, helyesírás, lexikográfia, névtan, számítógépes nyelvészet, a magyar mint idegen nyelv.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 16 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

Két-két szigorlat nyelvészetből és irodalomból.

A nyelvészeti szigorlatok anyaga elsősorban a magyar nyelv rendszere és rendszerének története. Az irodalmi szigorlatok a magyar és a világirodalom történetét ölelik fel a kezdetektől napjainkig.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

MONGOL SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan, a klasszikus és a mai mongol nyelvben és a mongol tárgyú társadalomtudományok alapjaiban jártas szakemberek nevelése, akik tájékozottak a tágabb belső-ázsiai és altajisztikai összefüggésekben, valamint egy második keleti nyelvben, és akik felvértezve a társadalomtudományi gondolkodás elméletével és módszerével, képesek mongol nyelvű források önálló kutatására, e kutatások magyarul és legalább egy világnyelven való ismertetésére. A mongol szakon folyó oktatás olyan szakembereket képez, akik a szakon szerzett hagyományos filológiai, történeti, néprajzi ismereteik alapján képesek a mongolisztika szakterületeinek művelésére, illetve interdiszciplináris együttműködésben mongolisztikai, belső-ázsiai szakosodásra. Nyelvi ismereteik alapján képesek Mongóliával való kapcsolatban közreműködni a művelődés, az oktatás, a gazdaság, a politika és a közigazgatás terén egyaránt.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles mongol szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1500

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 42%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 18 kredit

— A klasszikus nyelvi bevezetésben a klasszikus mongol nyelvtan alapjait, valamint az átírt és ujjur betűs szövegek olvasásának gyakorlatát sajátítják el a hallgatók.

— A modern mongol nyelvi képzésre alapozva a hallgatók megfelelő jártasságot szerezhetnek a modern mongol (halha) nyelv nyelvtanában, és megtanulják a beszélt nyelv alapjait.

— Az alapképzés elméleti stúdiumai: Belső-Ázsia kora története, valamint bevezetés a belső-ázsiai és a mongol buddhizmusba.

— Bevezetés a tibeti írott nyelvbe és a tibeti műveltségbe.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 88 kredit

— A klasszikus nyelvi stúdiumok felölelik valamennyi forrástípust (történeti szövegek, vallásos szövegek, elbeszélő és verses szövegek, feliratok, oklevelek), a hallgatók elsajátítják a forrásolvasás és értelmezés képességét.

— A modern mongol nyelvi képzés feladata, hogy alkalmassá tegye a hallgatókat a mongol nyelvű szakirodalom követésére, a mongol nyelvű sajtó és hivatalos szövegek pontos értésére, valamint a mongol nyelven folytatott magas szintű társalgásra.

— A gyakorlati képzés részét képezi legalább egy ún. második keleti nyelv (ez a tibeti nyelv alapjainak elsajátítása mellett egy további nyelvet jelent) elsajátítása. Ugyancsak ide sorolható a mongol nyelvjárásokkal való megismerkedés, közülük elsősorban a burját és a kalmük nyelvjárás elsajátítása (az adott nyelvjárás folklórszövegeinek értelmezése, fordítása és az azon írott szakirodalom olvasása céljából).

— A hagyományos mongol (elsősorban nomád) műveltséggel kapcsolatos tanulmányok felölelik a hagyományos mongol anyagi-tárgyi, valamint szellemi kultúrát. Ezeket teszik teljessé a régi és modern irodalmi stúdiumok (közülük leghangsúlyosabb a Nagy Mongol Birodalom és utódállamainak története), valamint a nyelvészeti (nyelv-történeti, altajisztikai és az ehhez tartozó nyelvjárási) tanulmányok.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

Az első szigorlat írásbeli részén a klasszikus nyelvi ismeretekről adnak számot a hallgatók, a szóbeli vizsgán követelmény a képzési szakasz teljes tanult tantárgyi anyaga.

A második szigorlat írásbeli részén modern mongol szöveg szerepel, s az első szigorlatot követő képzési szakasz teljes anyagából áll a szóbeli vizsga.

Nyelvi alapvizsga: 3 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy a szakdolgozatban mongol nyelvű forrásokat és/vagy saját terepmunka-gyűjtést kell feldolgozni. Követelmény több idegen nyelv olvasás szintű ismerete és az ezeken írott szakirodalom használata.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

MŰVELŐDÉSSZERVEZŐ SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik alkalmasak a humán erőforrás-fejlesztés feladatainak a megoldására. Képesek a különböző települések, régiók, kulturális ágazatok, képzési rendszerek, intézménytípusok, szervezeti és közösségformák menedzselésére, képesek mikro-, mezo- és makroszinten tervezni, koordinálni, alakítani, kontrollálni a kultúra és a művelődés intézményes folyamatait. Speciális képességekkel és ismeretekkel rendelkeznek a felnőttképzés területén: birtokában vannak az emberi értékek, kapcsolatok megismeréséhez, kezeléséhez, a konfliktusos helyzetek megoldásához szükséges ismereteknek, a felnőttek oktatásának módszereit ismerik és alkalmazni tudják. Képesek a nemzeti hagyományokra építve modernizációs-innovációs kulturális folyamatokat kezdeményezni, és ezek tudományos kutatásában közreműködni.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles művelődésszervező.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 30%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— Szakmai és tanulástechnológiai alapok: informatikai és kutatótechnikai alapismeretek; számítástechnikai gyakorlati ismeretek; a helyi és a regionális kultúra intézményrendszerei; a mikro- és mezotársadalom struktúrája, működése.

— A tudományos megismerés és értékelés módszerei és a szakterületen alkalmazott tudományos ismeretek alaptudományainak rendszere, története, főbb fogalmai (jog, közgazdaságtan, művelődéstudomány, filozófia, szociológia, kulturális antropológia).

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 66 kredit

— Áttekintés a kultúra fejlődéséről, intézményes problémáiról és a problémakezelés módjáról: a magyar és nemzetközi művelődés története; a kultúráközvetítés elmélete; művelődéstudomány; művelődésszociológia; művelődésfilozófia; a művészet európai fejlődése; a művészeti intézmények és szervezetek gyakorlata; társadalmi kommunikáció.

— Közgazdasági, jogi, szervezés- és vezetéselméleti ismeretek: művelődés-gazdaságtan; kulturális vállalkozási ismeretek; művelődési marketing; szervezés- és vezetéselmélet; a nonprofit szervezetek gazdálkodása.

— Felnőttképzés és andragógia: a munkanélküliség és a folytonosan változó munkaerő-piaci szükségletek aktuális társadalmi helyzete és kezelésének módja; az iskolán túli szakmai és általános képzés; a képzési elveknek és módszereknek, valamint a curriculumok építésének és az ellenőrzés korszerű módozatainak ismerete; az emberi erőforrással való gazdálkodás ismerete; az európai felnőttképzés — különösen a német, a dán és az ausztriai — szervezeti rendszereinek ismerete alapján felkészítés a szervezeti, tartalmi, jogi harmonizáció elvégzésére.

— Művelődési menedzsment: a vállalkozásokhoz kötődő stratégiai menedzsment; kulturális, pénzügyi menedzsment; intézménymenedzsment; a speciális szakképzési irányok (település, művészeti szakágak, testkultúraturisztikai, szociokulturális animáció) menedzsmentje.

— Felkészítés a különféle kutatási-fejlesztési programokban való részvételre: a kultúrákutató szociológiai módszerei; andragógiai összehasonlító vizsgálatok; média-hatásvizsgálatok.

— A kulturális alapítványokkal, valamint a pályázatok rendszerével és készítésével kapcsolatos ismeretek.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 20 kredit

A szakmai gyakorlat fő helyszínei: közszolgálati és kereskedelmi rádiók és televíziók; könyv-, lap- és folyóiratkiadó intézmények terjesztési és marketingrészei; filmgyártás és -forgalmazás; színházi formációk, zene- és táncművészeti impresszálás; képzőművészet, galériák, műke-

reskedelem, iparművészet, design; közgyűjtemények, könyvtárak, múzeumok, művelődési házak; kulturális alapítványok; munkaerő-fejlesztési központok; civil szervezetek.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Művelődéstudományok (művelődéstörténet, a kultúráközvetítés elmélete, művelődésszociológia, társadalmi kommunikáció).
2. Andragógia (nevelésfilozófia, felnőttnevelési rendszerek, alkalmazott metodikák, emberi erőforrás fejlesztés).
3. Művelődésgazdaságtan, művelődési menedzsment (vállalkozási ismeretek, kulturális jog, kulturális szakigazgatás, a kultúrákutató módszer-tana).

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

MŰVÉSZETTÖRTÉNET SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

A képzőművészetek (festészet, szobrászat, építő- és iparművészet, a modern média) történetével foglalkozó olyan szakemberek képzése, akik jártasak az egyetemes és a magyar képzőművészet, a művészetelmélet kérdéseiben. Ismereteik birtokában, a megfelelő gyakorlati készségek elsajátítása után alkalmasak a művészeti örökség védelmével, a műalkotások közvetítésével és gondozásával kapcsolatos munkakörök betöltésére. Munkájukat szakmai intézményekben (múzeumi és műemlékvédelmi intézmények, kutatóintézetek, közoktatási intézmények, galériák, oktatási és ismeretterjesztési fórumok), oktatóként, kutatóként vagy kritikusként végzik.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles művészettörténet szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles művészettörténet szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1600

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 30%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 10 kredit

— építészeti, festészeti, módszertani, iparművészet bevezető tárgyak,

— a kutatómunka alapismereteinek, segédeszközeinek, módszereinek megismerése,

— a művészettörténet legfontosabb intézményeinek megismerése.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 90 kredit

— A szakképzés feladata az ókor, középkor, újkor és legújabb kor egyetemes és magyar művészetének megismertetése.

— A művészet történetének formai, tartalmi jellegű áttekintése. A művészetelmélet története, összefüggésben az egyes korok művészeti gyakorlatával. Különleges hangsúly van a magyar művészetben, annak egyetemes művészetben betöltött szerepén.

— Kronológiai rendben tárgyalja a művészet történetét az ókortól napjainkig, előadások és gyakorlatok keretében, áttekinti a tudománytörténetet is, múzeumi gyakorlattal is elősegíti a múzeumi ismeretek megszerzését.

4.2.3. Szakmai gyakorlat (múzeumi gyakorlat): 5 kredit

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Az egyetemes művészet története az ókortól 1520-ig, a magyar művészet a középkortól 1526-ig.

2. Egyetemes és magyar művészet 1520-tól, illetve 1526-tól napjainkig.

Mindkét szigorlat tartalmazza az építészet, a szobrászat, a festészet, a grafika, az iparművészet korszakainak teljes anyagát, a második szigorlat a modern média szakterületét is.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy valamely önálló kutatást vagy értelmezést igénylő, a szaktudomány általános és módszerű igényeinek megfelelően kialakított témakör feldolgozását tartal-

mazza. Terjedelme legalább 2 szerzői ív; szerkezetében, tagolásában, feldolgozásmódjában és apparátusával ki kell elégítenie a nyomdakész szakmai kézirat követelményeit.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

NÉDERLANDISZTIKA SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a holland nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, Hollandia és Flandria kultúrájáról és társadalmáról átfogó és alapos ismeretekkel rendelkeznek, elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel rendelkeznek a néderlandisztikáról mint filológiai diszciplínáról, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar–holland kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító és tolmács-tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles néderlandisztika szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles néderlandisztika szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 18 kredit

— nyelvi képzés: alapfokú és középfokú nyelvtani gyakorlat,

— kultúrtörténet: Németalföld történelme, általános kultúrtörténete,

— nyelvtudomány: bevezetés a germanisztikába, a germán nyelvek főbb jellemzői, a németalföldi nyelv történeti gyökerei.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 84 kredit

— Németalföldi irodalomtudomány: németalföldi irodalom a középkortól napjainkig; az irodalomtudomány holland nyelvű terminológiája; a holland és a flamand irodalom műfajai; a műelemzés modern módszerei.

— Németalföldi nyelvtudomány: a holland-flamand nyelv grammatikai rendszere és lexikája és a nyelvi jelenségek adekvát terminológiával való értelmezése; a holland-flamand nyelvnek mint a történeti nyelvfejlődés eredményének módszeres megismerése; megalapozott ismeretek elsajátítása és ezek alapján értékítélet alkotása a szakterület grammatikáiról és lexikográfiájáról; a holland mint idegen nyelv tanításának szak módszertani és didaktikai kérdései.

— Nyelvi képzés (holland nyelv- és beszédgyakorlatok): az írás- és olvasáskészség, valamint a szókincs fejlesztése; a nyelvi regiszterek pontos használata, tudományos szövegek olvasása, illetve írása; a beszéd-készség és a hallás utáni értés fejlesztése; nyelvhelyességi problémák felismerése, elemzése és javítása; kommunikációs és argumentációs technikák elsajátítása; a nyelvi kompetencia tökéletesítése, a szövegprodukciónak minőségi javítása; különböző szakterületekről vett ismeretterjesztő szövegek magyarról hollandra fordítása.

— Kultúrtörténet (országismeret): Hollandia és Belgium társadalmi és kulturális életének, illetve intézményrendszereinek megismerése; a modern holland és belga társadalom aktuális problémái, a modern holland-flamand kultúra alapvető sajátosságai, s azok tükröződése az irodalomban és a művészetben.

— Nyelvi képzés (stílus- és fordítási gyakorlatok): a megszerzett középfokú szóbeli és írásbeli kifejező-készség továbbfejlesztése; felkészítés a tudományos nyelv írásbeli és szóbeli használatára.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Németalföldi irodalom a középkortól napjainkig.
2. Németalföldi nyelvészet.

2 alapvizsga: 3 kredit

Németalföld kultúrtörténete; bevezetés a germanisztikába.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

NÉMET NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a germanisztika és a nemzetiségismeretek terén magas szintű szakmai ismeretekkel és nyelvtudással rendelkeznek, és általános ismereteik alapján mint bölcsezők, tanárok vagy nemzetiségi szakemberek képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a kulturális életben, a hazai nemzetiségi és nem nemzetiségi iskolarendszer keretében, valamint a kisebbségi kutatási, kulturális és politikai intézményekben; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli tanári képesítés megszerzését.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles német nemzetiségi nyelv és irodalom szakos bölcsező és tanár.

A szak programja és összórárszáma 80%-ban megegyezik az egyetemi szintű német nyelv és irodalom szakéval, a fennmaradó 20%-ot a nemzetiség-specifikus tárgyak alkotják.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanórárszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 35%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— a német nyelvű irodalom történeti áttekintése; a német irodalomtudomány alapjai; bevezetés az irodalmi szövegolvasásba,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— a német nyelvű országok történelme és kultúrája,

— nemzetiségi alapismeretek: a kisebbségkutatás története, elméleti és kutatási eszközrendszere; a magyarországi német népcsoport története, kultúrája és nyelvjárásai,

— nyelvyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 81 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen a törzsképzési szakasz feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel vértseze fel a német nyelvű irodalmak és művelődéstörténet, a német nyelvterületeken művelt általános irodalomtudomány, valamint az irodalomtudomány módszertana terén. Az egyes tantárgyak átfogóan tárgyalják a német irodalom történetét a kezdetektől napjainkig, ezen belül kiemelkedő szerepet kap a korszakok és korszakhatárok, valamint a fő fejlődési tendenciák meghatározása és jellemzése, a legjelentősebb új- és legújabbkori irányzatok, a legjelentősebb alkotók és történeti, valamint esztétikai szempontból fontos műveik megismerése. Az egyes irodalmi jelenségek és értékek bemutatása alkalmával sor kerül azok európai és világirodalmi forma- és tartalomtipológiai párhuzamainak és közvetlen genetikus kapcsolatainak elemzésére is. Az irodalomtörténet tanulmányozásának — mindenekelőtt az utóbbi két és fél évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkor fő irányával párhuzamos vagy azoktól eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismeretése is.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés célja a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése, azaz önálló nyelvészeti gondolkodásra nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése. A képzési szakasz főbb tematikus egységei között szerepel: a mai német nyelv rendszere; a német nyelv története; egy történeti korszak nyelve.

— Nemzetiségi ismeretek: a német nyelvterület nyelvjárásaiból kiindulva a hazai német nyelvjárások jellemzőinek és fejlődési szakaszainak, a magyar-német nyelvi kontaktusoknak a bemutatása; a magyarországi németek nyelvhasználatának és kétnyelvűségének főbb problémái; a külföldi német nyelvcsoporthoz; a szellemi és anyagi kultúra fontosabb területei és azok változásai a századfordulótól napjainkig; az etnikai csoportok közötti kölcsönhatások; a kortárs magyarországi német irodalmi művek elemzése; a kisebbségi irodalom sajátosságainak feltárása.

— A szakképzés során a német irodalomtudománytörténetéről és különböző irodalomtudományi módszerekről szóló stúdiumok keretében az alapképzésben elsajátított ismeretek és megszerzett készségek specifikus továbbfejlesztése, elmélyítése, illetve kiszélesítése történik. Német nyelvtudományból specifikus, sajátos kutatási témák sze-

rinti szakelőadások és szemináriumok szolgálják az elsajátított ismeretek és készségek továbbfejlesztését, elmélyítését és célirányos kiszélesítését. A szakképzési tanegységek a mai német nyelv jelenének speciális vizsgálatára vagy a német nyelv történetének és változataira irányulnak.

— A nyelvi képzés feladatai: bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba; az autonóm tanulás stratégiáinak elsajátítása; a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése; a nyelv rendszerének tudatosítása; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; a célnyelvi országok politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének megismerése.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Német irodalom: a német irodalom története a kezdetektől 1945-ig, magyarországi németek irodalma.
2. Német nyelvészet: leíró nyelvtan, nyelvtörténet, lexikológia, lexikográfia, szociolingvisztika, a magyarországi németek nyelvére vonatkozó ismeretek.

Nyelvi alapvizsga: 4 kredit

Nyelvtudás és német nyelvű országok ismerete.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy német nyelven kell megírni.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

NÉMET NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a német nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a német nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a német kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar-német kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsolási tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-

gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles német nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles német nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 35%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— a német nyelvű irodalom történeti áttekintése; a német irodalomtudomány alapjai; bevezetés az irodalmi szövegolvasásba,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

- a német nyelvű országok történelme és kultúrája,
- nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 81 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen a törzsképzési szakasz feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel vértessze fel, a német nyelvű irodalmak és művelődéstörténet, a német nyelvterületeken művelt általános irodalomtudomány, valamint az irodalomtudomány módszertana terén. Az egyes tantárgyak átfogóan tárgyalják a német irodalom történetét a kezdetektől napjainkig, ezen belül kiemelkedő szerepet kap a korszakok és korszakhatárok, valamint a fő fejlődési tendenciák meghatározása és jellemzése, a legjelentősebb új- és legújabb kori irányzatok, a legjelentősebb alkotók és történeti, valamint esztétikai szempontból fontos műveik megismerése. Az egyes irodalmi jelenségek és értékek bemutatása alkalmával sor kerül azok európai és világirodalmi forma- és tartalomtipológiai párhuzamainak és közvetlen genetikus kapcsolatainak elemzésére is. Az irodalomtörténet tanulmányozásának alkalmanként — mindenekelőtt az utóbbi

két és fél évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkori fő irányával párhuzamos vagy azoktól eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismertetése is.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés célja a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése, azaz önálló nyelvészeti gondolkodásra nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése. A képzési szakasz főbb tematikus egységei között szerepel: a mai német nyelv rendszere, a német nyelv története, egy történeti korszak nyelve.

— A szakképzés során a német irodalomtudománytörténetéről és különböző irodalomtudományi módszerekről szóló stúdiumok keretében az alapképzésben elsajátított ismeretek és megszerzett készségek specifikus továbbfejlesztése, elmélyítése, illetve kiszélesítése történik. Német nyelvtudományból specifikus, sajátos kutatási témák szerinti szakelőadások és szemináriumok szolgálják az elsajátított ismeretek és készségek továbbfejlesztését, elmélyítését és célirányos kiszélesítését. A szakképzési tanegységek a mai német nyelv jelenének speciális vizsgálatára vagy a német nyelv történetének és változataira irányulnak.

— A nyelvi képzés feladata: bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba; az autonóm tanulás stratégiáinak elsajátítása; a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése; a nyelv rendszerének tudatosítása; a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása; a célnyelvi országok politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének megismerése.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Német irodalom: a német irodalom története a kezdetektől 1945-ig.
2. Német nyelvészet: leíró nyelvtan, nyelvtörténet, lexikológia, lexikográfia, szociolingvisztika.

Nyelvi alapvizsga: 4 kredit

Nyelvtudás és német nyelvű országok ismerete.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy német nyelven kell megírni.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

NÉPRAJZ SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

A képzés célja elsősorban az etnográfiaiban, folklorisztikában, valamint a kulturális antropológia területén elméleti, módszertani szempontból felkészült, a magyarság és Európa népeinek hagyományos kultúráját alaposan ismerő, a világ népeinek hagyományos kultúráiról jó áttekinthetőséggel rendelkező, ismereteit a gyakorlatban alkalmazni képes, önálló kutatások végzésére alkalmas szakemberek képzése. A tradicionális európai társadalmak és népi kultúrák életéről, történeti alakulásáról, az etnikumok mibenlétéről szerzett ismeretek jól hasznosíthatók a közoktatás, a közművelődés, a muzeológia, a tömegkommunikáció és a kultúrakutatás területén is.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak más egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles néprajz szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles néprajz szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1500

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 14%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

— bevezetés az etnográfia (alapfogalmak, módszerek, kutatástörténet),

— bevezetés a folklorisztikába (alapfogalmak, módszerek, kutatástörténet),

— bevezetés a kulturális antropológiába/etnológiába (alapfogalmak, módszerek, kutatástörténet),

— intézményszeret és forrásismeret.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 85 kredit

— magyar néprajz (tárgykörök és történeti korszakok szerint, elméleti áttekinthetőséggel),

— magyar folklór (tárgykörök és történeti korszakok szerint, elméleti áttekinthetőséggel),

— társadalomnéprajz (család, rokonsági rendszerek, lokális rendszerek, a népi társadalom életének változásai),

— kulturális és szociális antropológia,

— a világ népeinek etnokulturális szempontú áttekinthetése, életmódjuk és ennek változásai,

— Európa népei (etnogenezis, földrajzi és társadalmi sajátosságok, kulturális alapvonások, az európai folklór jelenségei),

— a magyarság etnikai csoportjai, a népi kultúra táji típusai,

— a folklór esztétikája,

— fakultatív formában egyéb stúdiumok (pl. nemzeti ségek néprajza, vallási néprajz, napjaink néprajza, összehasonlító vizsgálatok),

— a néprajzi és folklorisztikai kutatások módszertana és tudománytörténete; a népi és nemzeti kultúrák összefüggéseinek kutatása,

— általános és néprajzi muzeológia.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 5 kredit

Néprajzi gyűjtési és archiválási gyakorlatok, muzeológiai gyakorlatok, kutatóintézeti és archivumi gyakorlatok, fakultatív formában egyéb gyakorlatok (pl. audiovizuális gyakorlatok, számítógépek használata).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma összességében a szak-képzés ismeretanyagát öleli fel.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgálattal).

OLASZ NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az olasz nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, az olasz nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és az olasz kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—olasz kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsvé-

kenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles olasz nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles olasz nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 35%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 21 kredit

- általános kulturális tárgyak,
- történelem,
- országismeret,
- nyelvi képzés.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 79 kredit

Irodalomtudomány:

- olasz irodalomtudomány,
- olasz irodalomtörténet a kezdetektől napjainkig,
- egyes kiemelkedő egyéniségek életműve, hatása,
- az irodalomtudomány művelésével kapcsolatos írott és beszélt műfajokba való bevezetés.

Nyelvtudomány:

- leíró nyelvészet,
- nyelvtörténet,
- fonetika és fonológia, lexikológia és lexikográfia, dialektológia,
- a nyelvtudomány művelésével kapcsolatos írott és beszélt műfajokba való bevezetés.

Kortörténet és kultúrtörténet: Itália története, az olasz művészet története, az olasz zene története, az olasz filozófiai gondolkodás története, országismeret: földrajz, néprajz, színház- és filmtörténet.

A nyelvi képzés célja magas fokú olasztudás megszerzése, a különböző beszélt és írott műfajokban való jártasságok elsajátítása. A nyelvoktatás elsősorban a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosításán alapul. Igénybe vesz minden olyan technikai eszközt, amely az utóbbi évtized nyelvoktatásának immár nélkülözhetetlen kelléke (pl. video, CD).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 12 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Olasz irodalom 1.: újabb olasz irodalom
2. Olasz irodalom 2.: régi olasz irodalom
3. Olasz nyelvészeti szigorlat 1.: szinkrón nyelvészet
4. Olasz nyelvészeti szigorlat 2.: diakrón nyelvészet

Nyelvi alapvizsga: 3 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

OROSZ NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az orosz nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, az orosz nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és az orosz kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—orosz kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmács-tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles orosz nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles orosz nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 34%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— Nyelvi alapozás: az orosz nyelv magas szintű gyakorlati elsajátításához szükséges alapvető nyelvi ismeretek és készségek elsajátítása.

— Bevezetés a (szláv) nyelvtudományba: a nyelvre vonatkozó korszerű általános ismeretek elsajátítása; az alapvető nyelvészeti kézikönyvek és segédeszközök használata; tájékozottság a nyelvészeti russzisztika főbb irányzataiban; az összehasonlító szláv nyelvtörténet alapjai.

— Bevezetés az irodalomtudományba: az orosz irodalomtudomány filológiai, komparatistikai, esztétikai alapfogalmainak, valamint a legfontosabb műértelmezési stratégiáknak a megismertetése; a szláv mitológia és népköltészet fontosabb motívumai és műfajai.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 76 kredit

— Nyelvi ismeretek: az orosz nyelv magas szintű gyakorlati elsajátításán belül előtérben áll az érkező próza, a szóbeli és írásbeli tudományos közlemény megfogalmazásában való jártasság megszerzése és a fordítási készség fejlesztése.

— Nyelvtudomány: történeti és összehasonlító nyelvészet: ószláv nyelv, orosz történeti nyelvtan és dialektológia, az orosz irodalmi nyelv története.

— Leíró nyelvészet: a mai orosz nyelv rendszere; fonetika, fonológia, szóképzés, alaktan, mondat, lexikológia, frazeológia, szemantika, pragmatika, szövegtan és stilisztika.

— Irodalomtudomány:

- = a középkori orosz irodalom sajátosságai, történeti és kultúrtörténeti háttére,
- = az orosz klasszicizmus és főbb képviselőinek munkássága,
- = az orosz szentimentalizmus és fő képviselői,
- = preromantikus és romantikus irodalom; Puskin, Gogol és Lermontov életműve,
- = Turgenyev, Dosztojevszkij, Tolsztoj, Csehov életműve,
- = fontosabb irodalmi viták,
- = a szimbolizmus kora; kultúratörténeti, művészettörténeti, nyelvfilozófiai, poétikai önmeghatározások,
- = Blok, Belij és Vjacsk,
- = Ivanov életműve,
- = a szimbolizmussal rokon és párhuzamos irodalmi jelenségek,
- = poszt-szimbolista irodalom és művészet: akmeizmus, futurizmus; modern orosz próza,
- = a 20. századi orosz irodalomtudomány iskolái és fő képviselői; napjaink orosz irodalma.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: nyelvtudás és orosz országismeret.
2. Nyelvészet: komplex leíró nyelvtan és nyelvtörténet.
3. Irodalom: az orosz irodalom története.

Nyelvi alapvizsga: 4 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy orosz nyelven készüljön, az orosz nyelvtudomány, illetve az irodalomtudomány és kultúrtörténet köréből.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

ÓGÖRÖG SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik szilárd ismeretekkel rendelkeznek az ógörög nyelv, irodalom és kultúra területén, és képesek ezen ismereteiket alkotó módon felhasználni a szellemi életben; alkalmasak az ismeretek alkalmazását igénylő szakmai feladatok megoldására (tanárként, könyvtárosként, levéltárosként, kiadói munkatársként).

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak az egyetemi szintű latin nyelv és irodalom szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles ógörög szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles ógörög szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 55%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 26 kredit

— A nyelvi képzés terén a grammatikai, lexikai és fordítástechnikai ismeretek alapjainak lerakása és megerősítése elsősorban egyszerűbb attikák olvasása révén; az alaktani ismeretek megszilárdítása.

— A latin nyelv grammatikai alapjelenségeinek feldolgozása, 1000—1500 alapszó elsajátítása, a grammatikára vonatkozó szókincs részletes ismerete.

— Görög történelemből az irodalom, a nyelv- és művelődéstörténet megértéséhez szükséges ismeretek elsajátítása.

— Az ókortudományi ismeretek nyújtsanak tájékoztatást a görög nyelv műveléséhez szükséges segédeszközökről (szótárak, grammatikák, corpusok, szövegkiadások), ismertessenek meg a görög filológia történetének alapjaival, körvonalazzák a segédtudományok (epigráfia, papirologia, kézírattan) alapjait.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 79 kredit

— A nyelvtudományi képzés tartalma a klasszikus kor attikai nyelvjárásának teljes alaktani rendszere és mondatana, a többi dialektus főbb jellemzői, az indoeurópai nyelvészet eredményei és a görög nyelv előtörténetére vonatkozó tanulságai, valamint az ókori görög nyelv történetének fő szakaszai és a nyelvi változások. Követelmény a nyelvészeti anyag ismerete s felhasználása a szövegek értelmezésében.

— Az irodalmi anyag magában foglalja az ókori görög irodalom történetét a kezdetektől a Kr. u. 6. századig. Az irodalomtörténeti előadás szerves kiegészítője a legfontosabb művek eredetiben való tanulmányozása, értelmezése, amihez az auctorolvasási órák adnak segítséget. Követelmény az egyes korszakok sajátosságainak, a műfajok kialakulásának és fejlődésének, az irodalmi ábrázolás változásainak, továbbá a görög irodalom reprezentatív alkotásainak (eredetiben vagy fordításban történt tanulmányozása nyomán) beható ismerete és elemzése.

— A művelődéstörténeti anyag a művészet-, vallástörténet és filozófia alapvető ismereteit tartalmazza. Követelmény: tájékozottság e tárgykörök ismeretanyagában, újabb kutatási eredményeiben, s ezen ismeretek felhasználása a szövegek értelmezésében.

— A szakképzés egyéni érdeklődéshez igazodik. A filológiai szeminárium bevezeti a hallgatókat az önálló tudományos munkába, a szakszemináriumokon és a speciális kollégiumokon pedig a görög filológia tárgykörébe tartozó részletkérdés elmélyült feldolgozására kerül sor.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Írásbeli: ismeretlen, 25—30 sornyi görög szöveg szótár segítségével történő magyarra fordítása. Szóbeli: az előírt auctor-szövegek, leíró nyelvtanból a teljes alaktan.
2. Írásbeli: ismeretlen, 30—35 sornyi görög szövegek szótár segítségével történő magyarra fordítása. Szóbeli: az előírt irodalmi szövegek, görög nyelvtörténet, görög irodalomtörténet.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy a témája a görög nyelv és irodalom, a görög művelődéstörténet, valamint a bizantinológia tárgyköréhez tartozó bármely tudományos kérdés feldolgozása.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a latin nyelv és irodalom szakos tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ÖSSZEHASONLÍTÓ IRODALOMTUDOMÁNY SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan irodalomértelmező szakemberek képzése, akik képesek az irodalmi folyamatok egységének és különbözőségének megítélésére, időbeli és költészettani értelmezésére, világirodalmi áramlatok és korszakok elemzésére, kulturális és irodalmi-művészeti területek egymásra ható rendszereinek feltárására. Rendelkezzenek az ehhez szükséges általános irodalomtudományi és szűkebb értelemben vett irodalomelméleti, illetve módszertani ismeretekkel, legyenek jártasak az irodalmi kapcsolatok kölcsönöségének világában, igazodjanak el az úgynevezett „tipológiai analógiák” és a típusváltozások kérdéseiben.

A szak — első alapképzésben — csak valamely egyetemi szintű nyelv és irodalom szakon elvégzett két félévi tanulmányok után vehető fel, és a továbbiakban az adott szakkal társítva végezhető. A szak második vagy további alapképzésben egyetemi szintű nyelv és irodalom szakos oklevél birtokában végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles összehasonlító irodalomtudomány szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 30 kredit

— az összehasonlító irodalomtudomány általános és történeti-megértésbeli módszertana, célja, tárgya és szakterületei, irányzatai,

- bevezetés a korstílusok, mozgalmak, régiók, kánonok problematikájába,
- a „Stoffgeschichte”, a téma, a motívum, az archetípus, a toposz, a szövegközöttség fogalma,
- a műfordítás mint összehasonlító irodalomelméleti probléma,
- hatás-befogadás irodalmak és írók között,
- az irodalom közvetítői,
- az irodalom és a társművészetek kapcsolatai,
- a műfajelmélet az összehasonlító irodalomtudomány tükrében,
- az irodalmi szövegek megértésének stratégiái (megértés, interpretáció, alkalmazás).

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 75 kredit

- az irodalmi műnemek és a nagy irodalmi korszakok történetének összehasonlító vizsgálata az ókortól a posztmodernségig, beleértve az összehasonlító világirodalomtörténet módszertani kérdéseit is,
- az irodalmi műnemek (líra, epika, dráma) elméletének története, az összehasonlító szempont érvényesítésével,
- az irodalomtudományos elméletek története: pozitívista filológia, szellemtörténet, formalista iskolák, „új kritika”, strukturalizmus, elbeszéléselemélet, szövegmagyarázat (hermeneutika), befogadáselmélet, dekonstrukció, a szövegösszefüggés elmélete (kontextualizmus),
- történeti és összehasonlító költészetelméleti értelmező gyakorlatok, többségükben idegen nyelvű szövegek szemináriumi formában történő feldolgozása alapján,
- a szövegközöttség különböző formáinak tanulmányozása,
- a műfordítás elmélete és gyakorlata,
- az irodalom társadalmi-kulturális összefüggéseinek — más művészetek, bölcséleti, mitikus, kultúra- és gondolkodástörténeti — összehasonlító vizsgálata,
- anyag-, motívum- és témátörténet,
- színháztudomány,
- a szöveg- és művészetközi jelentésképződés történeti kérdései.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Az összehasonlító irodalomtudomány általános kérdései.
2. Az irodalomelmélet problématerületei, az irodalom és társtudományok kapcsolatrendszer.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: valamely

egyetemi szintű nyelv és irodalom szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

PEDAGÓGIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik hatékonyan közreműködnek a közoktatási rendszerben felmerülő pedagógiai feladatok megoldásában, tehát szakértelmükkel segítik az iskolákban folyó nevelő és oktató munkát, a pedagógiai programok, helyi tantervek kidolgozását, az értékelés, a vizsgáztatás, a minőségbiztosítás helyi rendszereinek kialakítását. Be tudnak kapcsolódni a közigazgatás oktatással összefüggő feladatainak ellátásába; ismerik a pedagógiai kutatás alapvető módszereit, képesek regionális vagy országos vizsgálatokban részt venni, képesek a kutatási eredmények értelmezésére és gyakorlati alkalmazására, a széles körű szakmai, szakirodalmi tájékozódásra, a magyar közoktatási rendszerben felmerülő fejlesztési feladatoknak a történeti és a nemzetközi tendenciákkal összefüggésben való szemléletére, más országok szakértőivel való kommunikációra. A képzés célja a pedagógiai jellegű tantárgyak tanítására való felkészítés is.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető. A társított szak valamely egyetemi szintű szak lehet vagy főiskolai szintű tanári, tanítói vagy gyógypedagógiai szak.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles pedagógia szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles pedagógia szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 25—30%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 30 kredit

— pszichológiai tárgyak (az általános, a fejlődés-, a személyiség- és a szociálpszichológia, valamint a nevelés- és oktatáslélektan tárgykörei),

— általános bölcsészeti, társadalomtudományi és természettudományi ismeretek (a filozófiatörténet, a szociológia, az etika, esztétika, a logika és a környezettudományok tárgykörei),

— jogi ismeretek (a közoktatást szabályozó oktatási és önkormányzati jogforrások, a közoktatást érintő nemzetközi egyezmények),

— az empirikus kutatásokra felkészítő tárgyak (statistika és informatika, kommunikációs elmélet és technika, általános kutatómódszertan).

4.2.2. Törzsképzés: 45 kredit

— magyar és egyetemes neveléstörténet,

— nevelésfilozófia,

— nevelésméleti ismeretek (pedagógiai szociálpszichológia, a nevelés eszközei és módszerei, nevelési problémák és deviancia, segítő intézmények),

— oktatásmélet (a tanítás és tanulás elméleti keretei, az oktatás módszerei és stratégiái, tantervelmélet és tantervfejlesztés, pedagógiai tervezés és értékelés, minőségbiztosítás),

— pedagógiai kutatómódszertan.

4.2.3. Szakképzés: 20 kredit

— a pedagógiai kutatás aktuális kérdései: a pedagógiai kutatások legújabb elméleti és empirikus eredményei,

— a pedagógiai fejlesztés eredményei hazánkban és külföldön,

— az egyéni érdeklődés kielégítését és az egyes területeken való elmélyülést elősegítő tantárgyak köre.

4.2.4. Szakmai gyakorlat: 8 kredit

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 12 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. A nevelés elméleti, történeti, társadalomtudományi alapjai.
2. A neveléstudományt megalapozó pszichológiai ismeretek.
3. A neveléssel kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretek.
4. A tanulás és a tanítás elméleti, módszertani és technológiai keretei.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szak kiegészítő alapképzésben a főiskolai szintű pedagógia, nevelőtanár vagy szociálpedagógus szakon szerzett oklevél birtokában végezhető el.

PORTUGÁL NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan, a portugál nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudó szakemberek képzése, akik a portugál, brazil és az afrikai portugál nyelvű országok irodalma, a portugál történelem és nyelvtudomány területén elméletileg megalapozott és átfogó ismeretekkel rendelkeznek, tájékozottak Portugália és a többi portugál nyelvű ország kultúrájának kérdéseiben, és tanulmányaik befejeztével képesek arra, hogy szerzett tudásuk birtokában különböző szinten és területeken (oktatóként, szak- és műfordítóként, kulturális kapcsolatok területén dolgozó szakemberként) hozzájáruljanak a portugál nyelv, Portugália és a többi portugál nyelvű ország irodalmának, történelmének és kultúrájának jobb megismeréséhez, a kulturális kapcsolatok továbbépítéséhez; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles portugál nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles portugál nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 38%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— nyelvi és nyelvtani alapozó képzés,

— bevezetés a portugál kultúrába: a portugálok eredete, Portugália kialakulása, hagyományai, a portugál és a portugál nyelvű irodalmak fejlődésének fő vonalai, jelentős alkotóinak és műveinek magyarországi ismertsége,

— a portugál nyelvészet alapkérdései,

— Portugália története a kezdetektől napjainkig: a portugál gyarmatbirodalom kialakulása és a portugál világ története,

— Brazília, majd a portugál nyelvű afrikai országok (Angola, Mozambik, a Zöld-foki szigetek, Bissau Guinea) függetlenedése és önálló történelme.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 89 kredit

— Nyelvi képzés: nyelvgyakorlatok, társalgási és szövegolvasási gyakorlatok; tolmács-, fordító-, műfordítószakképzés.

— Irodalom:

- = a portugál irodalom kezdetei; a középkori portugál irodalom műfajai: a szerelmes- és barátadalok; a nemesi évkönyvek és történetírók,
 - = a 16. század, a portugál aranykor irodalma: a dráma felvirágzása, az olasz költészet hatása és a késői reneszánsz versgyűjtemények; az utazási irodalom; a portugál nemzeti eposz megszületése,
 - = az irodalom hanyatlása a 17—18. században,
 - = a 19. század portugál irodalma, a romantika, a realizmus, és a századforduló dekadens irányzatai,
 - = a 20. század elejének avantgárd törekvései és a portugál irodalom fejlődése napjainkig,
 - = a brazil irodalom kialakulása és fejlődése a 19. századig,
 - = a romantika mint a brazil irodalmi függetlenség első időszaka,
- a 20. század irodalma: a modernizmus, a század derekának hagyományos irányzatai, a legújabb kor irodalma, a konkrét költészet és a városi próza,
- = az afrikai portugál nyelvű országok irodalmának kialakulása és története a függetlenség kikiáltásáig; a mai portugál nyelvű afrikai irodalom.

— Nyelvészet:

- = leíró és történeti nyelvtan: a portugál nyelv mai állapota; fonetika, fonológia, morfológia, szintaxis; dialektológia; generatív nyelvészet,
- = a portugál nyelv története, fejlődése a középkori latintól napjainkig.

— Specializációs témák:

- = a mai portugál és brazil kultúra kérdései,
- = a portugál és brazil film, a portugál zene története, a mai brazil regény, a brazil abolitionizmus története,
- = szótárkészítési szeminárium,
- = galego nyelv,
- = középkori szövegolvasás.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Irodalom: a portugál, a brazil és a portugál nyelvű afrikai irodalmak története a kezdetektől napjainkig.
2. Nyelvészet: a történelmi és leíró nyelvtani tanulmányok lezárása.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

PSZICHOLÓGIA SZAK
(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik rendelkeznek a pszichológia tudományának átfogó ismeretével, képesek a pszichológus szakma gyakorlati követelményeinek teljesítésére, és a választott szakirány(ok)ban (kísérleti pszichológia, klinikai pszichológia, egészségpszichológia, alkalmazott szociálpszichológia és szervezetszichológia, gyermekpszichológia, tanácsadás pszichológiája, mentálhigiéné) speciális jártasságot és felkészültséget szereztek. A szakirányi kínálat kialakításánál és bővítésénél egyaránt cél a tudomány fejlődésének a nyomon követése és a társadalmi igények kielégítése. A pszichológia szak egyenlő hangsúlyt fektet a pszichológia társadalomtudományi és természettudományi kötődésének a bemutatására. A szakma gyakorlati tudásanyagának az ismertetésén túl a képzés célja a hivatásra való felkészítés.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles pszichológus, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles pszichológus és pszichológia szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: 10 félév, egyszakos és kétszakos képzésben egyaránt

Összes szakterületi tanóraszám: 2100

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 210

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 34%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Általános alapképzés: 98—101 kredit

Társtudományi alapozó ismeretek: 25—33 kredit

— biológiai témakörök: élettan és anatómia, etológia és magatartásgenetika, neurológia,

— matematikai és módszertani témakörök: statisztika, pszichometria, kutatómódszertan.

Törzsképzési ismeretek: 68—73 kredit

- általános pszichológiai témakörök: percepció, figyelem, tudat, tanulás, emlékezés, képzelet, gondolkodás, motiváció, emóció, mozgás,
- személyiségpszichológiai témakörök,
- fejlődépszichológiai témakörök,
- szociálpszichológiai témakörök,
- szakmai bevezetés jellegű és alkalmazott pszichológiai témakörök: bevezetés a nevelépszichológiába, a klinikai pszichológiába, a munkapszichológiába, a tanácsadás pszichológiájába, további fejezetek az alkalmazott lélektanból, pszichológiai készségi tárgyak, valamint pszichológiatörténet.

4.2.2. Szakirányú alapképzés: 64—67 kredit

— A képzésnek ez a szakasza a speciális programokat és a hivatás gyakorlásával kapcsolatos etikai és módszertani ismereteket tartalmazza.

— Választható speciális programok: kognitív pszichológia, magatartástudomány, egészségpszichológia, klinikai pszichológia, személyiségpszichológia, alkalmazott szociálpszichológia, történeti és politikai pszichológia, szervezeti- és döntépszichológia, szocializáció gyermek- és ifjúkorban, a nemek pszichológiája, alkalmazott fejlődépszichológia, iskolapszichológia, pálya- és szervezeti tanácsadás, munkapszichológia, emberi erőforrás-gazdálkodás, környezetpszichológia, matematikai modellek a pszichológiában, kísérleti pszichológia (megismerés, emóció, tudat: elméletek és alkalmazások), a pszichológia mint természettudomány, illetve mint a megértés tudománya.

— Speciális tárgyak: pszichológus etika, többváltozós statisztikai eljárások és alternatív módszertani stúdiumok (pszichodiagnosztika, Rorschach teszt és értékelése, külső terepgyakorlat, esetelemzés).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 20 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4—5

A szigorlatok tartalma kötelezően:

1. Általános pszichológia.
2. Személyiségpszichológia.
3. Fejlődépszichológia.
4. Szociálpszichológia.
5. Intézményi döntés szerint kiegészítően: az emberi viselkedés etológiai és szociobiológiai megközelítései.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy saját empirikus kutatási eredmények összegzése legyen, vagy olyan elméleti-történeti munka, amely a témakörben felhalmozott empirikus eredményeket megfelelő módszertani hozzáértéssel és tudatossággal veszi tekintetbe.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

RÉGÉSZET SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a régészet általános ismeretanyagából és annak választott fő korszakaiból, valamint segédtudományaiból elméletileg és gyakorlatilag felkészültek. Legalább két fő korszak problémáiban elmélyülnek, és elsajátítják a forrásfeltárás régészeti módszereit. Emellett rendelkeznek azokkal az ismeretekkel, amelyek a közgyűjtemények régész-muzeológus munkakörének betöltéséhez szükségesek. A megszerzett ismeretek segítségével képesek arra, hogy régészeti forrásokat és lelőhelyeket felkutassanak, feltárjanak és feldolgozzanak, valamint ilyen jellegű múzeumi gyűjteményeket kezeljenek. A régészeti emlékegyet mellett ismerik a kulturális örökség más területeit is, és felkészültek arra, hogy ezen örökséggel kapcsolatos alapfeladatokat ellássanak minden olyan intézményben, amelynek feladata a kulturális örökség feltárása, védelme, feldolgozása és bemutatása.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles régészet szakos bölcsész, két szakág (ősrégészet, római provinciák régészete, antik (görög—római) régészet, népvándorláskori régészet, középkori régészet) feltüntetésével.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: 10 félév, egyszakos és kétszakos képzésben egyaránt

Összes szakterületi tanóraszám: 2100

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 210

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 45%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Általános régészeti tanulmányok: 24 kredit

Az általános régészeti tanulmányok célja azon ismeretek oktatása, amelyek bármely szakterületen dolgozó régész számára elengedhetetlenül fontosak, illetve áttekintést adnak a régészettudomány elméleti és gyakorlati problémáiról.

Bevezetés a régészettudományba: általános tájékozottságot biztosít az őskortól a középkor végéig az egyes szakágak történetéről, sajátos módszertanáról és speciális

problémaköreiről, valamint alapvető szakirodalmi ismereteket nyújt.

A régészet általános segédtudományai tantárgycsoport elsajátítása során a hallgatók ismereteket szereznek a régészetet támogató természettudományos módszerekről (történeti állattan, fizikai antropológia, történeti növénytan, természettudományos kormeghatározási módszerek, anyagvizsgálati eljárások stb.), illetve a régészeti felderítés, feltárás és feldolgozás gyakorlati módszereiről (tereptan, térinformatika, távfelderítés stb.).

A muzeológia keretébe tartozó tárgyak célja, hogy a muzeológusi munkakör elméleti alapjait oktassa, illetve tájékozottságot nyújtson közgyűjteményekben dolgozó régészek speciális régészeti-muzeológiai ismereteiről (raktározás, nyilvántartás, kiállítás, kulturális örökség védelmével kapcsolatos jogszabályok).

4.2.2. Szakmai gyakorlat: 16 kredit

A múzeumi gyakorlat célja a muzeológiai ismeretek gyakorlati alkalmazásának oktatása valamely megfelelő infrastruktúrával rendelkező szakirányú intézményben (országos és megyei gyűjtőkörű múzeumok, MTA Régészeti Intézet, BTM).

Az ásatási gyakorlat célja a régészet általános segédtudományai tantárgyak keretében oktatott mindazon módszerek gyakorlatban való alkalmazása, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a régészeti terepmunkához és az ásatáshoz.

4.2.3. Régészeti szakágak szerinti képzés: 130 kredit

A régészeti képzés alapvetően szakáganként történik: ősrégészet, antik (görög—római) régészet, római provinciák régészete, népvándorláskori régészet, középkori régészet, amelyekből az oklevél megszerzéséhez két szakág követelményeit kell teljesíteni.

A képzés arányai egy-egy szakágon belül a következők:

Szakirányú főkéllégiumok	25 kredit
Szakirányú szeminárium:	22 kredit
Szakirányú anyagismeret	3 kredit
Szakirányú forrásolvasás	3 kredit
Szaktárgyi segédtudomány	12 kredit

A szakági főkéllégiumok célja, hogy előadások formájában rendszerezett tudást adjanak az egyes szakterületek legáltalánosabb problémáiról korszakankénti, illetve témakörönkénti bontásban. Felölelik a különböző területek kutatástörténetét, módszertanát, tényanyagát és újabb tudományfilozófiai irányzatait.

A szakági szemináriumok célja az adott félévben sorra kerülő főkéllégium tematikájának szemináriumi feldolgozása, az ott felmerült problémák megvitatása, valamint részkérdések egyéni munkában történő kidolgozása. Felkészítenek a tudományos dolgozatok készítésének módszertanára.

A szakági régészeti anyagismereti gyakorlatok célja a régészeti anyagfeldolgozás módszertanának (tárgymeghatározás, -leírás, leltározás, dokumentáció) oktatása, és az egyes főkéllégiumok tematikájához kapcsolódó tárgyi leletek és néhány országos jelentőségű régészeti gyűjtemény megismerése.

A forrásolvasás célja az egyes régészeti területekkel kapcsolatos latin (vagy görög) nyelvű írott források szöveg- és forráskritikájának oktatása. Feladata a latin (vagy görög) nyelv olyan szintű elsajátítása, amely önálló forrásértelmezést tesz lehetővé.

A szaktárgyi segédtudomány tantárgyak célja, hogy az adott szakterület speciális témáit, kutatási módszereit részletesebben megismertessék, illetve lehetőséget adnak a hozzájuk kapcsolódó más tudományterületek alapvető tudásanyagának, illetve módszertanának elsajátítására.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma: az egyes szakágak tematikája.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével háromféle szakdolgozati téma választható:

— feldolgozhatók olyan régészeti forrásanyagok, amelyeket más intézmények (múzeumok, műemlékvédelmi intézmények) ajánlanak fel közlésre; ebben az esetben az intézmény meggyőződik arról, hogy az anyag megfelelően előírásoknak, amelyek egy szakdolgozattal szemben állíthatóak (anyag mennyisége, tudományos dokumentáció, hozzáférhetőség),

— kidolgozhatók az oktatási intézmény saját ásatásaihoz vagy más intézmény folyamatban lévő feltárási (leletmentési) és topográfiai munkálataihoz kapcsolódó témák is,

— lehetőség van a régészettudomány területéről meghatározott elméleti és módszertani témák választására is.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

ROMÁN NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a román nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a román nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a román kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—román kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsvégesség végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gaz-

dasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles román nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles román nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 26%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 16 kredit

- bevezetés a filológiába,
- román leíró nyelvtan,
- nyelvészeti szeminárium,
- mai román nyelv,
- fordítástechnika.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 78 kredit

— Nyelvi követelmények: adott irodalmi és szak-, illetve köznyelvi szöveg hallás utáni pontos megértése, megfelelő ritmusú és intonációjú beszéd, összefüggő irodalmi szövegek előadása és visszaadása, a társalgási és vitakészség elsajátítása, tolmácsolási és fordítási készség kialakítása.

— Irodalmi követelmények: a román irodalom történetének összefüggő egészként való ismerete a kezdetektől napjainkig, a fő korszakok, irányzatok és szerzők olvasmányokon alapuló elmélyült elsajátítása, az irodalomtudomány, stilisztika, komparatisztika, recepcióelmélet alapjainak és módszereinek ismerete, az irodalomkritikai és az irodalomtörténeti értekezések formai, stilisztikai és filológiai követelményeinek gyakorlati alkalmazása.

— Nyelvészeti követelmények: a román filológia és nyelvtörténet alapkérdéseinek és irányzatainak elmélyült ismerete, a román nyelv fő fejlődési tendenciái és az ezekről szóló elméletek, a neolatin komparatisztika alapfogalmai.

— Oktatott témakörök:

- = Nyelvészet és nyelvtörténet: az általános nyelvészet alapjai, főbb irányzatai; a beszélt és az irodalmi román nyelv: hangtani, szótani, nyelvtani egységei és ezek alkalmazási szabályai; román—magyar összehasonlító nyelvészet; a kétnyelvűség és a magyarországi román kisebbség nyelvi sajátosságai; román nyelvművelés, nyelvhelyes-

ségi gyakorlatok; a román nyelv története: kialakulása, területi differenciálódása, az irodalmi nyelv fejlődése, stilisztikai változatossága és változatai; romanisztika és balkanisztika, különös tekintettel az albánra.

- = A latin nyelv alapjainak elsajátítása, latin nyelvű szövegek olvasása és fordítása, az ókorról szerzett ismeretek elmélyítése.
- = Irodalomtörténet: a régi román irodalomtól (cirill forrásoktól) a mai irányzatokig; irodalomelméleti elemzési módszerek és fogalmak: poétika, hermeneutika, strukturalizmus, posztstrukturalizmus, dekonstrukció, interpretációelméletek, intertextualitás, magyar—román komparatisztika fejlődése és irányzatai; francia—magyar—román transzkulturalitás, modern történeti mitológiák.
- = Román kultúrtörténet és történelem: a románok története; román eszmetörténet; régi román irodalomtörténet; folklorisztika; magyarországi román kultúra; a román történelem és művelődés alapkérdéseinek, a fő eszmei és politikai irányoknak a kritikai ismerete; ezeknek az ismereteknek az alkalmazása a román filológia és nyelvtörténet, illetve az irodalomtörténet tanulmányozásában.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 16 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. A román nép kultúrtörténete és története.
2. Román nyelvtan.
3. Román irodalom.
4. Román nyelvtörténet.

Nyelvi alapvizsga: 5 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ROMOLÓGIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a romológia területén elméletileg megalapozott, átfogó ismeretekkel rendelke-

nek. Ismerik a hazai cigányság társadalmi, politikai, jogi, nyelvi, kulturális, oktatási, demográfiai és munkaerő-piaci helyzetét, és kitekintésük van a romológia nemzetközi összefüggéseire, illetve tudományos eredményeire. Tájékozottak az Európai Unió és intézményei vonatkozó állásfoglalásairól, és képesek azok szellemében szervezni a cigánysággal kapcsolatos munkájukat. Ismerik a cigányság kulturális értékeit, felkészültek azok bemutatására, közvetítésére. Ismereteik birtokában képesek a helyi és a kisebbségi önkormányzatok, azok intézményei, valamint a népjóléti, gyermekvédelmi, politikai és civil szervezetek cigánysággal kapcsolatos feladatainak ellátására.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles romológia szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1600

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 20%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

A cigányságra irányuló kutatások fő irányai; a cigányságra vonatkozó kulturális antropológiai, nevelésszociológiai és nyelvészeti alapismeretek; a magyarországi cigányság társadalmi és kulturális helyzetének fő jellemzői; az európai cigányság helyzete.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 80 kredit

— Nyelvészeti tárgyak (30 kredit): alkalmazott nyelvészet, pszicholingvisztika, szociolingvisztika, nyelvpolitika, kétnyelvűség, a nyelvi szocializáció mechanizmusai; a romani és a beás nyelv, a két nyelv valamelyikéből nyelvvizsgára történő felkészítés.

— Szociálpszichológiai és pedagógiai tárgyak (15 kredit): a szocializáció és a kisebbségi identitás, a szociális attitűdök és mérésük, családi és intézményi szocializáció, cigány gyermekek oktatása, a gyermekvédelem szervezete és működése, multikulturalizmus, interkulturális és anti-rasszista nevelés; személyiségfejlesztés és konfliktuskezelés.

— Egyéb társadalomtudományi tárgyak (15 kredit): a cigányság megismerésének lehetőségei a különböző társadalomtudományok (néprajz, jog, gazdaságtan, demográfia, szociológia, szociálpolitika, társadalomföldrajz), a szociális munka eszköztárával.

— Romológiai / ciganológiai tárgyak (20 kredit): a magyarországi cigányság története, forráselemzés, a cigány-

ság tárgyi néprajza és folklórja, a cigány zenefolklór, a cigányság politikai szerveződése, kulturális autonómiája, a cigányság a médiában, magyarországi cigány művészek alkotásainak elemzése.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 5 kredit

Kétszer egy hónapos terepmunka nevelési-oktatási intézményben, államigazgatásban, önkormányzatoknál, cigány kisebbségi önkormányzatoknál, egyéb intézményekben (pl. ifjúságvédelem) és civil szervezetekben, valamint cigány közösségekben.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. komplex szigorlat a romológia történeti, jogi, szociológiai, szakmai tárgyainak köréből;
2. komplex szigorlat a romológia kultúrtörténeti, néprajzi, nyelvi, szakmai tárgyainak köréből.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozatnak tanúsítania kell, hogy a hallgató ismeri a cigányság társadalmi, kulturális helyzetének jellemzőit.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá alapfokú A típusú államilag elismert vagy azzal egyenértékű nyelvvizsga romani vagy beás nyelvből.

SKANDINAVISZTIKA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik mind a tudományos, mind a gyakorlati élet — oktatás, fordítás, levelezés, tolmácsolás — területén hasznosítani tudják a skandináv nyelvek rendszeréről, használatának irodalmi és művelt köznyelvi szabályairól, helyes ejtési és helyesírási normáiról, fejlődésének történetéről, az e nyelveket beszélő népek irodalmának alakulásáról, társadalmi, politikai és kulturális fejlődéséről, tudományos kutatásuk elméleti és módszertani alapjairól szerzett ismereteiket; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles skandináv szakos bölcseztan, megjelölve a választott nyelvet (dán, norvég, svéd).

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1500

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 40%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— alapvető általános irodalomtudományi ismeretek (alapfogalmak, terminológia, módszerek),

— alapvető általános nyelvtudományi ismeretek (alapfogalmak, terminológia, módszerek),

— nyelvi képzés: alapfokú nyelvtudás megszerzése, mely elégséges ahhoz, hogy a hallgató — további nyelvi fejlődés mellett — a törzs- és szakképzés folyamán a szakórákon folyó munkában aktívan részt tudjon venni,

— általános tárgyak: olyan történelmi és országismerteti tananyag, amely a törzsképzés során elősegíti az irodalom- és nyelvtörténeti ismeretek elsajátítását, az irodalom- és nyelvtudományi ismeretek kulturális és társadalmi beágyazását.

4.2.2. Törzsképzés: 50 kredit

— Az irodalomtudományi ismeretek kibővítése és alkalmazása egyrészt az alapnyelvként választott nyelv (dán, norvég vagy svéd) irodalmának áttekintése (a 18. századtól az 1950–60-as évekig), másrészt a skandináv irodalmak jelentősebb szakaszainak kontrasztív tanulmányozása és értékelése is. Ebben a képzési szakaszban a hallgatók megismerkednek a skandináv irodalmak és Skandinávia kultúrtörténete szempontjából jelentős óészaki irodalommal.

— A nyelvtudományi ismeretek kibővítése: egyrészt a választott nyelv (dán, norvég vagy svéd) nyelvtani struktúrájának és nyelvtörténeti fejlődésének áttekintése, másrészt az interskandináv kommunikáció jelenségének elméleti nyelvtudományi magyarázata és megértése. Ebben a képzési szakaszban szerepel az óizlandi nyelv nyelvészeti leírásának megismerése.

— Nyelvi képzés: a megszerzett alapfokú nyelvtudás továbbfejlesztése, a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása, az ismert segédnyelvek nyelvészeti hasonlóságának kihasználása, a szinkrón nyelvészeti tanulmányok ismereteinek alkalmazása.

— Általános tárgyak: az országismereti és történelmi ismeretek felhasználása, a Skandinávia kultúrtörténetével kapcsolatos új ismeretek megszerzése a cél.

4.2.3. Szakképzés: 30 kredit

— Irodalomtudomány: az alapnyelvként választott nyelv (dán, norvég vagy svéd) irodalmának korai szakasza és kortárs irodalma, a skandináv irodalmak további jelentős szakaszainak kontrasztív tanulmányozása és értékelése, valamint a két másik skandináv nemzeti irodalom 19. és 20. századi fejlődésének részletes megismerése.

— Nyelvtudomány: a nyelvtudományi ismeretek kontrasztív jellegű alkalmazása a másik két skandináv nyelv leíró nyelvtanának megismerésében, a közös és az eltérő nyelvi jelenségek vizsgálata.

— Nyelvi képzés: a megszerzett középfokú nyelvtudás továbbfejlesztése, az anyanyelvi beszélők aktuális nyelvhasználatának jellegzetességei, az írásban és szóban történő választékos nyelvhasználat, a fordítás kérdései, valamint az interskandináv kommunikációra való képesség (azaz a két másik skandináv nyelv magas szintű megértése).

— Általános tárgyak: az aktuális kulturális és társadalmi kérdések tanulmányozása.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

A szigorlatok a törzsképzési szakaszt zárják le, felméri a hallgatók nyelvi, irodalmi, nyelvészeti és országismereti tudását.

Nyelvi alapvizsga: 5 kredit

Az alapképzési szakaszt zárja le, felméri, hogy a hallgató nyelvi szintje lehetővé teszi-e a törzsképzésben a szakórákon történő munkát.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

SPANYOL NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a spanyol nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a spanyol nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a spanyol nyelvű országok

kultúrájáról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint Magyarországon és a spanyol nyelvű országok kulturális kapcsolatainak ápolása terén; képesek fordító- és tolmácztevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles spanyol nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles spanyol nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1400

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 35%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— nyelvyakorlatok, fordítási és stílusgyakorlatok, amelyek magas szintű, árnyalt, passzív és aktív nyelvismeretet eredményeznek,

— Spanyolország és Spanyol-Amerika földrajza, — spanyol és latin-amerikai civilizációs ismeretek.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 85 kredit

— spanyol és latin-amerikai civilizációs ismeretek, — nyelvtudomány: spanyol leíró nyelvészet; nyelvi aktualitás; spanyol történeti nyelvészet; dialektológia (európai és amerikai nyelvjárások; az európai és az amerikai norma különbségei leíró és történeti megvilágításban); neolatin és összehasonlító nyelvészet, különös tekintettel az Ibériai-félsziget nyelveire,

— irodalomtudomány: a nyelvterület (Spanyolország és Spanyol-Amerika) irodalma a kezdetektől napjainkig; a spanyol nyelvű irodalmakra alkalmazott irodalomelmélet, stilisztika, összehasonlító irodalomtudomány és irodalomkritika; műelemzési módszerek.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2—4

A kötelező szigorlatok tartalma:

A két képzési szakaszt kötelező szigorlatok zárják. Tartalmuk a megfelelő képzési szakasz nyelvi, civilizációs, nyelvészeti és irodalmi anyaga.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

SZERB NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a szerb nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a szerb nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a szerb kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—szerb kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácztevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles szerb nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles szerb nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó ismeretek: 15 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető

módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

- országismeret: kultúrtörténet és történelem,
- nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 78 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a szláv és az általános irodalomtudomány, az irodalomelmélet, valamint a szakma módszertanának elsajátítása terén. Az irodalomtörténet tanulmányozásának alkalmanként — főleg az utóbbi két évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkorai fő irányáival párhuzamos vagy azoktól eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismertetése is.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés feladata a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése vagyis a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára, valamint az önálló nyelvészeti gondolkodásra történő nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése.

— A nyelvi képzés feladata:

- = bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba,
- = a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése,
- = a nyelv rendszerének tudatosítása,
- = nyelvi kontrasztivitások tudatosítása,
- = a célnyelvi ország politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének megismertetése,
- = az értekező próza technikájának elsajátítása,
- = a szóbeli és írásbeli tudományos közleménymegfogalmazásban való jártasság megszerzése,
- = a szóbeli és írásbeli fordítási készség fejlesztése.

— A képzési szakasz főbb tematikus egységei:

- = irodalomtudomány,
- = irodalomelmélet,
- = irodalomtörténet,
- = ószláv nyelv és nyelvtörténet,
- = mai szerb nyelv és általános nyelvészet,
- = nyelvi kontaktológia,
- = szemantika és pragmatika,
- = szociolingvisztika,
- = nyelvgyakorlat.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma

1. Nyelvi szigorlat: nyelvtudás és országismeret.
2. Irodalom: a szerb irodalom története a kezdetektől napjainkig.
3. Nyelvészet: leíró nyelvtan, transzlatorika, orosz nyelv.

3 alapvizsga (nyelv, nyelvtörténet): 7 kredit

A nyelvi és országismereti vizsga országismereti része méri az olvasás-, írás-, hallás- és beszédképességet, valamint a fordítási készséget, különböző tesztlapokkal és a kreativitást mérő feladatokkal. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, illetve abból kiindulva méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá középfokú nyelvvizsga német vagy angol nyelvből, valamint orosz nyelvtudás.

SZÍNHÁZTÖRTÉNET SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik képesek a színjáték-műveket elméleti és történeti szempontból elemezni, akik az európai és a magyar írott dráma, valamint az európai és a magyar színház történetét és ezek elméletét ismerik, tisztában vannak különböző diszciplínák színháztudományi vonatkozásaival; járatosak a színházi üzem kérdéseiben; rendelkeznek a színház történeti kutatómunka végzéséhez szükséges alapismeretekkel. Mindezek mellett cél, hogy a hallgatókban a drámák és a színházi műalkotások szellemiségének, világképének bensővé tételével értéktelítő értelmiségi attitűd alakuljon ki.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles színház történet szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 21%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 10 kredit

- színházi szemiotika,
- színházi filológia,
- a színházépület története,
- díszlet- és kosztümtörténet.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 75 kredit

- magyar és európai dráma- és drámaelmélet történet,
- magyar és európai színház- és színházelmélet történet,
- előadáselemzés,
- a magyar és európai líra és epika története,
- rádió- és tévészerkesztés,
- drámaelemzés,
- színházi üzem, gazdaság, jog és menedzsment,
- általános esztétika,
- scenika.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 10 kredit

A tanulmányok lezárása előtt esedékes az a gyakorlati munka, melyet a hallgató választása szerint színházban, rádiónál, tévénél, újságnál, levéltárban, kutatóintézetben teljesít. Munkájáról elemző dolgozatot kell készítenie.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

Színház- és drámatörténet szakaszolva.

Alapvizsga: 5 kredit

A színházi üzem tárgykörében.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá hogy a záróvizsga része legyen egy videoszalagról megnézett színházi műalkotásnak az értelmezésen és a kritikán túlmenő komplex szakmai elemzése a tanult részdiszciplínák alapján.

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a szlovák nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a szlovák nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a szlovák kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar–szlovák kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmács-tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles szlovák nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles szlovák nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

- az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,
- nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismeretése,
- országismeret: kultúrtörténet és történelem; a magyarországi szlovákság múltja és jelene,
- nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 78 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismere-

tekkel ruhazza fel a szláv és az általános irodalomtudomány, az irodalomelmélet, valamint a szakma módszertanának elsajátítása terén. Az irodalomtörténet tanulmányozásának alkalmanként — főleg az utóbbi két évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkorai fő irányjaival párhuzamos vagy azoktól eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismertetése is.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés feladata a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése, vagyis a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára, valamint az önálló nyelvészeti gondolkodásra történő nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése.

— A nyelvi képzés feladata:

- = bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba,
- = a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése,
- = a nyelv rendszerének tudatosítása,
- = nyelvi kontrasztivitások tudatosítása,
- = a szlovákság társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének, valamint a magyarországi szlovákság történetének megismertetése,
- = az értekező próza technikájának elsajátítása,
- = a szóbeli és írásbeli tudományos közlemény megfogalmazásában való jártasság megszerzése,
- = a szóbeli és írásbeli fordítási készség fejlesztése.

— A képzési szakasz főbb tematikus egységei:

- = irodalomtudomány,
- = irodalomelmélet,
- = irodalomtörténet,
- = ószláv nyelv és nyelvtörténet,
- = mai szlovák nyelv és általános nyelvészet,
- = nyelvi kontaktológia,
- = szemantika és pragmatika,
- = szociolingvisztika,
- = nyelvgyakorlat.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat — nyelvtudás és országismeret.
2. Irodalom: a szlovák irodalom története a kezdetektől napjainkig.
3. Nyelvészet: leíró nyelvtan, transzlatorika, orosz nyelv I–II.

2 nyelvi alapvizsga: 7 kredit

A nyelvi és országismereti vizsga országismereti része méri az olvasás-, írás-, hallás- és beszéd-készséget, valamint a fordítási készséget. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá középfokú nyelvizsga német vagy angol nyelvből, valamint orosz nyelvtudás.

SZLOVÉN NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a szlovén nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, a szlovén nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a szlovén kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar–szlovén kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmács-tevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles szlovén nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles szlovén nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 43%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— országismeret: kultúrtörténet és történelem; a magyarországi szlovénység múltja és jelene,

— nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 78 kredit

— Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a szláv és az általános irodalomtudomány, az irodalomelmélet, valamint a szakma módszertanának elsajátítása terén. Az irodalomtörténet tanulmányozásának alkalmanként — főleg az utóbbi két évszázad történetében — része az irodalmi élet vizsgálata, valamint a regionális és/vagy nemzetiségi irodalmi életnek az irodalom mindenkorai fő irányjaival párhuzamos vagy azoktól eltérő művelődéstörténeti funkciórendszerének ismertetése is.

— A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés feladata a hallgatók nyelvészeti kompetenciájának kifejlesztése, vagyis a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára, valamint az önálló nyelvészeti gondolkodásra történő nevelésük. Ez utóbbin a következő készségek megszerzése értendő: új nyelvi és nyelvészeti ismeretek önálló elsajátítása, az új ismeretanyag önálló elméleti integrálása és didaktizálása, a kontrasztív alapú munka előnyeinek kiaknázása; az elméletek és modellek viszonylagosságának és ezáltal a szakmai pluralizmus szükségességének felismerése.

— A nyelvi képzés feladata:

- = bevezetés az idegen nyelvi tudományos ismeretszerzés technikáiba,
- = a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése,
- = a nyelv rendszerének tudatosítása,
- = nyelvi kontrasztivitások tudatosítása,
- = a szlovénység társadalmi, gazdasági és kulturális életének, intézményrendszerének, valamint a magyarországi szlovénység történetének megismertetése,
- = az értekező próza technikájának elsajátítása,
- = a szóbeli és írásbeli tudományos közleménymegfogalmazásban való jártasság megszerzése,
- = a szóbeli és írásbeli fordítási készség fejlesztése.

— A képzési szakasz főbb tematikus egységei:

- = irodalomtudomány,
- = irodalomelmélet,

- = irodalomtörténet,
- = ósláv nyelv és nyelvtörténet,
- = mai szlovén nyelv és általános nyelvészet,
- = nyelvi kontaktológia,
- = szemantika és pragmatika,
- = szociolingvisztika,
- = nyelvgyakorlat.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 15 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: szlovén nyelvtudás, a hazai szlovénység ismerete; Szlovénia története, kultúrája.
2. Szlovén irodalomtörténet: a szlovén irodalom története, a határokon túli szlovén irodalom.
3. Szlovén nyelvészet: leíró szlovén nyelvtan, nyelvtörténet, lexikológia, szociolingvisztika.

3 nyelvi alapvizsga: 7 kredit

A nyelvi és országismereti vizsga országismereti része méri az olvasás-, írás-, hallás- és beszéd-készséget, valamint a fordítási készséget. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

SZOCIOLÓGIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan, humanisztikus értékek iránt elkötelezett, társadalomkritikai érzékkel rendelkező, alkotó szellemű szakemberek képzése, akik széles körű társadalomelméleti, társadalomtörténeti, szociálpszichológiai, elméleti és empirikus társadalomkutatási és informatikai módszertani ismeretekkel rendelkeznek, elsajátították a hazai és európai társadalmak és társadalmi folyamatok, valamint a globalizációs tendenciák elemzésének szakmai ismeretanyagát és készségeit, képesek a szociológiai ismeretek oktatására és önálló elméleti és empirikus kutatásra, valamint képesek ismereteik gyakorlati alkalmazására társadalmi struktúrák, szervezeti és emberi viszonyok, illetve folyamatok elemzése, adatfelvétel, adatelemzés, döntéshozatal

szítés, szociológiai, közvélemény- és piackutatás, környezeti és hatástanulmányok készítése terén, mind kutató, oktató, mind pedig gazdasági, politikai, igazgatási, társadalmi és kulturális — állami, önkormányzati és civil, a versenyszférában vagy azon kívül működő — intézményekben és szervezetekben.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles szociológus, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles szociológus és szociológia szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: 10 félév, egyszakos és kétszakos képzésben egyaránt

Összes szakterületi tanóraszám: 2100

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 210

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 39%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 50 kredit

Az alapozó képzés szerepe kettős: egyrészt a különböző előképzettséggel érkező hallgatók felkészültségének a szükséges szintre emelése, másrészt a szociológia legalapvetőbb elméleti, történeti és módszertani ismereteinek átadása.

A szintrehozás keretében a hallgatók olvasási, szövegértési, fogalmazási és logikai ismereteit és készségeit kell fejleszteni, meg kell szilárdítani és ki kell egészíteni történelmi, különösen pedig kultúrtörténeti ismereteiket.

A szociológia alapjainak főbb tantárgycsoportjai:

— a társadalomelmélet alapjai: makrotársadalmi összefüggések, ezen belül a társadalmi struktúra és rétegződés, a társadalmi mobilitás és a társadalmi változások témái, valamint a mezo- és mikroszintű elméletek és a modern szociológiai paradigmák,

— társadalomtörténet: a magyar társadalom viszonyainak változásai,

— szociológiatörténet: a szociológia kialakulása, szellemi vonulata, a tudományág alapítóinak elméletei és munkássága,

— a módszertani és matematikai tantárgyak az empirikus társadalomkutatásba vezetik be a hallgatót, felvértezve egyrészt a kvantitatív vizsgálati módszerek elsajátításához szükséges matematikai alapokkal, másrészt az informatikai technológiák követésének készségével, harmadrészt megismertetve a társadalom tudományos vizsgálatának episztemológiai problémáival és a kutatói megközelítés lehetőségeivel; a módszertani képzés a kutatás megter-

vezésétől az adatgyűjtési és adatelemzési technikákon át az eredmények értékeléséig valamennyi alapvető módszerre kiterjed,

— szociálpszichológiai és pszichológiai ismeretek,

— a szociológia társtudományainak alapismeretei: demográfia, közgazdaságtan, szociálpolitika, politológia, jog, társadalomfilozófia.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 85 kredit

— A szakmai ismeretek tantárgycsoportjai az alapok elsajátítására épülnek, ezért csak a társadalomelméleti és módszertani szigorlat letétele után kerülhet rájuk sor. Feladatuk a szakmai tudás elmélyítése és kiszélesítése, mind a társadalomelméleti, mind a szociológiatörténeti, mind a kutatásmódszertani képzés területén.

— A társadalomelméleti tantárgycsoport zömét az ún. szakszociológiák adják (családszociológia, szervezetszociológia, oktatásszociológia, egészségpszichológia, ifjúságszociológia, település-, város-, és regionális szociológia, munkaszociológia, a deviancia szociológiája, kisebbség-szociológia stb.). E hagyományos tárgyak mellett fontos csoportot alkotnak a napjainkban zajló társadalmi folyamatok és jelenségek (az európai integráció, a globalizáció, a környezeti válság, az információs társadalom, az etnikai viszonyok) megismertetésével és elemzésével foglalkozó tárgyak.

— A kötelezően választható szociológiatörténeti kurzusok kínálata a szociológiai iskolákkal, eszmék és megközelítésmódok történetével, a társadalom és a róla való gondolkodás viszonyának elemzésével ismerteti meg a hallgatókat.

— A tovább folyó kutatásmódszertani képzés célja egyrészt a megtanult alapok készséggé alakítása gyakorlati elmélyítéssel, másrészt a bonyolultabb és a legújabb módszerek megismertetése.

— A szakmai ismeretek átadásának fontos formája a szakon belüli specializációk, szakirányú programok kialakítása. Ezek a programok a felkínált tantárgyakat célszerű csoportosításban, további kiegészítésekkel ajánlják a hallgatóknak, és lehetővé teszik, hogy a szociológia valamely területén való elmélyültebb tudás megszerzését az oklevélben is elismerjék.

— A specializáció kiemelt formája a szociológia (társadalomismeret) tanári képzés, amelynek a szakmához kapcsolódó pedagógiai tárgyait és gyakorlatait a szak keretében, ebben a szakaszban kell biztosítani.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 30 kredit

A gyakorlati képzés típusai:

— egyéni (terep)gyakorlat gyakorlatvezető irányításával, oktató vagy kutatóintézményben;

— kiscsoportos gyakorlat (legfeljebb 8 hallgató) gyakorlatvezetővel, esetleg választott terepen;

— csoportos gyakorlat (legfeljebb 15 hallgató) egyes technikák gyakorlására, gyakorlatvezetővel.

A gyakorlat részét képezi mind a konkrét szakmai tevékenység, mind pedig annak elemző feldolgozása a képző intézményben vagy a gyakorlat helyszínén.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 20 kredit

A kötelező szigorlatok száma: min. 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Társadalomelmélet tantárgycsoport
2. Szociológiatörténet tantárgycsoport
3. Módszertan tantárgycsoport.

A társadalomelméleti és módszertani szigorlat sikeres teljesítéséig a további tanulmányok nem folytathatók.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy a szakdolgozat a szociológiában elfogadott szakmai műfajok egyikében, a műfajnak megfelelően legalább 2 ív (80 000 n) terjedelmű írásbeli munka.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

TIBETI SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik a klasszikus és mai tibeti nyelvben, valamint a tibeti tárgyú társadalomtudományok alapjaiban járatosak, tájékozottak a tágabb ázsiai kulturális és történeti összefüggésekben, valamint egy második keleti (lehetőleg kínai) nyelvben, és társadalomtudományi felkészültségük birtokában képesek tibeti nyelvű források önálló kutatására, nyelvészeti, vallástörténeti (buddhizmus) szakosodásra, kutatásaik eredményének magyarul és legalább egy világnyelven való ismertetésére. A végzett hallgatók nyelvtudásuk, filológiai és történeti ismereteik alapján képesek tudományos feladatok ellátására, illetve igényes filológiai képzettségük (négy ázsiai írás ismerete, klasszikus párhuzamos szövegek feldolgozása) ismeretanyaga és módszertani tapasztalatai alapján alkalmasak társadalmi-történeti adatfeldolgozásra és adatrendezésre épülő munkakör betöltésére.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles tibeti szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 42%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 34 kredit

Az alapképzés a klasszikus tibeti nyelv alapszintű ismeretére, továbbá a magyar nyelvű művelődéstörténeti ismeretekre épül.

— A klasszikus tibeti nyelvi stúdiumok:

A klasszikus tibeti nyelv rendszeres nyelvtana (hangtan, alaktan, mondattan), a tibeti nyelvű nyelvtani irodalom megismerése (Thonmiszambhota). Latin betűs (átírt) és eredeti szövegek olvasása. Alapvető szövegkritikai és szövegértelmezési készség elsajátítása. Tibeti írásfajta megismertetése.

— A klasszikus tibeti szövegek olvasását támogató stúdiumok:

a) A klasszikus mongol írásnak és nyelvtannak megismerése, mongol nyelvű szövegek alapszintű olvasása. Kétnyelvű (klasszikus tibeti és klasszikus mongol) szövegek olvasása. Kétnyelvű szótárak használatának gyakorlása.

b) A dévanágari írású szanszkrit szövegek olvasási szintű elsajátítása, kétnyelvű terminológiai (buddhista) szótárak használata.

c) A hallgatók elsajátítják a másodlagos (európai nyelvű) és elsődleges (tibeti nyelvű) források feldolgozásának módját, a szövegfeldolgozást, bibliográfia-gyűjtést, szakszótárak (és magyarázó mutatók) használatát.

— Beszélt tibeti nyelvi stúdiumok:

A tibeti monoszillabikus nyelv jellemzői, nyelvi rokon-sága, a tonalitás kialakulásának szabályszerűségei, a mai beszélt nyelv nyelvtani rendszere, viszonya a klasszikus nyelvhez.

— Művelődéstörténeti tanulmányok:

A sajátosan egyedi tibeti műveltség tárgyköreinek bemutatása: a pothi típusú könyv, a luniszoláris időszámítási rendszer, a feketesátras kultúrával rendelkező nomád nemzetségi és letelepült földműves társadalmak szimbiózisa, a teokratikus államigazgatás, a lamaista buddhizmus elmélete és egyházszervezete, Tibet politikai és kulturális kapcsolata Indiával, Kínával és Belső-Ázsiával. A buddhizmus története Indiában, elterjedése Tibetben, a lamaizmus elterjesztése Belső-Ázsiában és Észak-Kínában.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 72 kredit

— A klasszikus nyelvi és elméleti stúdiumok:

Különböző forrástípusok (elbeszélő és értekező próza, valamint verses szövegek; történeti, vallásos tárgyú irodalom) elemzése. Az irodalmi művek szerkezeti elemzése, cím és kolofonfordítás sajátosságai. A nyelvi tanulmányokra épülő irodalomtörténet az egyházi és világi irodalmat (feliratok, oklevelek, néprajz) tárgyalja, a nyelvtörténet pedig a preklasszikus nyelvet, az irodalmi nyelv normalizálásának szakaszait, valamint az archaikus és modern nyelvek elválásának folyamatát elemzi, míg a sino-tibeti

népek stúdium a nyelvcsalád általános ismertetését, a nyelvcsaládhoz tartozó nyelvek (elsősorban a kínai és burmai) főbb jellemzőinek bemutatásából áll.

— Modern tibeti nyelvi képzés:

A mai modern (kialakulásának folyamatában lévő) irodalmi nyelv válogatott szövegeinek olvasása, a beszélt lhászai nyelvjárás elsajátítása, az archaikus és modern nyelvjárások megismerése és nyelvtörténeti elemzése.

Legalább egy másik keleti nyelv (ez a már alapszinten megismert klasszikus mongol mellett egy további nyelvet jelent) elsajátítása. Szabadon választható, ajánlott a kínai nyelv.

— Vallástörténeti tanulmányok:

A buddhizmus vallástörténeti megismertetése, a buddhista kultúra eszmerendszere, terminológiája, művészete, egyházszervezete, különböző irányzatai és rendjei és ezek kritikai tudományos elemzése. Külön tanulmányok keretén belül Tibet eredeti hitrendszere, a bon vallás.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

Az alapszigorlat írásbeli részén a klasszikus nyelvi ismeretekről adnak számot a hallgatók, a szóbeli vizsgán követelmény a képzési szakasz valamennyi tanult tantárgyának anyaga.

A zárószigorlat írásbeli részén a klasszikus szöveg mellett modern tibeti szöveg is szerepel, s az első szigorlatot követő képzési szakasz anyagából áll a szóbeli vizsga.

Nyelvi alapvizsga: 3 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgálattal).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele az, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

TÖRÖK SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik Törökországgal és az eurázsiai török világgal kapcsolatos alapos filológiai és történeti ismeretekkel rendelkeznek, különös tekintettel

a magyarság régi és újabb török kapcsolataira, valamint a török írott és beszélt nyelvet magas szinten ismerik és használják. E szaktudás a tudományos életben (egyetemek, akadémiai kutatóhelyek, könyvtárak, levéltárak, múzeumok), a kulturális életben (fordítás, tolmácsolás, könyvkiadás, újságírás, elektromos médiák), valamint a külügy és a külkereskedelem terén hasznosítható.

A szak — első alapképzésben — csak más, egyetemi szintű szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles török szakos bölcsész, zárójelben megjelölve a szakirány.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 24 kredit

Nyelvi, történeti és művelődéstörténeti stúdiumok, amelyek bevezetőül szolgálnak a szakképzésben kibontott részdiszciplínákhoz.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 85 kredit

Nyelvi képzés:

— A mai törökországi török nyelv magas szintű elsajátítása: jó beszédértés és beszédképesség, újságsszövegek, irodalmi és tudományos szövegek értése, fordítási készség törökről magyarra és magyarról törökre, a török leíró nyelvtan alapos ismerete.

— Az 1929 előtti, arab betűvel írott török irodalmi nyelvek, az oszmán-törököknek az elsajátítása.

— Az oszmán-török nyelv és kultúra, valamint az egész törökség magas kultúrájának és történetének megértéséhez és tanulmányozásához elengedhetetlen az iszlám két „szent” nyelvének, az arabnak és a perzsának a tanulmányozása.

A szakképzés során a hallgatók két szakirány — filológus és történész — közül választhatnak:

Nyelvészet és irodalomtörténet:

— A török nyelvemlékek legfontosabb csoportjainak megismerése: a rovásírástól türk feliratok (8–9. sz.), a turkesztáni uigur írásbeliség emlékei (9–13. sz.), a keleti török iszlám irodalmi nyelv két első nagy emléke, Kásgari enciklopédikus szótára és a Kutadgu Bilig didaktikus elbeszélő költemény (11. sz.), a Codex Cumanicus kipsak-

török anyaga (13—14. sz.), a mameluk-kipcsak és örmény-kipcsak nyelvemlékek (13—14. sz., illetve 16—17. sz.), a keleti török irodalmi nyelv, azaz a hvárezmi és csagatáj-török legfontosabb emlékei (14—19. sz.).

— A török nyelvemlékek mellett a mai török nyelvek áttekintése, leírása, főbb sajátosságai megismerése.

— A török nyelvű irodalmak közül elsősorban a török népköltészet, az oszmán-török és a közép-ázsiai csagatáj irodalom filológiai alapú ismertetésére kerül sor.

— Török összehasonlító és történeti nyelvészet.

— A magyar nyelv honfoglalás előtti, Árpád-kori (besenyő-kun) és oszmán-török jövevényszavai.

Történelem:

— A Kárpát-medence és a Csendes-óceán közötti hatalmas területen szétszórott török népek és államok története (lényegében Belső- és Közép-Ázsia steppei története), a régió népei és birodalmi, a hunoktól Timur Lenk birodalmáig.

— A honfoglaló magyarság korai történetének steppei, török háttere.

— A világbirodalommá növvő Oszmán Szultánatus 700 éves története (különös hangsúllyal a magyarországi török hódoltság korára) és a 75 éves Török Köztársaság története.

— Az oszmán-török történelem elbeszélő kútfőinek — Urudzs, Ásikpasazáde, Nesri, Naima, Pecsevi stb. — tanulmányozása, forráskritikai elemzése.

— Az oszmán-török levéltári források olvasása és értékelése. A paleográfiai alapvetés után kerül sor a sajátos szíjákat-írással készült pénzügyigazgatási iratokra. A kiválasztott anyagok között összbirodalmi vonatkozású és a hódoltság és Erdély különleges helyzetét tükrözők dokumentumoknak is kell lenniük.

— Az Oszmán-török Birodalom társadalmi, művelődési viszonyai és művészete.

— Az iszlám vallás megismertetése.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

Mindkét szigorlat írásbeli és szóbeli részből áll. Az írásbeli vizsgákon a török nyelvi ismereteikről adnak számot a hallgatók. A szóbeli szigorlatok nem szakirányok szerint oszlanak meg, tehát mindkét szigorlat kiterjed nyelvészeti, irodalmi és történelmi ismeretkörökre.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye, hogy csak az angol, német, francia vagy orosz nyelvvizsga fogadható el, követelmény továbbá a társított szakon a tanulmányok

lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgálattal).

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A szakos tanulmányok folytatásának feltétele az, hogy a hallgató két európai nyelven képes legyen szakirodalmat olvasni.

TÖRTÉNELEM SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik egyetemes és magyar történelemből elméletileg is megalapozott, átfogó ismeretekkel rendelkeznek, jártasak a történelem forrástípusaiban, a rokon- és segédtudományokban, s birtokában vannak olyan készségeknek és képességeknek, amelyek biztosítják számukra azon feladatok ellátását (beleértve a történeti tárgyú kutatómunkát), amelyek történeti mélységű társadalomtudományi felkészültséget igényelnek. Történelem szakos tanárként alkalmasak a történelem és a vele kapcsolatos műveltségi területek, illetve tantárgyak oktatására.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak bölcsész szakképzettség megszerzése esetén egy szakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető, a tanári képesítés megszerzése esetén csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles történelem szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles történelem szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1450

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 39%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

A képzési szakasz azoknak az ismereteknek az elsajátítása, amelyek segítségével a hallgató el tud igazodni a különböző korok történeti forrásaiban, a tárgyi, írásos és egyéb emlékekben. Az alapozó képzés során kell megismerkedni a történeti segédtudományok fontosabb elemeivel (epigráfia, paleográfia, diplomatika, heraldika, kronológia), a demográfia, a statisztika, a történeti föld-

rajz alapjaival. El kell sajátítani a rokontudományoknak (régészet, néprajz, szociológia, művészettörténet, közgazdaságtan, irodalom- és nyelvtudomány, filozófia) azokat az elemeit, amelyek a történelem behatóbb tanulmányozásához feltétlenül szükségesek. Az alapozó ismeretekhez tartoznak a latin nyelv tanulmányozásával, a történetírás különböző területeivel, irányzataival, az egyetemes és magyar historiográfiával foglalkozó stúdiumok is.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 80 kredit

A törzs- és szakképzés célja az emberiség története nagy korszakainak (ős- és ókor, középkor, újkor, legújabb és jelenkor) beható és alapos megismerése. A politikai viszonyok mellett szükséges a gazdaság, a társadalom, az ember és környezete kapcsolatrendszer, a művelődés, a vallások, az eszmék és intézmények múltjának, változásainak, a történelem belső hatásmechanizmusainak ismerete is.

Fő tárgykörei:

— Európa és az Európán kívüli világ az őskorban, az ókori Kelet, Görögország, Róma története; az ókori vallások és a művelődés története

— egyetemes történet: Európa és az Európán kívüli világ a középkorban; a világ története a kora újkorban; újkori és legújabb kori világtörténet; a jelenkor világtörténete

— Magyarország története: a magyarság őstörténete; a Kárpát-medence története a magyar honfoglalás előtt; Magyarország története a honfoglalástól Mohácsig; Magyarország és Erdély története a török uralom időszakában; Magyarország a 18. században és a 19. század első évtizedeiben; a reformkor, az 1848–49. évi polgári forradalom és szabadságharc időszaka; Magyarország az abszolutizmus és a dualizmus korszakában; Magyarország nem magyar népei; Magyarország a két világháború között; Magyarország története a jelenkorban.

A korszakhatárok tekintetében a tudományban kialakult konvenció érvényesül. A középkortól kezdve a magyar és egyetemes történelem tanulmányozása lehetőség szerint párhuzamosan történik, a magyar történelem európai összefüggéseinek bemutatásával. A történelem linearitását a szakképzés rendjében is kívánatos megtartani, így a szigorlatoknak egymásra kell épülniük.

4.2.3. Szakmai gyakorlat

Történeti emlékek, múzeumok stb. megismerésére tanulmányutak szolgálnak, amelyek a képzés fakultatív részét képezik.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 20 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3–5

A szigorlatok tartalma:

1. Óskori és ókori történelem.

2. Középkori történelem.

Szétbontva, részlegesen vagy teljesen összevonva:

3.1. Koraújkori történelem.

3.2. Újkori történelem.

3.3. Legújabb kori történelem.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

UKRÁN NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az ukrán nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, az ukrán nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és az ukrán kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar–ukrán kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmácsolás végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles ukrán nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles ukrán nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1350

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 50%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 25 kredit

— bevezetés az ukrán nyelvtudományba,

— bevezetés az ukrán irodalomtudományba,

— országismeret,

— nyelvi képzés, az ukrán nyelven tartandó előadások megértésének szintjéig.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 75 kredit

Nyelvészet: az ukrán hangtan és fonémarendszer; a mai ukrán nyelv szófaji rendszere; az ukrán mondattan; a szláv nyelvek és a szláv írásbeliség kifejlődése; az ószláv nyelv alapjai; az ukrán nyelv történeti hangtana és alaktana.

Irodalom: az ukrán irodalom kezdetei — a kijevi kor; a modern ukrán irodalom kialakulása, a 19. századi klasszikusok; a 20. századi ukrán irodalom sajátosságai.

Nyelvi képzés folytatása: a szakmai nyelv aktív használatának elsajátítása.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvészet: ukrán leíró nyelvtan és nyelvtörténet.
2. Irodalom: az ukrán irodalom története.

Nyelvi alapvizsga: 5 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ÚJ- ÉS LEGÚJABB KORI TÖRTÉNETI MUZEOLÓGIA SZAK (Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése az országos gyűjtőkörű történeti múzeumok, egyes szakmúzeumok, valamint az önkormányzati, egyházi, alapítványi és magánmúzeumok új és legújabb korral vagy helytörténettel foglalkozó részlegei számára, akik elmélyült történeti — azon belül kultúr- és társadalomtörténeti, illetve helytörténeti — ismeretekkel rendelkeznek, egyben alkalmasak a speciális muzeológiai forrásanyag tudományos feltárására, kritikai feldolgozására és bemutatására. A történeti muzeológia egyben forrástan is, amely az oktatásban összefoglalja az újkorkutatás különböző módszertani alapelveit. Tárgyalja a különböző típusú emléktárgyak egymáshoz való viszonyát — mindenekelőtt a tárgyi és a hozzájuk kapcsolódó verbális, képi, írásos emlékekét. Ugyancsak e módszerrel vizsgálja a bemutatás, a történeti ábrázolás különböző módjait a képi és írott források együttes kiadásától a hangjátékon, tv-játékon át a szakágra legjellemzőbb publikációs formáig, a komplex történeti kiállításig. A hallgatók ilyen szemlélettel válnak alkalmassá kutatási eredményeik közzétételére, bemutatására. Egyben felkészülnek a sajátos múzeumi közmü-

velődési feladatok ellátására, ezzel is erősítve a társadalom történeti tudatát, kulturális örökségünk megbecsülését.

A szak — első alapképzésben — csak az egyetemi szintű történelem szakon elvégzett két félévi tanulmányok után vehető fel, és a továbbiakban e szakkal társítva végezhető. A szak második vagy további alapképzésben egyetemi szintű történelem szakos oklevél birtokában végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles új- és legújabb kori történeti muzeológia szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 39%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó és törzsképzés: 21 kredit

Alapozó képzés: Magyarország kultúrtörténete, múzeumtörténet, középkor- és koraújkor- intézménytörténet, forrástan alapismeretek, különös tekintettel az anyagi kultúra forrásaira.

A törzsképzési szakaszban folytatódik az alapozó ismeretek oktatása: bevezetés a helytörténetbe, általános forrástan, a történelem tárgyi emlékei. A további alapvető tantárgycsoportok:

— művelődés és kultúrtörténet a 18. századtól napjainkig,

— általános és szakmuzeológiai, valamint kiállításrendezési ismeretek,

— helytörténeti és múzeumi közművelődési tárgyak.

4.2.2. Szakképzés: 78 kredit

— Magyarország művelődés- és kultúrtörténete, részletesen vizsgálva a társadalom különböző rétegeinek művelődési viszonyait, az embert körülvevő anyagi kultúra állapotát (témák: a természeti környezet, a településtípusok, a háztartás eszközei, a munkahely, a városi infrastruktúra, a szabadidő lehetőségei, a közegészségügy, az oktatás); követelmény az ezekre vonatkozó jogszabályok vizsgálata is.

— A műgyűjtés és a nagy múzeumok története, általános és történeti muzeológiai ismeretek, kiállításrendezés és számítógépes nyilvántartás: ez a tanulmányi blokk a muzeológia fejlődésével, tendenciáival, a hazai hálózattal és feladataival ismerteti meg a hallgatókat. El kell sajátítani a múzeumi munka menetét, fázisait (gyűjtés, hagyományos és korszerű nyilvántartás, megőrzés, restaurálás-

állagvédelem, bemutatás), a módszereket és a mindezeket meghatározó előírásokat is, melyek egyaránt tekintetbe veszik a kulturális örökség védelmét, a kutató szabadságát, illetve a műtárgy tulajdonosainak személyiségi jogait. A hallgatók megismerik e témák szakirodalmát, a vitás kérdéseket, a nemzetközileg eltérő megközelítéseket. Képessé kell válniuk önálló tudományos feldolgozásra a forrásfeltárástól a bemutatásig vagy publikálásig.

— A forrástani alapismeretek elmélyítését szolgálják az újkori forrástan és segédtudományok, valamint a szakmuzeológiai anyag-, eszköz- és technológiai ismeretek, illetve a szakmuzeológiai forrásismeret című tárgyak. Céljuk, hogy alkalmassá tegyék a hallgatókat a speciális történeti-muzeológiai források meghatározására, hitelesítésére és forráskritikai feldolgozására. Megismerik a legfontosabb anyagfajtákat, a történeti gyűjtőkör szempontjából ezeket megjelenítő tipikus tárgycsoportokat, készítésük és megmunkálásuk koronkénti technológiáját. Fontosak a szociológiai vonatkozásaikra, társadalmi elterjedtségükre, használatukra, a velük összefüggő ideológiákra vonatkozó ismeretek is. Külön súlyt kell helyezni a 19–20. század anyagi tömegkultúrájára.

— A helytörténeti kutatásra készítene fel a közvetlenül ennek problémáira vonatkozó stúdiumokon kívül a Magyarország történeti földrajza a 18–20. században, valamint az új- és legújabb kor intézményei című tárgyak. Követelmény a korszerű, egyedi kutatási módszerek, illetve a topográfiai tájékozódás készségszintű elsajátítása. A múzeumra mint közművelődési tevékenységet is folytató intézményre vonatkozó ismeretek, módszerek elsajátítása (közművelődés és a múzeumügy, múzeumi közművelődés).

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 6 kredit

A múzeumi szakmai gyakorlat során a hallgatók — elméleti tudásuk mellett, annak birtokában — a gyakorlatban is ismerjék meg a közgyűjtemények belső felépítését, a mindennapi munka folyamatát, az ott dolgozók munkakörülményeit, e szakmai műhelyek légkörét, életét. A gyakorlat felét egy nagy, állami fenntartású országos múzeumban kell tölteniük, míg a másikat egy kis, önkormányzati vagy más fenntartású (helytörténeti) gyűjteményben, kiállítóhelyen vagy múzeumban.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Művelődéstörténet és kultúrtörténet.
2. Múzeumtörténet, általános és szakmuzeológia, kiállításrendezés.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: az egyetemi szintű történelem szakos tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával).

ÚJGÖRÖG NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik az újjörög nyelvet szóban és írásban magas szinten használni tudják, az újjörög nyelv- és irodalomtudomány területén elméletileg megalapozott szakmai ismeretekkel és a görög kultúráról átfogó tájékozottsággal rendelkeznek, s ezen ismeretek és készségek birtokában képesek tanult szakmájuk sokoldalú, inter- és multidiszciplináris gyakorlati és elméleti művelésére és alkotó szellemű alkalmazására a közoktatásban, a tudományos, kulturális és kormányzati életben (kutatóintézetek, könyvkiadás, tömegkommunikációs eszközök, minisztériumok), valamint a magyar—görög kulturális kapcsolatok ápolása terén; képesek fordító- és tolmáczstevékenység végzésére; ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és problémáit, és ismereteiket képesek átadni, illetve alkalmazni hivatásuk gyakorlása során.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles újjörög nyelv és irodalom szakos bölcsész, illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles újjörög nyelv és irodalom szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 10 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 46%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 48 kredit

Nyelvtudományi képzés: szinkrón szempontú ismeretek az egyetemes és az újjörög nyelvtudomány főbb területeiről (szintaxis, morfológia, fonológia, lexikológia), a későbbi történeti nyelvészeti és irodalomtudományi képzéshez szükséges ógörög nyelvi alapok biztosítása.

Irodalomtudományi képzés: az egyetemes és az újjörög irodalomtudomány és filológia alapkérdései és az újjörög stúdiumok története. Irodalmi szövegolvasás: az irodalomtudományi módszerek alkalmazásának szemléltetése konkrét művek interpretációja segítségével. Kötelező olvasmányok házi feldolgozása.

Művelődéstörténeti képzés: az antik vagy bizánci művelődéstörténet, a modern görög kultúra antik és/vagy középkori előzményei, különös tekintettel az irodalom történetére. Országismeret: az újkori görögország földrajzi, antropológiai, település- és gazdaságtörténeti tagolódása, az újkori Görögország története.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 57 kredit

Nyelvtudományi képzés: a görög nyelv indoeurópai alapjai, görög nyelvtörténet, különös tekintettel a poszt-klasszikus nyelvre (koiné, közép- és újjörög), újjörög történeti nyelvtan és dialektológia.

Irodalomtudományi képzés: irodalomtörténet: bizánci népies irodalom, a krétai reneszánsz irodalma, a török uralom korának irodalmi és szellemi élete, D. Solomos, A. Kalvos, a hétszigeti és az első athéni iskola, az 1880-as nemzedék, K. Palamas, a folkloristák, K. Kavafis, A. Sikelianos, N. Kazantzakis, a Harmincasok nemzedéke, a II. világháború utáni görög irodalom. Irodalmi szövegolvasás.

A nyelv- és irodalomtudományi szakirodalom kritikai megismerése, egyes írók és művek, valamint egyes művelődéstörténeti témakörök részletesebb tanulmányozása filológiai és szakszemináriumokon.

Gyakorlati nyelvi képzés: a társalgási gyakorlat elsődleges célja mindkét képzési szakaszban a szóbeli kommunikációs készségek fejlesztése, az írásbeli kifejezés és a tudományos érvelés technikáinak gyakoroltatása. A törzsképzési szakasz fordítási és tolmácsolási gyakorlatai fordítás-elméleti és fordítástechnikai ismereteket közvetítenek, s bevezetnek a politikai, gazdasági, műszaki és természettudományos szaknyelvbe.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 10 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Leíró nyelvészet; művelődéstörténet (újjörög történelem, országismeret, bizánci irodalomtörténet); gyakorlati nyelvi ismeretek.
2. Történeti nyelvészet; irodalomtudomány; gyakorlati nyelvi ismeretek.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy legalább 40 oldal terjedelmű, nyelvtudományi, irodalomtudományi vagy művelődéstörténeti tárgyú.

5.3. A záróvizsga

Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan záróvizsgával), továbbá hogy a szóbeli vizsga újjörög nyelven folyik; a jelöltnek 5–10 percben előszóban össze kell foglalnia szakdolgozata főbb téziseit.

VALLÁSTUDOMÁNY SZAK

(Egyetemi szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan, a vallási ismeretekkel kapcsolatos általános műveltséggel rendelkező szakemberek képzése, akik ismerik az alapvető vallási jelenségeket, továbbá a világvallások hagyományait, alapszövegeit, kulcsfogalmait, történelmi megjelenési formáit, az egyetemes emberi kultúrára gyakorolt hatásait, valamint a társadalomban és a társadalmi intézmények között betöltött szerepüket, és jártasak a vallási jelenségeknek a társadalomtudományok módszertanára épülő, interdiszciplináris keretek között folyó tanulmányozásában. Elsajátítják a Nemzeti Alaptantervben megkövetelt vallási ismeretek oktatásához szükséges tudományos háttérrel, továbbá alkalmasak a humán tudományos életben (kulturális intézményekben, könyvkiadásban, folyóirat-szerkesztésben, tömegtájékoztatásban, közgyűjteményekben, társadalomtudományi intézetekben, művészeti kutatóintézetekben és műhelyekben) a vallástudomány magas szintű művelésére, valamint a szakirányoknak megfelelő területek, tudományágak hazai művelésére és fejlesztésére. A szakon folyó képzés módszertanában a vallási öndefinícióra alapozott és felekezeti elkötelezettség szempontjából semleges megközelítést alkalmaz, a vallások istenfogalmának, ember- és társadalomszemléletének, valamint legfontosabb etikai értékeinek megismertetésével a világnézeti-vallási pluralizmus korszakában megalapozza a toleráns vallási magatartást.

A szakon tanári képesítést lehet szerezni.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egyaránt végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Okleveles vallástudomány szakos bölcsész (zárójelben a szakirány megnevezésével), illetve — a tanári képesítés megszerzése esetén — okleveles vallástudomány szakos bölcsész és tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 8 félév, kétszakos képzésben 10 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1600

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 140

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 40%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó és törzsképzés: 58 kredit

- bevezetés a vallástudományba,
- a vallástudomány története és módszertana,
- általános vallástörténet (világvallások),
- általános vallásfilozófia,
- általános vallásszociológia,
- általános vallási néprajz,
- általános valláslélektan.

4.2.2. Szakképzés: 40 kredit

A szakirányú képzésben egyharmadnyi általános tudománytörténeti és tudományelméleti képzésre épül a speciális vallástudományi képzés.

Szakirányok:

- részletes vallásfilozófia és filozófia,
- speciális vallásszociológia és szociológia,
- speciális vallásetnológia és etnológia,
- nyelvtudomány és speciális vallásfilológia (vallási alapnyelvek szerint),
- vallástörténet,
- valláslélektan,
- vallásfenomenológia,
- az intézménysajátosságainak függvényében bármely más vallástudományi szakirány.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 5 kredit

Bejegyzett vallási közösség körében végzett munka.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 12 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Vallástudomány.
2. Vallástörténet.
3. A választott szakiránynak megfelelő.
4. A választott szakiránynak megfelelő.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 25 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy empirikus szakirányok esetén a hallgatónak önállóan kell elvégeznie az adatfelvételt vagy részt kell vennie az eredeti adatfelvételben, filológiai szakirányok esetén addig nem elemzett forrást kell elemeznie.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

3. számú melléklet

a 129/2001. (VII. 13.) Korm. rendelethez

AFOISKOLAISZINTŰ SZAKOK SAJÁTOSKÉPESÍTÉSI KÖVETELMÉNYEI

ANGOL NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű angol nyelvtudással és az angol nyelvű országok irodalmáról és kultúrájáról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácsoló tevékenység végzésére.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Angol nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 59%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 25 kredit

- nyelvi és országismereti képzés,
- brit és amerikai történelem, kultúrtörténet,
- bevezetés a nyelvtudományba és az irodalomtudományba.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 49 kredit

- nyelvi és országismereti képzés,
- angol irodalom: költészet, dráma, próza,
- angol leíró nyelvtan: morfológia, szintaxis, fonetika és fonológia,
- brit és amerikai kultúrtörténet,
- bevezetés a nyelvpedagógiába, alkalmazott nyelvészetbe.

Kötelezően, illetve szabadon választható specializációk:

- az angol nyelv tanítási szempontból,
- a nyelvsajátítás elmélete és gyakorlata,
- pszicholingvisztika,

- pragmatika,
- diskurzusanálízis,
- kutatásmódszertan,
- osztálytermi kutatások,
- a tudás mérésének eszközei,
- oktatásszervezés,
- tanterv- és tananyagkészítés,
- csoportdinamika és tanulói autonómia,
- a számítógép a nyelvoktatásban.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Irodalom: az angol nyelvű irodalmak és kultúrák.
2. Nyelvészet (leíró nyelvtan): fonetika, fonológia, morfológia, szintaxis.

Nyelvi alapvizsga: magas szintű angolnyelv-tudás, szóbeli és írásbeli kommunikációs készségek, szakmai nyelvhasználati készségek szóbeli (vita- és érvelési készségek) és írásbeli (esszéírás, szövegszerkesztés, szövegkohézió megteremtése stb.) mérése.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy angol nyelven, az angol nyelvhez, nyelvtanításhoz vagy az angol nyelvű népek kultúrájához kötődő témából készítenendő.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

ESZPERANTÓ NYELVTANÁR SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik az egyetlen, széles körben használatos mesterséges nyelvet, az eszperantót magas szinten elsajátították, nyelvészetében, irodalmában, kultúrájában, történetében jártasak, rendelkeznek alapvető általános és alkalmazott nyelvészeti, interlingvisztikai elméleti tudással, ismerik a nemzetközi kapcsolatok nyelvi problémáit, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét, és ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácsvétekenység végzésére.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése
Eszperantó szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

Alapfokú nyelvtanfolyam, bevezetés az alkalmazott nyelvészetbe.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 59 kredit

Eszperantológia és interlingvisztika (eszperantó kultúra, eszperantó irodalom, stilisztika, az eszperantó nyelvi leírása, az eszperantó periodikák), általános és alkalmazott nyelvészet (a világ nyelvei és közvetítő nyelvei, Európa nyelvei, a nyelvi leírás elmélete, a nyelvtudomány története), nyelvi ismeretek (nyelvgyakorlatok).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Irodalom: az eszperantó irodalom története.
2. Nyelvészet: a nyelvi leírás elmélete, eszperantó leíró nyelvészet.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy az eszperantológia—interlingvisztika egyes nagyobb témaköreiből (nyelvészet, irodalom, kultúra, mozgalom, nyelvtervezés, nyelvészociológia és -pszichológia, nyelvpedagógia) választott tárgyról készítenendő.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

FRANCIA NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű francia nyelvtudással és a francia irodalomról és kultúráról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadal-

mi-gazdasági és környezeti helyzetét, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácsoló tevékenység végzésére.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. *Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése*
Francia nyelv és irodalom szakos tanár.

3. *A képzési idő / A képzés volumene*
Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. *A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai*

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 59%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

Az alapképzés során a hallgatóknak meg kell szerezniük a tanulmányok folytatásához szükséges nyelvi készségeket és meg kell ismerkedniük az irodalomtudomány és a nyelvtudomány céljával és alapvető módszereivel.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 56 kredit

Nyelvi követelmények: Normális sebességű köznyelvi szöveg hallás utáni pontos megértése. Megfelelő ritmusú, intonációjú beszéd. Mindennapi és kulturális témák összefüggő és korrekt szóbeli előadása, ilyen témákban tárgyalási és vitakészség. Az egyéni szókincs tudatos bővítésének igénye különböző témakörökben. Átlagos nehézségű irodalmi és sajtószöveg akadálytalan olvasása, a mindennapi életben szükséges írott szövegek korrekt elkészítése. A helyesírási szabályok pontos alkalmazása. Világos és szabatos szövegek készítése a szakmába vágó tudományos témákról.

Francia irodalom: A francia irodalom egészének korszakok és műfajok szerinti áttekintése. Az irodalomtörténet átfogó ismeretén túl egyes korszakok és egyes szerzők elmélyültebb tanulmányozása. Az irodalomtudományi alapfogalmak elsajátítása. A fontosabb kézikönyvek, irodalomtörténetek, lexikonok, bibliográfiák, szakfolyóiratok hozzáférhető használata. A főbb irodalomkritikai irányok és műelemzési módszerek megismerése. Műelemzési készség.

Francia nyelvészet. A nyelvre vonatkozó általános fogalmak elsajátítása. Az alapvető nyelvészeti kézikönyvek, segédesszók használata. Tájékozottság a francia nyelvészet főbb irányzataiban és legfontosabb kutatóinak munkásságában. A francia leíró nyelvtan (hangtan, alaktan, mondattan), valamint a lexikológia elméleti ismerete, gya-

korlati alkalmazásának képessége. A szemantikai fogalmak rendszerezése. Mondatelemzési készség. A francia nyelvi jelenségek magyar—francia kontrasztív szempontból történő megközelítése. A francia nyelv viszonya a latinhoz, helye a nyelvcsaládok rendszerében. Régebbi nyelvállapotok maradványai és hatásai a mai nyelvben.

Francia civilizáció: A francia civilizáció történetére és a jelenkori francia civilizációra vonatkozó legfontosabb kézikönyvek ismerete. Tájékozottság Franciaország történelméről, földrajzáról és mai intézményrendszeréről. Ezeknek az ismereteknek biztos háttérként történő felhasználása az irodalmi vagy nyelvtörténeti események időbeli és földrajzi elhelyezéséhez. Alapvető ismeretek a francófónia fogalmáról.

5. *Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai*

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: a nyelvi szint ellenőrzése szóban és írásban az alapozó képzés befejezése után.
2. Nyelvészet: a tanult nyelvtudományi tárgyak anyaga.
3. Irodalom: a tanult irodalomtörténeti és irodalomtudományi tárgyak anyaga.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy az irodalmi, nyelvészeti vagy civilizációs problematika bármely kérdéséről lehet írni, francia nyelven.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

HORVÁT NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. *A képzési cél*

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű horvát nyelvtudással és a horvát irodalomról és kultúráról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik a hazai horvátság történelmét és kultúráját, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácsoló tevékenységre, valamint a magyar—horvát kulturális kapcsolatok ápolására

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése
Horvát nemzetiségi nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 31%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma:

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— horvát országismeret, Horvátország történelmének és kultúrájának feldolgozása, a hazai horvátság múltja és jelene,

— nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 48 kredit

Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a horvát irodalom és művelődéstörténet, általános irodalomtudomány területén. Átfogóan tárgyalja a horvát irodalom történetét a kezdetektől napjainkig, valamint a hazai horvátság irodalmát is.

A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés a hallgatók nyelvi és kommunikációs kompetenciáját fejlesztve, az önálló tudományos gondolkodásra, valamint a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára történő felkészítésüket szolgálja. Tárgykörei: a mai horvát nyelv rendszere, a horvát nyelv története, ósláv nyelv.

Nyelvgyakorlatok.

A nyelvi képzés célja:

— a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése horvát irodalmi és nyelvjárási nyelven,

— a nyelv rendszerének tudatosítása,

— a horvátság társadalmi, gazdasági és kulturális életének megismerése.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: nyelvtudás, a hazai horvátság ismerete, Horvátország története.

2. Irodalom: a horvát irodalom története, a hazai horvátság irodalma.

3. Nyelvészet: leíró horvát nyelvtan, nyelvtörténet, lexikológia, szociolingvisztika.

Nyelvi alapvizsga: 3 kredit

A nyelvi és országismereti vizsga országismereti része méri az olvasás-, írás-, hallás- és beszédképességet, valamint a fordítási készséget. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

INFORMATIKUS KÖNYVTÁROS SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan könyvtári és tájékoztatási szakemberek képzése, akik korszerű könyvtári-informatikai ismeretekkel rendelkeznek, s ezek birtokában képesek a különböző könyvtartípusok, valamint a szaktájékoztatási feladatokat végző intézmények megalapozott gyakorlati szaktudást igénylő munkaköreinek ellátására. Képesek a különböző információhordozók, dokumentumok gyűjtésére, feldolgozására, tárolására és közreadására; a könyvtári munka és tájékoztatási tevékenység szervezésére. Felkészültek az információs szolgáltatások működtetésére; számítógépes szakirodalmi információs rendszerek alkalmazására.

A szak nappali tagozaton első alapképzésben csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése
Informatikus könyvtáros.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: nappali tagozaton kétszakos képzésben 8 félév (társított szak); levelező tagozaton, egyszakos képzésben 6 félév.

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 13 kredit

- bevezetés a könyvtári és informatikai ismeretekbe,
- a kommunikációelmélet alapjai,
- olvasásszociológia, -pedagógia, -pszichológia,
- a számítástechnika alapjai,
- írás-, könyv- és sajtótörténet.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 51 kredit

- dokumentumleírás,
- osztályozási rendszerek, információkereső nyelvek,
- könyvtár-tan,
- könyvtári menedzsment,
- tájékoztatás, információforrások,
- információelmélet, adatbázis-építés, könyvtárgépesítés,
- információs rendszerek, az információs rendszerek története.

4.2.3. Szakmai gyakorlat különböző könyvtártípusokban: 10 kredit

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Történeti alapok, dokumentumleírás, könyvtár-tan, osztályozás.
2. Könyvtári tájékoztatás, menedzsment, informatikai témakörök.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal). A záróvizsgán jelen lévő külső szakértő a könyvtári gyakorlatban dolgozó vezető legyen.

KOMMUNIKÁCIÓ SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

A képzés célja, hogy felkészítsen a társadalmi kommunikáció alapvető intézményeiben kommunikációs munka végzésére. Ennek érdekében a szakon oklevelet szerzőknek legyen áttekintésük a társadalom mibenlétéről és működéséről, a társadalmi kommunikációról mint társadalmi

alrendszeréről és annak fontosabb intézményeiről és szereiről, legyenek felkészültek a társadalmi kommunikáció empirikus vizsgálatában való közreműködésre.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Kommunikáció szakos bölcsész (zárójelben a szakirány megnevezésével).

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 52%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

- szociálpszichológia,
- szociológia és/vagy kulturális antropológia,
- bevezetés a szemiotikába,
- bevezetés az általános nyelvészetbe.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 41 kredit

- közvetlen emberi kommunikáció,
- társadalmi kommunikáció,
- kultúraközi kommunikáció,
- kommunikációelméletek,
- kutatómódszertan,
- kommunikációs technológiák és történetük,
- a kommunikáció gazdaságtana,
- kommunikáció és jog,
- kommunikáció és etika,
- kommunikáció és politika,
- családi kommunikáció.

Szakirányok, megnevezésük megadásával: a társadalmi kommunikáció, az intézményi kommunikáció, a tömegkommunikáció, az újságírás (esetleg önállóan: elektronikus újságírás).

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 18 kredit

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Szociálpszichológia, szociológia és/vagy kulturális antropológia, bevezetés a szemiotikába, bevezetés az általános nyelvészetbe.

2. Közvetlen emberi kommunikáció, társadalmi kommunikáció, kultúraközi kommunikáció, kommunikációelméletek, kutatómódszertan, kommunikációs technológiák és történetük, a kommunikáció gazdaságtana, kommunikáció és jog, kommunikáció és etika, kommunikáció és politika.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés célja, hogy a hallgatókat megbízható ismeretekkel lássa el a magyar és világirodalom fejlődésének folyamatairól. Fel kell vértéznie őket azokkal az alapvető filológiai, retorikai, verstani, poétikai, hermeneutikai ismeretekkel, amelyek elengedhetetlenül szükségesek az irodalmi jelenségek értelmezéséhez. Meg kell tanítani őket nemzeti irodalmunk és a világirodalom együttes szemléletére.

A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés célja a magyar nyelv természetének, történeti fejlődéséből levezethető sajátosságainak megismertetése. A hallgatóknak meg kell ismerniük a magyar nyelv grammatikáját, a nyelvi szerveződés törvényszerűségeit. Tisztában kell lenniük a nyelvhasználat történetileg és szociológiailag változó formáival. Mindezek mellett képessé kell válniuk arra is, hogy árnyaltan tudják kifejezni magukat, hogy szóban és írásban is egyaránt választékosan tudjanak megnyilatkozni.

Olyan ismeretekkel és készségekkel kell felruházni a hallgatókat, amelyek alapján alkalmasak lehetnek arra, hogy tanári tevékenységet folytassanak.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Magyar nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 36—51%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó ismeretek: 10—20 kredit

— bevezető nyelvészeti stúdiumok: a nyelvtudomány könyvészete, bibliográfiai alapismeretek, nyelvészeti proszemináriumok,

— filológiai alapismeretek: bibliográfiai, könyvészeti alapismeretek, hagyományos és modern textológia.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 44—54 kredit

— a magyar nyelv rendszere és a magyar nyelv rendszerének története, a magyar nyelv eredete: uráli összehasonlító nyelvészet,

— nyelv—egyén—társadalom: szociolingvisztika, dialektológia, nyelvpolitika, nyelvi tervezés és nyelvi norma, nyelvi kontaktusok,

— alkalmazott nyelvészeti stúdiumok,

— irodalomelmélet,

— magyar irodalomtörténet: műfajok, életművek, poétikai törekvések a kezdetektől napjainkig,

— világirodalom.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 16 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

Két-két szigorlat nyelvészetből és irodalomból.

A nyelvészeti szigorlatok anyaga elsősorban a magyar nyelv rendszere és rendszerének története. Az irodalmi szigorlatok a magyar és a világirodalom történetét ölelik fel a kezdetektől napjainkig.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

MŰVELŐDÉSSZERVEZŐ SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik alkalmasak közművelődési, közgyűjteményi, művészeti, a felnőttképzési és a helyi nyilvánosság munkaterületein elemző, tervező, szervező, animatori munkakörök ellátására. A kultúráközvetítés általános ismeretein túl rendelkeznek olyan elméleti

ismeretekkel, gyakorlati kompetenciákkal, amelyek alkalmassá teszik őket szakirányú feladatok ellátására.

A szak nappali tagozaton első alapképzésben csak más szakkal társítva, kétszakos képzés keretében végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Művelődésszervező.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: nappali tagozaton kétszakos képzésben 8 félév (társított szak); levelező tagozaton, egyszakos képzésben 6 félév

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 40%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

A helyi és a regionális kultúra intézményrendszere; a mikro- és mezotársadalom struktúrája; a szakterület alaptudományainak rendszere: jog, közgazdaságtan, művelődéstudomány, filozófia, szociológia, kulturális antropológia.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 47 kredit

— A kultúra interdiszciplináris tanulmányozása: az egyetemes és magyar művelődés története; a kultúrák közvetítés elmélete; művelődéstudomány; művelődésszociológia; művelődésfilozófia.

— A kultúra folyamatainak és tartalmának értékelését és alakítását segítő ismeretek: alkalmazott pszichológia; szervezés- és vezetélmélet; szervezetfejlesztés; művelődésgazdaságtan.

— Felnőttképzés és andragógia: a felnőttkor sajátosságai; az andragógia rendszere, társadalmi és egyéni funkciói.

— Szakirányú modulok az intézményi specifikumoknak megfelelően: andragógus, non-profit menedzser, PR menedzser, gyermek-szabadidő szervező, film-video és kultúrák közvetítő, idegenforgalmi és turisztikai menedzser, térségfejlesztő.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 12 kredit

A szakmai gyakorlat fő helyszínei: közszolgálati és kereskedelmi rádiók és televíziók; könyv-, lap- és folyóiratkiadó intézmények terjesztési és marketing részlegei; filmgyártás és -forgalmazás; színházi formációk, zene- és táncművészeti impresszáls; képzőművészet, galériák, műkereskedelem, iparművészet, design; közgyűjtemények, könyvtárak, múzeumok, művelődési házak; kulturális alapítványok; munkaerő-fejlesztési központok; civil szervezetek.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. A kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Általános művelődéstudományi és andragógiai ismeretek, vezetés- és szervezélmélet.
2. Az intézményi sajátosságoknak megfelelő konkrét szakirány ismeretanyaga.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

NÉMET NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű német nyelvtudással, német nyelvtudományi, kisebbségtudományi, irodalmi, művelődéstörténeti, országismereti ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét, és elméleti és gyakorlat-orientált szakmódszertani képzésük révén képesek a korszerű német nemzetiségi nyelvoktatásra; felkészültek a német nemzetiségi szervezetekben, a nemzetiségi közéletben való szakavatott közreműködésre, továbbá alkalmassak fordító- és tolmácztevékenység végzésére és a német kisebbséggel összefüggő egyéb értelmiségi munkakörök ellátására is.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Német nemzetiségi nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 49%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 21 kredit

Az alapozó képzési szakasz feladata a hallgatók szakmai orientációjú nyelvtudásának, írás- és beszédképességének fejlesztése és azon bevezető stúdiumok elvégzése, amelyek a későbbi szakorák általános háttérét biztosítják.

A szakirányú nyelvgyakorlat a hallgatók nyelvi kifejező-képességének komplex fejlesztésén kívül kiterjed a nyelvészeti, történelmi, kulturális és irodalomtudományi szaknyelv elsajátítására is.

Irodalom: az irodalomtudományi ismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek megismertetése, és a német nyelvű irodalmak történeti áttekintése.

Nyelvészet: a nyelvi jelenségek adekvát nyelvészeti értelmezése és ennek adekvát terminológiával történő megfogalmazása: szakmailag megalapozott értékítélet megalkotása grammatikák, szótárak, tankönyvek, oktatási segédanyagok színvonaláról; a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek ismerete.

Kultúrtörténet: a német nyelvű országok történelmének és kultúrájának feldolgozása.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 50 kredit

A törzs- és szakképzés során a hallgatók szakmai ismereteinek elmélyítése, valamint a nyelv és irodalom szakos tanári feladatokra való felkészítés a cél.

Irodalom: a német nyelvű irodalmak történetének áttekintése kezdetektől napjainkig; az irodalmi korszakok, irányzatok, műfajok bemutatása történeti és esztétikai szempontból (világirodalmi kitekintéssel).

Nyelvészet: önálló nyelvészeti gondolkodásra nevelés, az alapvető készségek kialakítása; nyelvi jelenségek adekvát nyelvészeti értelmezése; szakmailag megalapozott értékítélet alkotása grammatikák, szótárak, tankönyvek és oktatási segédanyagok színvonaláról; új ismeretanyagok önálló elméleti integrálása és didaktizálása; a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus ismerete.

Nyelvi és országismereti képzés: a nyelvtani ismeretek rendszerezése mellett a kontrasztivitás tudatosítása, az anyanyelv és célnyelv különbözőségének vizsgálata; a nyelvi kifejezőmód sokszínűségének elsajátítása mind az írott, mind a szóbeli szövegfajták tekintetében; mindhárom német nyelvű ország (Ausztria, Németország, Svájc) történelmének aktuális politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális életének tanulmányozása.

Nemzetiségi ismeretek

— A tárgy oktatásának célja: a kisebbségtudományi alapfogalmak, munkamódszerek és kutatási eredmények megismertetése, a kisebbségek iránti problémaérzékenység felkeltése és tolerancia elmélyítése; a magyarországi német kettős identitás tudatosítása.

— Tematika: a kisebbségi kérdés története Európában; az európai német és egyéb kisebbségek áttekintése; a magyarországi németek története, népi kultúrája, nyelve, művelődési és oktatási helyzete, aktuális helyzete és problémái.

Választható speciális stúdiumok az irodalom, a nyelvészet és a speciális nyelvi képzés szakelőadásai, szakszeminariumai és szaknyelvi ismereteket közvetítő nyelvgyakorlatok közül.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi és országismereti szigorlat.
2. Német nyelvészeti szigorlat.
3. Német irodalom: irodalomtörténet a kezdetektől napjainkig.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy csak német nyelven készíthető el, a tanszék által jóváhagyott német nyelvészeti, irodalmi, szakmódszertani, művelődéstörténeti vagy nemzetiségismereti témákból.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

NÉMET NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű német nyelvtudással és a német nyelvű irodalomról, valamint a német nyelvű országok kultúrájáról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácztevékenység végzésére.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Német nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 55%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 21 kredit

Az alapképzési szakasz feladata a hallgatók szakmai orientációjú nyelvtudásának, írás- és beszédképességének fejlesztése és azon bevezető stúdiumok elvégzése, amelyek a későbbi szakorák általános háttérét biztosítják.

A szakirányú nyelvgyakorlatnak a hallgatók nyelvi kifejezőképességének komplex fejlesztésén kívül ki kell terjednie a nyelvészeti, történelmi, kulturális és irodalomtudományi szaknyelv elsajátítására is.

Irodalom: az irodalomtudományi ismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek megismertetése, és a német nyelvű irodalmak történeti áttekintése.

Nyelvészet: a nyelvi jelenségek adekvát nyelvészeti értelmezése és ennek adekvát terminológiával történő megfogalmazása: szakmailag megalapozott értékítélet megalkotása grammatikák, szótárak, tankönyvek, oktatási segédanyagok színvonaláról; a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek ismerete.

Kultúrtörténet: a német nyelvű országok történelmének és kultúrájának feldolgozása.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 50 kredit

A törzs- és szakképzés során a hallgatók szakmai ismereteinek elmélyítése, valamint a nyelv és irodalom szakos tanári feladatokra való felkészítés a cél.

Irodalom: a német nyelvű irodalmak történetének áttekintése kezdetektől napjainkig. Az irodalmi korszakok, irányzatok, műfajok bemutatása történeti és esztétikai szempontból (világirodalmi kitekintéssel).

Nyelvészet: önálló nyelvészeti gondolkodásra nevelés, az alapvető készségek kialakítása: nyelvi jelenségek adekvát nyelvészeti értelmezése; szakmailag megalapozott értékítélet alkotása grammatikák, szótárak, tankönyvek és oktatási segédanyagok színvonaláról; új ismeretanyagok önálló elméleti integrálása és didaktizálása; a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus ismerete.

Nyelvi és országismereti képzés: a nyelvtani ismeretek rendszerezése mellett a kontrasztivitás tudatosítása, az anyanyelv és célnyelv különbözőségének vizsgálata; a nyelvi kifejezőmód sokszínűségének elsajátítása mind az írott, mind a szóbeli szövegfajták tekintetében; mindhárom német nyelvű ország (Ausztria, Németország, Svájc) történelmének, aktuális politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális életének tanulmányozása.

Választható speciális stúdiumok az irodalom, a nyelvészet és a speciális nyelvi képzés szakelőadásai, szakszeminariumai és szaknyelvi ismereteket közvetítő nyelvgyakorlatok közül.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi és országismereti szigorlat: magas szintű német nyelvtudás, szóbeli és írásbeli kommunikációs készségek, német nyelvű országok ismerete.
2. Német irodalom: a német irodalom története a kezdetektől napjainkig.
3. Német nyelvészet: leíró nyelvtan, fonetika, fonológia, morfológia, szintaxis, nyelvtörténet, lexicológia.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

OLASZ NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű olasz nyelvtudással és az olasz irodalomról és kultúráról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét, és elméleti és gyakorlat-orientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácstevékenység végzésére.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Olasz nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 47%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 21 kredit

Általános kulturális tárgyak, történelem, országismeret, nyelvi képzés.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 51 kredit

Irodalomtudomány:

- olasz irodalomtudomány,
- olasz irodalomtörténet a kezdetektől napjainkig,
- egyes kiemelkedő alkotók életműve, hatása,
- az irodalomtudomány művelésével kapcsolatos írott és beszélt műfajokba való bevezetés.

Nyelvtudomány:

- leíró nyelvészet,
- nyelvtörténet,
- fonetika és fonológia, lexikológia és lexikográfia, dialektológia,
- a nyelvtudomány művelésével kapcsolatos írott és beszélt műfajokba való bevezetés.

Történelem és kultúrtörténet: Itália története, az olasz művészet története, az olasz zene története, az olasz filozófiai gondolkodás története; országismeret: földrajz, néprajz, színház- és filmtörténet.

A nyelvi képzés feladata magas fokú olasztudás megszerzése, a különböző beszélt és írott műfajokban való jártasság elsajátítása. A nyelvtanítás elsősorban a célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosításán alapul. Igénybe vesz minden olyan információhordozó eszközt, amely az utóbbi évtized nyelvtanításának immár nélkülözhetetlen kelléke (pl. video, CD).

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Olasz nyelvészet.
2. Olasz irodalom.
3. Olasz civilizáció.

Nyelvi alapvizsga: 2 kredit

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy témája az olasz kultúra bármely területét, illetve a magyar kultúra olasz vonatkozásait érinti. Minimális terjedelme (bibliográfia és jegyzetek nélkül) 30 oldal.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

OROSZ NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű orosz nyelvtudással és az orosz irodalomról és kultúráról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét, és elméleti és gyakorlat-orientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácsolótevékenység végzésére.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Orosz nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 44%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

Az orosz nyelv felsőfokú használatához elengedhetetlenül szükséges nyelvi, stilisztikai, fordítástechnikai, pragmatolingvisztikai diszciplínák, nyelv- és stílusgyakorlat, fordítási gyakorlat, gyakorlati orosz nyelvtan, fonetikai gyakorlat, régi orosz kultúra, újkori orosz kultúra, bevezetés az orosz nyelvészeti tanulmányokba.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 48 kredit

Nyelvtudomány: szláv nyelvtörténet, orosz fonetika, fonológia, az orosz nyelv morfológiája, az orosz nyelv szintaxisa, pragmatolingvisztikai ismeretek, fordításelmélet.

Irodalomtudomány: az orosz líra, epika és dráma a 19. században, az orosz modernizmus és avantgárd 1917-ig, a szovjet korszak irodalma és politikája, orosz kultúratörténet a 20. században.

Az orosz tanítás módszertana, kontrasztív metodika az idegen nyelv tanításában.

Választható szakképzési tárgyak: szövegnyelvészet, szociolingvisztika, fordításstilisztika, orosz nyelvi országismeret, orosz művészettörténet, az orosz tanítás magyarországi története, az orosz sajtónyelv, az orosz rétegnyelvek, igazgatásügyi országismeret, az európai integráció orosz nyelvoktatásbeli kérdései, más szláv nyelvek (szlovák, ukrán),

orosz ifjúsági irodalom, üzleti nyelv, üzleti levelezés, illetve más, az orosz szakos tanárképzéshez kapcsolódó témák.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 12 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvismereti alapszigorlat: lexika, fordítástechnika, kultúrtörténeti ismeretek, pragmatolingvisztika.
2. Orosz nyelvészet: fonetika, morfológia, szintaxis.
3. Nyelvismereti szigorlat vagy nyelvismereti, irodalmi és kultúrtörténeti tematikájú összevont vizsga.
4. Irodalom.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

PSZICHOLÓGIA SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

A pszichológia tudományterületéről, különösen az ún. alaptudományi ágakról és ezek segédtudományairól meg-alapozott szakmai ismeretekkel rendelkező bölcsészek fel-készítése. Az ismeretanyag kiterjed az emberi pszichikus működésekre, az egyéni fejlődésre és a személyiség típusos alakulására, az egyén és a társadalom közötti kölcsönha-tásra. A pszichológiai alapozó ismeretek elősegítik, illetve elméletileg és módszertanilag tartalmasan kiegészítik a humán tudományok ágainak művelését.

A szak egyszakos és kétszakos képzés keretében egy-aránt végezhető.

A szakon tanári képesítést nem lehet szerezni.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Főiskolai szintű pszichológia szakos bölcsész.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: egyszakos képzésben 6 félév, kétszakos képzésben 8 félév.

Összes szakterületi tanóraszám: 1300

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 135

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 40%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 30 kredit

Társadalomtudományi alapozó ismeretek

— biológiai témakörök: élettan és anatómia, etológia és magatartásgenetika, neurológia,
— módszertani témakörök: matematikai statisztika, pszichometria, kutatómódszertan.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 74 kredit

— általános pszichológiai témakörök: percepció, figyelem, tudat, tanulás, emlékezés, képzelet, gondolkodás, motiváció, emóció, mozgás,
— személyiségpszichológiai témakörök,
— fejlődépszichológiai témakörök,
— szociálpszichológiai témakörök,
— bevezetés az alkalmazott pszichológia témaköreibe,
— pszichológiai készségtárgyak,
— pszichológiatörténet.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 16 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Általános pszichológia.
2. Személyiségpszichológia.
3. Fejlődépszichológia.
4. Szociálpszichológia.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevétel a szakdolgozat sajátos követelménye egy-egy témakör vagy alkalmazási terület szakirodalmának rendszeres feldolgozása, s az ebből fakadó szakmai kérdések empirikus kutatásának módszertani megalapozása.

5.3. A záróvizsgára vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

6. A szak szempontjából lényeges más rendelkezések

A főiskolai szintű alapozó képzés a pszichológiai alaptudományok teljes körű és részletes ismeretét nyújtja. A szakirodalmi források jellege és a képzés nemzetközi egyenértékűségének biztosítása a szak látogatásához magas szintű angol nyelvtudást követel meg.

ROMÁN NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű román nyelv-tudással és a román irodalomról és kultúráról szilárd ismeret-

rettekkel rendelkeznek, ismerik a hazai románság történelmét és kultúráját, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácztevékenységre, valamint a magyar—román kulturális kapcsolatok ápolására

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Román nemzetiségi nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 40%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 15 kredit

- bevezetés a nyelvtudományba,
- a modern irodalomtudomány fogalma, tárgyai,
- Románia művelődéstörténete,
- vallástörténeti bevezetés.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 59 kredit

Nyelvészet: a nyelv funkciói, kommunikációs egységei, változatai, szabályai. A román nyelv története: kialakulása, területi differenciálódása, az irodalmi nyelv fejlődése, stilisztikai változatai, a román nyelvszerkezet és használati szabályai. A mai román nyelv: hangtani, szótani, nyelvtani egységei és ezek alkalmazási szabályai. Román—magyar nyelvi összevetések. A magyarországi román kisebbség nyelvi sajátosságai, a kétnyelvűség. Román nyelvművelés, nyelvhelyességi gyakorlatok.

A latin nyelv alapjainak elsajátítása, latin nyelvű szövegek olvasása és fordítása, az ókorról szerzett ismeretek elmélyítése.

Románia földrajza: domborzati, éghajlati, vízrajzi ismeretek, természeti kincsei és egységei, etnikai tájegységei, gazdasági földrajza.

A románok története: A történeti korok áttekintése. Dacia provincia. A latin—római eredet kérdésköre. A szláv és bizánci kultúra hatása. A népvándorlások kora. A román fejedelemségek, valamint Transilvânia kialakulása, illetve fejlődése a 14. század végéig. A török hódoltság kora. A fanarióta korszak. T. Vladimirescu felkelése és a krími háború (Eteria). A román fejedelemségek 1821 és

1848 között. A moldvai, havasalföldi és erdélyi forradalom. A magyar—román viszony 1848—1849-ben. A fejedelemségek egyesítése (1859), Al. J. Cuza szerepe, menesztése és a királyság bevezetése. A függetlenségi háború (1877—1878). A magyarországi románság a dualizmus korában. Az első világháború, Nagy-Románia megteremtésének következményei. Románia politikája, gazdasági helyzete a két világháború között. A királyi diktatúra és Ion Antonescu szerepe. Románia részvétele a II. világháborúban. A II. világháború utáni korszak. A Besszarábiában, Bukovinában, a Vajdaságban és a Trianon utáni Magyarországon élő románok története, kultúrája.

Vallástörténet: a románság vallásai és szerepük az identitás megőrzésében.

Irodalomtudomány:

— irodalomelmélet: az irodalom fogalmai, poétikai szűrők (irodalmiság-jegyek), irodalomelméleti iskolák, (hermeneutika, strukturalizmus, posztstrukturalizmus, dekonstrukció), interpretációelméletek, az irodalomelmélet filozófiai alapjai, poétika, irodalmi kritika,

— irodalomtörténet: szláv nyelvű szövegek és első fordítói (Coresi), a krónika-irodalom, népkönyvek; a pre-romantika korszaka (1780—1830), az 1948-as korszak Alecsandri és a romantika első képviselői; a 19. század II. felének klasszikus irodalma (Junimea és köre), a századvég irodalma, a két világháború közötti korszak, a jelenkor irodalma,

— folklorisztika és etnológia: a románság szellemi és tárgyi alkotásai; elméleti alapvetés és elemzés,

— gyermekirodalom: fogalma, jellemző poétikai, strukturális jegyei, funkciója, szerepe a gyermekek komplex személyiségének kialakításában; az életkornak megfelelő román irodalmi szemelvények elemzése, különös tekintettel a drámapedagógiai elemek, komponensek, mód-szerek elsajátítására.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 3 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Leíró nyelvtan, általános nyelvészet, fonetika-fonológia, morfológia, szintaxis, dialektológia, a román irodalmi nyelv története.
2. Románia földrajza, a románság története és kultúrája, valamint irodalma a kezdetektől napjainkig.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

SPANYOL NYELV ÉS IRODALOM SZAK
(Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű spanyol nyelvtudással és a hispán világról és annak kultúrájáról szilárd elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmács-tevékenység végzésére.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Spanyol nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 57%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 21 kredit

Feladata a nyelvtudás megerősítése. A képzési szakasz bevezetést nyújt az irodalom- és nyelvtudományi alapismeretekbe, módszerekbe, értelmezési módokba, valamint megismertet Spanyolország és a hispán világ történetével, földrajzával, civilizációjával.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 51 kredit

A törzsképzés és szakképzés célja a korszerű és hatékony szakmai ismeretek megszerzése és az átadás készségének kifejlesztése. Az irodalom- és nyelvtudomány terén a hallgató nem csupán a spanyol nyelvű irodalmak történetét ismeri meg, hanem az irodalmi nyelvhasználat azon elemzési és értelmezési technikáit is elsajátítja, amelyek a nyelvtanári munkában is hasznos segítséget jelenthetnek.

A leíró nyelvészeti (fonetika, morfoszintaxis) területet kiegészíti a romanisztika, a nyelvtörténet, a lexikológia és egy alkalmazott nyelvészeti tárgy.

A nyelvi képzés — a nyelvészeti ismeretekre támaszkodva — a beszéd-, megértési, olvasási és írásbeli kompetenciákat fejleszti.

A specializáció során a hallgató nyelvészeti (strukturális nyelvészet, szociolingvisztika, második nyelv elsajátítása, kontaktusnyelvészet, osztálytermi diskurzus, pragmatika, nyelvpolitika, történeti glottodidaktika, szlengkutatás) kurzust választhat. Irodalomból az irodalomelmélet vagy egy-egy szerző, poétikai kifejezőmód vagy korszak mélyreható vizsgálatára kerülhet sor. A nyelvi képzés szakaszában az írásbeli és szóbeli kifejezőmód tökéletesítése a cél.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 6 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Spanyol nyelvészet: leíró nyelvtan, nyelvtörténet, az európai és az amerikai nyelvváltozatok.
2. Spanyol irodalom szigorlat: irodalomtudományi alapismeretek, valamint a spanyol nyelvű irodalmak története.

Nyelvi alapvizsga: 2 kredit

A vizsga tartalma a nyelvi alapozó tárgyakat öleli föl, és a nyelvi kompetenciák fölmérésére szolgál.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy 70 000 „n” terjedelmű spanyol nyelven írt szöveg legyen.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

SZLOVÁK NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű szlovák nyelvtudással és a szlovák irodalomról és kultúráról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik a hazai szlovákság történelmét és kultúráját, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmács-tevékenységre, valamint a magyar—szlovák kulturális kapcsolatok ápolására

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. *Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése*
Szlovák nemzetiségi nyelv és irodalom szakos tanár.

3. *A képzési idő / A képzés volumene*

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. *A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai*

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 31%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— Szlovákia történelmének és kultúrájának feldolgozása; a magyarországi szlovákság múltja és jelene,

— nyelvgyakorlatok.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 48 kredit

Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a szlovák irodalom és művelődéstörténet, általános irodalomtudomány területén; átfogóan tárgyalja a szlovák irodalom történetét a kezdetektől napjainkig, valamint a hazai szlovákság irodalmát is.

A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés a hallgatók nyelvi és kommunikációs kompetenciáját fejlesztve, az önálló tudományos gondolkodásra, valamint a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára történő felkészülésüket szolgálja. Tárgykörei: ósláv nyelv és nyelvtörténet, mai szlovák nyelv rendszere, a szlovák nyelv története.

Nyelvgyakorlat.

A nyelvi képzés célja:

— a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztése szlovák irodalmi és nyelvjárási nyelven,

— a nyelv rendszerének tudatosítása,

— a szlovákság társadalmi, gazdasági és kulturális életének megismertetése.

5. *Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai*

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: nyelvtudás és országismeret.

2. Irodalom: a szlovák irodalom története a kezdetektől napjainkig.

3. Nyelvészet: leíró nyelvtan, translatorika, cseh nyelv.

Nyelvi alapvizsga: 3 kredit

A nyelvi és országismereti vizsga írásbeli része méri az olvasás- és írás-, hallás- és beszédképességet, valamint a fordítási készséget. A szóbeli rész a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, méri a vita- és érvelési készséget, valamint a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

SZLOVÉN NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM SZAK

(Főiskolai szintű képzés)

1. *A képzési cél*

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű szlovén nyelvtudással és a szlovén irodalomról és kultúráról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik a hazai szlovénség történelmét és kultúráját, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi hely ökológiai problémáit, és elméleti és gyakorlatorientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácztevékenységre, valamint a magyar—szlovén kulturális kapcsolatok ápolására

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. *Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése*

Szlovén nemzetiségi nyelv és irodalom szakos tanár.

3. *A képzési idő / A képzés volumene*

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 31%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek creditszáma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

— az irodalomtudományi alapismeretek elsajátítása, az irodalmi szövegelemzés és a filológiai munka alapvető módszereinek, valamint a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismertetése,

— nyelvészeti alapismeretek elsajátítása, a szakmához kapcsolódó filológiai apparátus és módszerek megismeretése,

— Szlovénia történelmének és kultúrájának feldolgozása, a hazai szlovénség múltja és jelene,

— nyelvgyakorlat.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 48 kredit

Az irodalomtudományi szakterületen folyó képzés feladata, hogy a hallgatókat megbízható szakmai ismeretekkel ruházza fel a szlovén irodalom és művelődéstörténet, általános irodalomtudomány területén. Átfogóan tárgyalja a szlovén irodalom történetét a kezdetektől napjainkig, valamint a hazai szlovénség irodalmát is.

A nyelvtudományi szakterületen folyó képzés a hallgatók nyelvi és kommunikációs kompetenciáját fejlesztve, az önálló tudományos gondolkodásra valamint a nyelvtudományi és glottodidaktikai munkára történő felkészítésüket szolgálja. Tárgykörei: a mai szlovén nyelv rendszere, a szlovén nyelv története, ósláv nyelv.

Nyelvgyakorlat.

A nyelvi képzés célja:

— a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztése szlovén irodalmi és nyelvjárási nyelven,

— a nyelv rendszerének tudatosítása,

— a szlovénség társadalmi, gazdasági és kulturális életének megismerése, a magyarországi szlovénség története.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 9 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 3

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Nyelvi szigorlat: nyelvtudás, a hazai szlovénség ismerete, Szlovénia története.
2. Irodalomtörténet: a szlovén irodalom története, a hazai szlovénség irodalma.
3. Nyelvészet: leíró szlovén nyelvtan, nyelvtörténet, lexikológia, szociolingvisztika.

Nyelvi alapvizsga: 3 kredit

A nyelvi és országismereti vizsga írásbeli része méri az olvasás-, írás-, hallás- és beszédképességet, valamint fordítási készséget. A szóbeli rész egy a hallgató által előzetesen összeállított referátumon alapul, méri a vita- és érvelési készséget, a választott témában való jártasságot.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadók.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

TÖRTÉNELEM SZAK

(Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan szakemberek képzése, akik egyetemes és magyar történelemből elméletileg megalapozott, átfogó ismeretekkel rendelkeznek, jártasak a történelem forrástípusaiban, a rokon- és segédtudományokban, és alkalmasak a történelem és a vele összefüggő tantárgyak oktatására a közoktatásban.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Történelem szakos tanár

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 34%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek creditszáma

4.2.1. Alapozó képzés: 9 kredit

A képzési szakasz célja azoknak az ismereteknek az elsajátítása, amelyek segítségével a hallgatók el tudnak igazodni a különböző korok történeti forrásaiban, a tárgyi írásos és egyéb emlékekben. Az alapozó képzés során kell megismernedniük a történeti segédtudományok fontosabb elemivel (epigráfia, paleográfia, diplomatika, heraldika, kronológia). El kell sajátítaniuk a rokontudományoknak (régészet, néprajz, vallástörténet, művelődéstörténet) azokat a különböző elemeit, amelyek a történelem behatóbb tanulmányozásához feltétlenül szükségesek. Az alapozó ismeretekhez tartoznak a történetírás különböző területeivel foglalkozó stúdiumok is.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 55 kredit

A törzs- és szakképzés célja az emberiség története nagy korszakainak (ős- és ókor, középkor, újkor, legújabb és

jelenkor) megismertetése. A politikai viszonyok mellett szükséges a gazdaság, a társadalom, a művelődés, az ember és környezete kapcsolatrendszer, a vallások és intézmények történeti jellemzőinek és alakulásának tanulmányozása is.

Fő tárgykörei:

— Európa és az Európán kívüli világ az őskorban, az ókori Kelet, Görögország, Róma története; az ókori vallások és a művelődés története,

— egyetemes történet: Európa és az Európán kívüli világ a középkorban; a világ története a kora újkorban; újkori és legújabb kori világtörténet; a jelenkor világtörténete,

— Magyarország története: a magyarság őstörténete; a Kárpát-medence története a magyar honfoglalás előtt; Magyarország története a honfoglalástól Mohácsig; Magyarország és Erdély története a török uralom időszakában; Magyarország a 18. században és a 19. század első évtizedeiben; a reformkor, az 1848/49. évi polgári forradalom és szabadságharc időszaka; Magyarország az abszolutizmus és a dualizmus korszakában; Magyarország nem magyar népei; Magyarország a két világháború között; Magyarország története a jelenkorban.

A korszakhatárok tekintetében a tudományban kialakult konvenciónak kell érvényesülnie. A középkortól kezdve a magyar és egyetemes történelem tanulmányozása párhuzamosan történik, a magyar történelem európai összefüggéseinek bemutatásával.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 16 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Óskor és ókor.
2. Középkori történet.
3. Újkor történet.
4. Jelenkortörténet.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

UKRÁN NYELV ÉS IRODALOM SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik magas szintű ukrán nyelvtudással és az ukrán irodalomról és kultúráról szilárd ismeretekkel rendelkeznek, ismerik Magyarország társadalmi-gazdasági és környezeti helyzetét és a közös földrajzi

hely ökológiai problémáit, és elméleti és gyakorlati orientált szakmódszertani képzésük révén ismereteiket képesek hatékonyan oktatni és közvetíteni, továbbá alkalmasak fordító- és tolmácztevékenységre, valamint a magyar—ukrán kulturális kapcsolatok ápolására

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Ukrán nyelv és irodalom szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségen belül gyakorlathoz kapcsolódik: 39%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó ismeretek: 20 kredit

Az ukrán nyelv felsőfokú használatához elengedhetetlenül szükséges nyelvi, stilisztikai, fordítástechnikai, pragmatolingvisztikai, kulturológiai diszciplínák, nyelv- és stílusgyakorlat, fordítási gyakorlat, gyakorlati ukrán nyelvtan, fonetikai gyakorlat, régi ukrán kultúra, újkor ukrán kultúra, bevezetés az ukrán nyelvészeti tanulmányokba.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 48 kredit

Nyelvtudomány: szláv nyelvtörténet, ukrán fonetika, fonológia, az ukrán nyelv morfológiája, az ukrán nyelv szintaxisa, pragmatolingvisztikai ismeretek, fordításelmélet.

Irodalomtudomány: a régi ukrán irodalom, a 19. századi ukrán irodalom; 20. századi modernizmus; a szovjet korszak irodalma és poetikája; ukrán kultúrtörténet a 20. században; a határon túli ukrán irodalom (Észak-Amerika; Európa).

Ukrán történelem és országismeret: Ukrajna történeti, táji tagolódása, adminisztratív egységei; az ukrán földek Oroszországban; ukránok a Habsburg-monarchiában; a szovjetukrán korszak történelme; ukrán—magyar történeti kapcsolatok.

Választható tárgyak: fordításstilisztika; egy élő szláv nyelv (orosz, lengyel, szlovák); magyar—kárpátukrán folklorikuskapcsolatok; Kárpátalja történelme, irodalma; kárpátukrán (ruszin) — magyar interetnikus és nyelvi kapcsolatok; bizánci rítusú egyházak története; a hazai ukrainisztika története.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 12 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 4

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Ukrán nyelv- és beszédgyakorlat (lexika, fordítás-technika, pragmalingvisztika).
2. Ukrán nyelvészet (fonetika, morfológia, szintaxis).
3. Ukrán történelem, országismeret.
4. Ukrán irodalom.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményeire vonatkozóan az 1. számú mellékletben foglaltak az irányadóak.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

ÜGYVITELI SZAK (Főiskolai szintű képzés)

1. A képzési cél

Olyan tanárok képzése, akik képesek mind az iskolai rendszerű, mind az iskolarendszeren kívüli szakoktatásban a gépírás, gyorsírás, idegen nyelvű gépírás, szövegszerkesztés, levelezés, jegyzőkönyvvezetés és az egyéb ügyviteli ismeretek körébe tartozó tárgyak (titkári, ügyviteli és ügyviteltechnikai ismeretek, szakmai kommunikáció) tanítására. Elméletben és gyakorlatban felkészültek a 15—19 éves korosztály oktatására, s nyitottak a kísérletező szakmai munkára.

A szak — fenti célok által meghatározott — jellege megköveteli a tanári képesítés megszerzését.

A szak — első alapképzésben — csak kétszakos képzés keretében végezhető.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Ügyviteli szakos tanár.

3. A képzési idő / A képzés volumene

Félévek száma: kétszakos képzésben 8 félév (társított szak)

Összes szakterületi tanóraszám: 1200

A szakterületi ismeretekből megszerzendő kreditek száma: 95

4. A képzés főbb tanulmányi területei és azok arányai

4.1. Az összes kreditmennyiségben belül gyakorlathoz kapcsolódik: 62%

4.2. Főbb képzési szakaszok, témakörök és ezek kredit-száma

4.2.1. Alapozó képzés: 20 kredit

- gépírás bevezető tanulmányok,
- gyorsírás bevezető tanulmányok,
- a számítógép-kezelés alapjai.

4.2.2. Törzs- és szakképzés: 46 kredit

- az egyetemes és magyar gyorsírás története a kezdetektől napjainkig,
- a gyorsírás jelöléstani és rövidítéselméleti ismereteinek rendszerezése és összehasonlító elemzése,
- a gyorsírás elméletét megalapozó kutatások,
- az egységes magyar gyorsírási rendszer alkalmazási területei a jegyzetkezelő gyorsírástól a beszédíró gyorsírástól,
- a korszerű és hatékony szövegbeviteli módok alkalmazása,
- az előszó rögzítésének tartalmi és formai követelményei a jegyzőkönyv-vezetési munkavégzés során,
- a hivatalos levelek nyelvi, tartalmi, formai követelményeinek elméleti és gyakorlati alkalmazása,
- hatékony szövegbeviteli módok alkalmazása a különböző idegen nyelvek sajátosságainak figyelembevételével,
- az ügyviteli munkában használatos korszerű szövegszerkesztési ismeretek elsajátítása,
- ügyviteli, ügyviteltechnikai, irodai ismeretek,
- az irodai ügyviteli munkaterület kommunikációs és titkári ismeretei és alkalmazásuk.

4.2.3. Szakmai gyakorlat: 10 kredit

4.2.4. Tanítási gyakorlat a külön jogszabályban meghatározottak szerint.

5. Az ismeretek ellenőrzésének sajátosságai

5.1. Kötelező szigorlatok

A kötelező szigorlatok kreditmennyisége: 4 kredit

A kötelező szigorlatok száma: 2

A kötelező szigorlatok tartalma:

1. Egyetemes és magyar gyorsírástörténet, jelöléstani, rövidítéselmélet.
2. Szakmai kommunikáció, titkári ismeretek, ügyviteli ismeretek.

5.2. A szakdolgozat

A szakdolgozat kreditértéke: 15 kredit

A szakdolgozat követelményei: az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a szakdolgozat sajátos követelménye, hogy témája a szaktárgyakhoz illeszkedő informatikai, pedagógiai vagy tantárgy-pedagógiai területről választható.

5.3. Az 1. számú mellékletben foglaltak figyelembevételével a záróvizsgára bocsátás sajátos követelménye: a társított szakon a tanulmányok lezárása (előzetesen oklevéllel vagy párhuzamosan abszolutóriummal).

A Kormány 130/2001. (VII. 13.) Korm. rendelete

**a művészeti felsőoktatás alapképzési szakjainak
képesítési követelményeiről szóló
105/1998. (V. 23.) Korm. rendelet módosításáról**

A Kormány a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 72. §-ának d) pontjában foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §

A művészeti felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 105/1998. (V. 23.) Korm. rendelet 6. számú mellékletének „Egyetemi szintű szakok” fejezete „HANGSZERMŰVÉSZ, TANÁR SZAKOK” alfejezetének első bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„A hangszeres szakok — a zongora, az orgona, a csembaló, a hárfa, a gitár, a hegedű, a mélyhegedű, a gordonka, a gordon, a fuvola, az oboa, a klarinét, a fagott, a kürt, a trombita, a harsona, a tuba, valamint az ütőhangszer szak — sajátos képesítési követelményeinek értelmezésekor az alábbi egységes szövegben a dőlt betűs *hangszer* szó rendre a felsorolt konkrét hangszerek nevével helyettesítendő.”

2. §

(1) A művészeti felsőoktatás alapképzési szakjainak képesítési követelményeiről szóló 105/1998. (V. 23.) Korm. rendelet 6. számú mellékletének „Főiskolai szintű előképzettséget igénylő szakok” fejezete kiegészül az e rendelet *mellékletében* foglalt főiskolai szintű blockflőte és zongorakísérő-korrepetítor szakok képesítési követelményeivel.

(2) Blockflőte és zongorakísérő-korrepetítor szakképzettség csak alapképzésben szerezhető.

3. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 130/2001. (VII. 13.) Korm. rendelethez

[6. számú melléklet

a 105/1998. (V. 23.) Korm. rendelethez]

Blockflőte szak

1. A képzési cél

Olyan zenetanárok képzése, akik rendelkeznek a blockflőte hangszerei sajátosságainak ismeretével és oktatásának módszertanával. A hangszer játékmódjának kiváló elsajátítása, megtanulása, mely elengedhetetlen feltétele annak, hogy az oktatás színvonala emelkedjen. A megfelelő stílusismereti és előadásmód-beli ismeretek megszerzése, amely a régi korok előadói gyakorlatainak megismerését és blockflőtén való alkalmazását jelenti. A hallgatók anyagismeretének szélesítése, szóló- és kamarazenei feladatok megoldása blockflőtén történő előadásának lehetőségével.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Blockflőte tanár.

3. A képzési idő

6 félévben 900 óra — az 5. számú melléklet 2. és 3. pontjában foglaltakra is tekintettel —, bármely főiskolai szintű fúvós szakon lezárt két félév után azzal párhuzamosan, illetve korábban fúvós szakon (megfelelő előképzettség után bármely szakon) végzeteknek.

4. A képzés főbb tanulmányi területei

A párhuzamosan folytatott szak zenei tárgyaival együtt, az általános elméleti és zenepedagógiai ismeretek, valamint blockflőte főtárgy, kamarazene, korrepetíció, stílusismeret, hospitálás, tanítási gyakorlat, módszertan és anyagismeret.

5. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az 5. számú melléklet 5. pontjában foglaltak figyelembevételével, a párhuzamosan folytatott szak követelményeire is tekintettel

— szigorlati tárgyak: módszertan és stílusismeret, illetve mivel a szak zeneművészeti főiskolai előképzettséghez kötött, annak kiegészítő szaka, ezért a zeneművészeti főiskola szigorlatai érvényesek (zenetörténet, zeneelmélet, filozófia, esztétika, módszertan, pedagógia, idegen nyelv),
— a diplomamunka követelményei: diplomahangverseny kb. 45—60 perces műsor közönség előtti előadása szóló és kamarazenei feladatokban,

— a záróvizsga: két különböző karakterű szólódarab, nagybarokk szonáta, korabarokk mű vagy francia szvit tételek, barokk concerto gyors és lassú tétele, kamaramű.

A záróvizsga eredménye a vizsgarészekre kapott osztályzatok átlaga.

Zongorakísérő-korrepetítor szak**1. A képzési cél**

Olyan zongorakísérő művésztanárok képzése, akik partnerei a szólistáknak, segítik azok munkáját. A korrepetítorok feladata a zeneművek zenei betanítása, elemzése, énekes művek esetében a szövegek értelmezése, stílusok elsajátítása. A zeneoktatási intézmények elvárásának megfelelően korrepetítori feladatok ellátására alkalmas zongoratanárok nevelése. A növendék zenetörténeti és előadói stílus ismeretének elmélyítése a fenti cél elérése érdekében. Az előadó művészeti képzés gyakorlatiasabbá válása, a növendékek önálló elemzési és feldolgozási képességének fejlesztése.

2. Az oklevélben szereplő szakképzettség megnevezése

Zongorakísérő-korrepetítor tanár.

3. A képzési idő

6 félévben 900 óra — az 5. számú melléklet 2. és 3. pontjában foglaltakra is tekintettel —, főiskolai szintű zongora (megfelelő zongoratudással rendelkező zeneelmélet-szolfézs) szakon lezárt két félév után azzal párhuzamosan, illetve korábban zongora szakon végzeteknek.

4. A képzés főbb tanulmányi területei

A párhuzamosan folytatott szak zenei tárgyaival együtt, az általános elméleti és zenepedagógiai ismeretek, valamint kíséret és korrepetíció főtárgy, ének metodika, hospitálás korrepetíciónál, számozott basszus, transzponálás-partitúraolvasás, idegen nyelv (német/olasz).

5. Az ismeretek ellenőrzési rendszere

Az 5. számú melléklet 5. pontjában foglaltak figyelembevételével, a párhuzamosan folytatott szak követelményeire is tekintettel

— szigorlati tárgyak: mivel a szak a zongora főtárgyhoz kötött, annak kiegészítő szaka, ezért a zongora szak szigorlati érvényesek (zenetörténet, zeneelmélet, filozófia, esztétika, módszertan, pedagógia, idegen nyelv),

— a diplomamunka követelményei: diplomahangverseny kb. 60 perces műsor közönség előtti előadása énekes és hangszeres partnerekkel, legalább 4 stílus megjelenésével,

— a záróvizsga: többszólamú darabrészlet tanítása, lapról játszott nehezebb dal tanítása és elemzése.

A záróvizsga eredménye a vizsgarészekre kapott osztályzatok átlaga.

**A Kormány
131/2001. (VII. 13.) Korm.
rendelete****a zártcélú távközlő hálózatokról szóló
50/1998. (III. 27.) Korm. rendelet módosításáról**

A távközlésről szóló 1992. évi LXXII. törvény 2. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

1. §

(1) A zártcélú távközlő hálózatokról szóló 50/1998. (III. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 8. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A zártcélú távközlő hálózat létesítésének és üzemeltetésének pénzügyi fedezetéről a hálózatgazda, illetve — megállapodás esetén — az ezt végző szervezet gondoskodik.”

(2) Az R. 1. számú melléklete e rendelet melléklete szerint módosul.

2. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti az R. 25. §-ának (4) bekezdése és a 26. §-ának (4) bekezdése.

(2) Az R. 3. §-ának f) pontjában a „Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztériummal (a továbbiakban: KHVM)” szövegrész helyébe a „Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszterrel” kifejezés lép, a rendeletben a „közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter” kifejezés helyébe a „Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter” elnevezés lép.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Melléklet**a 131/2001. (VII. 13.) Korm. rendelethez**

Az R. 1. számú mellékletének 1. pontja kiegészül a következő g) ponttal:

(Kormányzati, nemzetbiztonsági, igazságszolgáltatási, közbiztonsági, védelmi érdekből, sajátos információtovábbítási feladataik megoldása érdekében önálló zártcélú távközlő hálózattal rendelkezhetnek, vagy azok használói lehetnek:)

„g) a közlekedési és vízügyi miniszter, mint hálózatgazda és az egységes digitális kormányzati rádió-távközlő rendszer használatára jogosult szervezetek.”

A Kormány tagjainak rendeletei

A gazdasági miniszter 19/2001. (VII. 13.) GM rendelete

a Magyar Szabadalmi Hivatal előtti iparjogvédelmi eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 77/1995. (XII. 29.) IKM rendelet módosításáról

Az iparjogvédelmi eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 1992. évi IV. törvény 3. §-ának (3) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 67. §-ával összhangban — a pénzügyminiszterrel és a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökével egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

(1) A Magyar Szabadalmi Hivatal előtti iparjogvédelmi eljárások igazgatási szolgáltatási díjáról szóló — többször módosított — 77/1995. (XII. 29.) IKM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-ának (1)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A szabadalmi bejelentési és kutatási díj 24 000 forint, amely a tizenegyedikről a huszadik igénypontig igénypontként 1200, a huszonegyedikről a harmincadik igénypontig igénypontként 2400, a harmincegyedik igényponttól pedig igénypontként 3600 forinttal emelkedik.

(2) A vizsgálati díj 36 000 forint; növény- vagy állatfajta vonatkozó szabadalmi bejelentés esetén nem kell vizsgálati díjat fizetni.

(3) A megadási és kinyomtatási díj 22 000 forint, amely a leírás és a rajz hatodik oldalától oldalanként 2000 forinttal emelkedik.”

(2) Az R. 3. §-ának (5)–(7) bekezdései helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A szabadalmi fenntartási díj összege:

a) az elsőől a negyedik évig, évente	40 000 forint
b) az ötödiktől a nyolcadik évig, évente	70 000 forint,
c) a kilencediktől a tizenkettedik évig, évente	90 000 forint,
d) a tizenharmadiktól a tizenhatodik évig, évente	100 000 forint,
e) a tizenhetedik évtől a szabadalmi oltalom lejárat miatti megszűnéséig, évente	130 000 forint.

(6) Ha a növényfajta vonatkozó szabadalmi oltalom tárgya szőlő vagy fa, a szabadalmi fenntartási díj az elsőől a tizedik évig az (5) bekezdés a)–c) pontjában meghatározott összegnek a fele.

(7) Átmeneti szabadalmi oltalom esetén a szabadalmi fenntartási díj összege évente 130 000 forint.”

2. §

Az R. 6. §-át megelőző cím és az R. 6. §-a helyébe a következő cím és rendelkezés lép:

„*Formatervezési mintaoltalmi díjak*”

6. § (1) A formatervezési mintaoltalmi bejelentés díja 30 000 forint, amely — egynél több mintára is oltalmat igénylő bejelentés esetén — a további mintáknént 6000 forinttal emelkedik.

(2) A nemzetközi ipari mintaoltalmi bejelentés továbbításának díja 10 000 forint.

(3) A formatervezési mintaoltalmi bejelentés közzétételének halasztására irányuló kérelem díja 10 000 forint, amely a legkorábbi elsőbbség napjától számított tizenegyedik hónaptól a huszadik hónapig a halasztás minden hónapja után 10 000 forinttal, a huszonegyedik hónaptól a harmincadik hónapig a halasztás minden további hónapja után 20 000 forinttal emelkedik.

(4) A formatervezési mintaoltalom megújítására irányuló kérelem díja

a) az első megújítás esetén	60 000 forint,
b) a második megújítás esetén	80 000 forint,
c) a harmadik megújítás esetén	100 000 forint,
d) a negyedik megújítás esetén	150 000 forint.

(5) A formatervezési mintaoltalom részleges megújítása esetén is a (4) bekezdésben meghatározott díjakat kell megfizetni.

(6) A formatervezési mintaoltalom felélesztése esetén a megújítási kérelemnek a (4) bekezdésben meghatározott díját kell megfizetni azzal, hogy a mintaoltalom korábbi meghosszabbítása minősül az első megújításnak. A megújítási kérelem díjának arányos csökkentésekor a felélesztett oltalom kezdeti időtartamának minden megkezdett éve teljes évnek számít.”

3. §

Az R. 7. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A védjegybejelentés díja és a védjegyoltalom megújítására irányuló kérelem díja egyaránt 60 000 forint, amely egynél több osztályba tartozó árujegyzék esetén három osztályig osztályonként 20 000 forinttal, a negyedik és minden további osztály után 30 000 forinttal emelkedik.

(2) Együttes és tanúsító védjegy esetén a védjegybejelentés és a védjegyoltalom megújítására irányuló kérelem díja

300 000 forint, amely egynél több osztályba tartozó árujegyzék esetén három osztályig osztályonként 20 000 forinttal, a negyedik és minden további osztály után 30 000 forinttal emelkedik.”

4. §

Az R. 10. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„10. § Szabadalmi, használati mintaoltalmi, ipari mintaoltalmi és topográfiaoltalmi ügyben a megsemmisítésre és a nemleges megállapításra, valamint védjegy- és földrajzi árujelző-oltalmi ügyben a törlésre és a megszűnés megállapítására irányuló kérelem díja 100 000 forint.”

5. §

Az R. 11. §-át megelőző cím és az R. 11. §-a helyébe a következő cím és rendelkezés lép:

„A módosítási, a határidő-hosszabbítási és a megosztási kérelem díja

11. § (1) Az oltalom megadására irányuló bármely iparjogvédelmi ügyben a módosítási, valamint az ilyen és a 10. §-ban említett eljárásokban az adott cselekménnyel kapcsolatos határidő-hosszabbítási kérelem díja az első kérelem esetén 3000 forint, a második kérelem esetén 6000 forint, a további kérelmek esetén 12 000 forint.

(2) A szabadalmi igénypontok számának növelésével járó módosítási kérelem díja a tizenegyedikről a huszadik igénypontig igénypontonként 1200 forinttal, a huszonegyedikről a harmincadik igénypontig igénypontonként 2400 forinttal, a harmincegyedik igényponttól igénypontonként 3600 forinttal emelkedik az (1) bekezdésben meghatározott összeghez képest. A használati mintaoltalmi igénypontok számának növelésével járó módosítási kérelem díja a tizenegyedik igényponttól igénypontonként 1000 forinttal emelkedik az (1) bekezdésben meghatározott összeghez képest.

(3) A megosztásra irányuló kérelem díja a keletkező további bejelentésenként szabadalmi ügyben az érdemi vizsgálatra irányuló kérelmet megelőzően 24 000 forint, azt követően 60 000 forint, használati mintaoltalmi ügyben pedig 16 000 forint.

(4) A formatervezési mintaoltalmi bejelentés vagy a formatervezési mintaoltalom megosztására irányuló kérelem díja a keletkező további bejelentésenként vagy oltalmanként 30 000 forint.

(5) A védjegybejelentés vagy a védjegyoltalom megosztására irányuló kérelem díja

a) az árujegyzék szétválasztásával történő megosztás esetén a keletkező további bejelentésenként, illetve védjegyenként 60 000 forint, együttes vagy tanúsító védjegy tekintetében pedig a keletkező további bejelentésenként, illetve védjegyenként 300 000 forint;

b) az oltalmat több megjelölésre igénylő bejelentés megosztása esetén a keletkező további bejelentésenként a bejelentési díjnak [7. § (1) és (2) bek.] megfelelő összeg.

(6) Földrajzi árujelző lajstromozására irányuló bejelentés esetén a megosztási kérelem díja a keletkező további bejelentésenként 100 000 forint.”

6. §

Az R. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„13. § Az iparjogvédelmi eljárásban az iratról (pl. jegyzőkönyvről) készített másolat, illetőleg kivonat díja hitelesítés nélkül oldalanként 200 forint; hitelesítéssel oldalanként 300 forint.”

7. §

Az R. 14. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Ha a megfizetés időpontjában a formatervezési mintaoltalom jogosultja kizárólag maga a szerző, a mintaoltalom megújítására irányuló kérelem díjának az első megújítás esetén az egynegyedét, a második és a harmadik megújítás esetén pedig a felét köteles megfizetni.”

8. §

Az R. 1. §-ának (2) bekezdésében, 10. §-ában és 12. §-ában az „ipari” szó helyébe a „formatervezési” szó lép; a 14. § (1) bekezdésében és a 15. §-ban az „az ipari” szövegrész helyébe az „a formatervezési” szövegrész lép.

9. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdésben meghatározott kivételekkel — a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) E rendelet 2. §-a, 7—8. §-a és az 5. §-ának az R. 11. §-ának (4) bekezdését megállapító rendelkezése 2002. január 1-jén lép hatályba.

(3) A korábban hatályos rendelkezések az irányadók:

a) a hatálybalépés előtt benyújtott bejelentések és kérelmek alapján esedékessé vált díjakra, a (4) bekezdésben meghatározott eset kivételével;

b) a hatálybalépés előtt megfizetett fenntartási díjakra;

c) azokra a fenntartási díjakra, amelyek tekintetében a türelmi idő a hatálybalépés előtt megkezdődött, de amelyeket a hatálybalépés után fizetnek meg.

(4) E rendeletet kell alkalmazni együttes vagy tanúsító védjegy esetén a hatálybalépés előtt benyújtott védjegybejelentések és megújítási kérelmek alapján esedékessé vált azokra a díjakra, amelyeket a hatálybalépés után fizetnek meg, feltéve, hogy a korábban hatályos rendelkezések sze-

rint számított díj összege meghaladná az e rendelet szabályai szerint számított díj összegét.

(5) Az 1996. január 1-je előtt benyújtott szabadalmi bejelentés esetén, ha az első évi fenntartási díj tekintetében a türelmi idő a hatálybalépés után kezdődik, annak összege a szabadalmi leírás és rajz hatodik és további oldalai után oldalanként 2000 forinttal emelkedik az R. 3. §-a (5) bekezdésének a) pontjában meghatározott összeghez képest.

*Dr. Matolcsy György s. k.,
gazdasági miniszter*

A pénzügyminiszter 26/2001. (VII. 13.) PM rendelete

**az egyszerűsített felszámolás során nyújtott támogatás
központi költségvetéssel történő elszámolásának
és a támogatás folyósításának részletes szabályairól**

A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XL. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 59. §-ának (5) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

Ha az egyszerűsített felszámolás (Cstv. 63/A. §) során a felszámolónak az általános forgalmi adót nem tartalmazó, ténylegesen kifizethető díja nem éri el a százezer forintot, a felszámolást lefolytató bíróság (a továbbiakban: bíróság) a végzés jogerőre emelkedését követően értesíti a Fővárosi Bíróság Gazdasági Hivatalát (a továbbiakban: Gazdasági Hivatal), megjelölve a felszámoló nevét, székhelyét, bankszámlaszámát és a részére megállapított összeget, amely a ténylegesen befolyt díj és a százezer forint közötti különbözet összege.

2. §

A Gazdasági Hivatal minden negyedév utolsó munkanapján összesíti a bíróságok által az egyszerűsített felszámolások során a felszámolók részére megállapított összegeket, ideértve az általános forgalmi adó megfizetéséhez szükséges arányos összegeket is.

3. §

(1) A Gazdasági Hivatalnak a 2. §-ban meghatározott összesített pénzüsszeget a Pénzügyminisztériumtól kell

igényelnie a tárgynegyedévet követő hónap 8. munkanapjáig.

(2) A Pénzügyminisztérium az igénylés beérkezésétől számított 8 munkanapon belül intézkedik az (1) bekezdés szerint igényelt pénzüsszegnek a „10032000-01457058 Egyéb pénzügyi elszámolások” kiadási számláról a Gazdasági Hivatal részére történő átutalásáról.

4. §

Ez a rendelet 2001. szeptember 1-jén lép hatályba.

*Varga Mihály s. k.,
pénzügyminiszter*

III. rész HATÁROZATOK

A Kormány határozatai

A Kormány 1073/2001. (VII. 13.) Korm. határozata

**a cigányság életkörülményeinek és társadalmi
helyzetének javítására irányuló középtávú
intézkedéscsomagról szóló 1047/1999. (V. 5.) Korm.
határozat módosításáról**

A Kormány a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására irányuló középtávú intézkedéscsomagról szóló 1047/1999. (V. 5.) Korm. határozatot (a továbbiakban: kormányhatározat) a következők szerint módosítja:

1. A kormányhatározat mellékleteként közzétett középtávú intézkedéscsomag helyébe e határozat *melléklete* lép.

2. A kormányhatározat 2. pontjának határidőt megjelölő szövegrésze az alábbiak szerint módosul:
„Határidő: a költségvetési tervezéssel összhangban”

3. A kormányhatározat 3. pontja az alábbiak szerint módosul:

„A Cigányügyi Tárcaközi Bizottság (a továbbiakban: Tárcaközi Bizottság) tagjai minden év március 31-éig beszámolnak a Tárcaközi Bizottságnak a középtávú intézkedéscsomag feladatainak előző évi időarányos végrehajtásáról, valamint a tárgyévi feladatok teljesítésére szolgáló forrásokról. A Tárcaközi Bizottság elnöke — a Tárcaközi Bizottság tagjainak tájékoztatói alapján — minden év május 31-éig tájékoztatja a Kormányt a középtávú intézkedéscsomag feladatainak előző évi végrehajtásáról,

valamint a feladatok tárgyévi költségvetési forrásairól. A Tárcaközi Bizottság tagjai a Költségvetési törvény előkészítésével összhangban tájékoztatják a Tárcaközi Bizottságot a feladatok következő évi forrásigényéről, és szükség szerint kezdeményezik a középtávú intézkedéscsomag módosítását.”

4. A kormányhatározat 4. pontjának határideje az alábbiak szerint módosul:

„Határidő: a vitaanyag Kormány elé terjesztésére:
2001. június 30.”

5. Ez a határozat közzététele napján lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Melléklet

a 1073/2001. (VII. 13.) Korm. határozathoz

Középtávú intézkedéscsomag a cigányság életkörülményeinek és társadalmi helyzetének javítására

1. Oktatás

1.1. Meg kell vizsgálni és ki kell dolgozni, hogy a jelenlegi szabályozórendszeren túl milyen eszközökkel lehet elősegíteni az óvodás- és iskoláskorú hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járását és az iskolai mulasztások csökkentését.

A feladat végrehajtásáról a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottságnak.

Felelős: oktatási miniszter
belügyminiszter
szociális és családügyi miniszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

1.2. A hátrányos helyzetű cigány tanulók eredményes középfokú oktatásához szükséges a cigány tanulók kollégiumi férőhelybővítése és minőségi fejlesztése, különösen a több középfokú intézménnyel rendelkező városokban, megyeszékhelyeken. Szükséges továbbá felépíteni a két tervezett kollégiumot és a cigány kisebbség igényeire alapozva e kollégiumokhoz kapcsolódóan meg kell teremteni az iskolacentrumok létrehozásának feltételeit. Ennek érdekében a költségvetési törvény előkészítése során javaslatot kell tenni arra, hogy a pályázati lehetőségek között prioritást kapjon azoknak az fenntartóknak a támogatása, akik a fenti célok érdekében létesítenek vagy fejlesztenek intézményt. A feladat végrehajtásáról a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottságnak.

Felelős: oktatási miniszter
belügyminiszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

1.3. Az iskolarendszerből lemorzsolódó — különösen cigány — fiatalok és fiatal felnőttek szakképzettséghez jutását és foglalkoztatását komplex programok kidolgozásával és intézményi bevezetésével kell segíteni. E képzési-foglalkoztatási programok kidolgozásához fel kell használni a külföldi, valamint a korábbi Munkaügyi Minisztérium, illetve a Művelődési és Közoktatási Minisztérium PHARE programjainak tapasztalatait. A programoknak elő kell segíteniük az általános iskola sikeres befejezését.

Felelős: oktatási miniszter
szociális és családügyi miniszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente május 31.
és december 31.

1.4. A hátrányos helyzetű cigány fiatalok közép- és felsőfokú tanulmányait a jó tanulmányi eredményhez kötött ösztöndíjakkal, illetve a felsőfokú intézményekbe szülő sikeres felvételi vizsgák érdekében a cigány fiatalok egyetemi előkészítőkön való részvételét pályázatokkal kell támogatni. A pályázati rendszerek eredményessége érdekében biztosítani kell a pályázatokat meghirdető állami, illetve közhasznú szervezetek és a közalapítványok együttműködését, különös figyelemmel a jó tanulmányi eredményhez kötött ösztöndíjpályázatokra, mind középiskolai tanulók, mind az egyetemi és főiskolai hallgatók vonatkozásában. A feladat végrehajtásáról a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottságnak.

Felelős: oktatási miniszter
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente május 31.
és december 31.

1.5. Az egyéb területeken folyó programok eredményessége érdekében a Cigányügyi Tárcaközi Bizottságot tájékoztatni kell az oktatási miniszter által önállóan el látott alábbi feladatokról:

1.5.1. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény, valamint a csatlakozó jogszabályok módosításából adódóan, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/1997. (XI. 5.) MKM rendelete alapján:

- a) a cigány kisebbségi oktatás tartalmi fejlesztése,
- b) a kerettantervek kidolgozása,
- c) az értékelés és minőségbiztosítás feltételeinek megteremtése,
- d) az oktatáshoz szükséges taneszközök, módszertani segédletek biztosítása,
- e) az Országos Cigány Önkormányzattal történő egyeztetéstől függően a cigány nyelvek oktatásához szükséges követelmények kidolgozása.

1.5.2. A cigány kisebbségi oktatásban kiemelkedő szerepet játszó önkormányzati, alapítványi stb. fenntartású intézmények fejlesztése, munkájuk szakmai és anyagi támogatása.

1.5.3. A cigány kisebbségi óvodai nevelés és az iskolai nevelés és oktatás szakmai támogatására a már kipróbált helyi programok elterjesztése, a jó programok adaptálásához a lehetőségek biztosítása. Az eredményes programok feltárására pályázat kiírása, azok szakmai ellenőrzését követően adatbank létrehozása.

1.5.4. Pályázatot kell kiírni az érettségizett, továbbtanulni szándékozó fiatalok egyetemi vagy főiskolai előkészítőn való részvételére.

1.5.5. A középfokú oktatásban részt vevő cigány tanulók lemorzsolódásának visszaszorítására és a tehetséges fiatalok számára a továbbtanulás esélyének segítésére, országos kollégiumi tehetséggondozó programokat kell meghirdetni a középfokú oktatásban részt vevő cigány fiatalok részére.

1.5.6. A romológia oktatásának ösztönzése elsősorban a felsőfokú pedagógusképző intézményekben a már működő tanszékek, tanszéki csoportok munkájának támogatása pályázat kiírásával.

1.5.7. A cigány kisebbségi oktatásban részt vevő pedagógusok számára szervezett továbbképző tanfolyamok támogatása, pályázat útján.

1.5.8. A cigány kisebbségi oktatással kapcsolatos kutatások támogatása, pályázat útján.

1.5.9. Meg kell vizsgálni, hogy előfordul-e a közoktatási rendszerben a cigány kisebbséghez tartozó tanulókat sújtó diszkriminatív oktatásszervezési gyakorlat, és fel kell tárnunk ezek okait. Szükség esetén javaslatot kell tenni a vonatkozó jogszabályok pontosítására, a hibás jogalkalmazás megelőzésére, kiküszöbölésére.

1.5.10. Az Oktatási Minisztérium 2002. év végéig központi költségvetési támogatásból befejezi a Gandhi Gimnázium épületét.

Felelős: oktatási miniszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztatók elkészítése: évente május 31. és december 31.
az 1.5.10. pont vonatkozásában:
2002. december 31.

1.6. A cigány fiatalok szervezetei számára ifjúsági, sport, kábítószerfogyasztás megelőzése, valamint fogyatékos fiatalok sportja témában kiírt pályázatok elkészítéséhez módszertani segítséget nyújtó, speciális felkészítő kurzusokat kell szervezni és indítani.

Felelős: ifjúsági és sportminiszter

Határidő: folyamatos, évente a pályázati kiírások függvényében

2. Kultúra

2.1. Fejleszteni kell a cigányság kulturális tevékenységéhez, csoportszerveződéséhez kapcsolódó közművelődési intézményrendszert és a kulturális értékek megőrzését szolgáló szakintézmények rendszerét. Az intézményhálózat fejlesztésére vonatkozóan, az Országos Cigány Információs és Művelődési Központ közreműködésével részletes programterveket (átfogó szakmai programokat, megvalósíthatósági tanulmányokat, részletes finanszírozási ütemtervvel) kell készíteni.

Felelős: Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériumának minisztere

Határidő: folyamatos
éves programterv kidolgozása:
évente december 31.

2.2. A reális igényekkel összhangban elő kell segíteni, hogy az oktatási, kulturális és a közművelődési szolgáltatások, könyvek, módszertani segédanyagok, tankönyvek anyanyelven is hozzáférhetőek legyenek a cigányság számára. Fel kell mérni, hogy milyen finanszírozási lehetőségek vannak az anyanyelvi kultúra támogatására és azok milyen formában fejleszthetők tovább. A feladat teljesítéséről a Cigányügyi Tárcaközi Bizottságnak számot kell adni.

Felelős: Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériumának minisztere
oktatási miniszter

Határidő: a felmérés befejezése: 2002. április 30.
a tájékoztató elkészítése: évente május 31. és december 31.

2.3. Az ország különböző településein a cigány közösséggel, a cigány közösségekért dolgozó szakemberek munkáját képzésekkel és továbbképzésekkel kell támogatni. A képzések végrehajtására évente ütemtervet kell készíteni.

Az intézményrendszer fejlesztése érdekében az Országos Cigány Információs és Művelődési Központtal együttműködve ösztönözni kell olyan átfogó szakmai programok kidolgozását, amelyeknek célja, hogy a helyi lakosság minél szélesebb körben vegye igénybe a cigány közösségi feladatokat szolgáló intézmények, közösségi házak szolgáltatásait.

Felelős: Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériumának minisztere
oktatási miniszter
belügyminiszter
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: folyamatos
képzési ütemtervek elkészítése: évente május 31.
átfogó szakmai program elkészítése:
évente december 31.

2.4. Gondoskodni kell a jóváhagyott elfogadott keret-számon belül az Országos Cigány Információs és Művelő-

dési Központ éves költségvetésének biztosításáról, az intézménnyel történő közös egyeztetés alapján.

Felelős: Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériumának minisztere

Határidő: folyamatos, a költségvetési törvény függvényében

3. Foglalkoztatás, agrárgazdaság, térségfejlesztés

3.1. Foglalkoztatást elősegítő intézkedések

3.1.1. A megyei munkaügyi központok vagy azok kirendeltségei, valamint a cigány kisebbségi önkormányzatok, szervezetek között olyan tartalmú (pl. tájékoztatásra, munkaszervezésre, képzésre, a foglalkoztatás területén tapasztalható hátrányos megkülönböztetés megelőzésére, megszüntetésére irányuló) szakmai együttműködési megállapodások megkötésére, meghosszabbítására van szükség, amelyek leginkább alkalmasak a cigányság foglalkoztatására, foglalkoztatási problémáinak megoldására. Ennek keretében meg kell vizsgálni cigány kisebbséghez tartozó szakemberek munkaügyi központban történő alkalmazásának lehetőségét is. A megállapodások tartalmáról, az együttműködés formáiról, a megvalósult programokról a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként elemző tájékoztatót készít az érintett munkaügyi központok közreműködésével a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: gazdasági miniszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.1.2. A már működő sikeres foglalkoztatási programok (pl. kis- és középvállalkozások, közmunkák, közhasznú munkák, agrárgazdasági, szociális földprogramok, területfejlesztési programok, valamint egyéb, a tartós munkanélküliség csökkentésére irányuló programok stb.) hasznosítható szervezeti és módszertani tapasztalatainak összegzésével, a támogatási formák bemutatásával készüljön évente módszertani tájékoztató füzet, a települési és a cigány kisebbségi önkormányzatok, szervezetek részére, amely új programok szervezéséhez és működtetéséhez nyújthat segítséget.

Felelős: gazdasági miniszter
szociális és családtügyi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára

Határidő: folyamatos
a módszertani tájékoztató füzet elkészítése:
évente június 30.

3.1.3. A tartósan munka nélkül lévők munkaerő-piaci helyzetének javítására indított központi foglalkoztatási és képzési programok megvalósulását — a cigány kisebbségi önkormányzatok, szervezetek, települési önkormányzatok bevonásával regionális és országos szinten — évente értékelni szükséges. Az értékelésekről, a cigányság foglalkoz-

tatási nehézségeinek megoldását elősegítő fejlesztési programjavaslatokról a Tárcaközi Bizottság érintett tagja írásos tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: gazdasági miniszter
szociális és családtügyi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára
belügyminiszter

Határidő: folyamatos
az értékelés elkészítése: évente december 31.

3.1.4. A foglalkoztatási törvény keretei között — első sorban az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközrendszer működtetése során nyújtott többlettámogatások révén a hátrányos helyzetűek — köztük cigány emberek — javára előnyös megkülönböztetést kell alkalmazni. Értékelést kell készíteni az alkalmazott támogatási formákról, eszközökről, azok felhasználásának hatékonyságáról és hatásosságáról, fejlesztési lehetőségeiről.

Felelős: gazdasági miniszter
szociális és családtügyi miniszter
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.1.5. A pályakezdő munkanélküli fiatalok támogatási rendszerét (pl. alternatív munkaerő-piaci szolgáltatások, tranzit foglalkoztatási és képzési programok stb.) olyan formában kell működtetni, hogy az a hátrányos helyzetű — köztük cigány — fiatalok munkába lépését, vállalkozóvá válását kiemelten segítse elő. A támogatási rendszer keretében megvalósuló programokban érintettek részvételéről, a legális munkaerőpiacra történő belépési lehetőségeikről, azok tartósságáról éves gyakorisággal a Tárcaközi Bizottság érintett tagja tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: gazdasági miniszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.1.6. A tartós munkanélküliek foglalkoztatási esélyeinek javítása érdekében folytatni szükséges a közhasznú munkaprogramokat, a térségi fejlesztési programokkal összehangolt formában, a települési és cigány kisebbségi önkormányzatok bevonásával. A munkanélküliségtől kiemelten sújtott térségekben folyamatosan elemezni, értékelni kell, hogy a közhasznú munkaprogramok milyen mértékben járulnak hozzá a tartósan munkanélküli, hátrányos helyzetű társadalmi rétegek, így a cigányság foglalkoztatási helyzetének javításához, az értékelés tapasztalatairól a

Tárcaközi Bizottság érintett tagja évente tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: gazdasági miniszter
szociális és családdügi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára
belügyminiszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.1.7. A telepek vagy telepszerű lakókörnyezetek ki-váltásához és/vagy infrastrukturális fejlesztéséhez kap-csolódóan célzott közmunkaprogramokat kell meghir-detni, prioritást biztosítva azoknak a települési önkor-mányzatoknak, amelyek saját anyagi eszközeikkel kiegé-szítve, a helyi cigány közösségekkel együttműködve vállal-ják a programok megvalósítását.

Felelős: szociális és családdügi miniszter
Határidő: a programok meghirdetése: évente május 31.
a tájékoztató elkészítése: évente május 31.
és december 31.

3.1.8. Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány által támogatott a hátrányos helyzetű — köztük cigány — lakosság foglalkoztatását és munkaerőpiacra történő visszakerü-lését célzó programokról, a vállalkozóvá válást elősegítő képzésekről és tanácsadásokról, a munkaerőpiacra történő visszakerülés eredményeiről a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként elemző tájékoztatót készít a Tárcaközi Bi-zottság részére.

Felelős: gazdasági miniszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.1.9. A Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központok hátrányos helyzetű, tartós munkanélküliek — köztük a cigányság — számára meghirdetett programjait, képzéseit — igény esetén az általános iskolai felnőttoktatás biztosításával is — bővíteni szükséges. A Regionális Munka-erő-fejlesztő és Képző Központok kiemelt feladata, hogy a tanfolyamokon nagyobb arányban vegyenek részt a munka-nélküliséggel különösen sújtott kistélepülések halmo-zottan hátrányos helyzetű lakosai. A Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére, a Regionális Munkaerő-fejlesztő és Képző Központok közreműködésével, az általuk megvalósított programok és képzések eredményeiről, fejlesztési lehető-ségeiről.

Felelős: oktatási miniszter
gazdasági miniszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.2. Agrárgazdasági programok

3.2.1. A hátrányos helyzetű — köztük cigány — családok megélhetésének elősegítése érdekében a szociális föld-program további működtetése, bővítése és kiterjesztése szükséges a települési és cigány kisebbségi önkormány-zatok, szervezetek közreműködésével és a Magyarországi Cigányokért Közalapítvány bevonásával.

A kibővített, működő szociális földprogramok tapaszta-latairól évenként több megyére kiterjedő hatásvizsgálat alapján tájékoztatót és a fejlesztésre vonatkozóan javas-latot kell készíteni.

Felelős: szociális és családdügi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.2.2. Az Országos Cigány Önkormányzat által javasolt, kistérségekben indított szociális földprogramok modell-kísérleteit folytatni kell, a programok tapasztalatairól, az érintett családok megélhetési feltételeinek változásáról a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként tájékoztatót készít a Cigányügyi Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: szociális és családdügi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.2.3. A szociális földprogramokban résztvevők gazdál-kodóvá, őstermelővé, illetve vállalkozóvá válásának elő-segítése érdekében képzési és szaktanácsadói szolgálta-tásokat kell nyújtani, bevonva a Földművelésügyi és Vidék-fejlesztési Minisztérium illetékességi körében működő falugazdász szervezeteket. A képzési, szaktanácsadási szol-gáltatások alkalmazásáról, az elindított programok tapasz-talatairól a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évente tájé-koztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: szociális és családdügi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.2.4. Az állami tulajdonban maradt mezőgazdaságilag művelhető területeknek a szociális földalapba történő átadásának lehetőségéről folytatott felmérés alapján meg kell vizsgálni — a szociális földprogram bővítése céljából — a földterület biztosításának egyéb lehetőségeit, és ki kell dolgozni az ehhez szükséges jogi szabályozást.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter
szociális és családdügi miniszter
Határidő: 2001. december 31.

3.3. Térségfejlesztés

3.3.1. A Megyei Területfejlesztési Tanácsok, valamint a Megyei Munkaügyi Központok bevonásával olyan térségi

támogatási rendszerek kidolgozása szükséges, amelyek felhasználásával komplex fejlesztési programok indíthatók a hátrányos helyzetű rétegek — köztük a cigányság — foglalkoztatási körülményeinek javítása érdekében.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
gazdasági miniszter
szociális és családtügyi miniszter
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.3.2. A területfejlesztés központi előirányzatából, központi feladatként, — olyan településeken, ahol a lakónépességen belül jelentős részarányt képviselnek a halmozottan hátrányos helyzetű rétegek, köztük a cigány kisebbség közösségeinek tagjai — külön támogatást kell biztosítani a regionális, megyei és helyi válságkezelő programok önerős részarányának kiegészítésével a területfejlesztési programok megvalósítására.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente május 31.
és december 31.

3.3.3. Tájékoztató fórumokat, képzéseket és szaktanácsadási szolgáltatásokat kell szervezni — a vidékfejlesztés képzési rendszerével együttműködve, az érintett régiókban működő megyei területfejlesztési tanácsok és a megyei munkaügyi központok közreműködésével, az Országos Cigány Önkormányzat, a Gazdasági Minisztérium, a Szociális és Családtügyi Minisztérium, a Belügyminisztérium, valamint a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal bevonásával — a települési önkormányzatok illetékesei, a cigány kisebbségi önkormányzatok, szervezetek vezetői és képviselői számára azért, hogy a hátrányos helyzetű cigányság nagyobb arányban vehessen részt a helyi és regionális jellegű fejlesztési programokban.

A képzési programok, tréningek, szolgáltatások tapasztalatairól a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évente tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
gazdasági miniszter
szociális és családtügyi miniszter
belügyminiszter
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.3.4. A megyei területfejlesztési tanácsok által támogatott eddigi programokat elemezni és értékelni kell abból a szempontból, hogy azok mennyiben enyhítik a tartós

munkanélküliséget, milyen mértékben és hatékonysággal érik el azokat a településeket, ahol a lakosságon belül jelentős részarányt képviselnek az átlagosnál rosszabb életkörülmények között élő cigány kisebbségi közösségek tagjai. Az értékelés tapasztalatait a következő évi pályázati célok meghatározásakor figyelembe kell venni.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára
szociális és családtügyi miniszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

3.3.5. Fel kell kérni a megyei területfejlesztési tanácsokat arra, hogy szervezeti és működési szabályzatuk kiegészítésével tegyék lehetővé a cigány közösségek szakmai érdekképviselésének jelenlétét — tanácskozási joggal — a testület ülésein. A cigány származású és szakmailag felkészült képviselő személyére az Országos Cigány Önkormányzat egyetértésével a miniszter tesz javaslatot.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
Határidő: 2001. június 30.

4. Szociális, egészségügyi és lakásprogramok

4.1. A cigány lakosság egészségi állapotának javítása, valamint az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során előforduló hátrányos megkülönböztetést eredményező gyakorlatok megszüntetése érdekében kutatási programot kell indítani a cigány lakosság egészségi állapotmutatóiról, az egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények és az érintett lakosság kapcsolatáról. Vizsgálat alapján az egészségpolitikai stratégiához kapcsolódóan szakmai programot kell kidolgozni.

Felelős: egészségügyi miniszter
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: a kutatási program megvalósításának
határideje: 2001. december 31.
a szakmai program kidolgozásának
határideje: 2002. március 31.

4.2. Javítani kell a népegészségügyi szempontból is fontos, prevenciót szolgáló különböző szűrő-gondozó szolgáltatások eredményességét. Bővíteni kell a szakmailag indokolt egészségügyi szolgáltatások azon körét, melyeket alátámasztanak a lakosság egészségi állapotfelmérésének adatai. A telepeken vagy telepszerű lakókörnyezetben élő, a környezeti és egészséget veszélyeztető tényezők megszüntetése érdekében, a lakóközösségek, a települési és kisebbségi önkormányzatok bevonásával, szakmai intézkedéseket kell kezdeményezni.

Az egészségi állapot javítására irányuló intézkedések végrehajtásáról, azok eredményességéről a Tárcaközi

Bizottság érintett tagja írásos tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottságnak.

Felelős: egészségügyi miniszter
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
környezetvédelmi miniszter
belügyminiszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente május 31.
és december 31.

4.3. A telepek, telepsterű lakókörnyezetek újratermelésének megakadályozása és visszaszorítása érdekében az elkészült felmérés alapján a telepsterű lakókörnyezetek kiváltására vagy hiányzó alapvető infrastruktúrája fejlesztésére akcióprogramot kell készíteni a megvalósítandó intézkedések és azok finanszírozásának biztosítására. Az akcióprogram középtávú végrehajtást igényel, mely valamennyi érintett bevonásával kerül megvalósításra.

Felelős: földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter
belügyminiszter
egészségügyi miniszter
gazdasági miniszter
közlekedési és vízügyi miniszter
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: a szakmai program elkészítése:
2001. június. 30.

4.4. Ifjúsági és drogprevenciós programok

4.4.1. Az elsősorban cigány fiatalokat tömörítő és érdekeiket képviselő szervezetek vonatkozásában átfogó szociológiai vizsgálatot kell végezni.

Felelős: ifjúsági és sportminiszter
Határidő: 2001. szeptember 30.

4.4.2. A felmérés eredménye alapján a magyarországi cigány fiatalok helyzetét felmérő többéves ifjúságkutatási programot kell kidolgozni.

Felelős: ifjúsági és sportminiszter
Határidő: 2001. november 30.

4.4.3. A szociológiai kutatások eredményei alapján olyan pályázati támogatási rendszert kell kiépíteni, amely figyelembe veszi a cigány fiatalok és szervezeteik sajátosságait.

Felelős: ifjúsági és sportminiszter
Határidő: 2001. december 31.

4.4.4. A cigányság és a kábítószer-fogyasztás szociológiai összefüggései tárgykörben kutatási programot kell szervezni és lebonyolítani.

Felelős: ifjúsági és sportminiszter
Határidő: 2001. november 30.

4.4.5. A cigány származású szociális munkásokat be kell vonni az addiktológiai képzésbe, illetve az ilyen tevékenységet végző szolgáltatók működését támogatni és szakmailag segíteni kell.

Felelős: ifjúsági és sportminiszter
Határidő: 2001. november 30.

5. Diszkriminációellenes programok

5.1. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 45. §-ban foglaltak alapján folyamatosan vizsgálni kell a hátrányos megkülönböztetés tilalmát tartalmazó jogszabályok gyakorlati hatályosulását. A vizsgálat tapasztalatairól a Tárcaközi Bizottság tagjai évente tájékoztatót készítenek a Tárcaközi Bizottság részére.

A vizsgálatok eredményei alapján a szükséges jogszabály-módosítási feladatokat el kell végezni. Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy a különböző szabályozási területeken a jövőbeni jogalkotás biztosítsa, illetőleg segítse elő a diszkriminációmentes gyakorlat érvényesülését.

Felelős: az érintett miniszterek
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

5.2. Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a cigány kisebbséghez tartozókkal kapcsolatos rendőri magatartás jogszerűségét. Ennek tapasztalatairól, a megoldásokra vonatkozó intézkedési tervekről a Cigányügyi Tárcaközi Bizottság érintett tagja évente tájékoztatót készít.

Felelős: belügyminiszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

5.3. A rendészeti szervek graduális és posztgraduális képzésében — a diszkriminációmentes, humánus szolgáltatásnyújtás érdekében — a cigányságra vonatkozó társadalomtörténeti, kulturális, szociológiai stb. ismereteket a gyakorlati alkalmazás szintjén kell oktatni. A képzések tapasztalatairól, azok fejlesztési lehetőségeiről a Cigányügyi Tárcaközi Bizottság érintett tagja évente tájékoztatót készít a Cigányügyi Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: belügyminiszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

5.4. Folytatni kell a rendészeti vezetőképzésben, felső és középszintű szinten — konfliktuskezelésre szakosodott külföldi és hazai szervezetek közreműködésével — az előítéletességből adódó konfliktusok kezelését és megelőzését célzó technikák oktatását. A képzések tapasztalatairól, azok fejlesztési lehetőségeiről a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évente tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: belügyminiszter
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

5.5. A cigányság érdekérvényesítési lehetőségének javítása, valamint a hátrányos megkülönböztetés megelőzése és megszüntetése érdekében a jogvédő, valamint konfliktus megelőzést és -kezelést végző szervezetek, intézmények tevékenységét támogatni szükséges. A feladat végrehajtásáról a Tárcaközi Bizottság érintett tagja évente tájékoztatót készít a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal
elnöke

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

6. A cigánysággal kapcsolatos kommunikációs munka feladatai

6.1. Kezdeményezni kell a cigány kisebbségi médiát támogató alapítványok, közalapítványok és intézmények tevékenységének összehangolását a folyamatos együttműködés és a források hatékony felhasználása érdekében. A Tárcaközi Bizottság érintett tagja évenként elemző tájékoztatót készít a különböző támogatási formák alapján működő tömegkommunikációs programokról a Tárcaközi Bizottság részére.

Felelős: Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke
Miniszterelnöki Hivatal közigazgatás
és területpolitikai ügyekért felelős
politikai államtitkára
Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériumának minisztere
oktatási miniszter

Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

6.2. A többségi társadalom reális cigánysággképének alakítása érdekében stratégiai tervet kell kidolgozni az Országos Cigány Önkormányzattal együttműködve, kéri a médiaszakértők véleményét is.

Felelős: Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériumának minisztere
oktatási miniszter
Miniszterelnöki Hivatal kommunikációért
felelős politikai államtitkára
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: 2001. december 31.

6.3. A külföldi közvélemény tájékoztatása céljából idegen nyelvű tájékoztató dokumentumokat kell készíteni a nemzetközi tájékoztató és döntéshozó szervezetekhez történő eljuttatás céljából.

Felelős: külügyminiszter
Miniszterelnöki Hivatal kommunikációért
felelős politikai államtitkára
Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: 2001. december 31.

6.4. A cigányság életkörülményeinek, társadalmi helyzetének javítására irányuló középtávú intézkedéscsomag végrehajtásával kapcsolatosan kommunikációs tervet kell kidolgozni.

Felelős: Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke
Miniszterelnöki Hivatal kommunikációért
felelős politikai államtitkára
külügyminiszter

Határidő: folyamatos
kommunikációs terv kidolgozása:
évente december 31.

6.5. A cigány kisebbségi önkormányzatok, szervezetek képviselői részére a cigány lakosság és a különböző intézményrendszerek közötti kommunikáció és együttműködés elősegítése érdekében, valamint hogy megfelelő ismereteket szerezzenek a kisebbségi oktatás területén meglévő jogaikról, azok gyakorlásának módjáról képzéseket, tanácskozásokat kell szervezni, az Országos Cigány Önkormányzat bevonásával.

Felelős: Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke
Határidő: folyamatos
a tájékoztató elkészítése: évente december 31.

A Kormány 1074/2001. (VII. 13.) Korm. határozata

az egységes digitális rádió-távközlő rendszer (EDR) kialakításáról

A Kormány a készenléti és a kormányzati felhasználói kör rádiókommunikációs igényeinek kielégítése céljából elrendeli a schengeni követelményeknek megfelelő és az ETSI/TETRA szabvány szerinti egységes digitális rádió-távközlő rendszer (a továbbiakban: készenléti TETRA-rendszer) kiépítését.

Ennek érdekében

1. A Kormány a zártcélú távközlő hálózatokról szóló 50/1998. (III. 27.) Korm. rendelet 2. §-ának (2) bekezdése alapján engedélyezi, hogy a készenléti TETRA-rendszer hálózatgazdája a közlekedési és vízügyi miniszter legyen. Felhívja, hogy kössön megállapodást a Magyar Posta Rt.-vel a készenléti TETRA-rendszer kiépítésére, üzemeltetésére, a folyamatos technológiai követésre, valamint ezek pénzügyi fedezetének biztosítására. Tudomásul veszi, hogy a Magyar Posta Rt. és a Magyar Fejlesztési Bank 1 Mrd Ft

alaptőkéjű gazdasági társaságot hoz létre postai többségű tulajdonnal a beruházás lebonyolítására.

Felelős: közlekedési és vízügyi miniszter
Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

Határidő: azonnal

2. A készenléti TETRA-rendszer kiépítésének első fázisában az országos lefedettséget biztosító hálózatot (alaphálózatot) kell kiépíteni, és ezt követően folyamatosan biztosítani kell a végfelhasználói igények különböző alkalmazásoknak megfelelő kielégítését.

Felelős: közlekedési és vízügyi miniszter

Határidő: az alaphálózat kiépítésére: 2002. december 31.

3. A készenléti TETRA-rendszert minden kormányzati és készenléti szervezet a rendszer működtetésével kapcsolatosan felmerülő költségek térítése ellenében jogosult és — készenléti feladatai tekintetében — köteles használni. A Kormány felkéri az önkormányzatokat és az ügyészi szervezetet, hogy készenléti feladataik tekintetében a TETRA-rendszert használják.

Felelős: az érintett minisztériumok és szervezetek vezetői

Határidő: a rendszer kiépítését követően folyamatos

4. Meg kell határozni, hogy a készenléti TETRA-rendszer kiépítése milyen jogszabályi változtatásokat igényel és ezekre javaslatot kell tenni.

Felelős: Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter
informatikai kormánybiztos
érintett miniszterek

Határidő: 2001. szeptember 30.

5. Meg kell határozni a készenléti TETRA-rendszerrel összefüggő biztonsági és védelmi követelményeket, feltételeket, így különösen a rendszerrel kapcsolatos nemzeti rejtjelező eszközök fejlesztésének szükségességét, használatát, továbbá a titkos információgyűjtésre vonatkozó specifikus alapelveket és a teendő intézkedéseket.

Felelős: polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter

Határidő: 2001. október 15.

6. Meg kell határozni, hogy a készenléti TETRA-rendszer kialakítása során a jelenleg működő zártcélú távközlési rendszerek milyen módon integrálhatóak racionálisan a készenléti TETRA-rendszerbe.

Felelős: Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter
informatikai kormánybiztos
érintett miniszterek

Határidő: 2001. október 15.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1075/2001. (VII. 13.) Korm. határozata

**az oktatási miniszter kormányzati felelősségi körébe
tartozó egyes közalapítványok alapító okiratainak
módosításáról**

A Kormány

1. megtárgyalta az oktatási miniszter kormányzati felelősségi körébe tartozó egyes közalapítványok alapító okiratainak módosításáról szóló előterjesztést és egyetért az Esélyt a Tanulásra Közalapítvány és a Tempus Közalapítvány alapító okiratainak módosításaival;

2. felhatalmazza az oktatási minisztert, hogy az 1. pontban meghatározott közalapítványok alapító okiratainak módosításával összefüggésben a bírósági nyilvántartásba vétel során az alapító nevében eljárjon;

Felelős: oktatási miniszter

Határidő: azonnal

3. megbízza az oktatási minisztert, hogy az 1. pontban meghatározott közalapítványok módosított alapító okiratainak — a bírósági nyilvántartásba vételét követően — a Magyar Közlönyben történő közzétételükről gondoskodjon.

Felelős: oktatási miniszter

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

Határidő: a jogerős bírósági nyilvántartásba vételt követően

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1076/2001. (VII. 13.) Korm. határozata

**az Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási
Részvénytársaság Szervezeti és Működési
Szabályzatának jóváhagyásáról szóló
1125/1999. (XII. 13.) Korm. határozat
módosításáról**

A Kormány az állam tulajdonában lévő vállalkozói vagyon értékesítéséről szóló 1995. évi XXXIX. törvény 20. §-a alapján az Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási Részvénytársaság Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1125/1999. (XII. 13.) Korm. határozat mellékletét (a továbbiakban: M.) az alábbiak szerint módosítja.

1. Az M. 3. § (4) bekezdése a következők szerint módosul:
(Az ÁPV Rt. Igazgatósága dönt:)

„(4) értékhátortól függetlenül a zártkörű pályázat elrendelése, az Épt. szerinti nyilvános és zártkörű forgalomba hozatal és a tőzsdei értékesítés,”

2. Az M. 3. § (8) bekezdésében a „befektetési rendeltetésű alap” szövegrész helyébe a „befektetési alap” lép.

3. Az M. 3. § (12) bekezdésében „...az ÁPV Rt.-hez rendelt társaságok privatizációjához kapcsolódó kezesség, szavatosság...” szövegrész helyébe az „...az ÁPV Rt.-t terhelő kezességet, szavatosságot eredményező döntés...” lép.

4. Az M. 4. § (2) bekezdése a következők szerint módosul:

(4. § Az ÁPV Rt. Igazgatósága irányítási, ellenőrzési és tájékoztatási tevékenysége keretében:)

„(2) Az ÁPV Rt. számviteli törvényben megfogalmazottak szerint összeállított éves beszámolójának, a hozzárendelt vagyonról szóló éves beszámolójának, valamint az éves üzleti-pénzügyi tervének, továbbá az elkülönített vagyonnyilvántartás rendjének elfogadása és azok felterjesztése a részvényesi jogok gyakorlójához jóváhagyásra.”

5. Az M. 4. § (8) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) Az Igazgatóság a 3. § (1), (2) a), (2) e), (4), (5), (7)—(8), (10), (12)—(14), (22), (23) és (24) bekezdéseiben megállapított hatáskörét a vezérigazgatóra és az Ügyvezetésre átruházhatja.”

6. Az M. 27. § (3) bekezdése az alábbiak szerint módosul:

„(3) Az Ügyvezetés üléseiről jegyzőkönyv készül, amelynek tartalmaznia kell az Ügyvezetés által a döntési hatáskörébe tartozó ügyekben hozott határozatokat.”

7. Az M. 28. § (6) bekezdésének első mondata a következők szerint módosul:

„(6) Az (1)—(4) bekezdésekben megállapított döntési hatásköröket az Ügyvezetés a vezérigazgató-helyettesekre átruházhatja.”

8. Az M. 37. § (21) bekezdése helyébe a következő szöveg lép:

(37. § A vezérigazgató az irányítási, tájékoztatási és ellenőrzési tevékenysége keretében:)

„(21) irányítja és felügyeli az ÁPV Rt. székházával kapcsolatos működési feladatokat, az ÁPV Rt. biztonsági és logisztikai tevékenységét, valamint az informatikai rendszer üzemeltetését.”

9. Az M. IV. fejezet 6. cím alatti rendelkezések helyébe az alábbi rendelkezések lépnek:

„43. § Ellátja az ÁPV Rt. saját és hozzárendelt vagyonával kapcsolatos pénzügyi és számviteli tevékenység irányítását és ellenőrzését.

44. § Irányítja az ÁPV Rt. portfóliójába tartozó részvények és értékpapírok őrzését, nyilvántartását és kezelését.

45. § Ellátja az ÁPV Rt. működésével, saját és hozzárendelt vagyonával kapcsolatos közgazdasági tevékenység szakmai irányítását és ellenőrzését, valamint a tulajdonosi ellenőrzést, irányítja az ÁPV Rt. saját és hozzárendelt vagyonával kapcsolatos stratégiai tervezési és elemzési tevékenységet.”

46. § Kialakítja és működteti az ÁPV Rt. kockázatkezelési rendszerét (üzleti- és működési kockázatok).

47. § Ellátja az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonával kapcsolatos könyvvizsgálati vagyonértékelési és üzletértékelési munka felülvizsgálatát, szakmai irányítását és koordinálását.

48. § Irányítja a kontrolling tevékenységet, a hozzárendelt vagyonhoz kapcsolódó kontrolling feladatokat, elemzi, értékeli az ÁPV Rt. hozzárendelt vagyonába tartozó társaságok vagyoni, jövedelmi, pénzügyi helyzetét.

49. § Felügyeli az állami támogatás EU konformitásával, a PHARE támogatással és az EU előcsatlakozási alapokkal kapcsolatos feladatok végrehajtását.

50. § Ellátja az informatikai fejlesztésekkel kapcsolatos feladatokat.

51. § (1) Dönt a vezető jogtanácsossal együttesen a jogszabályokon alapuló és a jogerős bírósági ítéletek alapján előírt kötelezettségek kifizetéséről, ha a kifizetendő összeg nem éri el a 250 M Ft-ot.

(2) Ellenjegyzi a vezető jogtanácsos 50 M Ft és 250 M Ft közötti, a 71. § szerinti ügyekben egyedi értékre vonatkozó pénzügyi, illetve anyagi kötelezettségvállalását.

52. § Ellát minden olyan feladatot, amelyet Igazgatósági határozatok vagy belső utasítások a hatáskörébe utalnak.”

10. Az M. 71. §-a az alábbiak szerint módosul:

„71. § A vezető jogtanácsos a jogi-szakmai tevékenységéhez kapcsolódóan — ideértve a peren kívüli és perbeli egyezség létrehozására vonatkozó döntést is — 50 M Ft egyedi ügyértékig önállóan, 250 M Ft egyedi ügyértékig a gazdasági vezérigazgató-helyettes ellenjegyzésével — figyelemmel a 45. §-ban foglaltakra is — jogosult pénzügyi, illetve anyagi kötelezettségvállalásra.”

11. Az M. kiegészül egy új 71/C. §-sal az alábbiak szerint:

„71/C. § Irányítja az ÁPV Rt. részére benyújtott kárpótlási jegyek őrzését, nyilvántartását, kezelését, valamint a jogszabálynak megfelelő megsemmisítését.”

12. Ez a határozat a közzététele napján lép hatályba. Egyidejűleg az M. 42. §-ának (6) bekezdése hatályát veszti.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1077/2001. (VII. 13.) Korm. határozata

**a 2001-ben Békésy György Posztdoktori Ösztöndíjban
és Széchenyi István Ösztöndíjban részesíthetők
számáról**

1. A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény 10/A. § (4) bekezdésének felhatalmazása alapján a Kormány a 2001-ben Békésy György Posztdoktori Ösztöndíjban részesíthetők számát 150 főben, a Széchenyi István Ösztöndíjban részesíthetők számát 250 főben határozza meg.

2. A Kormány felhívja az oktatási minisztert, hogy a 2002-ben Békésy György Posztdoktori Ösztöndíjban és Széchenyi István Ösztöndíjban részesíthetők számának meghatározását készítse elő.

Felelős: oktatási miniszter

Határidő: folyamatos

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1078/2001. (VII. 13.) Korm. határozata

**a hosszú távú roma társadalom- és kisebbségpolitikai
stratégia irányelveit tartalmazó vitaanyag elfogadásáról
és társadalmi vitájáról**

A Kormány elfogadta a hosszú távú roma társadalom- és kisebbségpolitikai stratégia irányelveiről szóló vitaanyagot.

1. A Kormány megbízza a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatalt, hogy szervezzon széles körű (romákat és nem romákat egyaránt érintő) társadalmi vitát a hosszú távú roma társadalom- és kisebbségpolitikai stratégia irányelveit tartalmazó vitaanyagról.

Felelős: Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal elnöke

Határidő: 2001. november 30.

2. A társadalmi vitát követően véglegesíteni kell a hosszú távú roma társadalom- és kisebbségpolitikai stratégiát és elfogadásra az Országgyűlés elé kell terjeszteni.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMÉNYEK

**A Központi Kárrendezési Iroda
k ö z l e m é n y e
a 2001. augusztus 27-től szeptember 8-ig
terjedő időszak
— II/1. földalapra vonatkozó —
termőföld árveréseiről**

A megyei (fővárosi) kárrendezési irodák 2001. augusztus 27-től szeptember 8-ig terjedő időszakra eső termőföld árverési hirdetményeit az 1995. évi LXIII. törvény 1. §-ával módosított 1991. évi XXV. törvény 27. §-ának (2) bekezdése alapján (II/1. földalap) az alábbiakban tesszük közzé:

Tájékoztató az árverések fontosabb szabályairól

1. Az ingatlanok tehermentesen kerülnek árverésre, kivéve az 1991. évi XXV. törvény 25. §-ának (1) bekezdésében meghatározott AK értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással csökkentett összegű megtérítésének kötelezettségét.

2. Az ingatlanok adatai és térképe az ingatlan fekvése szerinti önkormányzat hirdetőtábláján és a gazdálkodó szervezetnél, valamint az árverés helyszínén megtekinthetők.

3. Az ingatlanok AK értékben kerülnek árverezésre. Amennyiben az igénybejelentés alapján egyezség jön létre, úgy az 1000 Ft/AK értékben kerül átszámításra, az egyezség tényét az árverésen be kell jelenteni; ha egyezség nem jön létre, egy AK érték az 1991. évi XXV. törvény 22. §-ának (1) bekezdése alapján 3000 Ft/AK kikiáltási áron indul.

4. Az árverésen a vételre szánt kárpótlási jegyet (banki letéti igazolást) letétbe kell helyezni, amelynek 20%-a az árverési előleg, amely a vételárba beszámít vagy visszaadásra kerül.

5. Az árverésen az 1995. évi LXIII. törvény 1. §-ának — a II/1. földalapra vonatkozó — (2) bekezdése alapján az öt megillető kárpótlási jegyekkel és/vagy banki letéti igazolással az a kárpótlásra jogosult vehet részt:

a) akinek az állandó lakhelye 1991. június 1-jén az érintett településen volt, és jelenleg is ott rendelkezik állandó bejelentett lakhellyel, vagy

b) a kárpótlás alapjául szolgáló termőföld tulajdona a település közigazgatási határán belül volt.

Az árverésen részt venni kívánó jogosultak egyrészt személyi igazolványukkal vagy önkormányzati igazolással bizonyíthatják a lakhely szerinti illetékességüket, másrészt a megyei kárrendezési hivatal által hozott határozattal igazolhatják, hogy a kárpótlás alapjául szolgáló termőföld az adott település közigazgatási határán belül volt. A kárpótlás alapjául szolgáló termőföld fekvését a földhivatal, illetve a megyei kárrendezési iroda is igazolhatja, amennyiben ez a határozatból nem derül ki.

Meghatalmazással árverező személy esetében a fenti igazolásokat — a meghatalmazó nevére kiállítva — az adatfelvételnél szintén be kell mutatni.

Az árverésen mezőgazdasági vállalkozást támogató utalvánnyal tulajdont szerezni nem lehet.

Az árverésen való részvétel jogosultságát igazolni kell; a jogosultságot igazolni nem tudó személyt az árverésen való részvételből ki kell zárni.

Figyelmeztetés

Árverezni a 104/1991. (VIII. 3.) Korm. rendelet 28., 29. és 30. §-ai alapján személyesen, meghatalmazott útján vagy — több kárpótlásra jogosult esetén — együttesen lehet. A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni.

A 104/1991. (VIII. 3.) Korm. rendelet 33. §-ának (5) bekezdése alapján az árverés vezetője kizárja a további árverésből azt az árverezőt, aki az ajánlat lezárását követően nem él vételi jogával. A kizárt személy az árverési előlegét elveszti. Az elvesztett árverési előleg az államot illeti meg.

A vételi jogot csak az a jogosult gyakorolhatja, aki kötelezettséget vállal a termőföld mezőgazdasági hasznosítására (fertőzésmentes és gyommentes állapotban tartására), és arra, hogy a termőföldet a mezőgazdasági termelésből öt éven belül nem vonja ki. Amennyiben vállalt kötelezettségét a tulajdonszerzéstől számított öt éven belül megszege, a termőföld kártalanítás nélkül állami tulajdonba kerül, és árverés útján lesz értékesítve.

A kárpótlásra jogosult tanyatulajdonost, a tanyája körüli termőföldre az árverés során elővásárlási jog illeti meg.

A vételi jog alapján szerzett termőföldnek a tulajdonszerzéstől számított három éven belül történő elidegenítéséből származó bevételnek termőföldre fordított értéknövelő beruházási kiadásokkal csökkentett részét teljes egészében az elidegenítés évében kell a tulajdonosnak a személyi jövedelemadó alapjául szolgáló összjövedelméhez hozzászámítani. Bevételnek az illetékkiszabás alapjául szolgáló forgalmi értéket kell tekinteni.

Az árverésen bármely okból meg nem jelenő kárpótlásra jogosult később, a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot

nem érvényesíthet; ebből az okból az árverés eredménye nem változtatható meg.

Árverési kifogást nyújthat be az árverésen részt vevő árverező, továbbá az árverésből kizárt személy az árverés lezárását követő három napon belül a Központi Kárrendezési Irodához.

A kárpótlásra jogosult az általa megvásárolt termőföld AK értékben ki nem fejezett értéknövekedésének állami támogatással és az amortizálódott hányaddal csökkentett összegű megtérítésére köteles a földet az árverésen eladó részére.

A termőföld hasznosítását és védelmét szolgáló és/vagy a termőföld értékét növelő meliorációs, öntözési és utépítési beruházások esetében a beruházási költségeknek az állami támogatással és az amortizálódott hányaddal csökkentett értékét kell a földet kiadó részére megtéríteni. A gazdálkodó szervezet által elvégzett számítás helyességét a kárrendezési iroda ellenőrzi.

A vételi jog gyakorlásával tulajdonba kerülő termőföld új tulajdonosa a földet átadó gazdálkodó szervezet részére köteles megtéríteni az új gazdasági évet előkészítő, szükséges fő gazdasági munkáknak (szántás, talajerő-visszapótlás), zöldleltári értékeknek (pl. 3 évnél nem idősebb takarmányvetés) a gazdálkodó szervezet táblatorzskönyve alapján számított ellenértékét. A térítés mértékében és módjában az új tulajdonos és a gazdálkodó szervezet állapodik meg.

A vételi jog gyakorlásával tulajdonba kerülő földeket az annak fekvése szerint illetékes körzeti földhivatal adja birtokba.

A gazdálkodó szervezet hozzájárulásával a földhivatal birtokba adja a termőföldet akkor is, ha a birtokbaadás egyéb feltételei fennállanak, de a jogosult az elismert tartozását nem fizette meg, vagy részletfizetésben állapodott meg.

Felhívjuk a tisztelt árverezni szándékozók figyelmét, hogy a *Tájékoztató az árverés fontosabb szabályairól*, valamint, hogy e *Figyelmeztetés* az összes termőföld árverési hirdetménnyel kapcsolatban figyelembe veendő.

Központi Kárrendezési Iroda

Fejérmegye

A Központi Kárrendezési Iroda MEZOKOMÁROM községben, a Győzelem Mezőgazdasági Szövetkezet, Lajoskomárom használatában (kezelésében) lévő termőföldterületből a Magyar Állam által kijelölt földrészletre az

árverést kitűzi.

1. Az árverés helye: Mezőkomárom, Művelődési Ház
2. Az árverést a Fővárosi Kárrendezési Iroda közreműködésével tartjuk meg.
3. Az árverés ideje: 2001. augusztus 28., 11 óra.

4. Az árverésre kerülő földrészletek:

Település: Mezőkomárom

Helyrajzi szám	Terület	Művelési ág	Aranykorona érték	Korlátozó intézkedés	
				megnevezése	értéke
02/10	7459 m ²	szántó	24,61		
015/3	5029 m ²	erdő	1,56	Társult művelés	
018 a	1916 m ²	nádas	3,33		
018 b	1571 m ²	erdő	0,49	Társult művelés	
018 c	6740 m ²	legelő	5,59		
018 d	4 ha 1029 m ²	rét	66,65	Községi mintatér	
018 f	1 ha 5845 m ²	szántó	38,50		
018 g	1677 m ²	nádas	2,92		
018 h	2900 m ²	nádas	5,05		
0126/18	1 ha 7400 m ²	szántó	42,28		
0164/1 a	4 ha 4830 m ²	szántó	131,27		
0164/1 b	787 m ²	legelő	0,65		
0166/1	3796 m ²	szántó	12,53		
0166/2	4 ha 438 m ²	szántó	133,45		

Dr. Györe Attila s. k.,
irodaigazgató

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Tolna Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(7100 Szekszárd, Augusz Imre u. 7.)**

h i r d e t m é n y e i

Az FVM Tolna Megyei Földművelésügyi Hivatala — a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1999. évi XLIX. törvénnyel módosított 1993. évi II. törvény 4/B. § (5) bekezdése alapján —

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a Kaposvölgye Mezőgazdasági Szövetkezet, Szakály (felszámolás alatt) használatában lévő, részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Regöly, Művelődési Ház

A sorsolás ideje: 2001. augusztus 15., 9.30 óra.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Regöly

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0214/1-ből	gyep (rét)	1,2991	31,57	
191	szántó, gyep (rét)	2,0178	43,38	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
410	beépítetlen terület	0,1132	5,89	
412/1	beépítetlen terület	0,0670	3,49	
447	beépítetlen terület	0,1929	10,05	
1293	beépítetlen terület	0,0978	5,09	
1404	kert	0,0504	1,58	
1421	szántó	0,2181	5,87	
1443	kert	0,0651	2,04	
1652/1	gyep (legelő)	1,2945	12,17	
1656	szőlő, gye (legelő)	0,1631	4,69	
1657/2	gyep (legelő)	1,0430	7,30	
1659	szőlő, gye (legelő)	0,1268	2,22	
1688/2	gyep (rét)	0,0996	2,86	
1696/2	gyep (rét)	0,1810	5,19	
1708/2	gyep (legelő)	0,5626	5,29	
1715	gyep (rét)	0,4246	10,32	
1854	szőlő	0,1438	4,00	
1855/2	gyep (rét), gyümölcsös, kert	1,8081	44,41	
1857	gyep (legelő)	0,1384	1,30	
1866/6	szántó	0,2569	6,91	
1934	gyep (rét)	0,1983	4,82	
1935	gyep (rét)	0,0495	1,20	
1943	kert, szőlő	0,1782	3,57	
1968/3	gyep (legelő)	0,1884	1,77	
1968/5	gyep (legelő)	0,2818	2,65	

Település: Szakály

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
011-ből	gyep (rét), erdő	0,3167	8,50	
012-ből	szántó, gye (legelő)	0,0722	1,11	
019/24	gyep (rét)	1,2781	36,68	
021/41	szántó, gye (rét)	1,1547	41,21	
030/2	gyep (legelő)	0,4320	5,40	
070/9-ből	szántó	0,0692	1,79	
070/10-ből	erdő, gye (rét, legelő)	0,0201	0,20	

Település: Miszla

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0192/2-ből	szántó, erdő	4,5115	123,41	
0198	szántó	0,1104	3,07	
0200/1	szántó, erdő, gye	16,1317	369,51	
0202	erdő	0,3653	1,53	
0204/1-ből	szántó, erdő, gye	5,9585	99,03	
0208	gyep (rét)	0,6224	9,71	
0210	gyep (legelő)	7,6091	83,49	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0246/1	erdő	30,4368	158,27	
0278/2	erdő	0,4315	1,81	
13	szántó	3,6125	100,43	
60-ból	beépítetlen terület	0,0115	0,40	
61	beépítetlen terület	0,0360	1,25	
62	beépítetlen terület	0,0360	1,25	
76	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
77	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
78	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
79	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
80	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
81	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
82	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
83	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
84	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
85	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
86	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
87	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
88	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
89	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
90	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
91	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
92	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
93	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
94	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
95	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
96	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
97	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
98	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
99	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
100	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
101	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
102	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
103	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
104	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
105	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
106	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
107	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
108	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
109	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
110	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
111	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
112	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
113	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
114	beépítetlen terület	0,0345	1,20	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
115	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
116	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
117	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
118	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
119	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
120	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
121	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
122	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
123	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
124	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
125	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
126	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
127	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
128	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
129	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
130	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
131	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
132	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
133	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
134	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
135	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
136	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
137	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
138	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
139	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
140	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
141	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
142	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
143	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
144	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
145	beépítetlen terület	0,0345	1,20	
148	gyep (rét)	0,5755	16,00	
149	gyep (rét)	0,9747	27,10	
150	gyep (rét)	0,0539	0,56	
151	gyep (rét)	0,1079	3,00	
153	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
154	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
156	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
157	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
158	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
159	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
164	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
165	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
166	beépítetlen terület	0,1079	3,75	
167	beépítetlen terület	0,1079	3,75	

Település: Keszőhidegkút

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
02-ből	szántó	0,1297	3,16	
023	szántó	0,1500	3,14	
066/2	gyep (legelő)	0,0611	0,30	
091-ből	gyep (legelő)	0,4566	4,43	
42/2	beépítetlen terület	0,1424	4,95	
42/3	beépítetlen terület	0,3866	13,45	
43/4	beépítetlen terület	0,2028	7,05	
49/1	beépítetlen terület	0,1781	6,19	
58/11	beépítetlen terület	0,0696	2,42	
58/13	beépítetlen terület	0,2347	8,16	
173	beépítetlen terület	0,0309	1,07	
174	beépítetlen terület	0,0259	0,90	
181	beépítetlen terület	0,0230	0,80	
183	beépítetlen terület	0,0388	1,35	
202	beépítetlen terület	0,0216	0,75	
203	beépítetlen terület	0,0439	1,52	
236	beépítetlen terület	0,0432	1,50	
331	beépítetlen terület	0,0309	1,07	
352	beépítetlen terület	0,0022	0,07	
353	beépítetlen terület	0,0766	2,66	
359	beépítetlen terület	0,0406	1,41	
379	beépítetlen terület	0,0482	1,67	
388	beépítetlen terület	0,0698	2,42	
391	beépítetlen terület	0,0417	1,45	
393	beépítetlen terület	0,0565	1,96	
397	beépítetlen terület	0,0813	2,82	
398	beépítetlen terület	0,0824	2,86	
401	beépítetlen terület	0,0809	2,81	
424	beépítetlen terület	0,0043	0,14	
434	beépítetlen terület	0,0662	2,30	
435	beépítetlen terület	0,0043	0,14	
1002	gyep (legelő)	0,0723	0,70	
1003	gyep (legelő)	0,2471	1,21	
1005	gyep (legelő)	0,1960	1,90	
1015	szőlő	0,0723	2,01	
1048	gyep (legelő)	0,0439	0,43	
1049/1	gyep (legelő)	0,0950	0,92	
1061	gyep (legelő)	0,3287	2,63	
1062	gyep (legelő)	0,8053	7,81	
1070/1	gyep (legelő)	0,2831	2,75	
1076/2	gyep (legelő)	0,1201	1,16	
1078	erdő	0,0507	0,26	
1080	erdő	0,0698	0,36	
1082	erdő	0,0888	0,46	

Település: Hőgyész

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0155/21-ből	szántó, erdő, szőlő	0,8460	22,91	
0158/11	gyep (legelő)	0,2900	2,81	
0158/22-ből	szántó, gyep (legelő)	0,0797	1,04	VezetékJog MATÁV Rt.
0211/5-ből	szántó, gyep (rét)	0,1741	3,58	Földmérési jel T. M., Földhivatal

A sorsolás egyidejűleg a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül, ahol a részarány-tulajdonosok címlistája és AK jogosultsága megtekinthető.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg. Az eljárásban érintett részarány-tulajdonosok a sorsolás megkezdését megelőzően egyezséget köthetnek.

Bea József s. k.,
hivatalvezető

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Zala Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(8901 Zalaegerszeg, Kosztolányi u. 10.)**

h i r d e t m é n y e i

Az FVM Zala Megyei Földművelésügyi Hivatala — a földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. § (5) bekezdése alapján —

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a Muraszemenyei Mezőgazdasági Szövetkezet használatában levő, részarány-földtulajdonok helyének meghatározása céljából.

A sorsolás helye: Csörnyeföld, Fő u. 6., Teleház

A sorsolás ideje: 2001. augusztus 16., 9 óra

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Szemenyecsrönye

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
1018	szántó és árok	0,0748	1,50	
02	szántó	0,0249	0,50	
017/5	gyep (legelő)	6,7776	18,98	
020/8	szántó	0,0257	0,34	
020/12	szántó	0,0121	0,16	
020/14	erdő	0,5549	2,33	Özvegyi jog
050/3	erdő	1,7544	7,37	
051	erdő	0,3239	1,36	
061/2	erdő	0,1047	0,44	
062/1	erdő	0,0690	0,29	
068/2	gyep (rét)	0,1000	0,42	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
079/10	szántó	0,3563	7,13	Vezetékjog
079/20	szántó	0,0489	0,98	
0112/1	gyep (legelő)	0,1663	0,58	
0117/2	gyep (rét)	0,2087	5,26	
0121/29	szántó	0,0558	0,74	
0124/1	szántó	0,4029	10,84	
0130/3	szántó	0,1620	4,36	
0130/8	szántó	1,6100	43,31	
0132/1	szántó	0,1411	3,80	
0132/5	szántó	0,0524	1,41	
0180/3	erdő	0,4779	2,01	
0181/3	erdő	0,7982	0,32	
0185/1	erdő, gyep (rét), mocsár	0,8200	8,62	
0190/3	gyep (rét)	0,0480	0,96	Özvegyi jog, holtigtartó haszonélvezeti jog
0190/4	gyep (rét)	0,0680	1,36	Özvegyi jog
0219	gyep (rét)	0,6000	12,00	
0235/1	gyep (legelő)	0,0115	0,06	
0257/4	erdő	0,0032	0,01	
0293/3	gyep (rét)	0,1932	5,20	
0293/21	gyep (rét)	0,6305	16,96	
0293/25	szántó	4,6953	61,98	Bányaszolgalmi jog
0328	erdő és út	0,3431	1,06	
0337	szántó	0,1430	1,09	
0352	gyep (rét)	0,1819	1,71	
0353	gyep (rét)	0,3501	3,29	
1815	gyümölcsös és út, gyep (rét)	0,2512	7,12	
1843	gyep (rét) és út	0,6146	15,49	
1852	gyümölcsös, gyep (rét) és út, kert	0,0232	0,62	
1961/2	gyep (rét)	0,0420	1,06	Átjárási és út szolgalmi jog
2504/1	gyep (rét)	0,1233	3,11	
2516	gyep (rét)	0,0067	0,17	
2551	gyep (rét), saját használatú út, szőlő, erdő	0,9761	17,63	
3260/3	gyep (rét)	0,1072	2,14	
3302	szőlő	0,0238	0,87	
3362	kert, szőlő	0,1239	3,86	
3454	gyep (rét)	0,0749	1,50	
3482	gyep (rét)	0,0293	0,59	
3484	gyep (rét)	0,0782	1,56	
3512	gyep (rét)	0,0475	0,95	
4029	gyep (rét)	0,1138	2,28	
5122	gyep (rét)	0,0117	0,23	
5133	gyep (rét), erdő	0,2697	5,27	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
5223	erdő	0,0366	0,15	
5267	erdő	0,0033	0,01	
5275	erdő	0,0152	0,06	
5405	gyep (rét)	0,0475	1,28	
5416	gyep (rét)	0,2187	4,37	
5427	kert	0,0972	1,28	
5436	gyümölcsös	0,0196	0,68	
5473	gyep (rét) és út	0,0070	0,14	
5490	gyep (rét) és út	0,1503	3,01	
5494	gyep (rét)	0,0196	0,39	
5497	gyep (rét)	0,1638	3,28	
5536/1	gyep (rét)	0,3820	7,64	
5536/2	gyümölcsös	0,0056	0,19	
5542	gyep (rét)	0,1082	2,16	
5548	gyep (rét)	0,3320	6,64	
5573	gyümölcsös	0,0647	2,25	
5578	gyümölcsös	0,0829	2,88	
5625	szántó	0,2567	1,95	
5655	gyep (rét)	0,3060	6,12	
5657	kert	0,0629	0,83	
5689	szőlő	0,2109	12,08	
5725	gyümölcsös	0,0008	0,03	
5737	erdő	0,0086	0,04	
5739	erdő	0,0032	0,01	
5770	gyümölcsös	0,1122	3,70	
5795	gyümölcsös	0,0272	0,90	
5797	gyep (rét)	0,0825	1,65	
5824	erdő	0,0087	0,04	
5832	erdő	0,0342	0,14	
5850	kert	0,0320	0,42	
5901	kert	0,0644	0,85	
5909	gyep (rét), saját használatú út	0,1534	1,93	
5928	szántó	0,1639	2,16	
6040	kert	0,0455	0,60	
6090	kert	0,0569	0,75	
6278	gyep (rét)	0,1338	2,68	
6515	erdő, gyep (rét)	0,0186	0,32	

Település: Kerkaszentkirály

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
011	gyep (legelő)	0,0111	0,10	
016	szántó	0,2064	4,13	
029/14	szántó	0,7274	19,57	Vízvezetési jog

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
047	szántó	0,0075	0,10	
053/4	szántó	1,7637	23,28	
053/21	szántó	0,0959	1,92	
057/1	gyep (rét)	0,0222	0,56	
062	erdő	0,5975	2,51	
067/5	gyep (rét)	2,8708	57,42	Vízvezetési jog
068	szántó, vízállás, gyep (rét)	2,6545	46,84	Özvegyi jog
084	árok, gyep (rét)	1,1555	6,19	
0102/45	szántó, gyep (rét)	0,6486	10,76	
0105	erdő	0,4236	1,78	Özvegyi jog
0113	gyep (legelő)	0,0666	0,60	
0124	gyep (legelő)	0,0777	0,70	
0126	gyep (legelő)	0,0333	0,30	
0136	gyep (legelő)	0,0777	0,70	
0138	szántó	0,4325	5,71	

Település: Kiscsehi

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
02/8	gyep (rét), szántó	0,2630	3,13	
025/1	szántó és út, gyep (legelő)	0,8833	10,64	
032/19	út, erdő, gyep (legelő)	2,9421	6,31	
044/2	erdő	0,0043	0,01	
046/1	gyep (rét)	0,0125	0,20	
050/20	gyep (rét)	0,2441	3,31	
053/3	erdő	0,7000	1,61	
0130/3	gyep (legelő)	2,1980	9,72	Özvegyi jog
0138/3	gyep (legelő)	1,3487	3,24	
666	erdő	0,0275	0,06	

Település: Lasztonya

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0164/1	szántó	0,0188	0,19	
0166/2	erdő	1,0129	3,14	

Település: Lisspeszentadorján

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
04/6	szántó	0,2014	2,03	
04/8	szántó	0,3785	3,82	
07/1	szántó	1,2716	8,90	
07/4	szántó	0,1079	0,76	
07/5	szántó	0,2953	2,07	
08	szántó, erdő	0,0103	0,08	
018/9	gyep (rét)	0,0185	0,20	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
020/1	szántó	0,3492	4,37	
023	szántó	0,2602	3,25	
027	gyep (legelő)	0,6105	1,47	
032/1	gyep (legelő), saját használatú út, szántó	5,4444	47,80	Bányaszolgalmi jog, özvegyi jog
033/2	gyep (rét)	0,2846	3,07	
037/1	gyep (rét), szántó	0,9048	11,24	
039/1	gyep (rét)	0,1164	2,12	
039/5	erdő, gyep (rét), szántó	2,0154	31,14	
040	szántó, gyep (rét)	0,9568	6,88	
041	szántó, gyep (rét), saját használatú út, erdő	1,6745	15,95	
058	gyep (rét)	0,1004	1,08	
063	erdő és árok	0,3914	0,90	
065	erdő, gyep (rét)	0,1080	0,50	
068	erdő és árok	0,2221	0,20	
077/4	gyep (rét)	0,1338	1,45	
078	szántó, gyep (rét), erdő	2,5868	22,95	Özvegyi jog
093	szántó, gyep (rét)	1,2086	9,32	Özvegyi jog
097	szántó, gyep (rét)	0,5514	4,40	
0103	gyep (rét)	0,1651	1,78	
0105	szántó, gyep (rét)	0,5493	4,06	
0107	szántó	3,0660	10,73	
0111	szántó	4,0209	14,07	
0116	szántó	0,0785	0,55	
0123	gyep (rét)	0,4173	4,51	
0136	erdő, gyep (legelő), szántó	1,8960	10,51	Özvegyi jog
0139/1	gyep (rét)	0,2560	2,76	
0154/7	gyep (rét), szántó	2,3019	23,48	
0164	szántó	0,0151	0,27	
0166	szántó, gyep (rét)	0,0389	0,41	
0174	erdő, árok, szántó, gyep (rét)	0,0293	0,20	
0175/1	gyep (rét)	0,2562	2,77	
0175/3	szántó	0,3760	4,70	
0176	szántó	1,2127	8,49	
0177/1	gyep (rét)	0,1651	1,78	
0177/4	gyep (rét)	0,1755	1,90	
0177/6	gyep (rét)	0,0880	0,95	
0178	szántó	0,1456	1,82	
0182/1	gyep (rét)	0,1982	1,86	
0186	erdő és árok	0,1020	0,50	
0188	gyep (rét)	1,1409	26,81	
0198	gyep (rét), szátó	1,0747	9,30	
0199/10	gyep (rét)	0,7387	12,19	
0204	szántó, gyep (legelő)	0,6598	4,44	
0205/10	szántó, gyep (rét)	5,5793	25,53	Földmérési jelek elh.

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0205/13	saját használatú út, szántó, gyeperét	5,1889	39,73	Bányászolgalmi jog
0205/15	szántó	0,8572	3,00	Bányászolgalmi jog
0205/16	szántó, saját használatú út	2,4208	8,16	Bányászolgalmi jog
0208/11	szántó	0,1822	0,64	
0208/12	szántó	0,5175	1,81	Bányászolgalmi jog
0208/13	szántó	0,2824	0,99	Bányászolgalmi jog
0208/15	szántó	0,4805	1,68	Földmérési jelek elh., bányászolgalmi jog
0208/17	gyeperét, szántó	0,2077	2,55	
0210/8	szántó, gyeperét, erdő	4,6817	24,84	
978	gyeperét, erdő	0,2664	1,48	

Település: Murarátka

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
018	gyeperét	0,0634	1,27	
030/4	gyeper (legelő)	0,0801	0,28	
045/2	gyeper (legelő)	0,0419	0,15	
326/2	gyeperét	0,8984	17,97	
335/1	erdő, gyeperét	0,4592	5,75	
387/2	gyeperét	1,3895	27,79	
396/2	gyeperét	1,2016	24,03	
409	gyeperét, erdő	0,4704	4,75	
412	gyeperét, erdő	0,3795	6,50	
488	gyeperét	0,3635	7,27	
491	gyeperét	0,6483	12,97	
501	gyeperét	0,3907	7,81	
756	szántó	0,3057	4,04	
757	szőlő	0,1231	7,05	
763	gyeperét	0,4431	8,86	
775	gyeperét	0,2075	4,15	
789	szántó	0,2219	2,93	
845	gyeperét, kert	0,2148	3,93	
847	gyeperét és út	0,7756	15,51	
856	szőlő, gyeperét, erdő	0,2220	5,63	

Település: Szentmargittfalva

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
011	szántó, gyeperét	0,6965	9,50	
018/1	szántó	2,0263	18,63	
019	gyeperét, erdő	0,1340	2,16	
023	szántó	0,3524	3,56	
026/5	gyeperét	4,3451	79,08	
027/3	gyeper (legelő)	1,8985	6,27	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
027/5	szántó, gyümölcsös	0,4787	8,96	
048/12	gyep (legelő), szőlő	0,2101	0,80	
048/13	erdő, gye (legelő), szőlő	9,7085	48,24	
058/6	szőlő	0,0800	1,94	
063	szántó, gye (legelő)	0,9117	5,69	Özvegyi jog
068	gyep (rét)	0,1980	3,60	Vezetékjog
070	gyep (rét)	1,6928	30,81	Vezetékjog

Település: Valkonya

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
050/3	gyep (rét)	0,5050	9,19	

Település: Dobri

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
02	gyep (rét)	0,3737	10,05	
05	mocsár	0,2771	0,00	
06	gyep (rét)	0,0238	0,60	Özvegyi jog
010	gyep (rét)	7,6586	206,02	
013	gyep (rét)	0,3749	10,08	
016	gyep (rét)	0,1830	4,61	
020	szántó	10,7382	119,34	
021/1	gyep (rét)	8,0028	218,25	Özvegyi jog
021/2	gyep (rét)	5,8502	150,83	
023	gyep (rét)	1,8622	46,93	
025/1	gyep (rét)	0,0074	0,20	Özvegyi jog
025/3	gyep (rét)	1,4632	36,87	
027	gyep (rét)	0,0397	1,00	
034	gyep (rét)	2,1923	58,97	Földmérési jelek elh.
048/12	szántó	0,0372	1,00	
053/1	gyep (legelő) és út, erdő	0,2216	0,38	
060	erdő, gye (legelő)	3,5296	21,52	
062	erdő, gye (legelő)	1,0103	7,52	Özvegyi jog
067/2	gyep (legelő), erdő	5,3554	33,78	Özvegyi jog
0108/1	gyep (rét)	0,7801	19,66	
0108/2	erdő, gye (legelő), szántó	0,2850	1,83	
0108/5	szőlő és gazdasági épület	0,0840	2,63	
0108/8	gyümölcsös	0,2111	6,97	Özvegyi jog
0119	szántó	0,2063	5,95	Özvegyi jog, vezetékjog
0130/3	gyep (rét)	0,0523	0,11	Tulajdonjog
0139	szántó	2,9066	38,37	
1293	gyep (rét)	0,2818	5,64	
1815	saját használatú út, szántó, erdő	1,3760	33,77	
1822	gyep (rét)	0,0213	0,54	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
1824	gyep (rét)	0,0287	0,72	
1937	fásított terület és út	0,0408	0,17	
2121	gyep (rét)	0,0949	1,90	
2129	erdő	0,0300	0,13	
2194	kert és út	0,0606	0,80	

Település: Maróc

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
04	gyep (rét) és út, szántó	0,7101	10,10	Özvegyi jog
06	szántó, gyümölcsös, gyep (legelő)	0,0368	0,20	
011	gyep (legelő) és út, szántó	0,0244	0,10	Özvegyi jog
036/8	gyep (legelő), szántó	0,2248	0,76	

Település: Pördefölde

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0162/1	szántó, gyep (rét) és árok, erdő	10,1066	118,85	
0165	gyep (rét)	0,2252	2,43	
0171	gyep (rét)	0,0012	0,02	Bányaszolgalmi jog

Település: Tormafölde

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0133	erdő és út, gyep (legelő)	2,0568	7,74	Özvegyi jog

Település: Tornyiszentmiklós

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
603	gyep (rét), erdő	0,1790	1,75	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A sorsoláson a szervezetben részarány-földtulajdonnal rendelkező azon személyek (illetőleg jogutódjaik) vehetnek részt, akik a fentebb hivatkozott törvény 5. § (1) bekezdése szerinti határidőben, azaz 1993. március 24. napjáig földkiadási kérelmet nem nyújtottak be, s részarány-földtulajdonuk helye ezen hirdetmény közzétételéig még nem került meghatározásra.

A sorsolás egyidejűleg a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztására hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

Kiss Bódog Zoltán s. k.,
hivatalvezető

**A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó
és Választási Hivatal közleménye**

A BM Központi Hivatal a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 73. § (1) bekezdése alapján — az eddig közzétetteken kívül — az alábbi elveszett, megsemmisült gépjármű törzskönyvek sorszámaát teszi közzé:

248183A
412035A
330733B
029870B
617246A
702806A
033441B

373470A
564217A
159596B
178538B
027986A
299200B
477148A
503157B
078758B
245382A
677939A
212795B

Közlekedési Nyilvántartó Osztály

Helyesbítés: A Magyar Közlöny 2001. évi 59. számában kihirdetett, a 2001/2002. tanév rendjéről szóló 15/2001. (V. 25.) OM rendelet 9. §-a (2) bekezdésének utolsó mondata helyesen:

„E bekezdés alkalmazásában a jelentkezők magas számának az tekinthető, ha az előző három év átlagában a jelentkezők létszáma **legalább** háromszorosa volt a felvehető létszámának.”

(Kézirathiba)

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent a

**I.
SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS
JOGSZABÁLYOK**

(2001. január 1-jétől hatályos 2000. évi C. törvény a számvitelről)

című, A/4 formátumú, 88 oldal terjedelmű kiadvány.

Ára: 355 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

**I.
SZÁMVITELLEL KAPCSOLATOS
JOGSZABÁLYOK**

(2001. január 1-jétől hatályos 2000. évi C. törvény a számvitelről)

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

K Ö Z L E M É N Y

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent a

II. SZÁMVITELLEK KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK

című, A/4 formátumú, 376 oldal terjedelmű kiadvány.

A kötet a 2001. január 1-jétől hatályos, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény végrehajtására kiadott kormányrendeleteket tartalmazza, így a különböző gazdálkodók (a biztosítók; a betétbiztosítási és az intézményvédelmi alapok, valamint a befektető-védelmi alap; a befektetési alapok; a kockázati tőketársaságok és a kockázati tőkealapok; a Pénztárak Garancia Alapja; az egyházi jogi személyek; az ÁPV Rt.; az árutőzsde, az értékpapír-tőzsde és az elszámolóházak; az MNB; a magánnyugdíj-pénztárak; az önkéntes nyugdíjpénztárak; az államháztartás szervezetei; a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások; a befektetési vállalkozások; az önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak; a Magyar Államkincstár; illetve egyes egyéb szervezetek) beszámolóképzési, könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól, továbbá a felszámolás és a végelszámolás számviteli feladatairól rendelkező jogszabályokat.

A kézirat lezárva: 2001. április 2-án.

Ára: 2380 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

II. SZÁMVITELLEK KAPCSOLATOS JOGSZABÁLYOK

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

KÖZLEMÉNY

A Magyar Közlöny különszámaként megjelent a

I. PRAXIS TÖRVÉNY, MAGYAR ORVOSI KAMARA, EGÉSZSÉGÜGYI TÖRVÉNY
folytatásaként

II.**A HÁZIORVOSI MŰKÖDTETÉSI JOG MEGSZERZÉSÉRŐL
ÉS VISSZAVONÁSÁRÓL, VALAMINT A HÁZIORVOSI
TEVÉKENYSÉGHEZ SZÜKSÉGES INGÓ, INGATLAN
VAGYON ÉS MŰKÖDTETÉSI JOG MEGSZERZÉSÉNEK
HITELFELTÉTELEIRŐL SZÓLÓ 18/2000. (II. 25.) KORM.
RENDELET ÉS A KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK**

című, A/4 formátumú, 224 oldal terjedelmű kiadvány.

A kézirat lezárva: 2000. április 15.

Ára: 924 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest,
Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 266-5099 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

II.**A HÁZIORVOSI MŰKÖDTETÉSI JOG MEGSZERZÉSÉRŐL
ÉS VISSZAVONÁSÁRÓL, VALAMINT A HÁZIORVOSI
TEVÉKENYSÉGHEZ SZÜKSÉGES INGÓ, INGATLAN VAGYON
ÉS MŰKÖDTETÉSI JOG MEGSZERZÉSÉNEK
HITELFELTÉTELEIRŐL SZÓLÓ 18/2000. (II. 25.) KORM.
RENDELET ÉS A KAPCSOLÓDÓ JOGSZABÁLYOK**

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt a szállítást követő
számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a
számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

MAGYAR KÖZLÖNY

K Ü L Ö N S Z Á M

A MUNKA TÖRVÉNYKÖNYVE (1992. évi XXII. törvény)

A módosítások kihirdetését követően megjelent Magyar Közlöny különszám a Munka Törvénykönyvét már az aktuális, európai jogharmonizációs célú (2001. július 1-jén hatályba lépő) változásokkal egységes szerkezetben tartalmazza.

Ára: 728 Ft áfával.

MEGRENDELŐLAP

☐ Megrendelem a Magyar Közlöny különszámot (A Munka Törvénykönyve) példányban
Ára: 728 Ft + postaköltség. A befizetéshez számlát kérek/csekket kérek. (A megfelelőt kérjük aláhúzni).

Megrendelő neve: _____

Megrendelő címe: _____

Dátum: _____

Aláírás: _____

Megrendelését küldje el a Magyar Hivatalos Közlönykiadó postacímére: 1394 Budapest, Pf. 361.
Fax: 267-2780 vagy 338-4746. A kiadvány megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) és az elektronikus közlönypoltban (www.mhk.hu/kozlonybolt) is.

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2001. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontosszállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetlegesen módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Fax: 318-6668).

A 2001. évi lapárak

Magyar Közlöny	48 720 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	2 352 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	9 408 Ft/év	Oktatási Közlöny	12 096 Ft/év
Bányászati Közlöny	2 352 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	3 024 Ft/év
Belügyi Közlöny	12 768 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	15 792 Ft/év
Cégközlöny	51 408 Ft/év	Pénzügyi Szemle	11 424 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	12 432 Ft/év	Statisztikai Közlöny	6 720 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	9 072 Ft/év	Szociális és Munkavédelmi Közlöny	9 072 Ft/év
Határozatok Tára	11 424 Ft/év	(a Szociális és Munkaügyi Közlöny jogutóda)	
Hivatalos Értesítő	7 392 Ft/év	Turisztikai Értesítő	6 048 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	2 352 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	3 696 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	8 064 Ft/év	Vízügyi Értesítő	6 384 Ft/év
Gazdasági és Foglalkoztatási Közlöny	12 096 Ft/év	Élet és Tudomány	5 712 Ft/év
(az Ipari és Kereskedelmi Közlöny jogutóda)		Ludové Noviny	1 344 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	7 056 Ft/év	Neue Zeitung	2 352 Ft/év
Közlekedési és Vízügyi Értesítő	12 096 Ft/év	Természet Világa	3 024 Ft/év
Kulturális Közlöny	9 744 Ft/év	Valóság	3 360 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	10 080 Ft/év		
Magyar Közigazgatás	4 704 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:
Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlap.
Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 2352 Ft áfával. A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

A CD-JOGÁSZ hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteménye 2001. évi éves előfizetési díjai:

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	64 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	112 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	80 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	128 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft. (Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 1998—2000. évfolyamai jelennek meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően. A halmozott évfolyamok ára 14 000 Ft.

Hatályos jogszabályok online elérése: a 3 naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla, társelnöke: Nyéki József.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2001. évi éves előfizetési díj: 48 720 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 84 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközi emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

01.1157 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.